

Hof van cassatie - Cour de cassation

TRADCAS

2018

(Vertaalde) samenvattingen van arresten van het hof van cassatie, geordend volgens rolnummer.

Résumés (traduits) des arrêts de la Cour de cassation, classés en fonction de numéro de rôle.

De rechter kan in toepassing van artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit slechts de verjaring vaststellen van een tussenvordering tot vrijwaring die door een medeaansprakelijke is ingesteld tegen het Vlaamse Gewest, indien de tussenvordering eerst is ingesteld na verloop van een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan het recht om die vordering tot vrijwaring in te stellen is ontstaan.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Schuldvorderingen ten laste van de Staat - Tussenvordering - Vrijwaringsvordering - Aanvangspunt

De buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering die een benadeelde tegen het Gewest instelt, is verjaard indien zij wordt ingesteld meer dan vijf jaar na de eerste januari van het jaar waarin de fout werd begaan, tenzij de benadeelde slechts na het verstrijken van deze termijn kennis krijgt van de schade en de identiteit van de aansprakelijke.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Schuldvorderingen ten laste van de Staat - Aanvangspunt

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 71, § 1 Bijzondere wet betreffende de financiering van de Gemeenschappen en Gewesten

De subrogatie in de rechten van de benadeelde heeft tot gevolg dat de indeplaatsgestelde de vordering van de benadeelde uitoefent met al haar kenmerken en toebehoren; daaruit volgt tevens dat voor de indeplaatsgestelde de verjaringstermijn van de vordering tegen de aansprakelijke aanvangt op het ogenblik waarop zij voor de benadeelde begint te lopen; uit wat voorafgaat volgt dat de buitencontractuele aansprakelijkheidsvordering die een indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling tegen het Gewest instelt, verjaard is indien zij wordt ingesteld meer dan vijf jaar na de eerste januari van het jaar waarin de fout werd begaan, tenzij de rechthebbende slechts na het verstrijken van deze termijn kennis krijgt van de schade en de identiteit van de aansprakelijke; de omstandigheid dat de indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling zelf pas kennis krijgt van de identiteit van de aansprakelijke na het verstrijken van deze termijn, doet niet ter zake.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Verzekeringsinstelling - Subrogatoire vordering - Verjaring - Aanvang

Le juge ne peut constater, en application de l'article 100, alinéa 1er, 1°, des lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'État, la prescription d'une demande incidente en garantie dirigée par un co-responsable contre la Région flamande que si la demande incidente a été introduite après l'écoulement d'un délai de cinq ans prenant cours le premier janvier de l'année budgétaire au cours de laquelle le droit d'intenter ladite demande incidente en garantie est né.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Créances à charge de l'Etat - Demande incidente - Demande en garantie - Point de départ

L'action en responsabilité extracontractuelle qu'une personne lésée exerce contre la Région est prescrite si elle est introduite plus de cinq ans après le premier janvier de l'année durant laquelle la faute a été commise, à moins que la personne lésée n'ait eu connaissance du dommage et de l'identité de la personne responsable qu'après l'expiration de ce délai.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Créances à charge de l'Etat - Point de départ

- Art. 100, al. 1er, 1° Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat
- Art. 71, § 1er Loi spéciale relative au financement des Communautés et des Régions

La personne subrogée dans les droits de la personne lésée exerce l'action de celle-ci avec l'ensemble de ses caractéristiques et accessoires; il s'ensuit que le délai de prescription de l'action contre la personne responsable prend cours à l'égard de la personne subrogée au moment où il prend cours à l'égard de la personne lésée; il résulte de ce qui précède que l'action en responsabilité extracontractuelle qu'un organisme assureur subrogé exerce contre la Région est prescrite si elle est introduite plus de cinq ans après le premier janvier de l'année durant laquelle la faute a été commise, à moins que le bénéficiaire n'ait eu connaissance du dommage et de l'identité de la personne responsable qu'après l'expiration de ce délai; la circonstance que l'organisme assureur subrogé n'a lui-même eu connaissance de l'identité de la personne responsable qu'après l'expiration de ce délai est sans incidence à cet égard.

ASSURANCE MALADIE/INVALIDITE - Généralités - Responsabilité hors contrat - Organisme assureur - Action subrogatoire - Prescription - Point de départ

C.13.0095.N

22 februari 2018

AC nr. ...

Artikel 76 van het decreet van 19 december 2003 strekt er net zoals artikel 32, §1, Wet Economische Expansie toe het gebruik of het verwerven van gronden afhankelijk te maken van de bestemming van de economische activiteit die erop wordt uitgeoefend en voorziet daartoe onder meer in een eigen verplichte regeling van terugkoop die geenszins gelijkstaat met de privaatrechtelijke bepalingen in het Burgerlijk Wetboek over het recht van wederinkoop, zodat de termijn van vijf jaren tot dewelke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het recht van wederinkoop, bedoeld in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek beperkt, ook onder de gelding van het decreet van 19 december 2003 niet van toepassing is op het in artikel 76 van dat decreet bedoelde terugkooprecht (1). (1) Cass. 3 december 2015, AR C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

ECONOMIE - Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Artikel 76 - Gebruik of verwerving van gronden - Bestemming van de economische activiteit ingeval van verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

KOOP - Decreet van 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004 - Artikel 76 - Gebruik of verwerving van gronden - Bestemming van de economische activiteit ingeval van verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 76 Decreet 19 december 2003 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2004

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

De termijn van vijf jaren tot welke artikel 1660 Burgerlijk Wetboek het in artikel 1659 Burgerlijk Wetboek bedoelde recht van wederinkoop beperkt, is niet van toepassing op het recht van terugkoop bepaald in artikel 32, §1, Wet Economische Expansie nu een dergelijke beperking onverenigbaar is met het oogmerk om aan die gronden een blijvende economische bestemming te geven (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr.154; Zie Cass. 3 december 2015, C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

ECONOMIE - Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

L'article 76 du décret du 19 décembre 2003 tend, à l'instar de l'article 32, § 1er, de la loi du 30 septembre 1970 sur l'expansion économique à subordonner l'utilisation ou l'acquisition de terrains au maintien de l'activité économique qui y est exercée et prévoit notamment à cet effet une réglementation obligatoire de rachat qui lui est propre et qui n'équivaut nullement aux dispositions de droit privé du Code civil relatives à la faculté de réméré, de sorte que le délai de cinq ans auquel l'article 1660 du Code civil limite la faculté de réméré visée à l'article 1659 de ce même code ne s'applique pas davantage sous l'empire de l'article 76 du décret du 19 décembre 2003 au droit de rachat visé par ce dernier article (1). (1) Cass. 3 décembre 2015, RG C.14.0428.N, Pas. 2015, n° 728.

ECONOMIE - Décret du 19 décembre 2003 contenant diverses mesures d'accompagnement du budget 2004 - Article 76 - Utilisation ou acquisition de terrains - Maintien de l'activité économique en cas de vente - Droit de rachat

- Art. 76 Décret du 19 décembre 2003

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

VENTE - Décret du 19 décembre 2003 contenant diverses mesures d'accompagnement du budget 2004 - Article 76 - Utilisation ou acquisition de terrains - Maintien de l'activité économique en cas de vente - Droit de rachat

- Art. 76 Décret du 19 décembre 2003

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

Le délai de cinq ans auquel l'article 1660 du Code civil limite la faculté de réméré visée à l'article 1659 de ce code ne s'applique pas au droit de rachat prévu à l'article 32, § 1er, de la loi du 30 septembre 1970 sur l'expansion économique, pareille limitation étant incompatible avec l'intention de conférer à ces terrains une destination économique pérenne (1). (1) Voir Cass. 18 mars 2004, RG C.03.0099.N, Pas. 2004, n° 154; voir Cass. 3 décembre 2015, RG C.14.0428.N, Pas. 2015, n° 728.

ECONOMIE - Loi du 30 décembre 1970 sur l'expansion économique - Article 32, § 1er - Achat, aménagement et équipement de terrains - Vente - Droit de rachat

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

KOOP - Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

Uit artikel 32, §1, Wet Economische Expansie en de wetsgeschiedenis volgt dat het recht van terugkoop dat kan worden uitgeoefend ingeval de koper niet voldoet aan de voorwaarden inzake de economische bestemming van de gronden en de gebruiksmodaliteiten ervan, de belangrijkste financiële inspanningen wil vrijwaren die de Staat heeft moeten doen voor de aankoop, de aanleg of de uitrusting van deze gronden (1). (1) Zie Cass. 18 maart 2004, AR C.03.0099.N, AC 2004, nr.154; Zie Cass. 3 december 2015, C.14.0428.N, AC 2015, nr. 728.

ECONOMIE - Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop - Doelstelling

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

KOOP - Wet Economische Expansie - Artikel 32, § 1 - Aankoop, aanleg en uitrusting van gronden - Verkoop - Recht van terugkoop - Doelstelling

- Art. 32, § 1 Wet 30 december 1970 betreffende de economische expansie

VENTE - Loi du 30 décembre 1970 sur l'expansion économique - Article 32, § 1er - Achat, aménagement et équipement de terrains - Vente - Droit de rachat

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

Il résulte de l'article 32, § 1er, de la loi du 30 décembre 1970 sur l'expansion économique et des travaux préparatoires que le droit de rachat qui peut être exercé au cas où l'acheteur ne satisfait pas aux conditions relatives à la destination économique des terrains et à leurs modalités d'utilisation entend préserver les efforts financiers considérables que l'État a dû faire pour l'acquisition, l'aménagement ou l'équipement de ces terrains (1). (1) Voir Cass. 18 mars 2004, RG C.03.0099.N, Pas. 2004, n° 154; voir Cass. 3 décembre 2015, RG C.14.0428.N, Pas. 2015, n° 728.

ECONOMIE - Loi du 30 décembre 1970 sur l'expansion économique - Article 32, § 1er - Achat, aménagement et équipement de terrains - Vente - Droit de rachat - Objectif

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

VENTE - Loi du 30 décembre 1970 sur l'expansion économique - Article 32, § 1er - Achat, aménagement et équipement de terrains - Vente - Droit de rachat - Objectif

- Art. 32, § 1er L. du 30 décembre 1970

C.14.0239.N

8 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Verjaring

VERJARING - Allerlei - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering

De tienjarige verjaringstermijn van de herstelvordering van de stedenbouwkundig inspecteur en het college van burgemeester en schepenen, voorzien in artikel 6.1.41, § 5, eerste lid, 1°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, die krachtens de overgangsregeling van toepassing is op inbreuken in ruimtelijk kwetsbare gebieden, neemt slechts een aanvang op 1 september 2009 (1). (1) Zie concl. OM.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Verjaring

- Art. 6.10.41, § 5, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

VERJARING - Allerlei - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering

- Art. 6.10.41, § 5, eerste lid, 1° Besluit van de Vlaamse Regering

2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Action en réparation - Prescription

PRESCRIPTION - Divers - Urbanisme - Remise en état des lieux - Action en réparation

Le délai de prescription décennale de l'action en réparation de l'inspecteur urbaniste et du collège des bourgmestre et échevins, prévu à l'article 6.1.41, § 5, alinéa 1er, 1°, du Code flamand de l'aménagement du territoire du 15 mai 2009, qui, en vertu du régime transitoire, s'applique aux infractions commises dans des zones vulnérables d'un point de vue spatial, ne commence à courir que le 1er septembre 2009 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Action en réparation - Prescription

- Art. 6.10.41, § 5, al. 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

PRESCRIPTION - Divers - Urbanisme - Remise en état des lieux - Action en réparation

- Art. 6.10.41, § 5, al. 1er, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du

P. 4/201

C.15.0274.N

25 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Oppervlaktewaterenwet - Heffing op de waterverontreiniging - Lozing van hemelwater - Berekeningsmethode

Uit de artikelen 35bis, § 3, eerste lid, 35ter, § 1, 35quater, § 1 en 35quinquies, § 1, Oppervlaktewaterenwet en hun onderlinge samenhang volgt dat de methode ter berekening van de vuilvracht bepaald in artikel 35quater, § 1 niet geldt voor de heffingsplichtigen die aan de heffing onderworpen zijn op andere gronden dan de in die bepaling vermelde vormen van waterverbruik, zoals heffingsplichtigen die in het jaar voorafgaand aan het heffingsjaar water hebben geloosd op het grondgebied van het Vlaams Gewest (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Oppervlaktewaterenwet - Heffing op de waterverontreiniging - Lozing van hemelwater - Berekeningsmethode

- Artt. 35bis, § 3, eerste lid, 35ter, § 1, 35quater, § 1 en 35quinquies, § 1 Wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution - Redevance sur la pollution de l'eau - Déversement d'eaux pluviales - Méthode de calcul

Il résulte des articles 35bis, § 3, alinéa 1er, 35ter, § 1er, 35quater, § 1er et 35quinquies, § 1er, de la loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution, ainsi que de la lecture combinée de ces dispositions, que la méthode de calcul de la charge polluante visée à l'article 35quater, § 1er, ne s'applique pas aux redevables qui sont soumis à la taxe pour des motifs autres que les types de consommation d'eau mentionnés dans la disposition précitée, tels que les redevables ayant déversé de l'eau sur le territoire de la Région flamande au cours de l'année précédant l'année d'imposition (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Loi du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution - Taxe sur la pollution des eaux - Déversement d'eaux pluviales - Méthode de calcul

- Art. 35bis, § 3, al. 1er, 35ter, § 1er, 35quater, § 1er, et 35quinquies, § 1er L. du 26 mars 1971 sur la protection des eaux de surface contre la pollution

C.15.0354.F

25 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Interpretatie door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Interpretatie - Rechter - Verplichting

VREEMDE WET - Toepassing - Inhoud - Rechter - Verplichting

Wanneer de rechter de buitenlandse wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de interpretatie die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof van Cassatie gaat de overeenstemming van de beslissing van de feitenrechter met die interpretatie na (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 333

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vreemde wet - Interpretatie - Rechter - Verplichting

- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général de Koster.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière civile - Loi étrangère - Interprétation par le juge du fond - Contrôle de la Cour

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Loi étrangère - Interprétation - Juge - Obligation

LOI ETRANGERE - Application - Contenu - Juge - Obligation

Lorsqu'il applique la loi étrangère, le juge doit en déterminer la portée en tenant compte de l'interprétation qu'elle reçoit dans le pays dont elle émane; la Cour de cassation vérifie la conformité de la décision du juge du fond à cette interprétation (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Loi étrangère - Interprétation - Juge - Obligation

- Art. 608 Code judiciaire

- Art. 15 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Interpretatie door de feitenrechter - Toezicht door het Hof
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 15 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
VREEMDE WET - Toepassing - Inhoud - Rechter - Verplichting
- Art. 608 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 15 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 15 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé
CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière civile - Loi étrangère - Interprétation par le juge du fond - Contrôle de la Cour
- Art. 608 Code judiciaire
- Art. 15 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé
LOI ETRANGERE - Application - Contenu - Juge - Obligation
- Art. 608 Code judiciaire
- Art. 15 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

C.15.0458.N

8 februari 2018

AC nr. ...

Elke benadeelde kan van het Gemeenschappelijk Waarborgfonds de vergoeding verkrijgen van de schade die door een motorrijtuig is veroorzaakt wanneer geen enkele verzekeringsonderneming tot die vergoeding verplicht is om reden van een toevallig feit waardoor de bestuurder van het voertuig dat het ongeval veroorzaakte, vrijuit gaat.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Schade veroorzaakt door een motorrijtuig - Vergoeding van de benadeelde

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

VERZEKERING - WAM- verzekering - Gemeenschappelijk Waarborgfonds - Schade veroorzaakt door een motorrijtuig - Vergoeding van de benadeelde

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Het toevallig feit moet worden beoordeeld aan de zijde van de bestuurder van het voertuig dat het ongeval heeft veroorzaakt (1). (1) Zie Cass. 2 mei 1989, AR nr. 2308, AC 1988-89, nr. 497.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Toevallig feit

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

VERZEKERING - WAM- verzekering - Toevallig feit

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-11, § 1, 3° Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Toute personne lésée peut obtenir du Fonds commun de garantie la réparation des dommages causés par un véhicule automoteur lorsqu'aucune entreprise d'assurances n'est obligée à ladite réparation en raison d'un cas fortuit exonérant le conducteur du véhicule qui a causé l'accident.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Fonds commun de garantie - Dommage causé par un véhicule automoteur - Indemnisation de la personne lésée

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Fonds commun de garantie - Dommage causé par un véhicule automoteur - Indemnisation de la personne lésée

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

Le cas fortuit doit être apprécié dans le chef du conducteur du véhicule ayant causé l'accident (1). (1) Voir Cass. 2 mai 1989, RG n° 2308, Pas. 1988-89, n° 497.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Cas fortuit

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Cas fortuit

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-11, § 1er, 3° L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

Op de door het Hof van Cassatie aan het Grondwettelijk Hof gestelde prejudiciële vraag of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep van secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet-geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade, heeft het Grondwettelijk Hof bij arrest van 6 juli 2017 voor recht gezegd dat artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt (1). (1) Cass. 30 juni 2016, AR C.15.0458.N, AC 2016, nr. 434.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudicieel geschil - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudicieel geschil - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

VERZEKERING - WAM- verzekering - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

VERZEKERING - WAM- verzekering - Artikel 19bis-13, § 3, WAM - Artikelen 10 en 11, Grondwet - Prejudicieel geschil - Grondwettelijk Hof

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

À la question préjudicielle, posée par la Cour de cassation à la Cour constitutionnelle, de savoir si l'article 19bis-13, § 3, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs viole les articles 10 et 11 de la Constitution s'il est interprété en ce sens que, outre la personne lésée primaire par un accident causé par un véhicule non identifié, la personne lésée secondaire est aussi privée de la possibilité d'obtenir une indemnisation du dommage matériel de la part du Fonds commun de garantie, dès lors qu'une telle interprétation crée en effet une inégalité dans le chef des personnes lésées secondaires parce que les victimes d'un sinistre causé par un conducteur qui est confronté à un cas fortuit qui est aussi un véhicule non identifié ne peuvent prétendre qu'à l'indemnisation du dommage corporel, alors que les victimes d'un sinistre qui est causé par un conducteur qui est confronté à un simple cas fortuit peuvent prétendre à l'indemnisation intégrale tant du dommage corporel que du dommage matériel, la Cour constitutionnelle a, par son arrêt du 6 juillet 2017, dit pour droit que l'article 19bis-13, § 3, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs ne viole pas les articles 10 et 11 de la Constitution (1). (1) Cass. 30 juin 2016, RG C.15.0458.N, Pas. 2016, n° 434.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Loi du 21 novembre 1989, article 19bis-13, § 3 - Constitution 1994, articles 10 et 11

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Loi du 21 novembre 1989, article 19bis-13, § 3 - Constitution 1994, articles 10 et 11

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Loi du 21 novembre 1989, article 19bis-13, § 3 - Constitution 1994, articles 10 et 11 - Question préjudicielle - Cour constitutionnelle

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Loi du 21 novembre 1989, article 19bis-13, § 3 - Constitution 1994, articles 10 et 11 - Question préjudicielle - Cour constitutionnelle

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

Wanneer het cassatiemiddel een schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet opwerpt in zoverre artikel 19bis-13, §3, WAM toelaat dat de secundaire schadelijder de vergoeding van zijn materiële schade wordt ontzegd, niettegenstaande deze werd veroorzaakt door een geïdentificeerde bestuurder doch louter door het feit dat deze zich kan beroepen op de tussenkomst van een niet-geïdentificeerde bestuurder, stelt het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof of artikel 19bis-13, §3, van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen de artikelen 10 en 11 Grondwet schendt, indien het in die zin geïnterpreteerd wordt dat, naast de primaire schadelijder van een ongeval veroorzaakt door een niet-geïdentificeerd voertuig, ook de secundaire schadelijder de mogelijkheid ontzegd kan worden vergoeding voor materiële schade van het gemeenschappelijk waarborgfonds te verkrijgen, aangezien dergelijke interpretatie immers een ongelijkheid creëert in hoofde van de groep secundaire schadelijders, omdat slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een toevallig feit dat tegelijkertijd een niet-geïdentificeerd voertuig is, enkel recht hebben op vergoeding van de lichamelijke schade, terwijl de slachtoffers van een schadegeval dat veroorzaakt wordt door een bestuurder die geconfronteerd wordt met een zuiver toevallig feit recht hebben op integrale vergoeding van zowel lichamelijke als materiële schade.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudicieel geschil - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudicieel geschil - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - WAM-verzekering - 2-1-2019

Lorsque le moyen de cassation soulève une violation des articles 10 et 11 de la Constitution dans la mesure où l'article 19bis-13, §3, de la loi du 21 novembre 1989 permet que la personne lésée secondaire soit privée de l'indemnisation de son dommage matériel, nonobstant le fait que ce dommage ait été causé par un conducteur identifié mais par le seul fait que ce dernier peut faire appel à l'intervention d'un conducteur non identifié, la Cour pose à la Cour constitutionnelle la question de savoir si l'article 19bis-13, §3 de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs viole les articles 10 et 11 de la Constitution, s'il est interprété en ce sens que, outre la personne lésée primaire par un accident causé par un véhicule non identifié, la personne lésée secondaire est aussi privée de la possibilité d'obtenir une indemnisation du dommage matériel de la part du Fonds commun de garantie, dès lors qu'une telle interprétation crée en effet une inégalité dans le chef des personnes lésées secondaires parce que les victimes d'un sinistre causé par un conducteur qui est confronté à un cas fortuit qui est aussi un véhicule non identifié ne peut prétendre qu'à l'indemnisation du dommage corporel, alors que les victimes d'un sinistre qui est causé par un conducteur qui est confronté à un simple cas fortuit peuvent prétendre à l'indemnisation intégrale tant du dommage corporel que du dommage matériel.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Assurance automobile obligatoire - L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs - Article 19bis-13, § 3 - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Question

- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Assurance automobile obligatoire - L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs - Article 19bis-13, § 3 - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Question

- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour P. 8/201

WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - WAM-verzekering - WAM 1989 - Artikel 19bis-13, § 3 - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Vraagstelling

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994
- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 19bis-13, § 3 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

constitutionnelle - Assurance automobile obligatoire - L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs - Article 19bis-13, § 3 - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Question

- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Assurance automobile obligatoire - L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs - Article 19bis-13, § 3 - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Question

- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 10 et 11 Constitution 1994
- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

- Art. 19bis-13, § 3 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.15.0537.N

8 februari 2018

AC nr. ...

Artikel 23 Grondwet bevat, inzake aangelegenheden waarop het betrekking heeft, een standstill-verplichting; dat houdt in dat deze bepaling de bevoegde overheid verplicht de voordelen van de van kracht zijnde normen, in dit geval inzake het recht op juridische bijstand, te handhaven door het verbod in te stellen tegen de nagestreefde doelstellingen in te gaan; die verplichting kan echter niet zo worden begrepen dat ze de bevoegde overheid, in het raam van haar bevoegdheden, de verplichting oplegt om, niet te raken aan de modaliteiten van de juridische bijstand; zij verbiedt de bevoegde overheid om zonder dat daartoe redenen van algemeen belang voorhanden zijn, maatregelen te nemen die een aanzienlijke achteruitgang zouden betekenen van het in artikel 23, eerste lid en derde lid, 2°, Grondwet gewaarborgde recht, maar zij ontzegt haar niet de bevoegdheid om te oordelen hoe dat recht op de meest adequate wijze wordt gewaarborgd (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - Art. 23 - "Standstill"-verplichting

- Art. 23 De gecoördineerde Grondwet 1994

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

ADVOCAAT - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

2-1-2019

L'article 23 de la Constitution comporte, dans les matières qu'il couvre, une obligation de standstill; cela implique que cette disposition oblige l'autorité compétente à maintenir le bénéfice des normes en vigueur, en l'espèce en matière de droit à l'aide juridique, en interdisant d'aller à l'encontre des objectifs poursuivis; cette obligation ne peut toutefois s'entendre comme imposant à l'autorité compétente, dans le cadre de ses compétences, de ne pas toucher aux modalités de l'aide juridique; elle interdit à l'autorité compétente d'adopter, sans qu'existent pour ce faire des motifs d'intérêt général, des mesures qui marqueraient un recul significatif du droit garanti par l'article 23, alinéas 1er et 3, 2°, de la Constitution, mais elle ne la prive pas du pouvoir d'apprécier de quelle manière ce droit sera le plus adéquatement assuré (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 23 - Obligation de "standstill"

- Art. 23 La Constitution coordonnée 1994

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

AVOCAT - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions

P. 9/201

ECONOMIE - Ondernemingsvereniging - Beperking handelingsvrijheid op de relevante markt - Verbod GRONDWET - Art. 23 - "Standstill"-verplichting

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

GRONDWET - Art. 11 - Niet-discriminatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

RECHTSBIJSTAND - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet die vervat is in artikel 10 Grondwet en die van de niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, impliceren dat eenieder die in dezelfde toestand verkeert op dezelfde wijze wordt behandeld maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel; het gelijkheidsbeginsel wordt miskend indien aangetoond wordt dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - Art. 11 - Niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het recht op vrije keuze van een advocaat is, onverminderd het belang van het vertrouwen in de relatie tussen een advocaat en zijn cliënt, noodzakelijk onderworpen aan bepaalde beperkingen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand; het recht om in dit kader verdedigd te worden door een raadsman van zijn keuze kan worden onderworpen aan beperkingen wanneer relevante en voldoende gronden deze beperkingen in het belang van een behoorlijke rechtspleging noodzakelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

2-1-2019

ECONOMIE - Association d'entreprises - Restriction de la liberté d'action sur le marché concerné - Interdiction

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 23 - Obligation de "standstill"

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Egalité des Belges devant la loi

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Non-discrimination

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Assistance d'un avocat de son choix

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Assistance d'un avocat de son choix

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Assistance d'un avocat de son choix

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions

La règle de l'égalité des Belges devant la loi consacrée à l'article 10 de la Constitution et celle de la non-discrimination dans la jouissance des droits et libertés reconnus aux Belges consacrée à l'article 11 de la Constitution impliquent que tous ceux qui se trouvent dans la même situation soient traités de la même manière mais n'excluent pas qu'une distinction soit faite entre différentes catégories de personnes pour autant que le critère de distinction soit susceptible d'une justification objective et raisonnable; l'existence d'une telle justification doit s'apprécier par rapport au but et aux effets de la mesure prise; le principe de l'égalité est violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Non-discrimination

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Egalité des Belges devant la loi

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

Le droit au libre choix d'un avocat est, sans préjudice de l'importance que revêt la confiance dans la relation entre un avocat et son client, nécessairement soumis à certaines restrictions dans le cadre de l'aide juridique de deuxième ligne; le droit d'être défendu dans ce cadre par un conseil de son choix peut être soumis à des restrictions lorsque des motifs pertinents et suffisants rendent ces restrictions nécessaires dans l'intérêt de la justice (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions

P. 10/201

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTSBIJSTAND - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Niet elk besluit van een ondernemingsvereniging die de handelingsvrijheid op de relevante markt beperkt valt onder het verbod van artikel IV.1, §1, Wetboek van Economisch Recht (1). (1) Zie concl. OM.

ECONOMIE - Ondernemingsvereniging - Beperking handelingsvrijheid op de relevante markt - Verbod

- Art. IV.1, § 1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, noch het algemeen rechtsbeginsel betreffende het recht van verdediging houden een absoluut recht op bijstand van een advocaat van zijn keuze in (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Toute décision d'une association d'entreprises restreignant la liberté d'action sur le marché concerné ne tombe pas sous le coup de l'interdiction prévue à l'article IV.1, § 1er, du Code de droit économique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ECONOMIE - Association d'entreprises - Restriction de la liberté d'action sur le marché concerné - Interdiction

- Art. IV.1, § 1er Code de droit économique

Ni l'article 6.1 et 6.3.c de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense n'impliquent un droit absolu à l'assistance d'un avocat de son choix (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Assistance d'un avocat de son choix

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Assistance d'un avocat de son choix

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Assistance d'un avocat de son choix

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.15.0538.N

8 februari 2018

AC nr. ...

Bedingen die onrechtmatig zijn in de overeenkomsten gesloten tussen een beroepsbeoefenaar van een vrij beroep en een consument zijn verboden en nietig (1). (1) Zie concl. OM.

ECONOMIE - Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

- Artt. XIV.50 en XIV.51, § 1, eerste lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument -

Les clauses abusives dans les contrats conclus entre un titulaire d'une profession libérale et un consommateur sont interdites et nulles (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ECONOMIE - Contrat - Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause abusive

- Art. XIV.50 et XIV.51, § 1er, al. 1er Code de droit économique

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause

Onrechtmatig beding

- Artt. XIV.50 en XIV.51, § 1, eerste lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Bij elke balie stelt de raad van de Orde van Advocaten een bureau voor juridische bijstand in volgens de nadere regels en voorwaarden die hij bepaalt; deze bepaling machtigt aldus de raad regels inzake de samenstelling en de vertegenwoordiging van het bureau voor juridische bijstand te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

BEROEPSVERENIGINGEN - Orde van Advocaten - Raad van de Orde - Bureau voor juridische bijstand - Regels inzake de samenstelling en de vertegenwoordiging
- Art. 508/7 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

ADVOCAAT - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen
BEROEPSVERENIGINGEN - Orde van Advocaten - Raad van de Orde - Bureau voor juridische bijstand - Regels inzake de samenstelling en de vertegenwoordiging
BURGERLIJKE RECHTEN - POLITIEKE RECHTEN - Artikel 14.3, b) en d) IVBPR - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

ECONOMIE - Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

ECONOMIE - Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

GRONDWET - Art. 11 - Niet-discriminatie

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument - Onrechtmatig beding

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

RECHTSBIJSTAND - Bureau voor juridische bijstand - Beslissingen - Beroep

RECHTSBIJSTAND - Bureau voor juridische bijstand - Voorzitter - Aanstelling en ontheffing advocaat - Onpartijdigheid

RECHTSBIJSTAND - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

De arbeidsrechtbank neemt kennis van de gevallen waarin beroep wordt ingesteld tegen de beslissingen van het bureau voor juridische bijstand (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSBIJSTAND - Bureau voor juridische bijstand - Beslissingen - Beroep

abusive

- Art. XIV.50 et XIV.51, § 1er, al. 1er Code de droit économique

Au sein de chaque barreau, le Conseil de l'Ordre des avocats établit un Bureau d'aide juridique selon les modalités et les conditions qu'il détermine; cette disposition habilite ainsi le Conseil à prévoir des règles en matière de composition et de représentation du bureau d'aide juridique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION PROFESSIONNELLE - Ordre des avocats - Conseil de l'Ordre - Bureau d'aide juridique - Règles en matière de composition et de représentation
- Art. 508/7 Code judiciaire

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

AVOCAT - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions
UNION PROFESSIONNELLE - Ordre des avocats - Conseil de l'Ordre - Bureau d'aide juridique - Règles en matière de composition et de représentation
DROITS CIVILS. DROITS POLITIQUES; VOIR AUSSI: 364/- P.I.D.C.P. article 14.3, b) et d) - Assistance d'un avocat de son choix

ECONOMIE - Contrat - Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause abusive

ECONOMIE - Contrat - Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause abusive

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Egalité des Belges devant la loi

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Non-discrimination

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause abusive

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause abusive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Assistance d'un avocat de son choix

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Assistance d'un avocat de son choix

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Bureau d'aide juridique - Décisions - Recours

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Bureau d'aide juridique - Président - Désignation et décharge de l'avocat - Impartialité

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions

Le tribunal du travail connaît des recours contre les décisions du Bureau d'aide juridique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Bureau d'aide juridique - Décisions - Recours

De enkele omstandigheid dat de BJB-voorzitter betrokken is bij de initiële aanstelling van de op te volgen advocaat, houdt niet in dat deze niet met de vereiste onpartijdigheid zou kunnen beslissen over de door de rechtzoekende aangevoerde "vertrouwensbreuk" of "andere ernstige reden tot opvolging", om alsnog tot ontheffing over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSBIJSTAND - Bureau voor juridische bijstand - Voorzitter -
Aanstelling en ontheffing advocaat - Onpartijdigheid

De regel van de gelijkheid van de Belgen voor de wet die vervat is in artikel 10 Grondwet en die van de niet-discriminatie in het genot van de aan de Belgen erkende rechten en vrijheden die vervat is in artikel 11 Grondwet, impliceren dat eenieder die in dezelfde toestand verkeert op dezelfde wijze wordt behandeld maar sluiten niet uit dat een onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende categorieën van personen, voor zover voor het criterium van onderscheid een objectieve en redelijke verantwoording bestaat; het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in het licht van het doel en de gevolgen van de maatregel; het gelijkheidsbeginsel wordt miskend indien aangetoond wordt dat er geen redelijke en evenredige verhouding bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - Art. 11 - Niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheid van de Belgen voor de wet

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Een onrechtmatig beding is elk beding of elke voorwaarde in een overeenkomst tussen een beoefenaar van een vrij beroep en een consument die, alleen of in samenhang met een of meer andere bedingen of voorwaarden, een kennelijk onevenwicht schept tussen de rechten en plichten van de partijen ten nadele van de consument (1). (1) Zie concl. OM.

ECONOMIE - Overeenkomst - Beoefenaar van een vrij beroep -
Consument - Onrechtmatig beding

- Art. 1.8, 20° Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen
partijen - Beoefenaar van een vrij beroep - Consument -
Onrechtmatig beding

- Art. 1.8, 20° Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

La seule circonstance que le président du BAJ est impliqué dans la désignation initiale de l'avocat auquel un confrère est appelé à succéder ne signifie pas qu'il ne pourrait pas prendre de décision avec l'impartialité requise sur la "rupture de confiance" ou un "autre motif grave de succession" invoqués par le justiciable, afin de procéder à la décharge (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Bureau d'aide juridique - Président -
Désignation et décharge de l'avocat - Impartialité

La règle de l'égalité des Belges devant la loi consacrée à l'article 10 de la Constitution et celle de la non-discrimination dans la jouissance des droits et libertés reconnus aux Belges consacrée à l'article 11 de la Constitution impliquent que tous ceux qui se trouvent dans la même situation soient traités de la même manière mais n'excluent pas qu'une distinction soit faite entre différentes catégories de personnes pour autant que le critère de distinction soit susceptible d'une justification objective et raisonnable; l'existence d'une telle justification doit s'apprécier par rapport au but et aux effets de la mesure prise; le principe de l'égalité est violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 -
Non-discrimination

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 -
Egalité des Belges devant la loi

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

Une clause abusive est toute clause ou toute condition dans un contrat entre un titulaire d'une profession libérale et un consommateur qui, à elle seule ou combinée avec une ou plusieurs autres clauses ou conditions, crée un déséquilibre manifeste entre les droits et les obligations des parties au détriment du consommateur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ECONOMIE - Contrat - Titulaire d'une profession libérale -
Consommateur - Clause abusive

- Art. 1.8, 20° Code de droit économique

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties -
Titulaire d'une profession libérale - Consommateur - Clause
abusive

- Art. 1.8, 20° Code de droit économique

Het recht op vrije keuze van een advocaat is, onverminderd het belang van het vertrouwen in de relatie tussen een advocaat en zijn cliënt, noodzakelijk onderworpen aan bepaalde beperkingen in het kader van de juridische tweedelijnsbijstand; het recht om dit kader verdedigd te worden door een raadsman van zijn keuze kan worden onderworpen aan beperkingen wanneer relevante en voldoende gronden deze beperkingen in het belang van een behoorlijke rechtspleging noodzakelijk maken (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand - Beperkingen

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTSBIJSTAND - Beperkingen - Het recht op vrije keuze van een advocaat - Juridische tweedelijnsbijstand

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

.....

Noch artikel 6.1 en 6.3.c EVRM, noch artikel 14, §3, b) en d) IVBPR houden een absoluut recht op bijstand van een advocaat van zijn keuze in (1). (1) Zie concl. OM.

BURGERLIJKE RECHTEN - POLITIEKE RECHTEN - Artikel 14.3, b) en d) IVBPR - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14, § 3, b) en d) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Bijstand van een advocaat van zijn keuze

- Artt. 6.1 en 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Le droit au libre choix d'un avocat est, sans préjudice de l'importance que revêt la confiance dans la relation entre un avocat et son client, nécessairement soumis à certaines restrictions dans le cadre de l'aide juridique de deuxième ligne; le droit d'être défendu dans ce cadre par un conseil de son choix peut être soumis à des restrictions lorsque des motifs pertinents et suffisants rendent ces restrictions nécessaires dans l'intérêt de la justice (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne - Restrictions

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, b) et d) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Restrictions - Droit au libre choix d'un avocat - Aide juridique de deuxième ligne

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, b) et d) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

.....

Ni l'article 6.1 et 6.3.c de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni l'article 14, § 3, b) et d) du Pacte international relatif aux droits civils et politiques n'impliquent un droit absolu à l'assistance d'un avocat de son choix (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS CIVILS. DROITS POLITIQUES; VOIR AUSSI: 364/- P.I.D.C.P. article 14.3, b) et d) - Assistance d'un avocat de son choix

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, b) et d) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Assistance d'un avocat de son choix

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, b) et d) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Assistance d'un avocat de son choix

- Art. 6, § 1er et 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.16.0138.F

27 september 2018

AC nr. ...

De vernietiging van, enerzijds, de beslissing die het derdenverzet van een partij tegen een beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, niet-ontvankelijk verklaart en van, anderzijds, de beslissing die de vordering van andere partijen tot nietigverklaring van een op grond van dat beslag betekend bevel tot betalen ongegrond verklaart, strekt zich wegens de onsplitsbaarheid uit tot de overige beschikkingen van de bestreden beslissing die het derdenverzet van die andere partijen als ongegrond verwerpt.

DERDENVERZET - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Nietigverklaring van de beschikking op het derdenverzet - Uitwerking van die nietigverklaring op de andere partijen - Voorwaarde - Onsplitsbaarheid

- Art. 1130 Gerechtelijk Wetboek

Er is enkel sprake van een onrechtmatig belang wanneer de rechtsvordering strekt tot behoud van een toestand die in strijd is met de openbare orde of ertoe strekt een onrechtmatig voordeel te verkrijgen (1). (1) Zie Cass. 28 november 2013, AR C.13.0166.N, AC 2013, nr. 645.

DERDENVERZET - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Ontvankelijkheid van het derdenverzet - Belang - Begrip

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De rechter moet de juridische aard van de door de partijen aangevoerde feiten onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de voor hem aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen, op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op feiten die hem regelmatig ter beoordeling zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, AC 2016, nr. 305.

RECHTBANKEN - Algemeen - Ambt van de rechter - Omvang

L'exécution d'une ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire à l'égard de plusieurs parties serait incompatible avec l'exécution de la décision de rétractation de ladite ordonnance et de mainlevée de cette saisie prononcée sur la tierce opposition de l'une de ces parties.

TIERCE OPPOSITION - Ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire - Annulation de l'ordonnance sur la tierce opposition - Effet de cet annulation sur les autres parties - Condition - Indivisibilité

- Art. 1130 Code judiciaire

L'intérêt n'est illégitime que lorsque l'action tend au maintien d'une situation contraire à l'ordre public ou à l'obtention d'un avantage illicite (1). (1) Voir Cass. 28 novembre 2013, RG C.13.0166.N, Pas. 2013, n° 645.

TIERCE OPPOSITION - Ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire - Recevabilité de la tierce opposition - Intérêt - Notion

- Art. 17 Code judiciaire

Le juge est tenu d'examiner la nature juridique des faits invoqués par les parties et, quelle que soit la qualification que celles-ci leur ont donnée, peut suppléer d'office aux motifs invoqués devant lui dès lors qu'il n'élève aucune contestation dont les parties ont exclu l'existence, qu'il se fonde uniquement sur des faits qui ont été régulièrement soumis à son appréciation, qu'il ne modifie pas l'objet de la demande et qu'il ne viole pas les droits de la défense (1). (1) Cass. 6 mai 2016, RG C.15.0365.F, Pas. 2016, n° 305.

TRIBUNAUX - Généralités - Office du juge - Etendue

Het algemeen beginsel van het recht van verdediging wordt niet miskend wanneer de rechter zijn beslissing grondt op elementen waarvan de partijen, gelet op het verloop van het debat, mochten verwachten dat de rechter ze in zijn oordeel zou betrekken en waarover ze tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Cass. 23 maart 2017, AR C.15.0232.F, AC 2017, nr. 205.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Ambt van de rechter - Verplichting van de rechter

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Burgerlijke zaken - Ambt van de rechter - Verplichting van de rechter

Wanneer de beslagrechter, die op derdenverzet uitspraak doet, de beschikking intrekt die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, is zijn beslissing bij voorraad uitvoerbaar en verhindert ze dat een vordering tot vernieuwing van het aldus opgeheven beslag wordt ingesteld.

BESLAG OP ONROEREND GOED [ZIE: 065 BESLAG] - Bewarend beslag op onroerend goed - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Intrekking - Bij voorraad uitvoerbare beslissing

- Artt. 1039, tweede lid, 1395, tweede lid, en 1436 Gerechtelijk Wetboek

DERDENVERZET - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Intrekking - Bij voorraad uitvoerbare beslissing

- Artt. 1039, tweede lid, 1395, tweede lid, en 1436 Gerechtelijk Wetboek

De vernietiging van, enerzijds, de beslissing die het derdenverzet van een partij tegen een beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat, niet-ontvankelijk verklaart en van, anderzijds, de beslissing die de vordering van andere partijen tot nietigverklaring van een op grond van dat beslag betekend bevel tot betalen ongegrond verklaart, strekt zich wegens de onsplitsbaarheid uit tot de overige beschikkingen van de bestreden beslissing die het derdenverzet van die andere partijen als ongegrond verwerpt.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Vernietiging van de beslissing die het derdenverzet van een partij niet-ontvankelijk verklaart - Vernietiging van de beslissing die de vordering van andere partijen tot nietigverklaring van een op grond van dat beslag betekend bevel tot betalen ongegrond verklaart - Uitwerking op de overige beschikkingen van de bestreden beslissing die het derdenverzet van die andere partijen als niet-gegrond verwerpt

Le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense n'est pas violé lorsque le juge fonde sa décision sur des éléments dont les parties pouvaient attendre, vu le déroulement des débats, qu'il les inclurait dans son jugement et qu'elles ont pu contredire (1). (1) Cass. 23 mars 2017, RG C.15.0232.F, Pas. 2017, n° 205.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Office du juge - Obligation du juge

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Matière civile - Office du juge - Obligation du juge

Lorsque le juge des saisies statuant sur tierce opposition rétracte l'ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire, sa décision est exécutoire par provision et fait obstacle à l'introduction d'une demande de renouvellement de la saisie ainsi levée.

SAISIE IMMOBILIERE [VOIR: 065 SAISIE - Saisie immobilière conservatoire - Ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire - Rétractation - Décision exécutoire par provision

- Art. 1039, al. 2, 1395, al. 2, et 1436 Code judiciaire

TIERCE OPPOSITION - Ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire - Rétractation - Décision exécutoire par provision

- Art. 1039, al. 2, 1395, al. 2, et 1436 Code judiciaire

Lorsque sont cassées, d'une part, la décision disant irrecevable la tierce opposition d'une partie contre une ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire, d'autre part, la décision disant non fondée la demande d'autres parties en annulation d'un commandement de payer signifié sur la base de cette saisie, la cassation s'étend, en raison de l'indivisibilité, aux autres dispositions de la décision attaquée rejetant comme non fondée la tierce opposition de ces autres parties.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire - Cassation de la décision disant irrecevable la tierce opposition d'une partie - Cassation de la décision disant non fondée la demande d'autres parties en annulation d'un commandement à payer signifié sur la base de cette saisie - Effet sur les autres dispositions de la décision attaquée rejetant comme non fondée la tierce opposition de ces autres parties

Eenieder die niet behoorlijk is opgeroepen of niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, kan derdenverzet doen tegen een, zij het voorlopige, beslissing die zijn rechten benadeelt.

DERDENVERZET - Beschikking die een bewarend beslag op onroerend goed toestaat - Ontvankelijkheid van het derdenverzet - Belang

- Art. 1122, eerste lid *Gerechtelijk Wetboek*

Een rechtsgrond die vergeefs door een middel wordt bekritiseerd en een onderscheiden en voldoende grondslag voor de bestreden beslissing vormt, maakt het middel dat een andere en, bijgevolg overtollige, reden van die beslissing betreft, doelloos en niet-ontvankelijk (1). (1) Cass. 23 april 2018, AR S.16.0044.F, AC 2018, nr. 261, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2018.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Middelen die kritiek oefenen op meerdere rechtsgronden die volstaan als grondslag voor de bestreden beslissing - Verwerping van een middel dat kritiek oefent op een rechtsgrond - Ontvankelijkheid van de overige middelen

Toute personne qui n'a point été dûment appelée ou n'est pas intervenue à la cause en la même qualité peut former tierce opposition à la décision, même provisoire, qui préjudicie à ses droits.

TIERCE OPPOSITION - Ordonnance autorisant une saisie immobilière conservatoire - Recevabilité de la tierce opposition - Intérêt

- Art. 1122, al. 1er *Code judiciaire*

Un motif de droit vainement critiqué par un moyen et qui constitue un fondement distinct et suffisant de la décision attaquée, prive d'intérêt et rend irrecevable le moyen qui vise un autre motif de droit, dès lors surabondant, de ladite décision (1). (1) Cass. 23 avril 2018, RG S.16.0044.F, Pas. 2018, n° 261 avec les concl. de M. l'avocat général Génicot.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Moyens critiquant plusieurs motifs de droit qui suffisent à fonder la décision attaquée - Rejet d'un moyen critiquant un motif de droit - Recevabilité des autres moyens

C.16.0145.F

4 mei 2018

AC nr. ...

Enkel de wet die de wezenlijke belangen van de Staat of van de gemeenschap betreft of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving berust, raakt de openbare orde; dat geldt niet voor de regel van de relativiteit van de overeenkomsten, vastgelegd in artikel 1165 van het Burgerlijk Wetboek.

OPENBARE ORDE - Begrip - Burgerlijke zaken - Relativiteit van de overeenkomsten

- Art. 1165 *Burgerlijk Wetboek*

OPENBARE ORDE - Burgerlijke zaken - Relativiteit van de overeenkomsten - Ontstentenis

- Art. 1165 *Burgerlijk Wetboek*

OVEREENKOMST - Algemeen - Relativiteit van de overeenkomsten - Openbare orde

- Art. 1165 *Burgerlijk Wetboek*

N'est d'ordre public que la loi qui touche aux intérêts essentiels de l'Etat ou de la collectivité ou qui fixe, dans le droit privé, les bases juridiques sur lesquelles repose l'ordre économique ou moral de la société; tel n'est pas le cas de la règle de la relativité des conventions consacrée à l'article 1165 du Code civil.

ORDRE PUBLIC - Notion - Matière civile - Relativité des conventions

- Art. 1165 *Code civil*

ORDRE PUBLIC - Matière civile - Relativité des conventions - Absence

- Art. 1165 *Code civil*

CONVENTION - Généralités - Relativité des conventions - Ordre public

- Art. 1165 *Code civil*

C.16.0162.F

30 maart 2018

AC nr. ...

De notaris is een openbaar ambtenaar die verplicht is zijn dienst te verlenen wanneer hij daartoe wordt verzocht; noch artikel 10 van het reglement voor de organisatie van de notariële boekhouding, bindend verklaard door artikel 1 van het koninklijk besluit van 9 maart 2003, dat ertoe strekt de boekhouding te organiseren en dat niet afwijkt van de verplichting die de notaris is opgelegd door de artikelen 1 en 3 Wet Notarisambt en artikel 1580 van het Gerechtelijk Wetboek om tot de veiling over te gaan, noch enige andere bepaling staat de notaris toe zijn dienst te weigeren indien hem geen provisie is overgemaakt (1). (1) Zie Cass. 24 oktober 2002, AR C.00.0724.F, AC 2002, nr. 506, met concl. van advocaat-generaal De Riemaecker in Pas. 2002, nr. 506.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Aanwijzing van de notaris door de rechter - Weigering van tussenkomst in geval van niet-betaling van een provisie - Wettigheid

- Artt. 1, eerste en derde lid, en 91, eerste lid, 5° Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

- Art. 1580 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 10, goedgekeurd bij Reglement 9 oktober 2001 van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding

- Art. 1 KB 9 maart 2003 houdende goedkeuring van de reglementen van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding en voor het toezicht op de boekhouding

NOTARIS - Uitvoerend beslag op onroerend goed - Aanwijzing van de notaris door de rechter - Weigering van tussenkomst in geval van niet-betaling van een provisie - Wettigheid

- Artt. 1, eerste en derde lid, en 91, eerste lid, 5° Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

- Art. 1580 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 10, goedgekeurd bij Reglement 9 oktober 2001 van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding

- Art. 1 KB 9 maart 2003 houdende goedkeuring van de reglementen van de Nationale Kamer van notarissen voor de organisatie van de notariële boekhouding en voor het toezicht op de boekhouding

Le notaire est un fonctionnaire public tenu de prêter son ministère lorsqu'il en est requis; ni l'article 10 du règlement pour l'organisation de la comptabilité notariale, rendu obligatoire par l'article 1er de l'arrêté royal du 9 mars 2003, qui a pour objet d'organiser la comptabilité et ne déroge pas à l'obligation imposée au notaire par les articles 1er et 3 de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat et 1580 du Code judiciaire de procéder à l'adjudication, ni aucune autre disposition n'autorise le notaire à refuser de prêter son ministère si une provision ne lui est pas versée (1). (1) Voir Cass. 24 octobre 2002, RG C.00.0724.F, Pas. 2002, n°506, avec concl. de M. De Riemaecker, avocat général.

SAISIE - Saisie exécution - Saisie-exécution immobilière - Désignation du notaire par le juge - Refus d'intervention en cas de non-paiement d'une provision - Légalité

- Art. 1er, al. 1er et 3, et 91, al. 1er, 5° L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

- Art. 1580 Code judiciaire

- Art. 10, approuvé par l'. Règlement du 9 octobre 2001 de la Chambre nationale des notaires pour l'organisation de la comptabilité notariale

- Art. 1er A.R. du 9 mars 2003

NOTAIRE - Saisie-exécution immobilière - Désignation du notaire par le juge - Refus d'intervention en cas de non-paiement d'une provision - Légalité

- Art. 1er, al. 1er et 3, et 91, al. 1er, 5° L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

- Art. 1580 Code judiciaire

- Art. 10, approuvé par l'. Règlement du 9 octobre 2001 de la Chambre nationale des notaires pour l'organisation de la comptabilité notariale

- Art. 1er A.R. du 9 mars 2003

C.16.0167.F

2 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

BESLAG - Allerlei - Beschrijvende maatregelen of beslagmaatregelen - Verwerping - Herneming - Nieuwe omstandigheden - Aard

Conclusions de l'avocat general de Koster.

SAISIE - Divers - Mesures de description ou de saisie - Rejet - Répétition - Circonstances nouvelles - Nature

De herneming, wegens nieuwe omstandigheden, van een eerder verworpen vordering tot het verkrijgen van beschrijvende maatregelen is geen vordering tot wijziging of intrekking van de beschikking in de zin van artikel 1032 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

BESLAG - Allerlei - Beschrijvende maatregelen of beslagmaatregelen - Verwerping - Herneming - Nieuwe omstandigheden - Aard
- Art. 1032 Gerechtelijk Wetboek

N'est pas une demande de modification ou de rétraction de l'ordonnance au sens de l'article 1032 du Code judiciaire, la réitération pour circonstances nouvelles d'une demande de mesures de description précédemment rejetée (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Divers - Mesures de description ou de saisie - Rejet - Réitération - Circonstances nouvelles - Nature
- Art. 1032 Code judiciaire

C.16.0183.F

5 januari 2018

AC nr. ...

Wie zijn vordering tot terugbetaling grondt op het bestaan van een verrijking zonder oorzaak, moet de voorwaarde van het ontbreken van een oorzaak van de verarming en van de verrijking aantonen.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verrijking zonder oorzaak - Vordering tot terugbetaling - Geen oorzaak - Bewijslast

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak - Vordering tot terugbetaling - Geen oorzaak - Bewijslast

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Vordering tot terugbetaling - Geen oorzaak - Bewijslast

- Art. 1315, eerste lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Il appartient à celui qui fonde sa demande de remboursement sur l'existence d'un enrichissement sans cause d'établir la condition d'absence de cause de l'appauvrissement et de l'enrichissement.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Enrichissement sans cause - Demande de remboursement - Absence de cause - Charge de la preuve

- Art. 1315, al. 1er Code civil
- Art. 870 Code judiciaire

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'enrichissement sans cause - Demande de remboursement - Absence de cause - Charge de la preuve

- Art. 1315, al. 1er Code civil
- Art. 870 Code judiciaire

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Demande de remboursement - Absence de cause - Charge de la preuve

- Art. 1315, al. 1er Code civil
- Art. 870 Code judiciaire

C.16.0288.F

6 september 2018

AC nr. ...

De vernietiging van de beslissing volgens welke een partij haar contractuele verplichtingen jegens haar contractant niet is nagekomen, strekt zich uit tot die volgens welke die partij een extracontractuele fout jegens een andere partij heeft begaan, aangezien laatstgenoemde beslissing op dezelfde onwettigheid is gegrond (1). (1) Cass. 8 oktober 2007, AR S.07.0012.F, AC 2007, nr. 461.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Vernietiging van een beslissing - Andere beslissing - Zelfde juridische grondslag

De verkoper-fabrikant of de gespecialiseerde verkoper van dezelfde zaken als die welke hij heeft verkocht, moet de zaak zonder gebreken leveren en moet daartoe de noodzakelijke maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen (1). (1) Cass. 7 april 2017, AR C.16.0311.N, AC 2017, nr. 254.

La cassation de la décision qu'une partie a manqué à ses obligations contractuelles envers son contractant s'étend à celle que cette partie a commis une faute extracontractuelle à l'égard d'une autre partie, qui est fondée sur la même illégalité (1). (1) Cass. 8 octobre 2007, RG S.07.0012.F, Pas. 2007, n° 461.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation d'une décision - Autre décision - Fondement juridique identique

Le vendeur fabricant ou le vendeur spécialisé de choses pareilles à celle qu'il a vendue a l'obligation de fournir la chose sans vice et doit, à cette fin, prendre les mesures nécessaires pour déceler tous les vices possibles (1). (1) Cass. 7 avril 2017, RG C.16.0311.N, Pas. 2017, n° 254.

C.16.0292.F

27 april 2018

AC nr. ...

De wettelijke en contractuele verplichting van de verzekeringnemer om in de loop van de overeenkomst de nieuwe omstandigheden of de wijzigingen van de omstandigheden aan te geven die van aard zijn om een aanmerkelijke en blijvende verzwaring van het risico dat het verzekerde voorval zich voordoet te bewerkstelligen, heeft enkel betrekking op de nieuwe omstandigheden of de wijzigingen van de omstandigheden die door hem gekend waren, met uitsluiting van de omstandigheden die niet door hem gekend waren, zelfs al had hij ze moeten kennen.

VERZEKERING - Landverzekering - In de loop van de
overeenkomst - Verzekeringnemer - Aangifteplicht - Voorwerp
- Artt. 5 en 26, § 1 Wet 25 juni 1992 op de
landverzekeringsovereenkomst

L'obligation légale et conventionnelle du preneur de déclarer, en cours de contrat, les circonstances nouvelles ou les modifications de circonstances qui sont de nature à entraîner une aggravation sensible et durable du risque de survenance de l'événement assuré ne concerne que les circonstances nouvelles ou les modifications de circonstances connues de lui, à l'exclusion de celles qui ne l'étaient pas, même si elles eussent dû l'être.

ASSURANCES - Assurances terrestres - En cours de contrat -
Preneur - Obligation de déclaration - Objet
- Art. 5 et 26, § 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance
terrestre

C.16.0317.F

20 september 2018

AC nr. ...

De schade die voortvloeit uit de niet-betaling, door een belastingplichtige, van zijn aanslagen in de inkomstenbelastingen wegens de fout van een derde, ontstaat pas nadat die belasting werd ingekohierd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 484.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en
inkohiering - Extracontractuele fout - Schade - Ontstaan -
Tijdstip - Belastingsschuld - Niet-betaling

- Artt. 304, § 1, derde lid, en 413 Wetboek Inkomstenbelastingen
1992

- Art. 2262bis Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang
en einde) - Aanvang - Belastingsschuld - Niet-betaling -
Extracontractuele fout - Schade - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 2262bis Burgerlijk Wetboek

- Artt. 304, § 1, derde lid, en 413 Wetboek Inkomstenbelastingen
1992

Le dommage résultant du non-paiement par un contribuable de ses cotisations à l'impôt sur les revenus en raison de la faute d'un tiers ne naît que lorsque cet impôt a fait l'objet d'un enrôlement (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation
et enrôlement - Faute extra-contractuelle - Dommage -
Naissance - Moment - Dette fiscale - Non-paiement

- Art. 304, § 1er, al. 3, et 413 Côté des impôts sur les revenus 1992

- Art. 2262bis Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de
départ, fin) - Point de départ - Dette fiscale - Non-paiement -
Faute extra-contractuelle - Dommage - Naissance - Moment

- Art. 2262bis Code civil

- Art. 304, § 1er, al. 3, et 413 Côté des impôts sur les revenus 1992

C.16.0344.F

16 februari 2018

AC nr. ...

De werkgever uit de overheidssector die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen, zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor de aldus geleden schade, voor zover uit de toepasselijke wettelijke en reglementaire bepalingen volgt dat de voormelde uitgaven waartoe hij gehouden is, niet definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. OM in Pas. nr. 625.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheidssector - Werkgever - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De invaliditeitsuitkering waarop de ambtenaar van de Europese Gemeenschappen recht heeft wanneer hij blijvend invalide wordt en die invaliditeit als volledig wordt beschouwd, waardoor het hem niet mogelijk is werkzaamheden te verrichten die met een ambt van zijn functiegroep overeenkomen, vormt niet de tegenprestatie voor de arbeidsprestaties die de eiseres zou hebben ontvangen indien het ongeval zich niet had voorgedaan en die uitkering is, bijgevolg, geen schade die vergoed kan worden (1). (1) Cass. 24 januari 2013, AR C.12.0113.F, AC 2013, nr. 59, met concl. OM in Pas. nr. 59.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheidssector - Werkgever - Ambtenaar van de Europese Gemeenschappen - Wegverkeersongeval veroorzaakt door een derde - Definitieve invaliditeit - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een invaliditeitsuitkering

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

L'employeur public, qui, ensuite de la faute d'un tiers, doit continuer à payer à l'un de ses agents la rémunération et les charges grevant la rémunération en vertu d'obligations légales ou réglementaires qui lui incombent, sans bénéficier de prestations de travail en contrepartie, a droit à une indemnité réparant le dommage ainsi subi, pour autant qu'il résulte des dispositions légales et réglementaires applicables que les décaissements précités auxquels il est tenu ne doivent pas rester définitivement à sa charge (1). (1) Cass. 18 novembre 2011, RG C.09.0521.F, Pas. 2011, n° 625, avec concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de roulage causé par un tiers - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération

- Art. 1382 et 1383 Code civil

L'indemnité d'invalidité à laquelle le fonctionnaire des Communautés européennes a droit lorsqu'il est atteint d'une invalidité permanente considérée comme totale et le mettant dans l'impossibilité d'exercer les fonctions correspondant à un emploi de son groupe de fonction ne constitue pas la contrepartie des prestations de travail dont la demanderesse aurait bénéficié en l'absence de l'accident et n'est, partant, pas un dommage réparable (1). (1) Voir Cass. 24 janvier 2013, RG C.12.0113.F, Pas. 2013, n° 59, avec concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Fonctionnaire des Communautés européennes - Accident de roulage causé par un tiers - Invalidité définitive - Obligations légales ou réglementaires - Versement d'une indemnité d'invalidité

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Hoewel, in de regel, een nieuwe wet niet enkel van toepassing is op situaties die ontstaan vanaf de inwerkingtreding van die wet maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder het stelsel van de vorige wet ontstane situaties die zich voordoen of die aanhouden onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing reeds onweerlegbaar vastgestelde rechten niet aantast, blijft, inzake overeenkomsten, de vroegere wet evenwel van toepassing, tenzij de nieuwe wet van openbare orde of van dwingend recht is of de toepassing ervan op de lopende overeenkomsten verbiedt (1). (1) Cass. 16 september 2013, AR C.12.0032.F, AC 2013, nr. 449.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Overeenkomst - Nieuwe wet - Toepassing

De regel van de vrijstelling van rechtsvervolging van de internationale organisaties streeft een gewettigd doel na; om te bepalen of de aantasting van de basisrechten kan worden aangenomen in het licht van artikel 6.1, moet worden onderzocht of de persoon tegen wie de vrijstelling van rechtsvervolging wordt aangevoerd, over andere redelijke rechtsmiddelen beschikt om de hem bij het Verdrag gewaarborgde rechten op een efficiënte wijze te vrijwaren (1). (1) Cass. 21 december 2009, AR S.04.0129.F, AC 2009, nr. 773, met concl. van advocaat-generaal J.-M. Genicot in Pas. 2009.

IMMUNITEIT - Vrijstelling van rechtsvervolging - Internationale organisaties - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Rechtstoegang - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Internationale organisaties - Vrijstelling van rechtsvervolging - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6 - Artikel 6.1 - Rechtstoegang - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtstoegang - Internationale organisaties - Vrijstelling van rechtsvervolging - Beperkingen

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

En règle, si une loi nouvelle s'applique non seulement aux situations qui naissent à partir de son entrée en vigueur mais aussi aux effets futurs des situations nées sous le régime de la loi antérieure qui se produisent ou se prolongent sous l'empire de la loi nouvelle, pour autant que cette application ne porte pas atteinte à des droits déjà irrévocablement fixés, en matière de conventions, toutefois, l'ancienne loi demeure applicable, à moins que la loi nouvelle ne soit d'ordre public ou impérative, ou qu'elle ne prescrive son application aux conventions en cours (1). (1) Cass. 16 septembre 2013, RG C.12.0032.F, Pas. 2013, n° 449.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Convention - Loi nouvelle - Application

La règle de l'immunité de juridiction des organisations internationales poursuit un but légitime; pour déterminer si l'atteinte portée aux droits fondamentaux est admissible au regard de l'article 6, § 1er, il importe d'examiner si la personne contre laquelle l'immunité de juridiction est invoquée dispose d'autres voies raisonnables pour protéger efficacement les droits que lui garantit la Convention (1). (1) Cass. 21 décembre 2009, RG S.04.0129.F, Pas. 2009, n° 773 avec les concl. de M. l'avocat général J.-M. GÉNICOT.

IMMUNITE - Immunité de juridiction - Organisations internationales - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6, § 1er - Droit d'accès aux tribunaux - Restrictions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Organisations internationales - Immunité de juridiction - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6, § 1er - Droit d'accès aux tribunaux - Restrictions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès aux tribunaux - Organisations internationales - Immunité de juridiction - Restrictions

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Rechtstoegang is geen absoluut recht: het is onderworpen aan beperkingen die impliciet worden aanvaard, aangezien dat recht, door de aard zelf ervan, door de Staat gereguleerd kan worden; de Staat beschikt dienaangaande over een zekere beoordelingsmarge; de aldus opgelegde beperkingen kunnen de aan een persoon toegekende rechtstoegang echter niet op een dergelijke wijze of in een dergelijke mate inperken dat het recht zelf erdoor wordt aangetast; dergelijke beperkingen zijn daarenboven enkel verenigbaar met artikel 6.1 voor zover ze een gewettigd doel nastreven en er een redelijke verhouding van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het nagestreefde doel (1). (1) Cass. 21 december 2009, AR S.04.0129.F, AC 2009, nr. 773, met concl. van advocaat-generaal J.-M. Genicot in Pas. 2009.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtstoegang - Internationale organisaties - Vrijstelling van rechtsvervolgning

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De bepalingen van het nieuwe artikel 1685, §§1 en 2, van het Gerechtelijk Wetboek, die zijn ingevoegd door de wet van 24 juni 2013, zijn noch van openbare orde noch van dwingend recht.

OPENBARE ORDE - Nieuw artikel 1685, § 1 en 2, Gerechtelijk Wetboek - Aard

De overgangsbepalingen van de wet van 24 juni 2013 kunnen de werking in de tijd van de bepalingen van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek niet regelen wanneer de partijen, bij ontstentenis van een verzoek tot arbitrage, voor de rechter de geldigheid van een compromissoir beding betwisten.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage - Overgangsbepalingen

- Artt. 59, eerste, tweede, derde en vierde lid, en 60 Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

Een middel dat de schending aanvoert van een wetsartikel waarvan de tekst werd vervangen door een latere bepaling, beoogt dat artikel zoals het werd vervangen (1). (1) Cass. 29 januari 2009, AR C.07.0616.F, AC 2009, nr. 74.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Wetsbepaling - Wijziging

Le droit d'accès aux tribunaux n'est pas absolu: il se prête à des limitations implicitement admises car il commande, par sa nature même, une réglementation par l'État; l'État jouit en la matière d'une certaine marge d'appréciation; les limitations mises en œuvre ne peuvent toutefois restreindre l'accès offert à l'individu d'une manière ou à un point tels que le droit s'en trouve atteint dans sa substance même; en outre, pareilles limitations ne se concilient avec l'article 6, § 1er, que si elles tendent à un but légitime et s'il existe un rapport raisonnable de proportionnalité entre les moyens employés et le but visé (1). (1) Cass. 21 décembre 2009, RG S.04.0129.F, Pas. 2009, n° 773 avec les concl. de M. l'avocat général J.-M. GÉNICOT.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'accès aux tribunaux - Organisations internationales - Immunité de juridiction

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Les dispositions de l'article 1685, § 1er et 2, du Code judiciaire insérées par la loi du 24 juin 2013 ne sont ni d'ordre public ni impératives.

ORDRE PUBLIC - Article 1685, § 1er et 2, nouveau du Code judiciaire - Nature

Les dispositions transitoires de la loi du 24 juin 2013 ne sauraient régir l'application dans le temps des dispositions de la sixième partie du Code judiciaire lorsque, en l'absence de demande d'arbitrage, les parties s'opposent devant le juge sur la validité d'une clause compromissoire.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi du 24 juin 2013 modifiant la sixième partie du Code judiciaire relative à l'arbitrage - Dispositions transitoires

- Art. 59, al. 1er, 2, 3 et 4, et 60 L. du 24 juin 2013 modifiant la sixième partie du Code judiciaire relative à l'arbitrage

Un moyen qui indique comme violé un article d'une loi dont le texte a été remplacé par une disposition ultérieure vise cet article tel qu'il a été remplacé (1). (1) Cass. 29 janvier 2009, RG C.07.0616.F, Pas. 2009, n° 74.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Disposition légale - Modification

De kosten die gepaard gaan met de aanwezigheid van de hulpdiensten op lokale manifestaties op vraag van de overheden of van de organisatoren, moeten worden gedragen door de begunstigde van die prestaties; die begunstigde is noch de gemeente, die beschikt over een openbare brandweerdienst, noch de brandweeerintercommunale.

GEMEENTE - Lokale manifestaties - Aanwezigheid van de hulpdiensten - Kosten ten laste van de begunstigde - Begunstigde - Bepaling

- Artt. 1 en 2bis, § 1, 9), en § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

- Artt. 1, § 1, en 3, § 1 KB 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn

Les frais occasionnés par la présence des services de secours lors de manifestations à caractère local à la demande des autorités ou des organisateurs incombent au bénéficiaire de ces prestations lequel ne s'identifie ni à la commune qui dispose d'un service public d'incendie commune ni à l'intercommunale d'incendie.

COMMUNE - Manifestations locales - Présence des services de secours - Frais incombant au bénéficiaire - Bénéficiaire - Détermination

- Art. 1er et 2bis, § 1er, 9), et § 2 L. du 31 décembre 1963

- Art. 1er, § 1er, et 3, § 1er AR du 25 avril 2007 déterminant les missions des services de secours qui peuvent être facturées et celles qui sont gratuites

Het arrest, dat oordeelt dat de verplichting tot betaling van de vergoedingen geen hoofdveroordeling is in de zin van artikel 1385bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en dat die derhalve met een dwangsom gepaard kan gaan, verantwoordt niet naar recht zijn beslissing.

DWANGSOM - Voorwaarde - Hoofdveroordeling - Betaling van vergoeding

N'est pas légalement justifié l'arrêt qui considère que l'obligation de payer les rémunérations ne constitue pas une condamnation principale au sens de l'article 1385bis, alinéa 1er du Code judiciaire et peut dès lors être assortie d'une astreinte.

ASTREINTE - Condition - Condamnation principale - Paiement de rémunération

Elk bevel van de rechter levert een hoofdveroordeling op in de zin van artikel 1385bis, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en kan bijgevolg niet gepaard gaan met een dwangsom in zoverre die veroordeling betrekking heeft op de betaling van een geldsom (1). (1) Het OM heeft in hoofdzaak gezegd dat het bestreden arrest de ten laste van Amazon uitgesproken veroordeling analyseert en oordeelt dat die uit twee onderdelen bestaat: enerzijds, de verplichting om aangifte te doen van de verkopen van dragers en toestellen voor de reproductie van geluids- en beeldwerken en, anderzijds, een veroordeling tot betaling van de vergoedingen voor het kopiëren van geluidswerken en audiovisuele werken voor eigen gebruik, die verschuldigd zijn naargelang die verkopen in België plaatsvinden. Het bestreden arrest, dat beslist dat de hoofdveroordeling (de verplichting om aangifte te doen) geen veroordeling tot betaling van een geldsom is, aangezien het gaat om een verbintenis om iets te doen, geeft een foutieve interpretatie aan het begrip "hoofdveroordeling". De rechtsleer is unaniem van oordeel dat "het begrip 'hoofdveroordeling' enkel wordt gebruikt om het bevel van de rechter te kwalificeren en te onderscheiden van de veroordeling tot een dwangsom; die dwangsom heeft tot doel het bevel te versterken en wordt om die reden als accessorium van dat bevel beschouwd". Daaruit volgt dat het van weinig belang is of de veroordeling tot betaling van de vergoedingen al dan niet het accessorium is van de veroordeling om aangifte te doen. Zij maakt deel uit van de hoofdveroordeling in de zin van artikel 1385bis Gerechtelijk Wetboek en kan niet gepaard gaan met een dwangsom om de tenuitvoerlegging ervan te waarborgen. (zie I. Moreau-Margrève, L'astreinte, Annales de la Faculté de droit de Liège, 1982, p. 65; J. Van Compennolle en G. de Leval, l'astreinte, Répertoire Notarial, 2013, dl. XIII, boek IV-6, nr. 39; K. Wagner, Dwangsom 2003-2009, Larcier 2010 nr. 53: "het begrip 'hoofdveroordeling' waarvan sprake in artikel 1385bis Ger. W., moet worden begrepen in tegenstelling tot de (voorwaardelijke) veroordeling tot een dwangsom, dewelke een accessorium is van de veroordeling waaraan de rechter een dwangsom verbindt [...] Dit betekent dat een dwangsom kan worden verbonden aan een veroordeling die op zich genomen een accessorium van een andere veroordeling is"). Ph de K.

DWANGSOM - Voorwaarde - Hoofdveroordeling
- Art. 1385bis, § 5 Gerechtelijk Wetboek

Toute injonction du juge constitue, au sens de l'article 1385bis, alinéa 1er du Code judiciaire, une condamnation principale et ne peut dès lors être assortie d'une astreinte dans la mesure où elle porte sur le paiement d'une somme d'argent (1). (1) Le MP a dit en substance que l'arrêt attaqué analyse la condamnation prononcée à l'encontre de Amazon et considère qu'il y a deux composantes : d'une part, l'obligation de rentrer des déclarations relatives aux ventes de supports et appareils pour la reproduction d'oeuvres sonores et visuelle et d'autre part, une condamnation à payer les rémunérations pour la copie privée d'oeuvres sonores et audiovisuelles dues en fonction de ces ventes en Belgique. L'arrêt attaqué qui décide que la condamnation principale -(l'obligation de rentrer des déclarations) n'est pas une condamnation au paiement d'une somme d'argent puisqu'il s'agit d'une obligation de faire - procède à une interprétation erronée de la notion « condamnation principale » La doctrine unanime considère que « le terme 'principal' a simplement été utilisé pour qualifier et distinguer l'injonction faite par le juge de la condamnation de l'astreinte ; cette dernière est appelée à renforcer l'injonction et est, pour cette raison, considérée comme l'accessoire de ladite injonction ». Il s'ensuit qu'il importe peu que la condamnation à payer les rémunérations soit ou non l'accessoire de celle d'effectuer les déclarations. Elle fait partie de la condamnation principale au sens de l'article 1385bis du Code judiciaire et ne peut être assortie d'une astreinte pour en assurer l'exécution. (voir. I. Moreau-Margrève, L'astreinte, Annales de la Faculté de droit de Liège, 1982, p. 65; J. Van Compennolle et G. de Leval, l'astreinte, Répertoire Notarial, 2013, T. XIII, livre IV-6, n° 39; K. Wagner, Dwangsom 2003-2009, Larcier 2010 n° 53: « het begrip 'hoofdveroordeling' waarvan sprake in artikel 1385bis Ger. W., moet worden begrepen in tegenstelling tot de (voorwaardelijke) veroordeling tot een dwangsom, dewelke een accessorium is van de veroordeling waaraan de rechter een dwangsom verbindt [...] Dit betekent dat een dwangsom kan worden verbonden aan een veroordeling die op zich genomen een accessorium van een andere veroordeling is »). Ph de K.

ASTREINTE - Condition - Condamnation principale
- Art. 1385bis, § 5 Code judiciaire

Er bestaat geen grond om aan het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde vraag te stellen, die geen onderscheid laakt tussen echtgenoten die in dezelfde toestand verkeren maar aan verschillende regels onderworpen zijn, maar poogt echtgenoten tegenover elkaar te stellen die in een verschillende toestand verkeren en aan verschillende regels onderworpen zijn die zonder onderscheid van toepassing zijn op al degenen die in dezelfde toestand verkeren (1). (1) Cass. 24 november 2016, AR C.15.0104.F, AC 2016, nr. 669.

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Rechtzoekenden in verschillende rechtstoestanden

Wanneer de echtgenoten bij huwelijkscontract bedingen dat zij gescheiden van goederen zullen zijn, zijn de bepalingen van de artikelen 1436, tweede lid, en 1450, tweede lid, Burgerlijk Wetboek niet van toepassing.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Gerechtelijke scheiding van goederen - Ontbinding van het stelsel - Schuldvorderingen tussen de echtgenoten - Interest - Aanvang - Datum

- Artt. 1390, 1436 en 1450 Burgerlijk Wetboek

Il n'y a pas lieu de poser à la Cour constitutionnelle la question proposée par le demandeur qui ne dénonce pas une distinction entre des époux qui, se trouvant dans la même situation, sont soumis à des règles différentes mais prétend opposer des époux qui, se trouvant dans des situations différentes, sont soumis à des règles différentes qui s'appliquent sans distinction à tous ceux qui se trouvent dans la même situation (1). (1) Cass. 24 novembre 2016, RG C.15.0104.F, Pas. 2016, n° 669.

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Justiciables dans des situations juridiques différentes

Lorsque les époux ont stipulé par contrat de mariage qu'ils seront séparés de biens, les dispositions des articles 1436, alinéa 2, et 1450, alinéa 2, du Code civil ne s'appliquent pas.

REGIMES MATRIMONIAUX - Séparation de biens - Dissolution du régime - Créances entre les époux - Intérêts - Prise de cours - Date

- Art. 1390, 1436 et 1450 Code civil

C.16.0448.F

2 februari 2018

AC nr. ...

Tenzij het bestuur van de gewone commanditaire vennootschap werd toevertrouwd aan een persoon die niet met de vennootschap verbonden is, mag dat bestuur enkel aan de beherende vennoten worden toevertrouwd.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Bestuur - Stille vennoot - Uitsluiting

- Artt. 202 en 207, § 1 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Sauf si elle a été confiée à une personne étrangère à la société, la gestion de la société en commandite simple ne peut être confiée qu'aux seuls associés commandités.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en commandite - Gestion - Associé commanditaire - Exclusion

- Art. 202 et 207, § 1er Code des sociétés

C.16.0483.F

1 juni 2018

AC nr. ...

Wanneer de wettigheid van de door de gemachtigde ambtenaar ingestelde vordering tot herstel van de plaats in de vorige staat betwist wordt, moet de rechter nagaan of ze niet kennelijk onredelijk is, in het licht van de aard van de overtreding, van de omvang van de aantasting van de goede ruimtelijke ordening en van het voordeel, voor die ruimtelijke ordening, van het herstel van de plaats in haar oorspronkelijke staat ten opzichte van de last die dat voor de overtreder inhoudt (1). (1) Zie Cass. 25 juni 2014, AR P.14.0394.F, AC 2014, nr. 455.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling
2-1-2019

Lorsque la légalité de la demande de remise en état des lieux formulée par le fonctionnaire délégué est contestée, le juge doit vérifier si elle n'est pas manifestement déraisonnable, en fonction de la nature de l'infraction, de l'étendue de l'atteinte portée au bon aménagement du territoire et de l'avantage résultant pour cet aménagement de la remise des lieux en leur pristin état par rapport à la charge qu'elle implique pour le contrevenant.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue -

P. 26/201

van een meerwaarde - Vordering van de gemachtigde ambtenaar - Herstel van plaats in de vorige staat - Betwisting - Onredelijk karakter - Beoordeling - Criteria

- Art. 157, eerste lid Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

Demande du fonctionnaire délégué - Remise en état des lieux - Contestation - Caractère déraisonnable - Appréciation - Critères

- Art. 157, al. 1er Arrêté de l'Exécutif régional wallon du 14 mai 1984, Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et du patrimoine et de l'énergie

C.16.0516.F

7 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

VORDERING IN RECHTE - Overheidsopdrachten - Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

Conclusions de l'avocat général Genicot.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Adjudication - Recours - Juge judiciaire - Personne lésée - Intérêt

DEMANDE EN JUSTICE - Marchés publics - Adjudication - Recours - Juge judiciaire - Personne lésée - Intérêt

Uit artikel 65/25, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993 volgt dat, krachtens artikel 65/24, eerste lid, 2°, van dezelfde wet, wanneer de verhaalinstantie de gewone rechter is, het belang bij een verhaal bepaald in artikel 65/14 beoordeeld wordt in het licht van de bepalingen van dat laatste artikel en van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

VORDERING IN RECHTE - Overheidsopdrachten - Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Aanbesteding - Verhaal - Gewone rechter - Benadeelde - Belang

Il suit de l'article 65/25, alinéa 1er, de la loi du 24 décembre 1993 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux que, lorsque l'instance de recours est, en vertu de l'article 65/24, alinéa 1er, 2°, de la même loi, le juge judiciaire, l'intérêt au recours prévu à l'article 65/14 s'apprécie au regard des dispositions de ce dernier article et des articles 17 et 18 du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEMANDE EN JUSTICE - Marchés publics - Adjudication - Recours - Juge judiciaire - Personne lésée - Intérêt

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Adjudication - Recours - Juge judiciaire - Personne lésée - Intérêt

C.16.0523.N

8 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Goedkeuring van de offerte - Betekening per telefax of via andere elektronische middelen - Bevestiging binnen de vijf dagen per aangetekende brief - Geldigheidsvoorwaarde

Wanneer de betekening van de goedkeuring van de offerte aan de begunstigde per telefax of via andere elektronische middelen gebeurt, maakt de bevestiging binnen de vijf dagen per aangetekende brief een geldigheidsvoorwaarde van de betekening uit (1). (1) Zie concl. OM.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Goedkeuring van de offerte - Betekening per telefax of via andere elektronische middelen - Bevestiging binnen de vijf dagen per aangetekende brief - Geldigheidsvoorwaarde

- Art. 117 KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Approbation de l'offre - Notification par télécopieur ou par d'autres moyens électroniques - Confirmation dans les cinq jours par lettre recommandée - Condition de validité

Lorsque la notification de l'approbation de l'offre à l'adjudicataire a lieu par télécopieur ou par d'autres moyens électroniques, la confirmation dans les cinq jours par lettre recommandée constitue une condition de validité de cette notification (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Approbation de l'offre - Notification par télécopieur ou par d'autres moyens électroniques - Confirmation dans les cinq jours par lettre recommandée - Condition de validité

- Art. 117 A.R. du 8 janvier 1996 relatif aux marchés publics de travaux, de fournitures et de services et aux concessions de travaux publics

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Belastingzaken - Algemeen - Geschillen over de invordering van belastingsschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

BESLAG - Algemeen - Belastingzaken - Betwisting over de invordering van belastingsschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

De aanwijzing van de betrokken belastingsschuldige bij de inkohiering maakt deel uit van de vestiging van de belasting en de betwisting nopens de wettigheid en regelmatigheid ervan is in de regel dan ook geen betwisting nopens de wettigheid en de regelmatigheid van de tenuitvoerlegging, zodat de beslagrechter niet bevoegd is om hierover uitspraak te doen (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Algemeen - Belastingzaken - Betwisting over de invordering van belastingsschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 569, eerste lid, 32°, 1385undecies, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Belastingzaken - Algemeen - Geschillen over de invordering van belastingsschulden - Beslagrechter - Bevoegdheid

- Artt. 569, eerste lid, 32°, 1385undecies, 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière fiscale - Généralités - Litiges en matière de recouvrement de dettes fiscales - Juge des saisies - Compétence

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

SAISIE - Généralités - Matière fiscale - Contestation relative au recouvrement des dettes d'impôt - Juge des saisies - Compétence

L'indication du redevable intéressé lors de l'enrôlement fait partie intégrante de l'établissement de l'impôt et une contestation portant sur la légalité et la régularité de cette mention ne constitue dès lors pas, en règle, une contestation relative à la légalité et à la régularité de l'exécution, de sorte que le juge des saisies n'est pas compétent pour se prononcer à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SAISIE - Généralités - Matière fiscale - Contestation relative au recouvrement des dettes d'impôt - Juge des saisies - Compétence

- Art. 569, al. 1er, 32°, 1385undecies, 1395, al. 1er, et 1498 Code judiciaire

COMPETENCE ET RESSORT - Matière fiscale - Généralités - Litiges en matière de recouvrement de dettes fiscales - Juge des saisies - Compétence

- Art. 569, al. 1er, 32°, 1385undecies, 1395, al. 1er, et 1498 Code judiciaire

Uit de artikelen 779, eerste lid, en 946, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat wanneer het rechtscollege dat over de uitslag van de getuigenissen uitspraak doet, het debat in zijn geheel hervat, de rechter die aan het getuigenverhoor heeft deelgenomen, niet vermoed wordt verhinderd te zijn.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onveranderlijkheid van het rechtscollege - Onderzoek - Getuigenissen - Hervatten van het debat in zijn geheel - Verhinderde rechter - Vermoeden

- Artt. 779, eerste lid, en 946, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Il ne suit pas des articles 779, alinéa 1er, et 946, alinéa 1er, du Code judiciaire que lorsque le siège qui statue sur le résultat des dépositions reprend entièrement les débats, le juge, qui a participé à la tenue des enquêtes mais qui ne fait pas partie de ce siège, n'est pas présumé empêché.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Immutabilité du siège - Enquête - Dépositions - Reprise complète des débats - Juge empêché - Présomption

- Art. 779, al. 1er, et 946, al. 1er Code judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

BELEGGINGEN - Financieel bemiddelaar - Informatieplicht - 2-1-2019

Conclusions de l'avocat général de Koster.

INVESTISSEMENTS - Intermédiaire financier - Devoir

De omvang van de informatieplicht van de financiële bemiddelaar met betrekking tot een transactie in financiële instrumenten moet worden beoordeeld op grond van het kennisniveau van de cliënt voor wie de informatie bestemd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 408.

BELEGGINGEN - Financieel bemiddelaar - Informatieplicht - Omvang - Beoordeling

- Art. 36, 2° en 5° Wet 6 april 1995 inzake het statuut van en het toezicht op de beleggingsondernemingen

L'étendue du devoir d'information de l'intermédiaire financier relativement à une opération sur instruments financiers s'apprécie en fonction du degré de connaissance du client auquel l'information est destinée (1). (1) Voir les concl. du MP.

INVESTISSEMENTS - Intermédiaire financier - Devoir d'information - Etendue - Appréciation

- Art. 36, 2° et 5° L. du 6 avril 1995

C.17.0055.F

2 februari 2018

AC nr. ...

Het verval van een verbintenis door het verdwijnen van het voorwerp ervan veronderstelt dat het definitief onmogelijk is geworden het voorwerp van die verbintenis in natura uit te voeren.

OVEREENKOMST - Einde - Verbintenis - Verdwijnen van het voorwerp - Uitvoering in natura - Definitieve onmogelijkheid - Verval

La caducité d'une obligation par disparition de son objet suppose qu'il soit définitivement impossible d'exécuter son objet en nature.

CONVENTION - Fin - Obligation - Disparition de l'objet - Exécution en nature - Impossibilité définitive - Caducité

C.17.0065.F

9 maart 2018

AC nr. ...

Om consument te zijn, is niet vereist dat de persoon handelt met doeleinden die niet het minste beroepskarakter vertonen.

KOOP - Verkoop van consumptiegoederen aan consumenten - Consument

- Art. 1649bis, § 2, 1° Burgerlijk Wetboek

Pour être un consommateur, il n'est pas requis que la personne agisse à des fins qui excluent tout caractère professionnel.

VENTE - Vente de biens de consommation à des consommateurs - Consommateur

- Art. 1649bis, § 2, 1° Code civil

C.17.0075.F

8 januari 2018

AC nr. ...

Uit de omstandigheid dat een bestuurder een fout heeft begaan die in oorzakelijk verband staat met een ongeval, valt niet af te leiden dat tussen de fout van een andere bestuurder en dat ongeval hoegenaamd geen oorzakelijk verband zou bestaan.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Algemeen - Wegverkeer - Ongeval - Fout van een bestuurder - Oorzakelijk verband - Gevolg - Fout van een andere bestuurder

De la circonstance qu'un conducteur a commis une faute en relation causale avec un accident, il ne se déduit pas qu'il n'y aurait aucune relation causale entre la faute commise par un autre conducteur et ce même accident.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Généralités - Roulage - Accident - Faute d'un conducteur - Lien causal - Conséquence - Faute d'un autre conducteur

C.17.0082.F

25 mei 2018

AC nr. ...

Hoewel voor het beding ten behoeve van een derde vereist is dat de derde-begunstigde bepaald is of, althans, bepaalbaar is, is niet vereist dat die derde met naam wordt genoemd in de litigieuze overeenkomst of in een andere overeenkomst.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Beding ten behoeve van een derde - Derde-begunstigde -

Si la stipulation pour autrui exige que le tiers bénéficiaire soit déterminé ou, à tout le moins, déterminable, elle ne requiert pas que ce tiers soit nommément mentionné dans la convention litigieuse ou dans une autre convention.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Stipulation pour autrui - Tiers-bénéficiaire - Détermination

C.17.0098.F

27 april 2018

AC nr. ...

De verjaring, die een verweermiddel is dat aan een laattijdige rechtsvordering wordt tegengeworpen, kan niet beginnen te lopen vóór het ontstaan van die rechtsvordering; de op een verbintenis gegronde rechtsvordering ontstaat, in de regel, op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen; zij verjaart bijgevolg pas vanaf dat ogenblik en, behoudens andersluidende wettelijke bepaling, op dat ogenblik (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AR S.11.0128.F, AC 2012, nr. 302.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Rechtsvordering uit een overeenkomst

LENING - Verjaring - Termijnen - Aanvang - Rechtsvordering uit de overeenkomst

De verplichting van de lener om de geleende zaken terug te geven, wordt opeisbaar op het overeengekomen tijdstip.

LENING - Verplichting van de lener - Teruggave van de geleende zaken - Opeisbaarheid - Ogenblik
- Artt. 1899 en 1902 Burgerlijk Wetboek

Als er geen tijdstip werd vastgesteld voor de teruggave, is de lening van onbepaalde duur en wordt de verplichting van de lener om terug te betalen opeisbaar op het ogenblik waarop de uitlener, die het voornemen te kennen geeft dat hij een einde wil stellen aan de lening, de uitvoering ervan opeist.

LENING - Geen tijdstip vastgesteld voor de teruggave - Gevolg - Verplichting tot terugbetaling - Opeisbaarheid - Ogenblik

- Artt. 1134 en 1135 Burgerlijk Wetboek

La prescription, qui est une défense opposée à une action tardive, ne peut prendre cours avant que cette action soit née; l'action sanctionnant une obligation naît, en règle, au jour où cette obligation doit être exécutée; elle ne se prescrit, dès lors, qu'à partir de ce moment et, sauf disposition légale dérogatoire, dès ce moment (1). (1) Cass. 14 mai 2012, RG S.11.0128.F, Pas. 2018, n° 302.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Point de départ - Action naissant d'un contrat

PRET - Prescription - Délais - Point de départ - Action naissant du contrat

L'obligation de l'emprunteur de rendre les choses prêtées devient exigible au terme convenu.

PRET - Obligation de l'emprunteur - Rendre des choses prêtées - Exigibilité - Moment
- Art. 1899 et 1902 Code civil

S'il n'a pas été fixé de terme pour la restitution, le prêt est à durée indéterminée et l'obligation de l'emprunteur de rembourser devient exigible au moment où le prêteur, manifestant l'intention de mettre fin au prêt, en réclame l'exécution.

PRET - Pas de fixation de terme pour la restitution - Conséquence - Obligation de rembourser - Exigibilité - Moment

- Art. 1134 et 1135 Code civil

C.17.0106.F

2 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Beletsel - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gebonden partijen - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Vermoeden

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Wettigheid van de beslissing - Weerslag

Conclusions du premier avocat général Henkes.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Tiers - Absence de tierce opposition - Force probante de la décision - Opposabilité au tiers - Obstacle - Pouvoir d'appréciation du juge

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Parties liées - Absence de tierce opposition - Force probante de la décision - Opposabilité au tiers - Présomption

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Tiers - Absence de tierce opposition - Force probante de la décision - Opposabilité au tiers - Légalité de la décision - Incidence

De bewijskracht van een beslissing ten aanzien van derden die geen derdenverzet hebben aangetekend, hangt niet af van de wettigheid van die beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Wettigheid van de beslissing - Weerslag

Voor zover de rechter het recht van de derden eerbiedigt om het tegendeel te bewijzen, dient hij niet te beoordelen of bijzondere omstandigheden, in hun geheel dan wel gedeeltelijk, een beletsel vormen voor de bewijskracht van de beslissing die hun wordt tegengeworpen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Beletsel - Beoordelingsbevoegdheid van de rechter

Hoewel, in burgerlijke zaken, het gezag van gewijsde enkel tussen de partijen geldt, kan de bewijskracht van de beslissing, als een vermoeden dat geldig blijft tot het tegendeel is bewezen, worden tegengeworpen aan derden die geen derdenverzet hebben aangetekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Gebonden partijen - Derden - Geen derdenverzet - Bewijskracht van de beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden - Vermoeden

La force probante qu'une décision revêt à l'égard de tiers qui n'ont pas exercé de tierce opposition ne dépend pas de sa légalité (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Tiers - Absence de tierce opposition - Force probante de la décision - Opposabilité au tiers - Légalité de la décision - Incidence

Pour autant qu'il respecte le droit des tiers de rapporter la preuve contraire, le juge n'a pas à apprécier si des circonstances particulières font, en tout ou en partie, obstacle à la force probante de la décision qui leur est opposée (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Tiers - Absence de tierce opposition - Force probante de la décision - Opposabilité au tiers - Obstacle - Pouvoir d'appréciation du juge

Si, en matière civile, l'autorité de la chose jugée n'a lieu qu'entre les parties, la force probante de la décision peut, à titre de présomption valant jusqu'à preuve contraire, être opposée aux tiers qui n'ont pas exercé de tierce opposition (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Parties liées - Tiers - Absence de tierce opposition - Force probante de la décision - Opposabilité au tiers - Présomption

C.17.0113.N

10 september 2018

AC nr. ...

Uit de artikelen 6, 1131 en 1133 Burgerlijk Wetboek volgt dat een overeenkomst die een ongeoorloofde oorzaak heeft omdat zij door de wet is verboden of strijdig is met de goede zeden of met de openbare orde, geen gevolg kan hebben; een rechtsvordering die strekt tot de uitvoering van een dergelijke overeenkomst kan niet worden toegelaten; hieruit volgt dat een rechtsvordering die betrekking heeft op een weddenschap die gesloten werd in strijd met de artikelen 4, §1, Kansspelwet en 1 van koninklijk besluit van 22 december 2010 tot vaststelling van de voorwaarden tot aanneming van weddenschappen buiten kansspelinrichtingen klasse IV, en derhalve in strijd met bepalingen van openbare orde, niet kan worden toegelaten.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Spelovereenkomst - Ongeoorloofd karakter - Vordering

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Spelovereenkomst - Ongeoorloofd karakter - Vordering

Il résulte des articles 6, 1131 et 1133 du Code civil qu'un contrat dont la cause est illicite parce qu'elle est prohibée par la loi ou contraire aux bonnes mœurs ou à l'ordre public, ne peut avoir aucun effet; toute action tendant à l'exécution d'un tel contrat ne peut être admise; il s'ensuit qu'une action relative à un pari qui a été engagé en violation des articles 4, § 1er, de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs et 1er de l'arrêté royal du 22 décembre 2010 déterminant les conditions pour l'engagement de paris en dehors des établissements de jeux de hasard de classe IV et, partant, en contravention à des règles d'ordre public, ne peut être admise.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Cause - Contrat de jeu - Illicéité - Action

JEUX ET PARIS - Contrat de jeu - Illicéité - Action

Uit artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek volgt dat, onder de in die bepaling vastgelegde voorwaarden, de verwijzing van de zaak naar de eerste rechter van rechtswege krachtens de wet plaatsvindt wanneer het hof van beroep zijn rechtsmacht volledig heeft uitgeoefend nadat het de voor hem gebrachte betwistingen heeft beslecht.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Vonnis uitgesproken vóór de opening van de werkzaamheden van boedelbeschrijving, opmaak van de rekeningen, vereffening en verdeling van een nalatenschap - Hoger beroep - Geen devolutive werking - Beslissing dat de Belgische gerechten bevoegd zijn

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

Il suit de l'article 1224/2 du Code judiciaire que, dans les conditions qu'il prévoit, lorsque la cour d'appel a vidé sa saisine en tranchant les contestations portées devant elle, le renvoi de la cause au premier juge s'opère de plein droit par l'effet de la loi.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Jugement prononcé avant l'ouverture des opérations d'inventaire, de comptes, de liquidation et de partage d'une succession - Appel - Pas d'effet dévolutif - Décision que les juridictions belges sont compétentes

- Art. 1224/2 Code judiciaire

Brieven of geschriften waarbij de partijen in het kader van een gerechtelijke vereffening-verdeling betwistingen of aanspraken ter kennis brengen van de notaris-vereffenaar, vormen geen verjaringsstuitende dagvaarding voor het gerecht aangezien daardoor geen rechtsvordering wordt ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

DAGVAARDING - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VERDELING - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard - Gevolg - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

DAGVAARDING - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip

Des courriers ou des écrits par lesquels les parties portent à la connaissance du notaire-liquidateur des contestations ou des revendications dans le cadre d'une liquidation-partage judiciaire ne constituent pas une citation en justice interruptive de prescription étant donné qu'il n'est pas ainsi introduit d'action en justice (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CITATION - Prescription - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Notion - Champ d'application - Liquidation-partage judiciaire - Courriers ou écrits au notaire-liquidateur - Notification de contestations ou de revendications - Nature

- Art. 2244, § 1er, al. 1er Code civil

PARTAGE - Liquidation-partage judiciaire - Courriers ou écrits au notaire-liquidateur - Notification de contestations ou de revendications - Nature - Conséquence - Prescription - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Notion - Champ d'application

- Art. 2244, § 1er, al. 1er Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Notion - Champ d'application - Liquidation-partage judiciaire - Courriers ou écrits au notaire-liquidateur - Notification de contestations ou de revendications - Nature

- Art. 2244, § 1er, al. 1er Code civil

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

CITATION - Champ d'application - Liquidation-partage judiciaire - Courriers ou écrits au notaire-liquidateur - Notification de contestations ou de revendications - Nature - Prescription - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Notion

DAGVAARDING - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

VERDELING - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard - Gevolg - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Begrip - Toepassingsgebied - Gerechtelijke vereffening-verdeling - Brieven of geschriften aan de notaris-vereffenaar - Kennisgeving van betwistingen of aanspraken - Aard

CITATION - Prescription - Matière civile - Interruption - Citation en justice

PARTAGE - Liquidation-partage judiciaire - Courriers ou écrits au notaire-liquidateur - Notification de contestations ou de revendications - Nature - Conséquence - Prescription - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Notion - Champ d'application

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Notion - Champ d'application - Liquidation-partage judiciaire - Courriers ou écrits au notaire-liquidateur - Notification de contestations ou de revendications - Nature

Onder een dagvaarding voor het gerecht in de zin van artikel 2244, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek moet worden verstaan het instellen van een rechtsvordering waarbij de eiser het bedreigde recht dat aan verjaring is onderworpen ten gronde wil laten erkennen (1). (1) Zie concl. OM.

DAGVAARDING - Verjaring - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht

- Art. 2244, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Par citation en justice au sens de l'article 2244, § 1er, alinéa 1er, du Code civil, il y a lieu d'entendre l'introduction d'une action en justice par laquelle le demandeur entend faire reconnaître au fond le droit menacé qui est soumis à prescription (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CITATION - Prescription - Matière civile - Interruption - Citation en justice

- Art. 2244, § 1er, al. 1er Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice

- Art. 2244, § 1er, al. 1er Code civil

C.17.0191.F

13 april 2018

AC nr. ...

De feitenrechter stelt het feitelijk bestaan vast van het bedrieglijk opzet en van de bedrog opleverende kunstgrepen alsook van de invloed ervan op de wil van de persoon wiens toestemming is aangetast.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Overeenkomst - Bestanddelen - Toestemming - Aantasting - Feitelijke vaststelling

- Art. 1116 Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Aantasting - Feitelijke vaststelling - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Art. 1116 Burgerlijk Wetboek

Le juge du fond constate en fait l'existence de l'intention de tromper et des manoeuvres constitutives du dol ainsi que l'influence de ces dernières sur la volonté de la personne dont le consentement a été vicié.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Convention - Éléments constitutifs - Consentement - Vice - Constatacion en fait

- Art. 1116 Code civil

CONVENTION - Éléments constitutifs - Consentement - Vice - Constatacion en fait - Appréciation souveraine du juge du fond

- Art. 1116 Code civil

C.17.0200.F

16 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

LASTGEVING - Verzekeringen - Makelaar - Informatie- en adviesplicht - Lasthebber van de verzekeraar - Niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst - Aansprakelijkheid

Conclusions de l'avocat général de Koster.

MANDAT - Assurances - Courtier - Devoir d'information et de conseil - Mandataire de l'assureur - Inexécution d'une obligation de courtage - Responsabilité

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verzekeringmakelaar - Informatie- en adviesplicht - Tekortkoming - Contractuele aansprakelijkheid

Conclusions de l'avocat général de Koster.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Courtier en assurances - Devoir d'information et de conseil - Manquement - Responsabilité contractuelle

Het arrest dat het bestaan van een buitencontractuele fout van een verzekeringsmakelaar - lasthebber van de verzekeraar - aanneemt op grond dat de tekortkoming in zijn informatie- en adviesplicht voorafgaat aan het sluiten van de verzekeringsovereenkomst tussen de verzekeraar en de verzekeringsnemer, terwijl die de niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst tussen de verzekeraar en de verzekeringsnemer uitmaakt, schendt de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

LASTGEVING - Verzekeringen - Makelaar - Informatie- en adviesplicht - Lasthebber van de verzekeraar - Niet-uitvoering van een verplichting van de makelaarsovereenkomst - Aansprakelijkheid

- Art. 12bis, § 3 Wet betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verzekeringsmakelaar - Informatie- en adviesplicht - Tekortkoming - Contractuele aansprakelijkheid

- Art. 12bis, § 3 Wet betreffende de verzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

L'arrêt qui retient l'existence d'une faute extracontractuelle d'un courtier en assurances - mandataire de l'assureur- au motif que le manquement à son obligation d'information et de conseil précède la conclusion du contrat d'assurances entre l'assureur et le preneur d'assurance , alors qu'il constitue l'inexécution d'une obligation de courtage conclu entre l'assureur et le preneur d'assurance viole les articles 1382 et 1383 du Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT - Assurances - Courtier - Devoir d'information et de conseil - Mandataire de l'assureur - Inexécution d'une obligation de courtage - Responsabilité

- Art. 12bis, § 3 L. du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Courtier en assurances - Devoir d'information et de conseil - Manquement - Responsabilité contractuelle

- Art. 12bis, § 3 L. du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et à la distribution d'assurances

C.17.0221.N

11 januari 2018

AC nr. ...

De regel van artikel 565, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek heeft voorrang op de voorrangsregels uit het tweede lid van dit wetsartikel; in geval van samenhang is alleen de rechter die uitsluitend bevoegd is om van één van die vorderingen kennis te nemen, bevoegd om kennis te nemen van de gezamenlijke vorderingen (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging. Met verwijzing naar 's Hofs arrest van 7 februari 2008 (AR C.04.0418.N, AC 2008, nr. 90) stelde het dat artikel 566 van het Gerechtelijk Wetboek voor de samenhang van vorderingen enkel verwijst naar de voorrangsregels bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (nu 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet naar het derde lid van artikel 565 van dit Wetboek. Aldus kunnen verschillende vorderingen of verschillende punten van een vordering tussen twee of meer partijen, welke, afzonderlijk ingesteld, voor verschillende rechtbanken zouden moeten worden gebracht, indien zij samenhangend zijn, voor éénzelfde rechtbank kunnen worden samengevoegd volgens de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°), van het Gerechtelijk Wetboek en niet voor de rechtbank die voor één van die vorderingen of punten van de vordering uitsluitend bevoegd is als niet is voldaan aan de voorrangsregels die zijn bepaald in artikel 565, tweede lid, 2° tot 5° (thans 1° en 2° en 4° tot 8°) van dit wetboek. De regel van art. 565, derde lid, kan volgens het OM dan ook niet per analogie worden toegepast op de gevallen van samenhang.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Allerlei - Samenhang - Verschillende vorderingen - Voorrangsregel - Artt. 565, tweede en derde lid, en 566 Gerechtelijk Wetboek
SAMENHANG - Verschillende vorderingen - Voorrangsregel - Artt. 565, tweede en derde lid, en 566 Gerechtelijk Wetboek
SAMENLOOP VAN MISDRIJVEN [ZIE: 419/07 STRAF] - Samenhang - Verschillende vorderingen - Voorrangsregel - Artt. 565, tweede en derde lid, en 566 Gerechtelijk Wetboek

La règle prévue à l'article 565, alinéa 3, du Code judiciaire est préférée aux règles de préférence de l'alinéa 2 dudit article de loi; en cas de connexité, le juge exclusivement compétent pour connaître d'une de ces demandes est seul compétent pour connaître de l'ensemble des demandes (1). (1) Le ministère public concluait à la cassation. Renvoyant à l'arrêt rendu par la Cour le 7 février 2008 (RG C.04.0418.N, Pas 2008, n° 90), il considérait que l'article 566 du Code judiciaire se borne à se référer aux règles de préférence prévues à l'article 565, alinéa 2, 2° à 5° dudit code judiciaire en cas de concours de demandes (désormais 1° et 2° et 4° à 8°), et non à l'alinéa 3 de ce même code. Ainsi, diverses demandes ou divers chefs de demande entre deux ou plusieurs parties qui, présentés isolément, devraient être portés devant des tribunaux différents, peuvent, s'ils sont connexes, être réunis devant un même tribunal en observant les règles de préférence prévues à l'article 565, alinéa 2, 2° à 5° (désormais 1° et 2° et 4° à 8°), du Code judiciaire et non devant le tribunal qui est exclusivement compétent pour une de ces demandes ou un des chefs de la demande si les règles de préférence prévues à l'article 565, alinéa 2, 2° à 5° (désormais 1° et 2° et 4° à 8°), du même code ne sont pas respectées. Dès lors, selon le ministère public, la règle prévue à l'article 565, alinéa 3, ne peut être appliquée par analogie aux cas de connexité.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Divers - Connexité - Diverses demandes - Règle de préférence - Art. 565, al. 2 et 3, et 566 Code judiciaire
CONNEXITE - Diverses demandes - Règle de préférence - Art. 565, al. 2 et 3, et 566 Code judiciaire
CONCOURS D'INFRACTIONS [VOIR: 419/07 PEINE - Connexité - Diverses demandes - Règle de préférence - Art. 565, al. 2 et 3, et 566 Code judiciaire

C.17.0224.F

9 maart 2018

AC nr. ...

De tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht van de zaak is een prijs in geld.

KOOP - Koopovereenkomst - Tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht van de zaak - Artt. 1582, eerste lid, en 1583 Burgerlijk Wetboek

La contrepartie du transfert de propriété de la chose est un prix en argent.

VENTE - Contrat de vente - Contrepartie du transfert de propriété de la chose - Art. 1582, al. 1er, et 1583 Code civil

C.17.0230.N

4 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - 2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Mortier.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Notion. nature de la

P. 35/201

De onafhankelijkheid van een industriële vetmesterij of fokkerij ten aanzien van een landbouwbedrijf moet worden beoordeeld op grond van de werkelijkheid eerder dan op grond van de juridische structuur waarin de activiteiten worden georganiseerd, zodat de omstandigheid dat een industriële vetmesterij of fokkerij is ondergebracht in een afzonderlijke vennootschap bijgevolg niet belet dat deze in werkelijkheid afhankelijk kan zijn van een landbouwbedrijf (1). (1) Zie Concl. OM.

L'indépendance d'un engraissement ou d'un élevage industriels vis-à-vis d'une exploitation agricole doit s'apprécier en fonction de la réalité plutôt qu'en fonction de la structure juridique au sein de laquelle les activités sont organisées, de sorte que la circonstance qu'un engraissement ou un élevage industriels est exercé dans le cadre d'une société distincte n'exclut pas qu'elle puisse en réalité être dépendante d'une exploitation agricole (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving -
Landbouwbedrijf - Industriële vetmesterij en fokkerij,
onafhankelijk van een landbouwbedrijf

- Artt. 1, 1°, en 2, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de
pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van
voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Notion. nature de la
législation - Exploitation agricole - Engraissement et élevage
industriels, indépendant d'une exploitation agricole

- Art. 1, 1°, 2, 1° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur
le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des
preneurs de biens ruraux

C.17.0240.F

16 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Wegverkeersongeval -
Ongeval in het buitenland - In België ingeschreven voertuig -
Vordering tot schadevergoeding - Toepasselijke wet - Verdrag van
Den Haag van 4 mei 1971 - Toepassingsgebied

Uit de artikelen 3 en 9, eerste lid, Verdrag van Den Haag van 4 mei 1971 en artikel 2 Wetboek IPR volgt dat, onder voorbehoud van de toepassing van artikel 10 van het Verdrag van Den Haag, de wet die dat verdrag aanwijst, zowel toepasselijk is op de aansprakelijkheid die voortvloeit uit een verkeersongeval als op de vordering van het slachtoffer tegen de verzekeraar die gehouden is tot schadevergoeding op buitencontractuele grondslag, zonder dat artikel 29bis WAM van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

VERZEKERING - WAM- verzekering - Wegverkeersongeval -
Ongeval in het buitenland - In België ingeschreven voertuig -
Vordering tot schadevergoeding - Toepasselijke wet - Verdrag van
Den Haag van 4 mei 1971 - Toepassingsgebied

- Artt. 3 en 9, eerste lid Verdrag van Den Haag 4 mei 1971
- Art. 29bis Wet betreffende de verplichte
aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Conclusions de l'avocat général de Koster.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la
circulation routière - Accident survenu à l'étranger - Véhicule
immatriculé en Belgique - Action en réparation du dommage - Loi
applicable - Convention de La Haye du 4 mai 1971 - Champ
d'application

Il suit des articles 3 et 9, alinéa 1er, de la Convention de La Haye du 4 mai 1971 et de l'article 2 de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé que, sous réserve de l'application de l'article 10 de la Convention de La Haye, la loi que cette convention désigne est applicable tant à la responsabilité résultant d'un accident de la circulation qu'à l'action de la victime contre l'assureur tenu sur la base d'un fondement extracontractuel de réparer le dommage, sans que l'article 29bis de la loi du 21 novembre 1989 puisse trouver à s'appliquer (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la
circulation routière - Accident survenu à l'étranger - Véhicule
immatriculé en Belgique - Action en réparation du dommage - Loi
applicable - Convention de La Haye du 4 mai 1971 - Champ
d'application

- Art. 3 et 9, al. 1er Convention de La Haye du 4 mai 1971
- Art. 29bis L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance
obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules
automoteurs

C.17.0245.F

4 oktober 2018

AC nr. ...

De fout van de beroepslasthebber waarvoor hij aansprakelijk kan worden gesteld, moet worden beoordeeld volgens het criterium van de normaal voorzichtige en oplettende lasthebber die in dezelfde omstandigheden verkeert (1). (1) Zie concl. OM in AC 2018, nr. 525.

LASTGEVING - Beroepslasthebber - Fout - Beoordeling - Criterium - Normaal voorzichtige en oplettende lasthebber
- Artt. 1382 en 1992 Burgerlijk Wetboek

De uitvoering, door een vastgoedmakelaar, van een lastgeving die hem in die hoedanigheid werd toevertrouwd, vormt de uitvoering van een handeling die betrekking heeft op zijn beroep van vastgoedmakelaar (1). (1) Zie concl. OM in AC 2018, nr. 525.

LASTGEVING - Uitvoering - Handeling die betrekking heeft op het beroep - Vastgoedmakelaar - Lastgeving die hem in die hoedanigheid werd toevertrouwd
- Art. 1992 Burgerlijk Wetboek

La faute du mandataire professionnel susceptible d'engager sa responsabilité doit s'apprécier suivant le critère du mandataire professionnel prudent et diligent, placé dans les mêmes conditions (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT - Mandataire professionnel - Faute - Appréciation - Critère - Mandataire normalement prudent et diligent
- Art. 1382 et 1992 Code civil

L'exécution par un agent immobilier d'un mandat qui lui a été donné en cette qualité constitue l'exécution d'un acte relatif à sa profession d'agent immobilier (1). (1) Voir les concl. du MP.

MANDAT - Exécution - Acte relatif à la profession - Agent immobilier - Mandat donné en cette qualité

- Art. 1992 Code civil

C.17.0248.N

8 maart 2018

AC nr. ...

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, wanneer zij een abnormaal kenmerk vertoont waardoor zij in bepaalde gevallen schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 4 januari 2016, AR C.15.0191.F, AC 2016, nr. 001; Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0284.N, AC 2015, nr. 193; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0628.N, AC 2013, nr. 570.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak
- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Une chose est affectée d'un vice au sens de l'article 1384, alinéa 1er, du Code civil lorsqu'elle présente une caractéristique anormale qui la rend, dans certains cas, susceptibles de causer un dommage (1). (1) Cass. 4 janvier 2016, RG C.15.0191.F, Pas 2016, n° 001; Cass. 13 mars 2015, RG C.14.0284.N, Pas 2015, n° 193; Cass. 31 octobre 2013, RG C.12.0628.N, Pas 2013, n° 570.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Vice de la chose
- Art. 1384, al. 1er Code civil

C.17.0254.F

16 februari 2018

AC nr. ...

Uit artikel 14, eerste lid, Handelshuurwet, een dwingende bepaling ten voordele van de verhuurder, blijkt dat de aanvraag tot huurhernieuwing, op straffe van nietigheid, de vermelding moet bevatten dat de verhuurder geacht zal worden met de hernieuwing van de huur onder de voorgestelde voorwaarden in te stemmen, indien hij niet binnen drie maanden bij deurwaardersexploot of bij aangetekende brief kennis geeft ofwel van zijn met redenen omklede weigering van hernieuwing, ofwel van andere voorwaarden ofwel van het aanbod van een derde (1). (1) Cass. 2 maart 2006, AR C.05.0092.N, AC 2006, nr. 122.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Kennisgeving door de huurder

2-1-2019

Il ressort de l'article 14, alinéa 1er, de la loi du 30 avril 1951, disposition impérative en faveur du bailleur, que la demande de renouvellement doit contenir, à peine de nullité, la mention que le bailleur sera présumé consentir au renouvellement du bail aux conditions proposées s'il ne notifie pas dans les trois mois, par exploit d'huissier de justice ou par lettre recommandée, son refus motivé de renouvellement, la stipulation de conditions différentes ou l'offre d'un tiers (1). (1) Voir Cass. 2 mars 2006, RG C.05.0092.N, Pas. 2006, n° 122.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé, renouvellement, etc) - Renouvellement de bail - Notification par le preneur

P. 37/201

C.17.0255.N

8 februari 2018

AC nr. ...

Een overeenkomst van onbepaalde duur kan steeds eenzijdig worden opgezegd mits inachtneming van een redelijke termijn en dergelijke opzegging is in beginsel onherroepelijk (1). (1) Zie Cass. 7 juni 2012, AR C.11.0449.N, AC 2012, nr. 370.

OVEREENKOMST - Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Opzegging - Voorwaarde

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

Krachtens het beginsel van de wilsautonomie kunnen partijen in onderlinge overeenstemming beslissen om de door een van hen gedane opzegging van een overeenkomst voor onbepaalde duur als niet bestaande te beschouwen (1); hiervan wordt niet afgeweken door de artikelen 2 en 3 van de Alleenverkoopwet. (1) Cass. 23 november 2009, AR C.08.0263.F, AC 2009, nr. 683, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT in Pas. 2009, nr. 683.

KOOP - Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd - Einde - Opzegging - Intrekking - In onderlinge overeenstemming - Mogelijkheid

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2 en 3 Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

OVEREENKOMST - Einde - Opzegging - Intrekking - In onderlinge overeenstemming - Mogelijkheid - Toepassingsgebied - Concessie van alleenverkoop voor onbepaalde tijd

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 2 en 3 Wet 27 juli 1961 betreffende eenzijdige beëindiging van de voor onbepaalde tijd verleende concessies van alleenverkoop

Un contrat à durée indéterminée peut toujours être résilié unilatéralement moyennant le respect d'un délai raisonnable et une telle résiliation est en principe irrévocable (1). (1) Voir Cass. 7 juin 2012, RG C.11.0449.N, Pas. 2012, n° 370.

CONVENTION - Fin - Contrat à durée indéterminée - Préavis - Condition

- Art. 1134 Code civil

En vertu du principe de l'autonomie de la volonté, les parties peuvent décider de commun accord de tenir pour non avenu le congé donné par l'une d'elles (1) ; il n'y est pas dérogé par les articles 2 et 3 de la loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée. (1) Cass. 23 novembre 2009, RG C.08.0263.F, Pas. 2009, n° 683, avec concl. de M. GENICOT, avocat général in Pas. 2009, n° 683.

VENTE - Concession de vente exclusive à durée indéterminée - Fin - Préavis - Retrait - De commun accord - Possibilité

- Art. 1134 Code civil

- Art. 2 et 3 L. du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée

CONVENTION - Fin - Préavis - Retrait - De commun accord - Possibilité - Champ d'application - Concession de vente exclusive à durée indéterminée

- Art. 1134 Code civil

- Art. 2 et 3 L. du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée

C.17.0265.F

6 september 2018

AC nr. ...

Uit de artikelen 552, eerste lid, en 553 van het Burgerlijk Wetboek en uit de artikelen 1, in de versie die van toepassing was vóór de wijziging ervan bij de wet van 25 april 1994, en 4 van de Opstalwet, blijkt niet dat elke afstand van het recht van natrekking een recht van opstal doet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 444.

EIGENDOM - Eigenaar van de grond - Afstand van het recht van natrekking

- Artt. 552, eerste lid, en 553 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 1 en 4 Wet 10 jan. 1824 over het recht van opstal

Il ne ressort pas des articles 552, al. 1er, et 553 du Code civil et des articles 1er, dans sa version précédant sa modification par la loi du 25 avril 2014, et 4 de la loi du 10 janvier 1824, que toute renonciation au droit d'accession engendre la constitution d'un droit de superficie (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROPRIETE - Propriétaire du sol - Renonciation au droit d'accession

- Art. 552, al. 1er, et 553 Code civil

- Art. 1er et 4 L. du 10 janvier 1824 sur le droit de superficie

De verweerder die geen memorie van antwoord heeft neergelegd, mag zijn verweermiddelen niet mondeling ontwikkelen.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geen neerlegging van een memorie van antwoord

- Artt. 1086 en 1093 Gerechtelijk Wetboek

Le défendeur, qui n'a pas déposé de mémoire en réponse, n'est pas admis à développer oralement ses moyens de défense.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pas de dépôt de mémoire en réponse

- Art. 1086 et 1093 Code judiciaire

C.17.0267.N

4 januari 2018

AC nr. ...

Aangezien de wetgever de verpachter wil aanzetten tot het schriftelijk vaststellen van de pacht om bewijsmoeilijkheden in verband met het bestaan of de voorwaarden van een pachtovereenkomst te vermijden, kan de verpachter het bestaan en de voorwaarden van een pachtovereenkomst niet door alle middelen van recht bewijzen, wat een sanctieregeling vormt ten aanzien van de verpachter die heeft nagelaten de pacht schriftelijk vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

- Art. 3, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

- Art. 3, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Pacht - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Verpachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Dès lors que le législateur veut inciter le bailleur à constater par écrit le bail à ferme afin d'éviter des difficultés de preuve en rapport avec l'existence ou les conditions d'un bail à ferme, le bailleur n'est pas autorisé à apporter la preuve de l'existence et des conditions d'un bail à ferme par toutes voies de droit, ce qui constitue une sanction à l'égard du bailleur qui a négligé de constater par écrit le bail à ferme (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Généralités - Bailleur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

- Art. 3, 1° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Généralités - Bailleur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

- Art. 3, 1° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

Conclusions de l'avocat général Mortier.

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Généralités - Usager d'un bien rural - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

Conclusions de l'avocat général Mortier.

PREUVE - Matière civile - Généralités - Bail à ferme - Usager d'un bien rural - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

PREUVE - Matière civile - Généralités - Bailleur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

PREUVE - Matière civile - Généralités - Preneur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Preuve contraire par le bailleur

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Généralités - Preneur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Preuve contraire par le bailleur

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Généralités - Bailleur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

Indien evenwel de pachter door alle middelen van recht het bewijs levert van het bestaan of de voorwaarden van een pachtovereenkomst, krachtens artikel 3,1°, tweede lid, Pachtwet, mag de verpachter het tegenbewijs leveren door alle middelen van recht (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Pachter - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Tegenbewijs door de verpachter

Uit artikel 3,1°, Pachtwet volgt dat de beweerde gebruiker van een landeigendom, bij ontstentenis van een geschrift, het bewijs kan leveren door alle middelen van recht van het bestaan en de voorwaarden van een pachtovereenkomst die onder de toepassing valt van de Pachtwet, waarbij dit bewijs evenwel alleen toegelaten is aan diegene die het bewijs levert dat hij een landeigendom exploiteert in de zin van een landbouwexploitatie overeenkomstig artt. 1, eerste lid, 1° en 2°, Pachtwet, tijdens de periode waarin hij voorhoudt pachter te zijn geweest (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Algemeen - Pacht - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Algemeen - Gebruiker van een landeigendom - Bewijs van het bestaan van een pachtovereenkomst - Afwezigheid van een schriftelijke overeenkomst

Toutefois, si le preneur apporte par toutes voies de droit la preuve de l'existence ou des conditions d'un bail à ferme en vertu de l'article 3.1°, alinéa 2, de la loi sur les baux à ferme, le bailleur peut fournir la preuve contraire par toutes voies de droit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Généralités - Preneur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Preuve contraire par le bailleur

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Généralités - Preneur - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Preuve contraire par le bailleur

Il résulte de l'article 3,1°, de la loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme qu'à défaut d'un écrit, le prétendu usager d'un bien rural peut apporter par toutes voies de droit la preuve de l'existence et des conditions d'un bail à ferme qui tombe dans le champ d'application de ladite loi, cette preuve n'étant toutefois autorisée qu'à celui qui fournit la preuve qu'il exploite un bien rural au sens d'une exploitation agricole, conformément à l'article 1er de la loi sur les baux à ferme, alinéa 1er, 1° et 2°, dans la période pour laquelle il prétend avoir été preneur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière civile - Généralités - Bail à ferme - Usager d'un bien rural - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Généralités - Usager d'un bien rural - Preuve de l'existence d'un bail à ferme - Absence de contrat écrit

C.17.0272.N

11 januari 2018

AC nr. ...

De overtreder kan binnen de dertig dagen na de kennisgeving als bedoeld in artikel 29, § 1, van de Wet Gemeentelijke administratieve sancties zijn verweermiddelen overmaken aan de sanctionerend ambtenaar; de overtreder beschikt vervolgens over een termijn van één maand vanaf de dag van de kennisgeving van de beslissing van de ambtenaar over de verweermiddelen om hiertegen beroep in te stellen bij de politierechtbank; wanneer de overtreder zijn verweermiddelen aan de sanctionerend ambtenaar heeft overgemaakt buiten de in voormeld artikel 29, § 1, bedoelde termijn, is zijn hoger beroep voor de politierechtbank niet ontvankelijk.

GEMEENTE - Gemeentelijke administratieve sancties - Verweermiddelen - Termijn - Sanctionerend ambtenaar - Beslissing - Beroep bij de politierechtbank - Termijn - Ontvankelijkheid

- Artt. 29, §§ 1, 2 en 3, 30, 31, § 1, en 32 Wet 24 juni 2013

2-1-2019

Le contrevenant peut transmettre au fonctionnaire sanctionnateur ses moyens de défense dans les trente jours de la notification visée à l'article 29, § 1er, de la loi du 24 juin 2013 relative aux sanctions administratives communales; le contrevenant dispose ensuite d'un délai d'un mois à compter du jour de la notification de la décision du fonctionnaire sur les moyens de défense pour introduire un recours contre cette décision auprès du tribunal de police; si le contrevenant a transmis ses moyens de défense au fonctionnaire sanctionnateur en dehors du délai visé à l'article 29, § 1er, précité, son appel devant le tribunal de police est irrecevable.

COMMUNE - Sanctions administratives communales - Moyens de défense - Délai - Fonctionnaire sanctionnateur - Décision - Recours auprès du tribunal de police - Délai - Recevabilité

- Art. 29, § 1er, 2 et 3, 30, 31, § 1er, et 32 L. du 24 juin 2013

P. 40/201

*betreffende de gemeentelijke administratieve sancties
HOGER BEROEP - Allerlei - Gemeentelijke administratieve
sancties - Verweermiddelen - Termijn - Sanctionerend ambtenaar -
Beslissing - Beroep bij de politierechtbank - Termijn -
Ontvankelijkheid
- Artt. 29, §§ 1, 2 en 3, 30, 31, § 1, en 32 Wet 24 juni 2013
betreffende de gemeentelijke administratieve sancties*

*relative aux sanctions administratives communales
APPEL - Divers - Sanctions administratives communales - Moyens
de défense - Délai - Fonctionnaire sanctionnateur - Décision -
Recours auprès du tribunal de police - Délai - Recevabilité
- Art. 29, § 1er, 2 et 3, 30, 31, § 1er, et 32 L. du 24 juin 2013
relative aux sanctions administratives communales*

C.17.0273.F

19 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

*ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN -
Beschermd persoon - Vertrouwenspersoon - Manier van
aanwijzing*

Conclusions de l'avocat général Genicot.

*INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Personne protégée -
Personne de confiance - Mode de désignation*

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

*ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN -
Beschermd persoon - Vertrouwenspersoon - Aantal
vertrouwenspersonen*

Conclusions de l'avocat général Genicot.

*INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Personne protégée -
Personne de confiance - Nombre de personnes de confiance*

Uit de samenhang van het eerste, negende en tiende lid van artikel 501 Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de te beschermen of beschermde persoon niet meerdere vertrouwenspersonen in eigen naam zou mogen aanwijzen om hem bij te staan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

*ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN -
Beschermd persoon - Vertrouwenspersoon - Aantal
vertrouwenspersonen*

Du rapprochement des alinéas 1er, 9 et 10 de l'article 501 du Code civil, il ne suit pas que la personne à protéger ou à protégée ne pourrait pas personnellement désigner plusieurs personnes de confiance pour la soutenir (1). (1) Voir les concl. du MP.

*INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Personne protégée -
Personne de confiance - Nombre de personnes de confiance*

Artikel 501, eerste en tweede lid, Burgerlijk Wetboek vereist niet dat de beschermde of de te beschermen persoon de wens die hij heeft kenbaar gemaakt inzake de aanwijzing van een vertrouwenspersoon, voor de rechter dient te bevestigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

*ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN -
Beschermd persoon - Vertrouwenspersoon - Manier van
aanwijzing*

Il ne résulte pas de l'article 501, alinéas 1 et 2 du Code civil, que la personne protégée ou à protéger doit confirmer devant le juge le souhait qu'elle a exprimé quant à la désignation d'une personne de confiance (1). (1) Voir les concl. du MP.

*INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Personne protégée -
Personne de confiance - Mode de désignation*

C.17.0285.F

7 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

*AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere
aansprakelijkheid - Burenhinder - Feit begaan door een derde die
geen buur is
AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere
aansprakelijkheid - Burenhinder - Feit begaan door een derde die
geen buur is*

Conclusions de l'avocat général Genicot.

*RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières -
Troubles de voisinage - Fait d'un tiers autre que le voisin
RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières -
Troubles de voisinage - Fait d'un tiers autre que le voisin*

Het slachtoffer van burenhinder kan tegen de buurman die dat evenwicht heeft verbroken een vordering instellen op grond van artikel 544 Burgerlijk Wetboek, zelfs als de fout van een derde aan de oorsprong van de schade ligt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Feit begaan door een derde die geen buur is

De eigenaar van een pand die door om het even welke daad, verzuim of gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door een eigenaar-buur bloot te stellen aan een hinder die de grens van de gewone burenhinder overstijgt, is hem een rechtmatige en gepaste compensatie verschuldigd tot herstel van het verbroken evenwicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Europese Unie - Uitlegging van het unierecht - Beslissing van het Hof van Justitie - Bindend karakter

La victime d'un trouble de voisinage peut intenter contre le voisin qui a rompu cet équilibre une action fondée sur l'article 544 du Code civil lors même que le dommage a pour origine la faute d'un tiers (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Troubles de voisinage - Fait d'un tiers autre que le voisin

Le propriétaire d'un immeuble qui, par un fait, une omission ou un comportement quelconque, rompt l'équilibre entre les propriétés en imposant à un propriétaire voisin un trouble excédent la mesure des inconvénients ordinaires du voisinage lui doit une juste et adéquate compensation, rétablissant légalité rompue (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Troubles de voisinage - Union européenne - Interprétation du droit de l'union - Décision de la Cour de justice - Caractère contraignant

C.17.0295.F

9 maart 2018

AC nr. ...

Hoewel de schuldeiser van een verbintenis om iets niet te doen vrijgesteld is van de verplichting om zijn schuldenaar in gebreke te stellen teneinde de niet-uitvoering van die verbintenis vast te stellen, volgt uit artikel 1145 van het Burgerlijk Wetboek niet dat hij vrijgesteld is van de verplichting om het bestaan van zijn schade te bewijzen.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Verbintenis iets niet te doen - Sanctie - Schadevergoeding - Artt. 1145 en 1146 Burgerlijk Wetboek

Si le créancier d'une obligation de ne pas faire est dispensé de mettre son débiteur en demeure pour constater son inexécution, il ne suit pas de l'article 1145 du Code civil qu'il est dispensé d'établir l'existence de son dommage.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Obligation de ne pas faire - Sanction - Dommages-intérêts - Art. 1145 et 1146 Code civil

C.17.0297.F

18 oktober 2018

AC nr. ...

Aangezien de eiser kritiek oefent op de beslissingen van het arrest die zijn incidenteel beroep en zijn vorderingen voor het hof van beroep niet-ontvankelijk verklaren en die zeggen dat hij, voor de verdere rechtspleging, door een voorlopig bewindvoerder vertegenwoordigd zal moeten worden, kunnen de redenen betreffende zijn bekwaamheid om zijn rechten uit te oefenen, waarop die beslissingen steunen, hem in het cassatiegeding niet worden tegengeworpen.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser in cassatie - Meerderjarige - Arrest dat zijn incidenteel beroep niet-ontvankelijk verklaart - Arrest dat hem verplicht door een voorlopige bewindvoerder te worden vertegenwoordigd - Cassatieberoep tegen de redenen betreffende zijn bekwaamheid om zijn rechten uit te oefenen - Ontvankelijkheid 2-1-2019

Dès lors que le demandeur critique les décisions de l'arrêt déclarant irrecevables son appel incident et les demandes qu'il a formées devant la cour d'appel, et disant qu'il devra, pour les suites de la procédure, être représenté par un administrateur provisoire, les motifs relatifs à sa capacité d'exercer ses droits qui fondent ces décisions ne peuvent lui être opposés dans l'instance en cassation.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Demandeur en cassation - Personne majeure - Arrêt déclarant irrecevable son appel incident - Arrêt l'obligeant à être représenté par un administrateur provisoire - Pourvoi dirigé contre les motifs relatifs à sa capacité d'exercer ses droits - Recevabilité

Het cassatieberoep dat is ingesteld door de lasthebber na de inwerkingtreding van de algemene of bijzondere lastgeving die door een wilsbekwame meerderjarige wordt verleend en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitengerechterlijke bescherming te regelen, is ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eiser in cassatie - Meerderjarige - Buitengerechterlijke bescherming - Algemene lastgeving - Ontvankelijkheid

GEESTESZIEKE - Meerderjarige - Buitengerechterlijke bescherming - Algemene lastgeving - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Ontvankelijkheid

Uit de artikelen 489 tot 490/2 van het Burgerlijk Wetboek, die de buitengerechterlijke bescherming regelen van de meerderjarige die hetzij geheel of gedeeltelijk, zij het tijdelijk, niet in staat is zonder bijstand of andere beschermingsmaatregel zijn belangen van vermogensrechtelijke aard zelf behoorlijk waar te nemen, hetzij zich in staat van verkwisting bevindt, volgt niet dat de algemene of bijzondere lastgeving pas uitwerking heeft op het ogenblik dat de lastgever in één van die toestanden verkeert.

GEESTESZIEKE - Meerderjarige - Buitengerechterlijke bescherming - Algemene lastgeving - Aanvang
- Artt. 489 tot 490/2 Burgerlijk Wetboek

Aangezien bekwaamheid de regel is, behouden de personen die onbekwaam zijn wegens hun geestestoestand en jegens wie geen enkele wettelijke maatregel is genomen om hun rechtsbekwaamheid in te perken of op te heffen, die bekwaamheid geheel.

GEESTESZIEKE - Meerderjarige - Rechtsbekwaamheid - Geen wettelijke maatregel die zijn rechtsbekwaamheid beperkt of opheft

- Art. 488 Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Rechtsbekwaamheid - Geesteszieke - Geen wettelijke maatregel die zijn rechtsbekwaamheid beperkt of opheft

- Art. 488 Burgerlijk Wetboek

De vernietiging van de beslissing van het arrest om het incidenteel beroep van de eiser en zijn vorderingen voor het hof van beroep niet-ontvankelijk te verklaren, strekt zich uit tot de beslissing dat de eiser, voor de verdere rechtspleging, door een voorlopige bewindvoerder moet worden vertegenwoordigd, aangezien ze op dezelfde onwettigheid is gegrond (1). (1) Cass. 8 oktober 2007, AR S.07.0012.F, AC 2017, nr. 461.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - 2-1-2019

Est recevable le pourvoi en cassation introduit par le mandataire après l'entrée en vigueur du mandat général ou spécial accordé par une personne majeure capable d'exprimer sa volonté dans le but spécifique d'organiser sa protection extrajudiciaire.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Demandeur en cassation - Personne majeure - Protection extrajudiciaire - Mandat général - Recevabilité

MALADE MENTAL - Personne majeure - Protection extrajudiciaire - Mandat général - Pourvoi en cassation - Matière civile - Recevabilité

Il ne suit pas des articles 489 à 490/2 du Code civil, qui organisent la protection extrajudiciaire de la personne majeure qui est, soit totalement ou partiellement hors d'état d'assumer elle-même, comme il se doit, sans assistance ou autre mesure de protection, fût-ce temporairement, la gestion de ses intérêts patrimoniaux, soit en état de prodigalité, que le mandat général ou spécial ne sortit ses effets qu'au moment où le mandant se trouve dans une de ces situations.

MALADE MENTAL - Personne majeure - Protection extrajudiciaire - Mandat général - Prise de cours
- Art. 489 à 490/2 Code civil

La capacité étant la règle, les personnes qui sont inaptes en raison de leur état mental et qui n'ont fait l'objet d'aucune mesure légale de nature à réduire ou à supprimer leur capacité juridique la conservent entière.

MALADE MENTAL - Personne majeure - Capacité juridique - Pas de mesure légale réduisant ou supprimant la capacité juridique

- Art. 488 Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Capacité juridique - Malade mental - Pas de mesure légale réduisant ou supprimant la capacité juridique

- Art. 488 Code civil

La cassation de la décision de l'arrêt de dire irrecevable l'appel incident du demandeur et les demandes qu'il a formées devant la cour d'appel s'étend à celle que le demandeur doit, pour les suites de la procédure, être représenté par un administrateur provisoire, qui est fondée sur la même illégalité (1). (1) Cass. 8 octobre 2007, RG S.07.0012.F, Pas. 2007, n° 461.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation d'une décision -

De bijzondere of algemene lastgeving die door een wilsbekwame meerderjarige wordt verleend en die in het bijzonder tot doel heeft om voor hem een buitengerechtigde bescherming te regelen, krijgt uitwerking vanaf het tijdstip dat door de partijen in hun overeenkomst is bepaald.

Le mandat spécial ou général accordé par une personne majeure capable d'exprimer sa volonté dans le but spécifique d'organiser sa protection extrajudiciaire produit ses effets dès le moment déterminé par les parties dans leur convention.

GEESTESZIEKE - Meerderjarige - Buitengerechtigde bescherming -
Algemene lastgeving - Tijdstip van aanvang

MALADE MENTAL - Personne majeure - Protection extrajudiciaire -
Mandat général - Moment de sa prise de cours

- Artt. 489 tot 490/2 Burgerlijk Wetboek

- Art. 489 à 490/2 Code civil

LASTGEVING - Geesteszieke - Meerderjarige - Buitengerechtigde
bescherming - Algemene lastgeving - Tijdstip van aanvang

MANDAT - Malade mental - Personne majeure - Protection
extrajudiciaire - Mandat général - Moment de sa prise de cours

- Artt. 489 tot 490/2 Burgerlijk Wetboek

- Art. 489 à 490/2 Code civil

C.17.0299.N

29 januari 2018

AC nr. ...

Zelfs al raakt een middel de openbare orde of is het van dwingend recht ten voordele van de eiser in cassatie, toch is het nieuw en derhalve niet ontvankelijk wanneer uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, niet blijkt dat voor de feitenrechter enig feit is aangevoerd dat met de als geschonden aangewezen bepaling verband houdt en uit de bestreden beslissing evenmin blijkt dat die beslissing feitelijke gegevens vaststelt die hierop betrekking hebben (1). (1) Cass. 5 januari 2009, AR S.08.0101.N, AC 2009, nr. 6 en Cass. 8 september 2008, AR C.08.0026.N, AC 2008, nr. 456.

Fût-il d'ordre public ou de droit impératif favorable au demandeur en cassation, le moyen de cassation est nouveau et, partant, irrecevable, lorsqu'il ne ressort pas des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard qu'un fait déterminé relevant de la disposition légale dont la violation est invoquée a été allégué devant le juge du fond et qu'il ne ressort pas davantage de la décision attaquée qu'elle a constaté l'existence d'éléments de fait qui s'y rapportent (1). (1) Cass. 5 janvier 2009, RG S.08.0101.N, Pas. 2009, n° 6 et Cass. 8 septembre 2008, RG C.08.0026.N, Pas. 2008, n° 456.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel -
Verbintenis iets niet te doen - Sanctie - Schadevergoeding

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau -
Obligation de ne pas faire - Sanction - Dommages-intérêts

C.17.0302.N

22 februari 2018

AC nr. ...

Artikel 1, 6° van de wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen volgens dewelke de verzekeringsmakelaar niet gebonden is aan een welbepaalde verzekeraar, staat niet eraan in de weg dat hij de schijn kan doen ontstaan dat hij een verzekeraar vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM.

L'article 1er, 6° de la loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances suivant lequel le courtier d'assurances n'est pas lié à un assureur déterminé ne fait pas obstacle à ce qu'il puisse faire naître l'apparence qu'il représente un assureur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MAKELAAR - Verzekeringsmakelaar - Al dan niet gebondenheid
aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

COURTIER - Courtier d'assurances - Fait d'être lié ou non à un
assureur - Mandat apparent - Application

- Art. 1, 6° Wet 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en
herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen

- Art. 1er, 6° L. du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en
assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1998 Code civil

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringsmakelaar - Al dan
niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat -

ASSURANCES - Assurances terrestres - Courtier d'assurances - Fait
d'être lié ou non à un assureur - Mandat apparent - Application

Toepassing

- Art. 1, 6° Wet 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsovereenkomst en de distributie van verzekeringen

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

Artikel 4, §§1 en 2, eerste lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst staat er niet aan in de weg dat het gebruik van een verzekeringsvoorstel dat de verzekeringsmakelaar door de kandidaat-verzekeringnemer laat invullen, de schijn kan doen ontstaan dat de makelaar de verzekeraar vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM.

MAKELAAR - Verzekeringmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 4, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 4, §§ 1 en 2, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

LASTGEVING - Schijnlastgeving - Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Algemeen rechtsbeginsel - Toepassing

LASTGEVING - Schijnmandaat - Gebondenheid van een onbevoegd vertegenwoordigde - Schijn van toereikende bevoegdheid - Toepassing

MAKELAAR - Verzekeringmakelaar - Al dan niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

MAKELAAR - Verzekeringmakelaar - Gebruik van een verzekeringsvoorstel - Schijnmandaat - Toepassing

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Toepassing

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeringmakelaar - Al dan niet gebondenheid aan een verzekeraar - Schijnmandaat - Toepassing

- Art. 1er, 6° L. du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances

- Art. 1998 Code civil

L'article 4, § 1er et 2, alinéa 1er, de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre ne fait pas obstacle à ce que l'utilisation d'une proposition d'assurance que le courtier d'assurances fait remplir par le candidat preneur d'assurance puisse faire naître l'impression que le courtier représente l'assureur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COURTIER - Courtier d'assurances - Utilisation d'une proposition d'assurance - Mandat apparent - Application

- Art. 4, § 1er et 2, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 1998 Code civil

ASSURANCES - Assurances terrestres - Courtier d'assurances - Utilisation d'une proposition d'assurance - Mandat apparent - Application

- Art. 4, § 1er et 2, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 1998 Code civil

Conclusions de l'avocat général Mortier.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Courtier d'assurances - Utilisation d'une proposition d'assurance - Mandat apparent - Application

Conclusions de l'avocat général Mortier.

MANDAT - Mandat apparent - Théorie du mandat apparent et de la bonne foi - Principe général du droit - Application

MANDAT - Mandat apparent - Engagement d'un représenté sans habilitation - Apparence d'autorisation suffisante - Application

COURTIER - Courtier d'assurances - Fait d'être lié ou non à un assureur - Mandat apparent - Application

COURTIER - Courtier d'assurances - Utilisation d'une proposition d'assurance - Mandat apparent - Application

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Théorie du mandat apparent et de la bonne foi - Application

ASSURANCES - Assurances terrestres - Courtier d'assurances - Fait d'être lié ou non à un assureur - Mandat apparent - Application

Een persoon kan gebonden zijn door de rechtshandeling gesteld door een onbevoegde vertegenwoordiger indien de schijn van een toereikende bevoegdheid hem is toe te rekenen en de derde deze schijn in de gegeven omstandigheden redelijkerwijze voor werkelijk mocht aannemen, waarbij de schijn hem toerekenbaar is indien de onbevoegd vertegenwoordigde uit vrije wil door zijn verklaring of zijn gedraging, die niet hoeft onrechtmatig te zijn, ertoe heeft bijgedragen de schijn te wekken of in stand te houden (1). (1) Zie concl. OM.

LASTGEVING - Schijnmandaat - Gebondenheid van een onbevoegd vertegenwoordigde - Schijn van toereikende bevoegdheid

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de leer van het schijnmandaat en van de goede trouw (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Eiseres voerde in het enig middel de schending aan van enerzijds het algemeen rechtsbeginsel betreffende de leer van het schijnmandaat en anderzijds van het algemeen rechtsbeginsel van de goede trouw.

LASTGEVING - Schijnlastgeving - Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Algemeen rechtsbeginsel - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Leer van het schijnmandaat en van de goede trouw - Toepassing

- Art. 1998 Burgerlijk Wetboek

Une personne peut être engagée par l'acte juridique adopté par un représentant sans habilitation si l'apparence d'une capacité suffisante lui est imputable et si le tiers pouvait raisonnablement tenir pour vraie cette apparence dans les circonstances données, cette apparence lui étant imputable si le représenté sans habilitation a librement, par ses déclarations ou son comportement, même non fautif, contribué à créer ou à laisser subsister l'apparence (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MANDAT - Mandat apparent - Engagement d'un représenté sans habilitation - Apparence d'autorisation suffisante

- Art. 1998 Code civil

Il n'existe pas de principe général du droit de la théorie du mandat apparent et de la bonne foi (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) La demanderesse invoquait dans le moyen unique la violation, d'une part, du principe général du droit relatif à la théorie du mandat apparent et, d'autre part, du principe général du droit de la bonne foi.

MANDAT - Mandat apparent - Théorie du mandat apparent et de la bonne foi - Principe général du droit - Application

- Art. 1998 Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Théorie du mandat apparent et de la bonne foi - Application

- Art. 1998 Code civil

C.17.0307.F

5 januari 2018

AC nr. ...

Het hof van beroep verantwoordt niet naar recht zijn beslissing om de beroepen beschikking van de eerste rechter te bevestigen, die de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg onbevoegd had verklaard om van de vordering kennis te nemen, op grond dat die beschikking "bij uitsluiting tot de bevoegdheid behoort van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen", waarvoor "de vreemdeling, naar aanleiding van het beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid dat hij voor [die] raad kan instellen [...], het risico op aantasting van zijn fundamentele rechten kan aanvoeren voor het geval dat die tenuitvoerlegging zou plaatsvinden" (1). (1) Zie Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

GRONDWET - Art. 22 - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking

2-1-2019

La cour d'appel ne justifie pas légalement sa décision de confirmer l'ordonnance entreprise du premier juge déclarant le président du tribunal de première instance sans compétence pour connaître de la demande, en considérant que celle-ci « relève de la compétence exclusive du Conseil du contentieux des étrangers » devant qui, « à l'occasion du recours en suspension d'extrême urgence qu'un étranger peut former devant [ce] conseil [...], il peut faire valoir le risque de violation de ses droits fondamentaux pour le cas où cette exécution aurait lieu » (1). (1) Voir Cass. 15 avril 2016, RG C.13.0343.F, Pas. 2016, n° 256, avec concl. MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 22 - Etranger - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge

P. 46/201

van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

MACHTEN - Rechterlijke macht - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

BURGERLIJKE RECHTEN - POLITIEKE RECHTEN - Burgerlijke rechten - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

KORT GEDING - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Bevel om het grondgebied te verlaten - Raad

des référés - Atteinte au droit au respect de la vie familiale - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Etranger - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit à un procès équitable - Atteinte au droit au respect de la vie familiale - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS CIVILS. DROITS POLITIQUES; VOIR AUSSI: 364/ - Droits civils - Etranger - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit à un procès équitable - Atteinte au droit au respect de la vie familiale - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

REFERE - Etranger - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit à un procès équitable - Atteinte au droit au respect de la vie familiale - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Etranger - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit au respect de la vie familiale - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Etranger - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit à un procès équitable - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Ordre de quitter le territoire - Conseil du contentieux

voor Vreemdelingenbetwistingen - Hangend beroep tot schorsing en vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Aantasting van het recht op eerbiediging van het gezinsleven - Bevoegdheid

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De artikelen 39/1, §1, tweede lid, 39/2, §2, 39/82, §1, eerste lid, en §2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid, Vreemdelingenwet, krachtens welke de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen bevoegd is om, in het kader van een administratief kort geding en onder de in artikel 39/82, §2, eerste lid, bepaalde voorwaarden, de schorsing te bevelen van de tenuitvoerlegging van de individuele beslissingen die hij kan vernietigen en, bij voorraad, alle nodige maatregelen te bevelen om de belangen van de partijen of van de personen die belang hebben bij de oplossing van de zaak veilig te stellen, wijken niet af van de rechtsmacht van de hoven en rechtbanken betreffende de geschillen over burgerlijke rechten (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.13.0343.F, AC 2016, nr. 256, met concl. OM in Pas. 2016.

BURGERLIJKE RECHTEN - POLITIEKE RECHTEN - Burgerlijke rechten - Vreemdeling - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

KORT GEDING - Vreemdeling - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

MACHTEN - Rechterlijke macht - Vreemdeling - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Bevoegdheid van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen

- Artt. 39/1, § 1, tweede lid, 39/82, § 1, eerste lid, en § 2, eerste lid, 39/84, eerste lid, en 63, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

des étrangers - Recours en suspension et en annulation pendant - Pas de recours en suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit à un procès équitable - Atteinte au droit au respect de la vie familiale - Compétence

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Les articles 39/1, § 1er, alinéa 2, 39/2, § 2, 39/82, § 1er, alinéa 1er, et § 2, alinéa 1er, 39/84, alinéa 1er, et 63, alinéa 2, de la loi du 15 décembre 1980, qui confèrent au conseil du contentieux des étrangers le pouvoir d'ordonner, dans le cadre d'un référé administratif et dans les conditions prévues à l'article 39/82, § 2, alinéa 1er, la suspension de l'exécution des décisions individuelles qu'il a le pouvoir d'annuler et, au provisoire, toutes les mesures nécessaires à la sauvegarde des intérêts des parties ou des personnes qui ont intérêt à la solution de l'affaire, ne dérogent pas au pouvoir de juridiction des cours et tribunaux sur les contestations relatives aux droits civils (1). (1) Cass. 15 avril 2016, RG C.13.0343.F, Pas. 2016, n° 256, avec concl. MP.

DROITS CIVILS. DROITS POLITIQUES; VOIR AUSSI: 364/ - Droits civils - Etranger - Compétence du Conseil du contentieux des étrangers

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

REFERE - Etranger - Compétence du Conseil du contentieux des étrangers

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Etranger - Compétence du Conseil du contentieux des étrangers

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Compétence du Conseil du contentieux des étrangers

- Art. 39/1, § 1er, al. 2, 39/82, § 1er, al. 1er, et § 2, al. 1er, 39/84, al. 1er, et 63, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De bewaarder van een zaak in de zin van artikel 1384, eerste lid Burgerlijk wetboek, is degene die voor eigen rekening ervan gebruik maakt, het genot ervan heeft of ze onder zich houdt, met de mogelijkheid er toezicht, leiding en controle op uit te oefenen, waarbij de hoedanigheid van bewaarder moet beoordeeld worden op het ogenblik van het ontstaan van de schade en niet op het ogenblik van het ontstaan van het gebrek.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Zaken - Bewaarder van de zaak - Hoedanigheid - Tijdstip van beoordeling

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Le gardien d'une chose au sens de l'article 1384, alinéa 1er, du Code civil est celui qui use de cette chose pour son propre compte, en jouit ou la conserve avec pouvoir de surveillance, de direction et de contrôle, la qualité de gardien devant être appréciée au moment de la naissance du dommage et non au moment de la naissance du vice.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Choses - Gardien de la chose - Qualité - Moment de l'appréciation

- Art. 1384, al. 1er Code civil

C.17.0314.N

26 maart 2018

AC nr. ...

Inzake aannemingsovereenkomsten kan de termijn binnen dewelke de opdrachtgever zijn vordering tegen de aannemer kan instellen wegens lichte verborgen gebreken die de stevigheid van de werken niet in het gedrang brengen, niet eerder aanvangen dan op het ogenblik dat de opdrachtgever kennis heeft of heeft kunnen hebben van die gebreken; de rechter oordeelt in feite en derhalve op onaantastbare wijze op welk ogenblik de opdrachtgever kennis heeft of heeft kunnen hebben van de gebreken (1). (1) Cass. 15 september 1994, AR C.93.0414.F, AC 1994, nr. 382.

AANNEMING VAN WERK - Aannemingsovereenkomst - Rechten en verplichtingen van de partijen - Tussen partijen - Verborgen gebreken - Aansprakelijkheid - Vordering in rechte

- Artt. 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1788, 1789, 1790 en 1792 Burgerlijk Wetboek

HUUR VAN DIENSTEN - Aannemingsovereenkomst - Rechten en verplichtingen van de partijen - Tussen partijen - Verborgen gebreken - Aansprakelijkheid - Vordering in rechte

- Artt. 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1788, 1789, 1790 en 1792 Burgerlijk Wetboek

En matière de contrat d'entreprise, le délai dans lequel le maître de l'ouvrage peut introduire son action contre l'entrepreneur pour cause de vices cachés légers ne compromettant pas la solidité des ouvrages ne peut prendre cours avant que le maître de l'ouvrage ait eu ou ait pu prendre connaissance des vices; le juge apprécie en fait et, dès lors, souverainement à quel moment le maître de l'ouvrage a eu ou a pu avoir connaissance des vices (1). (1) Cass. 15 septembre 1994, RG C.93.0414.F, Pas. 1994, n° 382.

ENTREPRISE DE TRAVAUX - Contrat d'entreprise - Droits et obligations des parties - Entre parties - Vices cachés - Responsabilité - Demande en justice

- Art. 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1788, 1789, 1790 et 1792 Code civil

LOUAGE D'INDUSTRIE - Contrat d'entreprise - Droits et obligations des parties - Entre parties - Vices cachés - Responsabilité - Demande en justice

- Art. 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1788, 1789, 1790 et 1792 Code civil

C.17.0328.F

16 februari 2018

AC nr. ...

Om te beoordelen of een vordering virtueel begrepen is in de oorspronkelijke vordering, moet het voorwerp van die vorderingen onderzocht worden (1). (1) Cass. 8 mei 2006, AR S.05.0005.F, AC 2006, nr. 259.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding in rechte - Stuitende kracht - Grenzen - Virtueel daarin begrepen vordering

- Art. 2244 Burgerlijk Wetboek

Pour apprécier si une demande est virtuellement comprise dans la demande initiale, il convient d'avoir égard à leur objet (1). (1) Cass. 8 mai 2006, RG S.05.0005.F, Pas. 2006, n° 259.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Effet interruptif - Limites - Demande virtuellement comprise

- Art. 2244 Code civil

C.17.0334.F

25 mei 2018

AC nr. ...

Uit het feit dat enkel de vereniging van mede-eigenaars bevoegd is om in rechte op te treden, als eiser en als verweerder, zelfs al heeft de syndicus tot opdracht de vereniging in rechte te vertegenwoordigen, volgt volgens de voorschriften dat de vordering tegen een vereniging van mede-eigenaars aan haar moet worden betekend.

DAGVAARDING - Burgerlijke zaken - Vermeldingen - Vereniging van mede-eigenaars - Vordering in rechte - Vordering - Betekening

- Artt. 577-8, § 3, derde lid, 6°, en 577-9 Burgerlijk Wetboek

Wanneer de aangetekende brief met de dagvaarding van een vereniging van mede-eigenaars bij vergissing gericht is tot een andere persoon dan de gerechtelijke syndicus maar de dagvaarding betekend werd aan de persoon die bevoegd is om erop te antwoorden, tast de ontstentenis van bevoegdheid van de vermelde syndicus de ontvankelijkheid van de vordering niet aan.

DAGVAARDING - Burgerlijke zaken - Vereniging van mede-eigenaars - Betekening - Aangetekende brief - Gerechtelijk syndicus - Vergissing - Vermelde syndicus niet bevoegd - Betekening aan de persoon met bevoegdheid om de brief te beantwoorden

- Art. 38 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 577-8, §§ 3 en 4, 6° Burgerlijk Wetboek

De ce que seule l'association des copropriétaires a qualité pour agir en justice, tant en demandant qu'en défendant, même si c'est son syndic qui est chargé de l'y représenter, il s'ensuit, selon les modes prescrits, que la demande formée contre une association des copropriétaires doit être signifiée à celle-ci.

CITATION - Matière civile - Mentions - Association des copropriétaires - Action en justice - Demande - Signification

- Art. 577-8, § 3, al. 3, 6°, et 577-9 Code civil

Lorsque la lettre recommandée contenant citation d'une association des copropriétaires est adressée par erreur à une autre personne que le syndic judiciaire mais que la citation a été signifiée à la personne qui y avait qualité pour y répondre, le défaut de pouvoir du syndic renseigné n'affecte pas la recevabilité de l'action.

CITATION - Matière civile - Association des copropriétaires - Signification - Lettre recommandée - Syndic judiciaire - Erreur - Défaut de pouvoir du syndic renseigné - Signification à la personne qui a qualité pour y répondre

- Art. 38 Code judiciaire

- Art. 577-8, § 3 et 4, 6° Code civil

C.17.0335.F

20 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

ONVERDEELDHEID - Gerechtelijke procedure - Kosten - Gemeenschappelijke lasten - Bijdrage van de mede-eigenaars - Gerechtelijke procedure tussen een mede-eigenaar en de mede-eigendom - Gedeeltelijk niet-gegronde eis - Bijdrage in de kosten van de mede-eigendom als mede-eigenaar - Veroordeling tot een gedeelte van de kosten van de mede-eigendom als in het ongelijk gestelde tegenpartij - Grondslagen - Mede-eigendom

Artikel 577-9, § 8, tweede lid, Burgerlijk Wetboek heeft enkel betrekking op de bijdrage van de gedeeltelijk in het ongelijk gestelde mede-eigenaar in de kosten die de mede-eigendom ten laste worden gelegd als lasten van de gemeenschappelijke zaak en houdt geen verband met de bevoegdheid die de rechter krachtens artikel 1017, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek heeft om die mede-eigenaar te veroordelen tot een gedeelte van de kosten van de mede-eigendom betreffende de procedure tussen die partijen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

ONVERDEELDHEID - Mede-eigendom - Gerechtelijke procedure - Kosten - Gemeenschappelijke lasten - Bijdrage van de mede-eigenaars - Gerechtelijke procedure tussen een mede-eigenaar en

2-1-2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

INDIVISION - Procédure judiciaire - Dépens - Charges communes - Contribution des copropriétaires - Procédure judiciaire opposant un copropriétaire à la copropriété - Prétention partiellement non fondée - Contribution aux dépens de la copropriété à titre de copropriétaire - Condamnation à une partie des dépens de la copropriété à titre de partie adverse succombante - Fondements - Copropriété

L'article 577-9, § 8, alinéa 2, du Code civil ne concerne que la contribution du copropriétaire qui succombe en partie dans les dépens mis à charge de la copropriété au titre de charges de la chose commune et est étranger au pouvoir que le juge puise dans l'article 1017, alinéa 4, du Code judiciaire de condamner ce copropriétaire à une partie des dépens de la copropriété relatifs à la procédure opposant ces parties (1). (1) Voir les concl. du MP.

INDIVISION - Copropriété - Procédure judiciaire - Dépens - Charges communes - Contribution des copropriétaires - Procédure judiciaire opposant un copropriétaire à la copropriété - Prétention

P. 50/201

de mede-eigendom - Gedeeltelijk niet-gegronde eis - Bijdrage in de kosten van de mede-eigendom als mede-eigenaar - Veroordeling tot een gedeelte van de kosten van de mede-eigendom als in het ongelijk gestelde tegenpartij - Grondslagen

- Art. 577-9, § 8, tweede lid Burgerlijk Wetboek
- Art. 1017, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

partiellement non fondée - Contribution aux dépens de la copropriété à titre de copropriétaire - Condamnation à une partie des dépens de la copropriété à titre de partie adverse succombante - Fondements

- Art. 577-9, § 8, al. 2 Code civil
- Art. 1017, al. 4 Code judiciaire

C.17.0378.F

27 september 2018

AC nr. ...

De volstreckte noodzakelijkheid, op grond waarvan een vordering mag worden ingesteld bij eenzijdig verzoekschrift, waardoor de rechtspleging op tegenspraak wordt uitgesloten, kan niet worden afgeleid uit de enige omstandigheid dat de vordering ertoe strekt een einde te maken aan onmenselijke of vernederende behandelingen, bestaande in de ontzegging van basisbehoeften waarin dagelijks moet worden voorzien (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR C.12.0468.N, AC 2014, nr. 760.

KORT GEDING - Rechtspleging - Eenzijdig verzoekschrift - Voorwaarde - Volstreckte noodzakelijkheid - Vordering die ertoe strekt een einde te maken aan onmenselijke of vernederende behandelingen

- Artt. 3, 6.1 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 584, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

L'absolue nécessité, qui autorise l'introduction d'une demande par requête unilatérale, laquelle exclut le débat contradictoire, ne peut être déduite de la seule circonstance que la demande a pour objet de faire cesser des traitements inhumains ou dégradants consistant dans la privation de besoins élémentaires devant être satisfaits quotidiennement (1). (1) Voir Cass. 8 décembre 2014, RG C12.0468.N, Pas. 2014, n° 760.

REFERE - Procédure - Requête unilatérale - Condition - Absolue nécessité - Demande de cessation de traitements inhumains ou dégradants

- Art. 3, 6, § 1er et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 584, al. 4 Code judiciaire

C.17.0380.F

15 juni 2018

AC nr. ...

De verjaring van de in artikel 685 Burgerlijk Wetboek bedoelde vordering tot vergoeding kan niet beginnen te lopen vóór het vonnis van toewijzing.

ERFDIENSTBAARHEID - Wettelijke erfdiensbaarheid van uitweg - Verjaring - Aanvang - Vordering tot vergoeding

- Art. 685 Burgerlijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Wettelijke erfdiensbaarheid van uitweg - Vordering tot vergoeding

- Art. 685 Burgerlijk Wetboek

De verjaring, die een verweermiddel is dat aan een laattijdige vordering in rechte wordt tegengeworpen, kan niet beginnen te lopen vóór het ontstaan van de rechtsvordering; de op een verbintenis gegronde rechtsvordering ontstaat, in de regel, op de datum waarop die verbintenis moet worden nagekomen; zij verjaart bijgevolg pas vanaf dat ogenblik en, behoudens andersluidende wettelijke bepaling, op dat ogenblik (1). (1) Cass. 14 mei 2012, AR S.11.0128.F, AC 2012, nr. 302.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang

La prescription de l'action en indemnité visée à l'article 685 du Code civil ne peut commencer à courir avant le jugement d'adjudication.

SERVITUDE - Servitude légale de passage - Prescription - Point de départ - Action en indemnité

- Art. 685 Code civil

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Point de départ - Servitude légale de passage - Action en indemnité

- Art. 685 Code civil

La prescription, qui est une défense opposée à une action tardive, ne peut prendre cours avant que cette action soit née; l'action sanctionnant une obligation naît, en règle, au jour où cette obligation doit être exécutée; elle ne se prescrit, dès lors, qu'à partir de ce moment et, sauf disposition légale dérogatoire, dès ce moment (1). (1) Cass. 14 mai 2012, RG S.11.0128.F, Pas. 2012, n°302

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de

De wettelijke erfdienstbaarheid van uitweg kan niet worden verworven door verjaring maar moet in rechte worden gevorderd door de eigenaar wiens erf ingesloten ligt, tegen betaling van een vergoeding in verhouding tot de schade die die uitweg mocht veroorzaken; het komt de rechter toe de ligging van de uitweg te bepalen op zulk een wijze dat hij het minst schadelijk is (1). (1) Artt. 682 tot 684 Burgerlijk Wetboek, zoals zij werden gewijzigd door de wet van 1 maart 1978 tot wijziging van Afdeling V van Titel IV van het Tweede Boek (artikelen 682 tot 685), van het Burgerlijk Wetboek.

ERFDIENSTBAARHEID - Wettelijke erfdienstbaarheid van uitweg - Wijze van verwerving - Voorwaarden - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 682 tot 684 Burgerlijk Wetboek

Het middel is in beginsel niet nieuw wanneer het opkomt tegen een reden die de rechter ter verantwoording van zijn beslissing opgeeft (1). (1) Cass. 14 december 2015, AR S.10.0216.F, AC 2015, nr. 746 met concl. van advocaat-generaal GÉNICOT in Pas 2015, nr. 746.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Burgerlijke zaken - Vereniging van mede-eigenaars - Betekening - Aangetekende brief - Gerechtig syndicus - Vergissing - Vermelde syndicus niet bevoegd - Betekening aan de persoon met bevoegdheid om de brief te beantwoorden

La servitude légale de passage ne peut pas s'acquérir par prescription mais doit être réclamée en justice par le propriétaire dont le fonds est enclavé, moyennant paiement d'une indemnité proportionnée au dommage que ce passage peut occasionner, et que c'est au juge qu'il appartient de fixer ce dernier de façon à ce qu'il soit le moins dommageable (1). (1) C. civ., art. 682 à 684, tels qu'ils ont été modifiés par la loi du 1er mars 1978 modifiant la section V du titre IV du livre II (articles 682 à 685) du Code civil.

SERVITUDE - Servitude légale de passage - Mode d'acquisition - Conditions - Pouvoir du juge

- Art. 682 à 684 Code civil

N'est, en principe, pas nouveau le moyen qui critique un motif que le juge a donné pour justifier sa décision (1). (1) Cass. 14 décembre 2015, RG S.10.0216.F, Pas. 2015, n°746, avec concl. de M. Génicot, avocat général.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Matière civile - Association des copropriétaires - Signification - Lettre recommandée - Syndic judiciaire - Erreur - Défaut de pouvoir du syndic renseigné - Signification à la personne qui a qualité pour y répondre

Hoewel de vernietiging in de regel beperkt is tot de draagwijdte van het middel dat de grondslag ervan vormt, is de rechter op verwijzing bevoegd om uitspraak te doen over een voor hem gebrachte betwisting, die werd beslecht door een ander dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt, hetzij omdat het voormelde dictum voortvloeit uit het bestreden dictum of daarmee een noodzakelijke band vertoont, hetzij omdat het, uit het oogpunt van de omvang van de vernietiging, niet van dat dictum losstaat (1). (1) Betreffende de uitbreiding van de vernietiging tot het dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing: Cass.13 januari 2005, AR C.04.0280.F, AC 2005, nr. 22; dat arrest definieert ook het begrip “dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing”. Het Franse begrip “dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée” werd op die manier in het Nederlands vertaald; zie ook Cass. 13 februari 2006, AR C.04.0454.F, AC 2006, nr. 92, met concl. eerste advocaat-generaal Leclercq in Pas. 2006; Cass. 21 november 2008, AR C.07.0448.N, AC 2008, nr. 654; zie concl. advocaat-generaal A. Van Ingelgem vóór Cass. 6 maart 2014, AR C.13.0141.N, AC 2014. Het Franse begrip “dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée” werd fout uitgedrukt door de bewoordingen “onafscheidbare beslissingen” in een arrest van het Hof van 10 december 2007 (Cass. 10 december 2007, AR C.07.0313.N, AC 2007, nr. 622), welke bewoordingen vervolgens voor het eerst in het Frans werden vertaald als “décisions indissociables”; zie ook Cass. 28 januari 2011, AR C.10.0032.N-C.10.0033.N, AC 2011, nr. 87, met concl. advocaat-generaal G. Dubrulle, en Cass. 8 mei 2014, AR C.13.0506.N, AC 2014, nr. 329. Wat betreft de uitbreiding van de vernietiging tot het andere dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt doordat het voortvloeit uit het bestreden dictum: Cass. 13 september 2012, AR C.11.0730.F, AC 2012, nr. 465. Wat betreft de uitbreiding van de vernietiging tot het andere dictum van de vernietigde beslissing dan dat waartegen het cassatieberoep opkwam maar waartoe de vernietiging zich uitstrekt doordat het daarmee een noodzakelijke band vertoont: Cass. 29 april 2010, AR C.09.0176.N - C.09.0479.N, AC 2010, nr. 297, met concl. advocaat-generaal A. Van Ingelgem.

Si, en règle, la cassation est limitée à la portée du moyen qui en est le fondement, le juge de renvoi a le pouvoir de statuer sur une contestation, élevée devant lui, qui a été tranchée par un dispositif de la décision annulée autre que celui qu’attaquait le pourvoi mais auquel la cassation s’étend, soit parce qu’il constitue une suite du dispositif attaqué ou lui est uni par un lien nécessaire, soit parce qu’il n’est, du point de vue de l’étendue de la cassation, pas distinct de ce dispositif (1). (1) En ce qui concerne l’extension de la cassation au dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée: V. Cass. 13 janvier 2005, RG C.04.0280.F, Pas. 2005, n° 22; cet arrêt définit également la notion de dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée. La notion de dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée a été traduite en néerlandais par « dictum dat niet onderscheiden is van het bestreden dictum van de vernietigde beslissing »; voir aussi Cass. 13 février 2006, RG C.04.0454.F, Pas. 2006, n° 92, avec les concl. de M. le premier avocat général Leclercq; Cass. 21 novembre 2008, RG C.07.0448.N, Pas. 2008, n° 654; voir les concl. de M. l’avocat général A. Van Ingelgem précédant Cass. 6 mars 2014, RG C.13.0141.N, dans AC. La notion de dispositif non distinct du dispositif attaqué de la décision annulée a été exprimée, de manière inexacte, par les termes « onafscheidbare beslissingen » dans un arrêt de la Cour du 10 décembre 2007 (Cass. 10 décembre 2007, RG C.07.0313.N, Pas. 2007, n° 622), termes qui, ensuite, ont été traduits en français, pour la première fois, par « décisions indissociables »; voir aussi Cass. 28 janvier 2011, RG C.10.0032.N-C.10.0033.N, Pas. 2011, n° 87, avec les concl. de M. l’avocat général G. Dubrulle et Cass. 8 mai 2014, RG C.13.0506.N, Pas. 2014, n° 329. En ce qui concerne l’extension de la cassation au dispositif de la décision annulée autre que celui qu’attaquait le pourvoi mais auquel la cassation s’étend parce qu’il constitue une suite du dispositif attaqué: Cass. 13 septembre 2012, RG C.11.0730.F, Pas. 2012, n° 465. En ce qui concerne l’extension de la cassation au dispositif de la décision annulée autre que celui qu’attaquait le pourvoi mais auquel la cassation s’étend parce qu’il est uni par un lien nécessaire: Cass. 29 avril 2010, RG C.09.0176.N-C.09.0479.N, Pas. 2010, n° 297, avec les concl. de M. l’avocat général A. Van Ingelgem dans AC.

vernietiging - Geen beroep tot schorsing wegens uiterst dringende noodzakelijkheid - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in kort geding - Aantasting van het recht op een eerlijk proces - Bevoegdheid

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Vernietiging - Omvang - Rechter op verwijzing - Bevoegdheid

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

suspension d'extrême urgence - Saisine du juge des référés - Atteinte au droit à un procès équitable - Compétence

- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

RENVOI APRES CASSATION - Matière civile - Cassation - Etendue - Juge de renvoi - Pouvoir

- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

C.17.0386.F

2 februari 2018

AC nr. ...

Wanneer het misbruik in de uitoefening van rechten betrekking heeft op de toepassing van een contractueel beding, kan het herstel erin bestaan dat de schuldeiser het recht wordt ontzegd om op dat beding een beroep te doen.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Uitvoering te goeder trouw - Rechtsmisbruik - Herstel - Strafbeding - Weigering van toepassing

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Herstel - Strafbeding - Weigering van toepassing

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Lorsque l'exercice abusif de droits concerne l'application d'une clause contractuelle, la réparation peut consister à priver le créancier du droit de se prévaloir de la clause.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Exécution de bonne foi - Abus de droit - Réparation - Clause pénale - Refus d'application

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Réparation - Clause pénale - Refus d'application

- Art. 1134, al. 3 Code civil

C.17.0390.N

8 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Begrip

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ongeoorloofdheid - Gevolg - Schadevergoeding wegens wanprestatie

VORDERING IN RECHTE - Belang - Rechtmatigheid - Begrip

De krenking van een belang kan enkel tot een rechtsvordering leiden als het om een rechtmatig belang gaat; degene die het behoud nastreeft van een toestand in strijd met de openbare orde, doet niet blijken van een rechtmatig belang; de loutere omstandigheid dat de eiser zich in een ongeoorloofde toestand bevindt, heeft nog niet tot gevolg dat hij niet kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Belang - Rechtmatigheid - Begrip

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

De ongeoorloofdheid van een overeenkomst sluit niet uit dat een contractspartij in geval van wanprestatie aanspraak maakt op schadevergoeding voor zover deze vordering, noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks, neerkomt op het doen ontstaan of het in stand houden van de ongeoorloofde toestand (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) -

2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Objet illicite - Notion

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Illicéité - Conséquence - Dommages-intérêts pour inexécution

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt - Légitimité - Notion

La violation d'un intérêt ne peut donner lieu à une action que si l'intérêt est légitime; celui qui poursuit le maintien d'une situation contraire à l'ordre public n'a pas un intérêt légitime; la seule circonstance que le demandeur se trouve dans une situation illicite n'implique pas qu'il ne puisse invoquer la violation d'un intérêt légitime (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt - Légitimité - Notion

- Art. 17 Code judiciaire

L'illicéité d'une convention n'exclut pas qu'en cas d'inexécution, un cocontractant ait droit à des dommages-intérêts pour autant que cette demande n'aboutisse, ni directement, ni indirectement, à faire naître ou à maintenir la situation illicite (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Illicéité -

P. 54/201

Ongeoorloofdheid - Gevolg - Schadevergoeding wegens wanprestatie

- Artt. 1108, 1126, 1128, 1146 t.e.m. 1151 Burgerlijk Wetboek

Een overeenkomst heeft een ongeoorloofd voorwerp wanneer zij ertoe strekt een toestand te doen ontstaan of in stand te houden die in strijd is met de openbare orde of met dwingende wetsbepalingen; een dergelijke overeenkomst is nietig en kan geen gevolg hebben (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Ongeoorloofd voorwerp - Begrip

- Artt. 1108, 1126 en 1128 Burgerlijk Wetboek

Conséquence - Dommages-intérêts pour inexécution

- Art. 1108, 1126, 1128, 1146 à 1151 Code civil

Une convention a un objet illicite lorsqu'elle tend à faire naître ou à maintenir une situation contraire à l'ordre public ou à des dispositions légales impératives; pareille convention est nulle et ne peut sortir d'effet (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Objet illicite - Notion

- Art. 1108, 1126 et 1128 Code civil

C.17.0394.N

8 maart 2018

AC nr. ...

Behoudens het geval waarin de wet een bijzondere lastgeving vereist, wordt de advocaat die een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde en alleen maar verklaart op te treden namens een rechtspersoon die naar behoren is geïdentificeerd door de opgave van zijn benaming, zijn rechtskarakter en zijn maatschappelijke zetel, wettelijk vermoed daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatige lastgeving te hebben ontvangen (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

LASTGEVING - Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

ADVOCAAT - Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

ADVOCAAT - Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

EIGENDOM - Mede-eigendom - Gedwongen mede-eigendom van gebouwen - Syndicus - Initiatiefrecht - Optreden in rechte

LASTGEVING - Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

LASTGEVING - Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in
2-1-2019

Hormis le cas où la loi exige un mandat spécial, l'avocat qui accomplit un acte de procédure devant une juridiction de l'ordre judiciaire et se limite à déclarer agir au nom d'une personne morale dûment identifiée par sa dénomination, sa nature juridique et son siège social, est légalement présumé avoir reçu à cette fin un mandat régulier de l'organe compétent de cette personne morale (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Demande en justice - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption

- Art. 440, al. 2, et 703 Code judiciaire

MANDAT - Avocat - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Mandat régulier - Présomption

- Art. 440, al. 2, et 703 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption

- Art. 440, al. 2, et 703 Code judiciaire

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

AVOCAT - Demande en justice - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption - Nature - Charge de la preuve

AVOCAT - Demande en justice - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption

PROPRIETE - Copropriété - Copropriété forcée d'immeubles - Syndic - Droit d'initiative - Ester en justice

MANDAT - Avocat - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Mandat régulier - Présomption - Nature - Charge de la preuve

MANDAT - Avocat - Personne morale - Représentation en justice -

rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

VORDERING IN RECHTE - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

VORDERING IN RECHTE - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden

De bevoegdheid van de syndicus om de vereniging van mede-eigenaars in rechte te vertegenwoordigen is te onderscheiden van het initiatiefrecht voor het optreden in rechte; de beslissing om in rechte op te treden berust bij de algemene vergadering; zonder beslissing van de algemene vergadering is de door de syndicus ingestelde vordering, in beginsel, niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Gedwongen mede-eigendom van gebouwen - Syndicus - Initiatiefrecht - Optreden in rechte - Artt. 577-8, § 4, 6°, en 577-9, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Het wettelijk vermoeden krachtens hetwelk de advocaat die namens een rechtspersoon een akte van rechtspleging verricht voor een rechtbank van de rechterlijke orde, vermoed wordt daartoe van het bevoegde orgaan van die rechtspersoon een regelmatig lastgeving te hebben ontvangen, is niet onweerlegbaar; een partij kan aanvoeren dat een akte van rechtspleging niet werd goedgekeurd door de organen van de rechtspersoon en niet van laatstgenoemde uitgaat; de bewijslast daarvan rust op die partij (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Vordering in rechte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

LASTGEVING - Advocaat - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging in rechte - Akte van rechtspleging - Verricht door een advocaat - Regelmatige lastgeving - Vermoeden - Aard - Bewijslast

- Artt. 440, tweede lid, en 703 Gerechtelijk Wetboek

Acte de procédure - Mandat régulier - Présomption

DEMANDE EN JUSTICE - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption - Nature - Charge de la preuve

DEMANDE EN JUSTICE - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption

Le pouvoir du syndic de représenter en justice l'association des copropriétaires est à distinguer du droit d'initiative d'ester en justice; la décision d'ester en justice appartient à l'assemblée générale; sans décision de l'assemblée générale, l'action formée par le syndic est, en principe, irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PROPRIETE - Copropriété - Copropriété forcée d'immeubles - Syndic - Droit d'initiative - Ester en justice - Art. 577-8, § 4, 6°, et 577-9, § 1er, al. 2 Code civil

La présomption légale en vertu de laquelle l'avocat qui accomplit un acte de procédure devant une juridiction de l'ordre judiciaire a reçu un mandat régulier de l'organe compétent d'une personne morale n'est pas irréfragable; une partie peut alléguer que la décision d'accomplir un acte de procédure n'a pas été approuvée par les organes de la personne morale et n'émane pas de cette dernière; la charge de la preuve incombe à cette partie (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Demande en justice - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption - Nature - Charge de la preuve

- Art. 440, al. 2, et 703 Code judiciaire

MANDAT - Avocat - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Mandat régulier - Présomption - Nature - Charge de la preuve

- Art. 440, al. 2, et 703 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Personne morale - Représentation en justice - Acte de procédure - Effectué par un avocat - Mandat régulier - Présomption - Nature - Charge de la preuve

- Art. 440, al. 2, et 703 Code judiciaire

C.17.0402.N

8 maart 2018

AC nr. ...

De rechter moet de schade die de schuldeiser geleden heeft ten gevolge van de niet-nakoming van de verbintenis in concreto ramen (1). (1) Zie Cass. 6 januari 2005, AR C.02.0247.F, AC 2005, nr. 7.

Le juge doit apprécier in concreto le dommage causé au créancier par l'inexécution de l'obligation (1). (1) Voir Cass. 6 janvier 2005, RG C.02.0247.F, Pas. 2005, n° 7.

VERBINTENIS - Niet-nakoming - Schade van de schuldeiser -
Raming - Criterium - Opdracht van de rechter
- Art. 1146 Burgerlijk Wetboek

OBLIGATION - Inexécution - Dommage du créancier - Evaluation -
Critère - Mission du juge
- Art. 1146 Code civil

Indien een overeenkomst voortijdig wordt beëindigd, dient de winstderving te worden geraamd over de resterende duur van de overeenkomst; de in acht te nemen periode neemt een einde wanneer de schuldeiser een vervangende overeenkomst sluit; de schuldeiser draagt, in beginsel, het risico van de gebrekkige uitvoering door de nieuwe medecontractant en van diens insolventie.

S'il est mis fin prématurément à un contrat, le manque à gagner doit être estimé en fonction de la durée restante du contrat; la période à prendre en considération prend fin lorsque le créancier conclut un contrat de remplacement; le créancier supporte, en principe, le risque d'une exécution défectueuse par le nouveau cocontractant et de son insolventie.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) -
Voortijdige beëindiging - Schadevergoeding - Raming -
Winstderving - In acht te nemen periode - Einde - Vervangende
overeenkomst - Nieuwe medecontractant - Gebrekkige
uitvoering - Insolventie - Risico
- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Fin prématurée -
Dommages-intérêts - Evaluation - Manque à gagner - Période à
prendre en considération - Fin - Contrat de remplacement -
Nouveau cocontractant - Exécution défectueuse - Insolventie -
Risque
- Art. 1149 Code civil

C.17.0403.F

16 maart 2018

AC nr. ...

De wil om schuldvernieuwing tot stand te brengen, die duidelijk uit de handeling moet blijken, kan stilzwijgend zijn op voorwaarde dat hij vaststaat en kan voortvloeien uit feitelijke gegevens die de rechter onaantastbaar beoordeelt.

SCHULDVERNIEUWING - Stilzwijgende wil
- Art. 1273 Burgerlijk Wetboek

La volonté d'opérer novation qui doit résulter clairement de l'acte peut être tacite pourvu qu'elle soit certaine et résulter d'éléments de fait que le juge apprécie souverainement.

NOVATION - Volonté tacite
- Art. 1273 Code civil

C.17.0410.F

4 mei 2018

AC nr. ...

De niet-nakoming, door de bestuurders, van hun verplichting om de algemene vergadering samen te roepen binnen de twee maanden nadat het verlies van het maatschappelijk kapitaal werd vastgesteld of had moeten worden vastgesteld krachtens de wettelijke of statutaire bepalingen, staat vast zodra die termijn is verstreken.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze
vennootschappen - Bestuurders - Verlies van maatschappelijk
kapitaal - Verplichting om de algemene vergadering samen te
roepen binnen de twee maanden na de vaststelling van het
verlies - Vaststaande niet-nakoming - Tijdstip
- Artt. 198, § 1, eerste streepje, en 633, eerste lid Wetboek 7 mei
1999 van vennootschappen

Le manquement des administrateurs à leur obligation de réunir l'assemblée générale dans les deux mois à dater du moment où la perte de capital social a été constatée ou aurait dû l'être en vertu des obligations légales ou statutaires est consommé dès l'instant où ce délai est expiré.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes -
Administrateurs - Perte de capital social - Obligation de
convoquer l'assemblée générale dans les deux mois à dater du
moment où la perte a été constatée - Manquement consommé -
Moment
- Art. 198, § 1er, premier tiret, et 633, al. 1er Code des sociétés

C.17.0422.F

15 juni 2018

AC nr. ...

Uit het feit dat twee personen de hoedanigheid van pachter opeisen bij een pachtovereenkomst waarvan het bestaan door de verpachter wordt betwist, kan niet worden afgeleid dat de vordering van één van hen tot erkenning van die pachtovereenkomst op zichzelf de uitoefening van een ondeelbaar recht uitmaakt.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Begrip - Hoedanigheid van pachter - Opeising door twee personen - Vordering tot erkenning van de pachtovereenkomst door één persoon - Aard van het recht

De omstandigheid dat de vordering tot erkenning van een pachtovereenkomst door één van die personen niet-ontvankelijk wordt verklaard omdat zij niet voorafgegaan werd door de door artikel 1345 Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven oproeping tot minnelijke schikking, brengt niet noodzakelijk de niet-ontvankelijkheid van de vordering van de andere persoon met zich mee.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Begrip - Hoedanigheid van pachter - Opeising door twee personen - Vordering tot erkenning van de pachtovereenkomst door één persoon - Niet-ontvankelijkheid - Uitwerking op de vordering tot erkenning van de pachtovereenkomst door de andere persoon

De aan een deskundige gegeven opdracht moet beperkt blijven tot het verzamelen van de nodige feitelijke gegevens om de rechter in staat te stellen de relevante rechtsregels toe te passen; de rechter kan de deskundige niet gelasten een advies te geven over de gegrondheid van de vordering (1). (1) Zie Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Burgerlijke zaken - Opdracht - Rechtsmacht

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenonderzoek - Opdracht - Rechtsmacht

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De ondeelbare aard van de huurovereenkomst houdt enkel in dat, wanneer een huurovereenkomst door meerdere huurders of verhuurders wordt afgesloten, de uit die huurovereenkomst voortvloeiende ondeelbare rechten door deze huurders of verhuurders samen moeten worden uitgeoefend op straffe van ongeldigheid van de verrichte handeling (1). (1) Cass. 28 juni 2013, AR C.12.0439.N, AC 2013, nr. 404.

HUUR VAN GOEDEREN - Algemeen - Ondeelbare aard van de huurovereenkomst

De ce que deux personnes revendiquent la qualité de preneurs d'un bail à ferme dont l'existence est contestée par le bailleur, il ne se déduit pas que l'action de l'une d'elles en reconnaissance de ce bail constitue en soi l'exercice d'un droit indivisible.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Notion. nature de la législation - Notion - Qualité de preneur d'un bail à ferme - Revendication par deux personnes - Action d'une personne en reconnaissance du bail - Nature du droit

La circonstance que l'action en reconnaissance d'un bail à ferme d'une des deux personnes soit déclarée irrecevable pour ne pas avoir été précédée de l'appel en conciliation prescrit par l'article 1345 du Code judiciaire n'entraîne pas nécessairement l'irrecevabilité de celle de l'autre.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Notion. nature de la législation - Notion - Qualité de preneur d'un bail à ferme - Revendication par deux personnes - Action d'une personne en reconnaissance du bail - Irrecevabilité - Effet sur l'action de l'autre personne en reconnaissance du bail

La mission confiée à un expert doit se limiter à recueillir les éléments de fait nécessaires pour permettre au juge d'appliquer les règles de droit pertinentes; le juge ne peut charger l'expert de donner un avis sur le bien-fondé de la demande (1). (1) Voir Cass. 15 novembre 2012, RG C.11.0579.F, Pas. 2012, n° 616.

EXPERTISE - Matière civile - Mission - Pouvoir de juridiction

- Art. 11, al. 1er, et 962, al. 1er Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Expertise judiciaire - Mission - Pouvoir de juridiction

- Art. 11, al. 1er, et 962, al. 1er Code judiciaire

La nature indivisible du contrat de location implique uniquement que, lorsqu'un contrat de location est conclu par plusieurs preneurs ou bailleurs, les droits indivisibles résultant de ce contrat de location doivent être exercés ensemble par ces preneurs ou bailleurs à peine de non-validité de l'acte accompli (1). (1) Cass. 28 juin 2013, RG C.12.0439.N, Pas. 2013, n° 404.

LOUAGE DE CHOSSES - Généralités - Nature indivisible du contrat de location

Om na te gaan of de rechter de deskundige gelast vaststellingen te doen of een technisch advies te geven dan wel hem zijn rechtsmacht met betrekking tot de beoordeling van de gegrondheid van het geschil overdraagt, moet worden onderzocht hoe de opdracht in zijn geheel is geformuleerd en moet rekening worden gehouden met alle elementen eigen aan het deskundigenonderzoek, zoals de redenen van het vonnis dat het voormelde onderzoek beveelt, het technisch karakter van de opdracht en de context waarin de deskundige met die opdracht wordt belast. Het kan voorkomen dat de vraag waarop de deskundige een antwoord van technische aard moet geven, samenvalt met de vraag waarover de rechter vanuit een juridisch oogpunt uitspraak moet doen (1). (1) Cass. 15 november 2012, AR C.11.0579.F, AC 2012, nr. 616.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Burgerlijke zaken - Opdracht - Rechtsmacht - Onderzoek

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid *Gerechtigd Wetboek*

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Deskundigenonderzoek - Opdracht - Rechtsmacht - Onderzoek

- Artt. 11, eerste lid, en 962, eerste lid *Gerechtigd Wetboek*

Pour apprécier si le juge charge l'expert de procéder à des constatations ou de donner un avis technique ou s'il délègue sa juridiction en ce qui concerne l'appréciation du bien-fondé du litige, il y a lieu d'examiner la formulation de la mission dans son ensemble et de tenir compte de tous les éléments propres à l'expertise, comme les motifs du jugement qui l'ordonne, la technicité de la mission et le contexte dans lequel l'expert est chargé de celle-ci; il peut advenir que la question à laquelle l'expert est chargé de répondre d'un point de vue technique se confonde avec celle que doit trancher le juge sur le plan juridique (1). (1) Cass. 15 novembre 2012, RG C.11.0579.F, Pas. 2012, n° 616.

EXPERTISE - Matière civile - Mission - Pouvoir de juridiction - Examen

- Art. 11, al. 1er, et 962, al. 1er *Code judiciaire*

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Expertise judiciaire - Mission - Pouvoir de juridiction - Examen

- Art. 11, al. 1er, et 962, al. 1er *Code judiciaire*

C.17.0428.F

16 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

VERZEKERING - Landverzekering - Overeenkomst - Verzekeraar - Exoneratiebeding - Grove schuld

De artikelen 8, tweede lid, en 11 Wet Landverzekeringsovereenkomst staan eraan in de weg dat de verzekeraar zich van zijn dekking bevrijdt voor de gevallen van grove schuld van de verzekerde die in algemene bewoordingen zijn gesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr

VERZEKERING - Landverzekering - Overeenkomst - Verzekeraar - Exoneratiebeding - Grove schuld

- Artt. 8, tweede lid, en 11 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Conclusions de l'avocat général de Koster.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Convention - Assureur - Clause d'exonération - Faute lourde

Les articles 8, alinéa 2 et 11 de la loi du 25 juin 1992 excluent que l'assureur s'exonère de sa garantie pour des cas de faute lourde de l'assuré déterminés en termes généraux (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Convention - Assureur - Clause d'exonération - Faute lourde

- Art. 8, al. 2, et 11 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.17.0429.F

19 januari 2018

AC nr. ...

Artikel 35, § 3, Wet Landverzekeringsovereenkomst sluit niet uit dat de verjaring van een rechtsovereenkomst voortvloeiend uit de verzekeringsovereenkomst kan worden gestuit door een schulderkenning in de zin van artikel 2248 Burgerlijk Wetboek.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Landverzekering - Schulderkenning

- Art. 35, § 3 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERZEKERING - Landverzekering - Rechtsovereenkomst voortvloeiend

2-1-2019

L'article 35, § 3 de la loi du 25 juin 1992 sur les assurances terrestres n'exclut pas que la prescription d'une action dérivant du contrat d'assurance puisse être interrompue par une reconnaissance de dette au sens de l'article 2248 du Code civil.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Assurances terrestres - Reconnaissance de dette

- Art. 35, § 3 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

ASSURANCES - Assurances terrestres - Action dérivant du contrat

P. 59/201

uit de verzekeringsovereenkomst - Verjaring - Stuiting -
Schulderkenning

- Art. 35, § 3 Wet 25 juni 1992 op de
landverzekeringsovereenkomst

De verjaring kan zoveel malen gestuit worden als er
stuitingsdaden worden gesteld, in zoverre elk van die
daden vóór het verstrijken van de lopende
verjaringstermijn wordt gesteld.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Herhaling

- Art. 2242 Burgerlijk Wetboek

d'assurance - Prescription - Interruption - Reconnaissance de dette

- Art. 35, § 3 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

L'interruption de la prescription peut se reproduire
autant de fois qu'il y a d'actes interruptifs pour autant
que chacun de ces actes intervienne avant l'expiration
du délai de prescription en cours.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Répétition

- Art. 2242 Code civil

C.17.0442.N

26 maart 2018

AC nr. ...

Wanneer een rechtsvordering voor de burgerlijke
rechter gegrond is op een overtreding van de strafwet,
staat het aan de eiser om te bewijzen dat alle
bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn en dat, als
de verweerder zich beroept op een
rechtvaardigingsgrond die niet van alle
geloofwaardigheid verstoken is, die
rechtvaardigingsgrond niet bestaat; het middel dat
ervan uitgaat dat, indien een weggebruiker de weg
beschadigt, de schadelijder niet dient aan te tonen dat
die weggebruiker een fout heeft begaan door zijn
snelheid niet te matigen, de lading van zijn voertuig niet
te verminderen, na te laten een andere weg te volgen
of nog andere maatregelen te treffen teneinde
beschadiging van het wegdek te voorkomen en dat de
weggebruiker die het wegdek beschadigt hiervoor
aansprakelijk is, tenzij hij het bewijs levert van een
onoverkomelijke dwaling of enige andere
rechtvaardigingsgrond, met andere woorden het bewijs
levert dat de beschadiging van het wegdek aan een
vreemde oorzaak te wijten is waardoor de beschadiging
hem niet kan worden toegerekend, faalt naar recht (1).
(1) Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419
en Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004,
nr. 445.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Misdrijf -
Bewijs - Bewijslast - Rechtsvordering gegrond op een overtreding
van de strafwet - Bestanddelen - Rechtvaardigingsgrond

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 7.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement
op de politie van het wegverkeer

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid -
Rechtsvordering gegrond op een overtreding van de strafwet -
Bestanddelen - Rechtvaardigingsgrond

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 7.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement
op de politie van het wegverkeer

Lorsqu'une action en justice devant le juge civil est
fondée sur une infraction pénale, il incombe au
demandeur de prouver que tous les éléments
constitutifs de l'infraction sont réunis et, si le défendeur
invoque une cause de justification non dépourvue de
tout élément de nature à lui donner crédit, que cette
cause de justification n'existe pas; manque en droit le
moyen fondé sur la prémisse que, lorsqu'un usager de
la route endommage la voie publique, la victime du
dommage ne doit pas démontrer que cet usager a
commis une faute en s'abstenant de modérer sa
vitesse, de réduire le chargement de son véhicule,
d'emprunter une autre voie ou de prendre d'autres
dispositions afin de prévenir tout dommage au
revêtement, et que l'usager de la route qui endommage
le revêtement voit sa responsabilité engagée à moins
qu'il n'apporte la preuve d'une erreur invincible ou de
tout autre cause de justification ou, en d'autres termes,
qu'il n'apporte la preuve que les dommages causés au
revêtement proviennent d'une cause étrangère et ne lui
sont dès lors pas imputables (1). (1) Cass. 11 juin 2010,
RG C.09.0178.F, Pas. 2010, n° 419 et Cass. 30 septembre
2004, RG C.03.0527.F, Pas. 2004, n° 445.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Infraction - Preuve -
Charge de la preuve - Action en justice fondée sur une infraction
pénale - Éléments constitutifs - Cause de justification

- Art. 1315 Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

- Art. 7.4 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général
sur la police de la circulation routière

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté
d'appréciation - Action en justice fondée sur une infraction
pénale - Éléments constitutifs - Cause de justification

- Art. 1315 Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

- Art. 7.4 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général
sur la police de la circulation routière

Onder eigendom in de zin van artikel 1 van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM wordt niet alleen bestaande eigendom begrepen, maar ook vermogensrechten, met inbegrip van vorderingen waaromtrent de betrokkene kan laten gelden dat hij of zij minstens een legitieme verwachting heeft om het daadwerkelijk genot van een eigendomsrecht te verwerven; daarentegen kan een voorwaardelijke vordering die vervallen is ingevolge de niet-ervulling van de voorwaarde niet worden beschouwd als eigendom in de zin van voormelde bepaling (1). (1) "[...] according to the established case-law of the Convention organs, "possessions" can be "existing possessions" or assets, including claims, in respect of which the applicant can argue that he has at least a "legitimate expectation" of obtaining effective enjoyment of a property right. By way of contrast, the hope of recognition of the survival of an old property right which it has long been impossible to exercise effectively cannot be considered as a "possession" within the meaning of Article 1 of Protocol No. 1, nor van a conditional claim which lapses as a result of the non-fulfilment of the condition". EHRM 12 juli 2001, nr. 42527/98, Prins Hans-Adam II van Liechtenstein/Duitsland; EHRM 10 juli 2002, nr. 38645/97, Polacek en Polackova/Tsjechië; EHRM 10 juli 2002, nr. 39794/98, Gratzinger en Gratzingerova/Tsjechië; EHRM 28 september 2004, nr. 44912/98, Kopecký/Slovakije; EHRM 29 januari 2008, nr. 19247/03, Balan/Moldavië; EHRM 15 september 2009, nr. 10373/05, Moskal/Polen; J. SLUYSMANS en R. DE GRAAFF, "Ontwikkelingen in het eigendomsbegrip onder artikel 1 Eerste Protocol", NTM 2014, 255.

EIGENDOM - Begrip - Verdrag Rechten van de Mens - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Eerste aanvullend protocol - Artikel 1 - Eigendom

- Art. 1 Wet 13 mei 1955 houdende goedkeuring van het EVRM, ondertekend op 4 november 1950, te Rome, en van het Additioneel Protocol bij dit Verdrag, ondertekend op 20 maart 1952, te Parijs

Par propriété au sens de l'article 1er du Premier protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, il y a lieu d'entendre non seulement la propriété existante, mais également les droits patrimoniaux, en ce compris les actions par lesquelles l'intéressé peut se prévaloir à tout le moins d'une attente légitime d'obtention de la jouissance effective d'un droit de propriété; par contre, une demande conditionnelle forclose en raison de l'inaccomplissement de la condition ne peut être considérée comme une propriété au sens de la disposition précitée (1). (1) "[...] according to the established case-law of the Convention organs, "possessions" can be "existing possessions" or assets, including claims, in respect of which the applicant can argue that he has at least a "legitimate expectation" of obtaining effective enjoyment of a property right. By way of contrast, the hope of recognition of the survival of an old property right which it has long been impossible to exercise effectively cannot be considered as a "possession" within the meaning of Article 1 of Protocol No. 1, nor van a conditional claim which lapses as a result of the non-fulfilment of the condition". CEDH 12 juillet 2001, n° 42527/98, Prince Hans-Adam II de Liechtenstein/Allemagne ; CEDH 10 juillet 2002, n° 38645/97, Polacek et Polackova/Tchéquie ; CEDH 10 juillet 2002, n° 39794/98, Gratzinger et Gratzingerova/Tchéquie; CEDH 28 septembre 2004, n° 44912/98, Kopecký/Slovaquie ; CEDH 29 janvier 2008, n° 19247/03, Balan/Moldavie ; CEDH 15 septembre 2009, n° 10373/05, Moskal/Pologne ; J. SLUYSMANS et R. DE GRAAFF, "Ontwikkelingen in het eigendomsbegrip onder artikel 1 Eerste Protocol", NTM 2014, 255.

PROPRIETE - Notion - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Premier protocole additionnel - Article 1er

- Art. 1er L. du 13 mai 1955 portant approbation de la Conv. D.H., signée à Rome, le 4 novembre 1950 et du Protocole additionnel à cette Convention, signé à Paris, le 20 mars 1952

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Premier protocole additionnel - Article 1er - Propriété

- Art. 1er L. du 13 mai 1955 portant approbation de la Conv. D.H., signée à Rome, le 4 novembre 1950 et du Protocole additionnel à cette Convention, signé à Paris, le 20 mars 1952

De kennisgeving van de opzegging van de lopende huur door de huurder bij het verstrijken van elke driejarige periode bereikt de verhuurder wanneer die ervan kennis neemt of daarvan redelijkerwijze kennis had kunnen nemen.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Verstreken van driejarige periode - Opzegging door de huurder - Kennisgeving - Tijdstip van bereiken van de verhuurder

- Art. 3, derde lid Wet van 30 april 1951 BURGERLIJK WETBOEK. - BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder

La notification du congé du bail en cours par le preneur à l'expiration de chaque triennat parvient au bailleur lorsque celui-ci en prend connaissance ou aurait raisonnablement pu en prendre connaissance.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé, renouvellement, etc) - Expiration du triennat - Congé donné par le preneur - Notification - Moment où la notification parvient au bailleur

- Art. 3, al. 3 L. du 30 avril 1951 CODE CIVIL. - LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux

C.17.0465.F

1 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Bewijs - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

MILIEURECHT - Vlaams Gewest - Integraal waterbeleid - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

Uit artikel 6, 5°, van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, dat bepaalt dat de kosten voor maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker van de vervuiling, volgt dat de kosten van dergelijke maatregelen niet definitief ten laste van de Vlaamse milieumaatschappij moeten blijven en dat zij de terugbetaling ervan kan vorderen van de vervuiler (1). (1) Zie concl. OM, in uittreksel, in Pas. 2018, nr. 348.

MILIEURECHT - Vlaams Gewest - Integraal waterbeleid - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel

- Art. 6, 5° Decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

Conclusions de l'avocat général de Koster.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Preuve - Vlaamse Milieumaatschappij - Mesures - Frais - Principe du pollueur-payeur

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région flamande - Politique intégrée de l'eau - Vlaamse Milieumaatschappij - Mesures - Frais - Principe du pollueur-payeur

De l'article 6, 5° du décret du 18 juillet 2003 sur la politique intégrée de l'eau, disposant que les frais des mesures en vue de la prévention, la diminution et la lutte contre les effets nocifs pour l'eau ainsi que les frais de réparation de ces dommages sont à charge des responsables d'une pollution, suit que ceux-ci ne doivent pas rester définitivement à charge de la Vlaamse Milieumaatschappij et qu'elle peut en réclamer le remboursement à l'auteur des actes de pollution (1). (1) Voir les concl., en extrait, du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région flamande - Politique intégrée de l'eau - Vlaamse Milieumaatschappij - Mesures - Frais - Principe du pollueur-payeur

- Art. 6, 5° Décret du 18 juillet 2003 relatif à la politique intégrée de l'eau

Het arrest is niet naar recht verantwoord, wanneer het beslist dat geen enkele schade is bewezen, op grond dat de Vlaamse Milieumaatschappij geenszins aantoonde hoeveel monsternames en analyses zij zou hebben verricht en waar zij dat zou hebben uitgevoerd indien de veroorzaakte verontreiniging niet had plaatsgevonden, zodat niet is bewezen dat zij schade zou hebben geleden, aangezien, krachtens het "de vervuiler betaalt"-beginsel, de kosten van de maatregelen ter voorkoming, vermindering en bestrijding van schadelijke effecten en de kosten voor het herstellen van deze schade voor rekening zijn van de veroorzaker (1). (1) Zie concl. OM, in uittreksel, in Pas. 2018, nr. 348.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Bewijs - Vlaamse Milieumaatschappij - Maatregelen - Kosten - "Vervuiler betaalt"-beginsel
- Art. 6, 5° Decreet 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid

N'est pas légalement justifié l'arrêt qui décide qu'aucun dommage n'est prouvé parce que la Vlaamse Milieumaatschappij ne justifie aucunement du nombre et du lieu des prélèvements et analyses effectués en l'absence de la pollution causée en matière telle qu'aucun dommage n'est prouvé, dès lors qu'en vertu du principe que c'est le pollueur qui paie, les frais de mesures en vue de la prévention, la diminution et la lutte contre les effets nocifs ainsi que les frais de réparation des dommages ne doivent pas rester définitivement à sa charge (1). (1) Voir les concl., en extrait, du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Preuve - Vlaamse Milieumaatschappij - Mesures - Frais - Principe du pollueur-payeur
- Art. 6, 5° Décret du 18 juillet 2003 relatif à la politique intégrée de l'eau

C.17.0466.N

29 januari 2018

AC nr. ...

De sanctie van het ambtshalve weren van een conclusie uit het debat betekent dat de rechter die beslissing kan nemen zonder dat hij daartoe door de partijen is gevorderd, maar stelt hem niet ervan vrij de partijen ter zake te horen (1). (1) Cass. 17 november 2011, AR C.10.0543.N, AC 2011, nr. 623.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Behandeling en berechting van de vordering - Conclusietermijn - Laattijdige conclusie - Sanctie - Ambtshalve weren uit het debat - Begrip - Opdracht van de rechter
RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Behandeling en berechting van de vordering - Conclusietermijn - Laattijdige conclusie - Sanctie - Ambtshalve weren uit het debat - Begrip - Opdracht van de rechter - Recht van verdediging

La sanction consistant à écarter d'office les conclusions des débats signifie que le juge peut prendre la décision sans en être requis par les parties, mais ne le dispense pas d'entendre les parties à ce propos (1). (1) Cass. 17 novembre 2011, RG C.10.0543.N, Pas. 2011, n° 623.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Instruction et jugement de la demande - Délai pour conclure - Conclusions tardives - Sanction - Ecartement d'office des débats - Notion - Mission du juge
TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Instruction et jugement de la demande - Délai pour conclure - Conclusions tardives - Sanction - Ecartement d'office des débats - Notion - Mission du juge - Droits de la défense

C.17.0479.N

26 februari 2018

AC nr. ...

Uit de artikelen 10, §2, Woninghuurwet en 1134 Burgerlijk Wetboek volgt dat het de partijen is toegestaan dat zij overeenkomen dat de huurder de huurwaarborg zal overhandigen aan een lasthebber die de gelden zal storten op een geblokkeerde rekening; indien een dergelijke betaling geschiedt aan de lasthebber van de verhuurder is deze betaling bevrijdend en draagt de lastgever het risico van de insolvabiliteit van de lasthebber.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Algemeen - Huurwaarborg - Betaling - Lasthebber van verhuurder

Il suit des articles 10, § 2, de la loi du 20 février 1991 modifiant et complétant les dispositions du Code civil relatives au baux à loyer et 1134 du Code civil qu'il est permis aux parties de convenir que le preneur remettra la garantie locative à un mandataire, qui déposera la somme sur un compte bloqué; lorsqu'un tel paiement est effectué au mandataire du bailleur, il est libératoire et le mandant supporte le risque d'insolvabilité du mandataire.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a loyer - Généralités - Garantie locative - Paiement - Mandataire du bailleur

Het vonnis dat de vennootschap onder firma veroordeelt, heeft geen gezag van gewijsde ten aanzien van de vennoten die niet werden betrokken bij de procedure tot veroordeling van de vennootschap onder firma.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Handelszaken - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Procedure tot veroordeling van de vennootschap - Niet bij de procedure betrokken vennoten onder firma

- Art. 203 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Vennootschappen onder firma - Procedure tot veroordeling van de vennootschap - Niet bij de procedure betrokken vennoten onder firma - Gezag van gewijsde - Geen gezag van gewijsde

- Art. 203 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Le jugement portant condamnation de la société en nom collectif n'est pas revêtu de l'autorité de chose jugée à l'égard des associés qui n'ont pas été mis à la cause dans la procédure tendant à la condamnation de la société en nom collectif.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière commerciale - Sociétés - Sociétés commerciales - Sociétés en nom collectif - Procédure tendant à la condamnation de la société - Associés en nom collectif non partie à la procédure

- Art. 203 Code des sociétés
SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en nom collectif - Procédure tendant à la condamnation de la société - Associés en nom collectif non partie à la procédure - Autorité de chose jugée - Absence

- Art. 203 Code des sociétés

Uit het systeem van de prejudiciële vraagstelling, zoals geregeld door de artikelen 26 en 28 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, volgt dat ook in andere zaken die hetzelfde voorwerp hebben als een reeds beantwoorde prejudiciële vraag, de rechter de wetsbepaling die het Grondwettelijk Hof ongrondwettig heeft bevonden, niet mag toepassen behoudens diens recht om een nieuwe prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen (1). (1) Cass. 14 januari 2013, AR C.12.0059.N, AC 2013, nr. 28.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Reeds beantwoord - Gevolg - Rechtbanken - Andere zaken - Zelfde voorwerp - Opdracht van de rechter - Ongrondwettelijk bevonden wetsbepaling - Toepassing

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Reeds beantwoord - Gevolg - Rechtbanken - Andere zaken - Zelfde voorwerp - Opdracht van de rechter - Ongrondwettelijk bevonden wetsbepaling - Toepassing

Il suit du régime des questions préjudicielles régi par les articles 26 et 28 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle qu'en toutes causes ayant le même objet qu'une question préjudicielle déjà tranchée, le juge ne peut appliquer la disposition légale déclarée inconstitutionnelle par la Cour constitutionnelle, sauf son droit de poser à celle-ci une nouvelle question préjudicielle (1). (1) Cass. 14 janvier 2013, RG C.12.0059.N, Pas. 2013, n° 28.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Déjà tranchée - Conséquence - Tribunaux - Autres causes - Identité d'objet - Mission du juge - Disposition légale déclarée inconstitutionnelle - Application

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Déjà tranchée - Conséquence - Tribunaux - Autres causes - Identité d'objet - Mission du juge - Disposition légale déclarée inconstitutionnelle - Application

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis - Uitspraak - Vervroeging - Vermelding - Vormvereisten

Conclusions de l'avocat général Genicot.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement - Prononcé - Anticipation - Mention - Formalités

Uit artikel 770, §1, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek volgt niet dat de rechter, die beslist de uitspraak te vervroegen, die beslissing en de reden ervoor in het vonnis moet vermelden en evenmin dat deze rede betrekking moet hebben op de onmogelijkheid om het vonnis op de oorspronkelijk vastgestelde datum te ondertekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 292.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis - Uitspraak - Vervroeging - Vermelding - Vormvereisten

Il ne suit pas de l'article 770, § 1er, alinéa 1er, du Code judiciaire que le juge, qui décide d'anticiper la prononciation, doive faire mention de cette décision dans le jugement et en indiquer le motif ni que celui-ci doit tenir dans l'impossibilité pour le juge de signer le jugement à la date initialement prévue (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement - Prononcé - Anticipation - Mention - Formalités

C.17.0493.F

20 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

ARBITRAGE - Uitspraak - Vordering tot vernietiging - Derdenverzet - Toepassing

ARBITRAGE - Uitspraak - Vordering tot vernietiging

Artikel 1034 Gerechtelijk Wetboek, krachtens hetwelk het verzet van degene die niet in dezelfde hoedanigheid in de zaak is tussengekomen, tegen de beslissing die zijn rechten benadeelt, moet geschieden binnen een maand nadat de beslissing aan die eiser in verzet is betekend, is niet van toepassing op de vordering tot vernietiging van een arbitrale uitspraak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

ARBITRAGE - Uitspraak - Vordering tot vernietiging - Derdenverzet - Toepassing

- Art. 1034 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 1717, § 4, Gerechtelijk Wetboek, zoals het van toepassing was vóór de wijzigingen aangebracht door de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake justitie bepaalt geen enkele termijn voor het instellen van een vordering tot vernietiging van een arbitrale uitspraak (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

ARBITRAGE - Uitspraak - Vordering tot vernietiging

- Art. 1717, § 4 Gerechtelijk Wetboek

Conclusions du premier avocat général Henkes.

ARBITRAGE - Sentence - Demande en annulation - Tierce opposition - Application

ARBITRAGE - Sentence - Demande en annulation

L'article 1034 du Code judiciaire, en vertu duquel l'opposition d'une personne, qui n'est pas intervenue à la cause, en la même qualité, à la décision qui préjudicie à ses droits, doit être formée dans le mois de la signification de la décision faite à cet opposant, n'est pas applicable à la demande en annulation d'une sentence arbitrale (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBITRAGE - Sentence - Demande en annulation - Tierce opposition - Application

- Art. 1034 Code judiciaire

L'article 1717, § 4, du Code judiciaire tel qu'applicable avant les modifications apportées par la loi du 25 décembre 2016 modifiant le statut juridique des détenus et la surveillance des prisons et portant des dispositions diverses en matière de justice ne prévoit aucun autre délai que ceux qu'il mentionne pour l'introduction d'une demande en annulation d'une sentence arbitrale (1). (1) Voir les concl. du MP.

ARBITRAGE - Sentence - Demande en annulation

- Art. 1717, § 4 Code judiciaire

C.17.0497.F

6 september 2018

AC nr. ...

De rechter kan de door de verhuurder tegengeworpen weigering tot huurhernieuwing enkel verwerpen wanneer de door hem geuite wil om het pand in gebruik te nemen kennelijk niet oprecht of uitvoerbaar is (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1975, AC 1975, p. 623; Cass. 26 april 2007, AR C.06.0440.F, AC 2007, nr. 210.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, 2-1-2019

Le juge ne peut rejeter le refus de renouvellement du bail opposé par le bailleur que si la volonté d'occupation de l'immeuble qu'il a exprimée s'avère manifestement non sincère ou irréalisable (1). (1) Voir Cass. 31 janvier 1975, Bull et Pas., 1975, I, 566; Cass. 26 avril 2007, RG C.06.0440.F, Pas. 2007, n° 210.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé.

huurhernieuwing, enz.) - Weigering van huurhernieuwing door de verhuurder - Voorwaarden - Bevoegdheid van de rechter - Aard

- Art. 16, I, 3° Wet van 30 april 1951 *BURGERLIJK WETBOEK*. - *BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder*

Een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid wordt voor de toepassing van artikel 17 van de Handelshuurwet, in de regel, niet als een kapitaalvennootschap beschouwd.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Weigering van huurhernieuwing door de verhuurder - Kapitaalvennootschap

- Art. 17 Wet van 30 april 1951 *BURGERLIJK WETBOEK*. - *BOEK III - TITEL VIII - HOOFDSTUK II, Afdeling 2bis : Regels betreffende de handelshuur in het bijzonder*

renouvellement. etc) - Refus de renouvellement par le bailleur - Conditions - Pouvoir du juge - Nature

- Art. 16, I, 3° L. du 30 avril 1951 *CODE CIVIL*. - *LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux*

Une société privée à responsabilité limitée n'est pas, en règle, considérée pour l'application de l'article 17 de la loi du 30 avril 1951, comme une société de capitaux.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé, renouvellement. etc) - Refus de renouvellement par le bailleur - Société de capitaux

- Art. 17 L. du 30 avril 1951 *CODE CIVIL*. - *LIVRE III - TITRE VIII - CHAPITRE II, Section 2bis : Des règles particulières aux baux commerciaux*

C.17.0503.N

22 februari 2018

AC nr. ...

Artikel 37, derde lid WCO strekt tot bescherming van de kredietverlening derwijze dat de bedoelde boedelschuldeisers geen afbreuk doen aan de rechten van zekerheidsschuldeisers op hun respectieve onderpand, tenzij wordt aangetoond dat de prestaties hebben bijgedragen tot het behoud ervan; het is nodig maar voldoende dat die schuldvorderingen hebben bijgedragen tot het behoud van die zekerheid of de eigendom (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2014, AR C.13.0201.F, AC 2014, nr.160.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - WCO - Artikel 37, derde lid

- Art. 37, derde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Artikel 37, eerste lid, WCO strekt ertoe het in stand houden van bestaande en het aangaan van nieuwe contractuele verhoudingen aan te moedigen en het krediet van de schuldenaar te versterken ten einde de continuïteit van de onderneming veilig te stellen.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - WCO - Artikel 37, eerste lid - Doelstelling

- Art. 37, eerste lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Boedelschulden zijn in het faillissement niet aan de samenloop onderworpen en worden bij voorrang boven de andere schulden voldaan, maar aangezien boedelschulden afbreuk doen aan de gelijkheid tussen schuldeisers dienen zij beperkend te worden geïnterpreteerd.

FAILLISEMENT, FAILLISEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Bevoorrechte en hypothecaire schuldeisers - Boedelschulden

L'article 37, alinéa 3, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises vise à protéger l'octroi de crédits de manière à ce que les créanciers de la masse visés ne portent pas atteinte aux droits des créanciers titulaires d'une sûreté sur leur gage respectif, à moins qu'il ne soit démontré que les prestations ont contribué à son maintien; il faut mais il suffit que ces créances aient contribué au maintien de cette sûreté ou de la propriété (1). (1) Voir Cass. 28 février 2014, RG C.13.0201.F, Pas. 2014, n° 160.

CONTINUITE DES ENTREPRISES - Loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises - Article 37, alinéa 3

- Art. 37, al. 3 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

L'article 37, alinéa 1er, de la loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises vise à encourager le maintien des relations contractuelles existantes et la passation de nouvelles relations contractuelles et à renforcer le crédit du débiteur afin d'assurer la continuité de l'entreprise.

CONTINUITE DES ENTREPRISES - Loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises - Article 37, alinéa 1er - Objectif

- Art. 37, al. 1er L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

N'étant pas soumises au concours en cas de faillite, les dettes de la masse sont satisfaites par préférence aux autres dettes, mais comme elles portent atteinte à la l'égalité entre créanciers, elles sont d'interprétation stricte.

FAILLITE ET CONCORDATS - Créanciers privilégiés et hypothécaires - Dettes de la masse

Indien het zekerheidsrecht betrekking heeft op het geheel of een gedeelte van de activa van een onderneming, zoals een pand op een handelszaak, dan dragen de prestaties geleverd tijdens de periode van opschorting ertoe bij dat de handelsactiviteiten kunnen worden voortgezet met alle risico's van dien, maar heeft dit daarom nog niet tot gevolg dat de economische waarde van deze activa bewaard worden in het vermogen van de onderneming, wat eerst het geval zal zijn indien de medecontractant in concreto aantoonbaar dat de geleverde prestaties de economische waarde van het voorwerp van het zekerheidsrecht hebben bewaard.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Geleverde prestaties tijdens periode van opschorting - Met zekerheid bezwaarde activa - Behoud van de economische waarde

- Art. 37, derde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Si la sûreté concerne tout ou partie des actifs d'une entreprise, comme un gage sur fonds de commerce, les services fournis pendant la période de suspension contribuent à la possibilité de poursuivre les activités commerciales avec tous les risques que cela comporte, mais cela n'a pas pour conséquence de conserver la valeur économique de ces actifs dans le patrimoine de l'entreprise, ce qui ne sera le cas que si le cocontractant démontre concrètement que les services fournis ont conservé la valeur économique de l'objet de la sûreté.

CONTINUITÉ DES ENTREPRISES - Prestations fournies pendant la période de suspension - Actifs grevés d'une sûreté - Maintien de la valeur économique

- Art. 37, al. 3 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

C.17.0505.N

4 juni 2018

AC nr. ...

De eiseres vorderde in haar appelconclusie van 16 november 2016 dat voor zover zij tot de kosten van de appelprocedure zou worden veroordeeld, haar de minimumrechtsplegingsvergoeding van 90 euro zou worden opgelegd aangezien zij is toegelaten tot het voordeel van de juridische tweedelijnsbijstand; het bestreden vonnis dat de eiseres veroordeelt tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep van 480 euro, op grond dat de partijen erover geen betwisting voeren dat de rechtsplegingsvergoeding moet bepaald worden op het basisbedrag van de toepasselijke schaal, geeft hiermee van eiseres' appelconclusie een uitleg die onverenigbaar is met de bewoordingen ervan en miskent mitsdien de bewijskracht ervan; wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763 en Cass. 22 mei 2017, AR C.16.0446.N, AC 2017, nr. 344.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

Dans ses conclusions d'appel du 16 novembre 2016, la demanderesse demandait que, dans l'hypothèse où elle serait condamnée aux dépens de la procédure d'appel, il lui soit imposé l'indemnité de procédure minima de 90 euros étant donné qu'elle est en droit de bénéficier de l'aide juridique de deuxième ligne; le jugement entrepris, qui condamne la demanderesse au paiement d'une indemnité de procédure d'appel de 480 euros au motif que les parties ne contestent pas que l'indemnité de procédure doit être liquidée au montant de base de l'échelle applicable, fait ainsi une lecture des conclusions d'appel de la demanderesse qui est inconciliable avec leurs termes et méconnaît dès lors la foi qui leur est due; lorsque la cassation est prononcée sans renvoi, la Cour statue sur les dépens en vertu de l'article 1111, dernier alinéa, du Code judiciaire (1). (1) Cass., 8 décembre 2014, RG S.13.0018.N, Pas. 2014, n° 763 et Cass. 22 mai 2017, RG C.16.0446.N, Pas. 2017, n° 344.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Frais et dépens - Matière civile - Procédure en cassation - Cassation sans renvoi - Indemnité de procédure - Montants de base, minima et maxima - Fixation

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en cassation - Cassation sans renvoi - Indemnité de procédure - Montants de base, minima et maxima - Fixation

INDEMNITE DE PROCEDURE - Frais et dépens - Matière civile - Procédure en cassation - Cassation sans renvoi - Indemnité de procédure - Montants de base, minima et maxima - Fixation

In het geschil tussen de werkgever die vergoeding van zijn eigen schade eist en de aansprakelijke van het ongeval of zijn verzekeraar gelden de beslissingen van de administratieve gezondheidsdienst slechts als feitelijke vermoedens (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst - Beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

In het geschil tussen de werkgever die vergoeding van zijn eigen schade eist en de aansprakelijke van het ongeval of zijn verzekeraar gelden de beslissingen van de administratieve gezondheidsdienst slechts als feitelijke vermoedens (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beoordelingsbevoegdheid - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst - Beslissing - Tegenstelbaarheid aan derden

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Uit de wet van 3 juli 1967 blijkt enerzijds dat de administratieve gezondheidsdienst uitspraak doet over de toepassing van die wet op het door een ongeval getroffen personeelslid, alsook over het percentage en de duur van de daaruit voortvloeiende arbeidsongeschiktheid en anderzijds dat de beslissingen van die dienst bindend zijn voor de werkgever uit de overheidssector en voor het personeelslid dat getroffen is door het ongeval, onder voorbehoud van het rechtsmiddel waarover laatstgenoemde beschikt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst - Beslissing - Voorwerp - Uitwerking

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Het recht op vergoeding van de werkgever voor de schade die hij lijdt, is niet beperkt tot het bedrag van de vergoeding die krachtens het gemeen recht aan de getroffene zelf verschuldigd zou zijn wegens arbeidsongeschiktheid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever -

Dans le litige entre l'employeur réclamant la réparation de son dommage propre et le responsable de l'accident ou son assureur, les décisions du service de santé administratif ne valent qu'à titre de présomptions de l'homme (1). (1) Voir les conclusions du MP.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Service de santé administratif - Décision - Opposabilité aux tiers

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Dans le litige entre l'employeur réclamant la réparation de son dommage propre et le responsable de l'accident ou son assureur, les décisions du service de santé administratif ne valent qu'à titre de présomptions de l'homme (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Pouvoir d'appréciation - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Service de santé administratif - Décision - Opposabilité aux tiers

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Il ressort de la loi du 3 juillet 1967, d'une part, que le service de santé administratif se prononce sur l'application de cette loi à l'agent victime d'un accident ainsi que sur le taux et la durée de l'incapacité de travail qui en résulte, d'autre part, que les décisions de ce service lient l'employeur public et, sous réserve du recours dont il dispose, l'agent victime de l'accident (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Service de santé administratif - Décision - Objet - Effet

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Le droit de l'employeur à la réparation du dommage qu'il subit n'est pas limité au montant de l'indemnité qui serait due en droit commun à la victime du fait de l'incapacité de travail (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur -

Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Recht op vergoeding

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de overheidssector die, door de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen aan zijn personeelslid loon en de lasten op dat loon moet blijven betalen maar geen arbeidsprestaties als tegenprestatie ontvangt, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt, tenzij uit de wet of het reglement volgt dat die uitgaven definitief voor zijn rekening moeten blijven (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever uit de overheidssector voldoet aan de hem opgelegde bewijslast wanneer hij zich beroept op de beslissingen van de administratieve gezondheidsdienst tenzij de aansprakelijke derde of zijn verzekeraar het tegenovergestelde bewijs levert met alle middelen van recht, desgevallend op grond van een deskundigenonderzoek dat de rechter kan bevelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Beslissing - Uitwerking - Tegenstelbaarheid aan derden - Beoordelingsbevoegdheid - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Administratieve gezondheidsdienst

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De werkgever, die vergoeding eist van de schade die hij lijdt, moet aantonen dat hij verplicht bleef om loon te betalen aan de getroffen gedurende een periode waarin laatstgenoemde door de fout van een derde arbeidsongeschikt was; hij kan daarvan het bewijs leveren met alle middelen van recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 566.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Verkeersongeval op de weg naar en van het werk veroorzaakt door een derde - Recht op vergoeding - Bewijs - Voorwerp - Bewijslast

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Droit à indemnisation

- Art. 1382 et 1383 Code civil

L'employeur public qui, ensuite de la faute d'un tiers, doit, en vertu de ses obligations légales ou réglementaires, continuer à payer à l'un de ses agents sa rémunération et les charges qui la grèvent sans recevoir de prestations de travail en contrepartie a droit à une indemnité dans la mesure où il subit ainsi un dommage, sauf s'il résulte de la loi ou du règlement que ces décaissements doivent rester définitivement à sa charge (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération

- Art. 1382 et 1383 Code civil

L'employeur public satisfait à la preuve qui lui incombe en se prévalant des décisions du service de santé administratif, à moins que le tiers responsable ou son assureur rapporte la preuve contraire par toutes voies de droit, le cas échéant sur la base d'une expertise que le juge a le pouvoir d'ordonner (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Décision - Effet - Opposabilité aux tiers - Pouvoir d'appréciation - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Service de santé administratif

- Art. 1382 et 1383 Code civil

L'employeur, qui réclame la réparation du dommage qu'il subit, doit prouver qu'il restait tenu de payer sa rémunération à la victime pendant une période où elle était, par la faute du tiers, dans l'incapacité de travailler; cette preuve peut être apportée par toutes voies de droit (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Accident de circulation sur le chemin du travail causé par un tiers - Droit à indemnisation - Preuve - Objet - Charge

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Uit de samenhang van de artikelen 1162 en 1602, eerste en tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat enkel de bedingen die betrekking hebben op de verbintenissen van de verkoper, zoals ze uit de koop blijken, ten nadele van laatstgenoemde worden uitgelegd.

OVEREENKOMST - Uitlegging - Koop - Bedingen betreffende de verplichtingen van de verkoper

- Artt. 1162 en 1602, eerste en tweede lid Burgerlijk Wetboek

Il suit de la combinaison des articles 1162 et 1602, aliéna 1er et 2, du Code civil que seules les clauses qui portent sur les obligations du vendeur telles qu'elles résultent de la vente s'interprètent contre ce dernier.

CONVENTION - Interprétation; voir aussi: 077/03 preuve - Vente - Clauses qui portent sur les obligations du vendeur

- Art. 1162 et 1602, al. 1er et 2 Code civil

C.17.0568.F

23 april 2018

AC nr. ...

Aangezien de arbeidsovereenkomst tussen de handelsagent en zijn werknemer en de overeenkomst tussen die handelsagent en zijn principaal verschillende overeenkomsten zijn, heeft de omstandigheid dat de aan de agent verweten feiten die door een van zijn werknemers werden begaan en die het ontslag om dringende reden van die werknemer tot gevolg hadden, niet noodzakelijkerwijs tot gevolg dat die feiten een ernstige tekortkoming vormen die de beëindiging zonder opzegging van de agentuurovereenkomst rechtvaardigen.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Ontslag om dringende redenen - Handelsagentuurovereenkomst - Onderscheid

Krachtens artikel 19, eerste lid, van de wet van 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst, dat op dit geschil van toepassing is, kan elke partij, onverminderd alle schadeloosstellingen, de overeenkomst zonder opzegging of vóór het verstrijken van de termijn beëindigen, wanneer de andere partij ernstig tekortkomt in haar verplichtingen; iedere zware fout die elke professionele samenwerking tussen de principaal en de handelsagent definitief onmogelijk maakt, wordt beschouwd als een ernstige tekortkoming.

OVEREENKOMST - Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Ernstige tekortkoming - Zware fout

Voor zover de rechter het wettelijk begrip 'ernstige tekortkoming' niet miskent, beoordeelt hij op onaantastbare wijze de ernst van de fout en de weerslag ervan op de mogelijkheid om de professionele relatie voort te zetten; zolang hij de criteria die de wet aan dit begrip toekent niet wijzigt, mag hij alle gegevens in acht nemen die zijn beoordeling kunnen ondersteunen.

OVEREENKOMST - Einde - Handelsagentuurovereenkomst - Beëindiging zonder opzegging - Ernstige tekortkoming - Beoordeling - Bevoegdheid van de rechter

Dès lors que le contrat de travail entre l'agent et son travailleur et le contrat entre cet agent et son commettant sont des contrats distincts, la circonstance que les faits reprochés à l'agent aient été commis par un de ses travailleurs et aient entraîné le licenciement pour motif grave de ce travailleur n'implique pas nécessairement que ces faits soient constitutifs d'un manquement grave justifiant la rupture sans préavis du contrat d'agence.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Motif grave - Contrat d'agence commerciale - Distinction

En vertu de l'article 19, alinéa 1er, de la loi du 13 avril 1995 relative au contrat d'agence commerciale, applicable en l'espèce, chacune des parties peut, sous réserve de tous dommages-intérêts, résilier le contrat sans préavis ou avant l'expiration du terme, en raison d'un manquement grave de l'autre partie à ses obligations; est considérée comme constituant un manquement grave, toute faute grave qui rend immédiatement et définitivement impossible toute collaboration professionnelle entre le commettant et l'agent.

CONVENTION - Fin - Contrat d'agence commerciale - Résiliation sans préavis - Manquement grave - Faute grave

Pourvu qu'il ne méconnaisse pas la notion légale de manquement grave, le juge apprécie souverainement la gravité de la faute et son incidence sur la possibilité de poursuivre la relation professionnelle; il peut, à la condition de ne pas modifier les critères que la loi donne de cette notion, avoir égard à tous éléments de nature à fonder son appréciation.

CONVENTION - Fin - Contrat d'agence commerciale - Résiliation sans préavis - Manquement grave - Appréciation - Pouvoir du juge

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst tot reisorganisatie - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar van de reisorganisatie - Verjaring

VERZEKERING - Landverzekering - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar - Verjaring - Termijn

Artikel 30.1, eerste lid, van de wet van 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling, krachtens hetwelk de vorderingen waartoe een reiscontract waarop deze wet toepasselijk is, aanleiding kunnen geven, uit hoofde van het overlijden, de verwondingen of enige andere aantasting van de fysieke of geestelijke integriteit van een reiziger, na een termijn van twee jaar verjaren, onderwerpt de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht, dat de reiziger tegen de verzekeraar van de reisorganisatie of van de reisbemiddeling heeft, niet aan een andere termijn dan die van vernoemd artikel 88, §2 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 336.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst tot reisorganisatie - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar van de reisorganisatie - Verjaring

- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

- Art. 30.1 Wet 16 februari 1994 tot regeling van het contract tot reisorganisatie en reisbemiddeling.

Artikel 88, §2, van de wet van 4 april 2014 betreffende de verzekeringen verstaat onder bijzondere wettelijke bepalingen de bepalingen die de verjaring van de vordering die voortvloeit uit het eigen recht dat de benadeelde tegen de verzekeraar heeft, aan een andere termijn onderwerpen dan de termijn die dat artikel voorschrijft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 336.

VERZEKERING - Landverzekering - Benadeelde - Eigen recht tegen de verzekeraar - Verjaring - Termijn

- Art. 88, § 2 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Contrat d'organisation de voyages - Personne lésée - Droit propre contre l'assureur de l'organisateur de voyages - Prescription

ASSURANCES - Assurances terrestres - Personne lésée - Droit propre contre l'assureur - Prescription - Délai

L'article 30.1, alinéa 1er, de la loi du 16 février 1994 régissant le contrat d'organisation de voyages et le contrat d'intermédiaire de voyages, en vertu duquel les actions auxquelles peut donner lieu un contrat de voyages tombant sous l'application de ladite loi, pour cause de décès, de blessures ou autres atteintes à l'intégrité physique ou morale d'un voyageur, se prescrivent par deux ans, ne soumet pas la prescription de l'action résultant du droit propre que le voyageur possède contre l'assureur de l'organisateur de voyages ou de l'intermédiaire de voyages un délai différent de celui de l'article 88, § 2, précité (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Contrat d'organisation de voyages - Personne lésée - Droit propre contre l'assureur de l'organisateur de voyages - Prescription

- Art. 88, § 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

- Art. 30.1 L. du 16 février 1994

Par les termes dispositions légales particulières, l'article 88, § 2, de la loi du 4 avril 2014 relative aux assurances, entend celles qui soumettent la prescription de l'action résultant du droit propre que la personne lésée possède contre l'assureur à un délai différent que celui que cet article prescrit (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Personne lésée - Droit propre contre l'assureur - Prescription - Délai

- Art. 88, § 2 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Vennoten - Kwalificatie - Onderneming

Conclusions de l'avocat général de Koster.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en commandite - Associés - Qualification - Entreprise

Het middel dat steunt op wettelijke bepalingen die noch van openbare orde, noch van dwingend recht zijn, dat niet aan de feitenrechter werd voorgelegd en waarvan hij niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet hoorde te doen, is nieuw (1). (1) Cass. 18 oktober 2012, AR C.11.0761.F, AC 2012, nr. 540.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Vennoten - Kwalificatie - Onderneming

Alle vennoten van een vennootschap onder firma worden als ondernemingen aangemerkt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 409.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Commanditaire vennootschappen - Vennoten - Kwalificatie - Onderneming

- Artt. 202 en 205 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Est nouveau le moyen fondé sur des dispositions légales qui ne sont ni d'ordre public ni impératives qui n'a pas été soumis au juge du fond et dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et dont il n'était pas tenu de se saisir (1). (1) Cass. 18 octobre 2012, RG C.11.0761.F, Pas. 2012, n° 540.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Associés - Qualification - Entreprise

Tous les associés d'une société en nom collectif sont qualifiés d'entreprises (1). (1) Voir les concl., en extrait, du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés en commandite - Associés - Qualification - Entreprise

- Art. 202 et 205 Code des sociétés

C.17.0588.F

7 mei 2018

AC nr. ...

De betaling met indeplaatsstelling heeft binnen die grenzen de overdracht van de schuldvordering van de subrogant op de gesubrogeerde tot gevolg.

INDEPLAATSSTELLING - Betaling met indeplaatsstelling - Uitwerkingen

- Art. 1249 Burgerlijk Wetboek

- Art. 39, § 1 Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

- Art. 95 Wet 4 april 2014 betreffende de verzekeringen, inwerkingtreding 1 november 2014

Le paiement avec subrogation emporte dans cette mesure le transfert de la créance du subrogeant au subrogé.

SUBROGATION - Paiement avec subrogation - Effets

- Art. 1249 Code civil

- Art. 39, § 1er L. du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres

- Art. 95 L. du 4 avril 2014 relative aux assurances, entrée en vigueur le 1er novembre 2014

C.17.0602.F

28 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vonnis - Materiële fout - Zittingsblad - Proces-verbaal van de rechtszittingen - Verbetering - Bevoegdheid van het Hof

Uit het zittingsblad en het proces-verbaal van de rechtszittingen die betrekking hebben op de zaak volgt dat het ten gevolge van een kennelijke materiële fout is, die door het Hof verbeterd kan worden om de gegrondheid van het middel te beoordelen, dat het bestreden vonnis vermeld heeft dat het in de raadkamer werd uitgesproken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 337.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vonnis - Materiële fout - Zittingsblad - Proces-verbaal van de rechtszittingen - Verbetering - Bevoegdheid van het Hof

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Jugement - Erreur matérielle - Feuille d'audience - Procès-verbal des audiences - Rectification - Pouvoir de la Cour

Il suit de la feuille d'audience et du procès-verbal des audiences relatives à la cause que c'est à la suite d'une erreur matérielle évidente, qu'il est au pouvoir de la Cour de rectifier pour apprécier le fondement du moyen, que le jugement attaqué mentionne avoir été prononcé en chambre du conseil (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Jugement - Erreur matérielle - Feuille d'audience - Procès-verbal des audiences - Rectification - Pouvoir de la Cour

Om na te gaan of een vonnis regelmatig is en of een substantiële of op straffe van nietigheid vormvereiste vervuld is, dat het middel betwist, vermag het Hof acht slaan op het zittingsblad waarvan een uittreksel, desgevallend op zijn initiatief, bij het dossier van de voor het Hof gevolgde rechtspleging is gevoegd (Impliciete oplossing) (1). (1) Het zittingsblad bedoeld in artikel 783 Gerechtelijke Wetboek dat bewaard wordt in "een register" (artikel 784 Gerechtelijk Wetboek) op de griffie van het rechtscollege dat het vonnis heeft gewezen maakt geen deel uit van het dossier van de rechtspleging dat, krachtens de artikelen 720 en volgende van dat wetboek, "voor iedere zaak die op de algemene rol is ingeschreven, wordt aangelegd". Het dossier van de rechtspleging bevat krachtens artikel 721, eerste lid, 3°, van datzelfde wetboek immers enkel de processen-verbaal van de rechtszittingen (zie voor het onderscheid tussen het zittingsblad en het proces-verbaal van de rechtszitting de concl. van advocaat-generaal Werquin vóór Cass. 11 september 2009, AR C.08.0218.F, AC 2009, nr. 491; zie ook Cass. 14 november 1979, AC 1980, nr. 182 en noot (2), p. 348. Het zittingsblad bevat de minuut van het vonnis en de vermeldingen voorgeschreven door artikel 783, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek. Volgens de rechtspraak van het Hof is het zittingsblad een stuk waarop het Hof vermag acht te slaan om de regelmatigheid na te gaan van de voor de feitenrechter gevolgde rechtspleging (Cass. 3 februari 1997, AR S.96.0068.F, AC 1997, nr. 59 en noot (2), p. 152). Het zittingsblad is immers een authentieke akte die inzonderheid bedoeld is om het verloop van de rechtspleging vast te stellen. Aangezien het niet bij het dossier van de rechtspleging gevoegd is, staat het aan de eiser die dat wil aanvoeren tot staving van het cassatiemiddel, een eensluidend afschrift ervan bij het verzoekschrift te voegen (Cass. 3 januari 2008, AR C.06.0496.N, AC 2008, nr. 5). Heel anders is het geval waarover het geannoteerde arrest uitspraak doet en waarin de eiser zich niet beroept op het zittingsblad en dat blad door geen enkele andere partij in het cassatiegeding regelmatig aan het Hof is overgelegd. In dit geval werd een uittreksel van het zittingsblad op verzoek van de verslaggever bij het dossier van de voor het Hof gevolgde rechtspleging gevoegd en werden de partijen ervan in kennis gesteld.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Materieële fout - Beoordeling - Zittingsblad - Bevoegdheid van het Hof

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vonnissen en arresten - Materieële fout - Beoordeling - Zittingsblad - Bevoegdheid van het Hof

Pour s'assurer de la régularité d'un jugement ou de l'accomplissement d'une forme substantielle ou prescrite à peine de nullité, que conteste le moyen, la Cour peut avoir égard à la feuille d'audience, dont un extrait est, le cas échéant à son initiative, joint au dossier de la procédure suivie devant elle (1) (Solution implicite). (1) La feuille d'audience visée à l'article 783 du Code judiciaire, qui est conservée « en forme de registre » (article 784 du Code judiciaire) au greffe de la juridiction qui a rendu le jugement, ne fait pas partie du dossier de la procédure, lequel est, en vertu des articles 720 et suivants de ce code, « constitué pour toute cause inscrite au rôle général ». Le dossier de la procédure ne contient en effet, conformément à l'article 721, alinéa 1er, 3° du même code, que les procès-verbaux d'audiences (sur la distinction entre la feuille d'audience et le procès-verbal d'audience, voy. les conclusions de Monsieur l'avocat général Werquin précédant Cass. 11 septembre 2009, RG C.08.0218.F, Pas. 2009, n° 491; cons. aussi Cass. 14 novembre 1979, Bull. et Pas., 1979, I, n° 182, et la note (2), p. 355). La feuille d'audience contient la minute du jugement et les mentions prescrites à l'article 783, alinéa 2, du Code judiciaire. La jurisprudence de la Cour est ainsi fixée que la feuille d'audience est une pièce à laquelle la Cour peut avoir égard pour contrôler la régularité de la procédure suivie devant le juge du fond (Cass. 3 février 1997, RG S.96.0068.F, Bull. et Pas. 1997, n° 59, et la note (2), p. 159). La feuille d'audience est, en effet, un acte authentique qui a spécialement pour but de constater le déroulement de la procédure. Comme elle n'est pas jointe au dossier de la procédure, il appartient au demandeur qui entend s'en prévaloir à l'appui du moyen de cassation d'en joindre une copie conforme à la requête (Cass. 3 janvier 2008, RG C.06.0496.N, Pas. 2008, n° 5). Tout autre est le cas, sur lequel statut l'arrêt annoté, où le demandeur ne se prévaut pas de la feuille d'audience et où celle-ci n'est régulièrement soumise à la Cour par aucune des autres parties à l'instance en cassation. En l'espèce, un extrait de la feuille d'audience a, à la demande du rapporteur, été joint au dossier de la procédure suivie devant la Cour et les parties en ont été avisées.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Erreur matérielle - Appréciation - Feuille d'audience - Pouvoir de la Cour

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Jugements et arrêts - Erreur matérielle - Appréciation - Feuille d'audience - Pouvoir de la Cour

Luidens artikel 10, tweede lid, Pachtwet is de aanplanting met kerstbomen binnen negen jaar na het vertrek van de pachter geen persoonlijke exploitatie tenzij de genothaber van de terugneming reeds een tuinbouwbedrijf exploiteert en de vrederechter vrijstelling van dit verbod verleent na het advies te hebben ingewonnen van de rijkslandbouwkundige ingenieur van de streek; noch uit die bepaling, noch uit de onderlinge samenhang ervan met de artikelen 7, 1°, en 9, eerste lid, van dezelfde wet volgt dat de genothaber van de terugneming zijn voorgaande tuinbouwactiviteit had moeten exploiteren in de hoedanigheid van natuurlijk persoon en niet door tussenkomst van een vennootschap.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging - Tuinbouwbedrijf - Aanplanting van kerstbomen - Persoonlijke exploitatie

- Artt. 7, 1°, 9, eerste lid, 12.6 en 10, tweede lid Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Aux termes de l'article 10, alinéa 2, de la loi sur les baux à ferme, la plantation de sapins de Noël au cours des neuf années qui suivent le départ du preneur ne constitue pas une exploitation personnelle, sauf si le bénéficiaire de la reprise exploite déjà une exploitation horticole et que le juge de paix accorde dispense de cette interdiction après avis de l'ingénieur agronome de l'État de la région ; il ne suit ni de cette disposition ni de son rapprochement avec les articles 7, 1°, et 9, alinéa 1er, de la même loi que le bénéficiaire de la reprise devrait avoir exploité son activité horticole antérieure en qualité de personne physique et non par le truchement d'une société.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Fin (congé. prolongation. réintégration. etc) - Congé - Exploitation horticole - Plantation de sapins - Exploitation personnelle

- Art. 7, 1°, 9, al. 1er, 12.6 et 10, al. 2 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

Het referentieadres bedoeld in artikel 1, § 2, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten, geldt als inschrijving in de bevolkingsregisters in de zin van artikel 36 van het Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Cass. 19 april 2002, AR C.01.0218.F, AC 2002, nr. 241 met concl. OM in Pas. 2002.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Woonplaats - Begrip - Referentieadres

- Art. 36 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1, § 2 Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

WOONPLAATS - Gerechtelijke woonplaats - Begrip - Referentieadres

- Art. 36 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1, § 2 Wet 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters, de identiteitskaarten, de vreemdelingenkaarten en de verblijfsdocumenten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

L'adresse de référence visée à l'article 1er, § 2, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population, aux cartes d'identité, aux cartes d'étranger et aux documents de séjour vaut inscription dans les registres de la population au sens de l'article 36 du Code judiciaire (1). (1) Cass.19 avril 2002, RG C.01.0218.F, Pas.2002, n° 241 avec les concl. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Domicile - Notion - Adresse de référence

- Art. 36 Code judiciaire
- Art. 1er, § 2 L. du 19 juillet 1991

DOMICILE - Domicile judiciaire - Notion - Adresse de référence

- Art. 36 Code judiciaire
- Art. 1er, § 2 L. du 19 juillet 1991

De derde-beslagene die krachtens artikel 1456 Gerechtelijk Wetboek wordt vervolgd om geheel of ten dele tot schuldenaar te worden verklaard van de oorzaken en de kosten van het beslag wegens de niet-nakoming van de verplichting tot afleggen van de verklaring van derde-beslagene als bedoeld in artikel 1452, kan zich tegen deze veroordeling verweren met alle excepties en verweermiddelen die de beslagene ter beschikking staan.

BESLAG - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verzuim verklaring te doen - Verklaring tot schuldenaar - Verweer - Aard van de grieven

De derde-beslagene kan in het derdenverzet tegen de beschikking tot machtiging van het leggen van een bewarend beslag of tot vernieuwing van een dergelijk beslag overeenkomstig artikel 1459 Gerechtelijk Wetboek, enkel grieven doen gelden met betrekking tot de formele geldigheid van het beslag; de omstandigheid dat de derde-beslagene inmiddels werd veroordeeld tot schuldenaar overeenkomstig artikel 1456 Gerechtelijk Wetboek heeft niet tot gevolg dat hij in het raam van dit derdenverzet andere grieven kan doen gelden.

BESLAG - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Bewarend beslag - Vernieuwing beslag - Derdenverzet - Aard van de grieven

Le tiers saisi qui, en vertu de l'article 1456 du Code judiciaire, est poursuivi pour être déclaré débiteur, en tout ou en partie, des causes et des frais de la saisie par suite du non-respect de l'obligation de faire la déclaration de tiers saisi visée à l'article 1452 peut se défendre contre cette condamnation à l'aide de tous exceptions et moyens de défense mis à la disposition du saisi.

SAISIE - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Omission de faire la déclaration - Déclaration de la qualité de débiteur - Défense - Nature des griefs

Dans la tierce opposition contre l'ordonnance autorisant la saisie conservatoire ou renouvelant une telle saisie conformément à l'article 1459 du Code judiciaire, le tiers saisi peut uniquement faire valoir des griefs se rapportant à la validité formelle de la saisie; la circonstance que le tiers saisi a entre-temps été condamné comme débiteur conformément à l'article 1456 du Code judiciaire n'a pas pour conséquence qu'il puisse faire valoir d'autres griefs dans le cadre de cette tierce opposition.

SAISIE - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Saisie conservatoire - Renouvellement d'une saisie - Tierce opposition - Nature des griefs

C.17.0625.F

12 januari 2018

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 832 Gerechtelijk Wetboek kan de omstandigheid dat een procespartij tegen wie de vordering is ingesteld, tegen het optredende orgaan van het openbaar ministerie strafrechtelijke of tuchtrechtelijke klachten zou indienen of willen indienen dan wel tegen hem rechtsmiddelen zou aanwenden of willen aanwenden, geen grond tot wraking van dat orgaan opleveren en kan het evenmin een weerslag hebben op de ontvankelijkheid of de gegrondheid van de vordering tot onttrekking.

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

2-1-2019

Conformément à l'article 832 du Code judiciaire, la circonstance qu'une partie au litige qui forme l'objet de la demande aurait dirigé ou se proposerait de diriger contre l'organe du ministère public qui agit des plaintes pénales ou disciplinaires ou d'exercer contre lui des recours judiciaires n'est pas de nature à susciter cause de récusation en la personne de cet organe et à affecter la recevabilité ou le fondement de la demande en dessaisissement

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Renvoi d'un tribunal à un autre - Dessaisissement du chef de suspicion légitime - Demande introduite par le ministère public - Partie au litige - Plaintes pénales, disciplinaires ou recours judiciaires dirigés contre le ministère public - Cause de récusation - Recevabilité ou fondement de la demande en dessaisissement - Incidences

- Art. 832 Code judiciaire
- Art. 832 Code judiciaire

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Renvoi d'un tribunal à un autre - Dessaisissement du chef de suspicion légitime - Demande introduite par le ministère public - Partie au litige - Plaintes pénales, disciplinaires ou recours judiciaires dirigés contre le ministère public - Cause de récusation - Recevabilité ou fondement de la demande en dessaisissement - Incidences

P. 75/201

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Strafrechtelijke klachten, tuchtrechtelijke klachten of rechtsmiddelen tegen het openbaar ministerie - Wrakingsgrond - Ontvankelijkheid of gegrondheid van de vordering tot onttrekking - Invloed

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 832 Gerechtelijk Wetboek

Krachtens artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek mag het openbaar ministerie in burgerlijke zaken ambtshalve optreden als de openbare orde in gevaar wordt gebracht door een toestand die verholpen moet worden; dat is het geval wanneer een gerecht kennisneemt van een geschil waarvan het niet kan kennismaken zonder wettige verdenking te doen ontstaan over zijn strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid.

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

OPENBAAR MINISTERIE - Burgerlijke zaken - Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Onttrekking wegens wettige verdenking - Door het openbaar ministerie ingestelde vordering - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Ontvankelijkheid

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 832 Code judiciaire

- Art. 832 Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Partie au litige - Plaintes pénales, disciplinaires ou recours judiciaires dirigés contre le ministère public - Cause de récusation - Recevabilité ou fondement de la demande en dessaisissement - Incidences

- Art. 832 Code judiciaire

- Art. 832 Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Partie au litige - Plaintes pénales, disciplinaires ou recours judiciaires dirigés contre le ministère public - Cause de récusation - Recevabilité ou fondement de la demande en dessaisissement - Incidences

- Art. 832 Code judiciaire

- Art. 832 Code judiciaire

En vertu de l'article 138bis, § 1er, du Code judiciaire, le ministère public est, en matière civile, recevable à agir d'office lorsque l'ordre public est mis en péril par un état de chose auquel il importe de remédier; tel est le cas lorsqu'une juridiction est saisie d'un litige dont elle ne saurait connaître sans susciter une suspicion légitime quant à sa stricte indépendance et impartialité.

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Renvoi d'un tribunal à un autre - Dessaisissement du chef de suspicion légitime - Demande introduite par le ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Recevabilité

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

MINISTERE PUBLIC - Matière civile - Renvoi d'un tribunal à un autre - Dessaisissement du chef de suspicion légitime - Demande introduite par le ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Recevabilité

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Recevabilité

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Recevabilité

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

- Art. 138bis, § 1er Code judiciaire

De vordering tot onttrekking die in burgerlijke zaken wordt ingesteld door het openbaar ministerie wanneer de openbare orde in gevaar wordt gebracht omdat een gerecht kennisgenomen heeft van een geschil waarvan het niet kan kennismaken zonder wettige verdenking te doen ontstaan over zijn strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid, kan, zelfs al wordt ze toegewezen, de procespartij tegen wie ze gericht is, geen enkel van zijn rechten ontzeggen.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Ontzegging van haar rechten

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Wettige verdenking - Openbaar ministerie - Openbare orde in gevaar gebracht - Bevoegdheid - Procespartij - Ontzegging van haar rechten

La demande en dessaisissement faite en matière civile par le ministère public lorsque l'ordre public est mis en péril parce qu'une juridiction est saisie d'un litige dont elle ne saurait connaître sans susciter une suspicion légitime quant à sa stricte indépendance et impartialité n'est, fût-elle accueillie, de nature à priver une partie au litige qui en forme l'objet d'aucun de ses droits.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Partie au litige - Privation de ses droits

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande en dessaisissement - Suspicion légitime - Ministère public - Ordre public en péril - Compétence - Partie au litige - Privation de ses droits

C.17.0642.F

1 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - College van zaakvoerders - Lid - Belang dat strijdig is met een aan het college voorgelegde beslissing of verrichting - Vordering tot nietigverklaring - Houder

Enkel de vennootschap heeft het recht om de nietigverklaring te vorderen van beslissingen of verrichtingen van het college van zaakvoerders, wanneer een lid van dat college een hiermee rechtstreeks of onrechtstreeks strijdig belang heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 349.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - College van zaakvoerders - Lid - Belang dat strijdig is met een aan het college voorgelegde beslissing of verrichting - Vordering tot nietigverklaring - Houder

- Art. 259 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Conclusions de l'avocat général de Koster.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés privées à responsabilité limitée - Collège de gestion - Membre - Intérêt opposé à une décision ou une opération soumise au Collège - Action en nullité - Titulaire

Seule la société peut agir en nullité des décisions prises ou des opérations accomplies par le Collège de gestion dont un membre a, directement ou indirectement, un intérêt opposé (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés privées à responsabilité limitée - Collège de gestion - Membre - Intérêt opposé à une décision ou une opération soumise au Collège - Action en nullité - Titulaire

- Art. 259 Code des sociétés

C.17.0664.F

26 januari 2018

AC nr. ...

Het verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan de rechter, dat per post is verzonden naar de griffie van het Hof van Cassatie, is niet kennelijk onontvankelijk (1). (1) Zie, in tegenovergestelde zin, Cass. 26 oktober 2007, AR C.07.0500.F, AC 2007, nr. 509.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking van de zaak - Verzending per post - Ontvankelijkheid

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

2-1-2019

N'est pas manifestement irrecevable la requête en dessaisissement du juge envoyée par la poste au greffe de la Cour de cassation (1). (1) V. en sens opposé Cass. 26 octobre 2007, RG C.07.0500.F, Pas. 2007, n° 509.

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Requête en dessaisissement - Envoi par la poste - Recevabilité

- Art. 653 Code judiciaire

- Art. 653 Code judiciaire

P. 77/201

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE -
Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking van de zaak -
Verzending per post - Ontvankelijkheid

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

RENOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Requête en
dessaisissement - Envoi par la poste - Recevabilité

- Art. 653 Code judiciaire
- Art. 653 Code judiciaire

C.17.0665.F

28 mei 2018

AC nr. ...

Uit de artikelen 1 en 57, §§1 en 2, OCMW-wet, 1 van het koninklijk besluit van 12 december 1996 betreffende de dringende medische hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk verblijven en 4 van de wet van 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn volgt niet dat het arrest, om te beslissen dat de maatschappelijke dienstverlening die bestaat in het ten laste nemen van die kosten noodzakelijk was zodat de minderjarige patiënte een menswaardig leven kon leiden, diende na te gaan of de ouders de hospitalisatiekosten konden betalen.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) -
Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Dringende medische hulp -
Minderjarig kind - Hospitalisatiekosten - Tenlasteneming
- Artt. 1 en 57, §§ 1 en 2 Organieke Wet van 8 juli 1976
betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- Art. 1 KB 12 december 1996 betreffende de dringende medische
hulp die door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
wordt verstrekt aan de vreemdelingen die onwettig in het Rijk
verblijven
- Art. 4 Wet 2 april 1965 betreffende het ten laste nemen van de
steun verleend door de openbare centra voor maatschappelijk
welzijn

Il ne suit pas des articles 1er et 57, §§ 1er et 2, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale, 1er de l'arrêté royal du 12 décembre 1996 relatif à l'aide médicale urgente octroyée par les centres publics d'aide sociale aux étrangers qui séjournent illégalement dans le royaume et 4 de la loi du 2 avril 1965 relative à la prise en charge des secours accordés par les centres publics d'action sociale que, pour décider que l'aide sociale consistant en la prise en charge de ces frais était nécessaire pour permettre à la patiente mineure de mener une vie conforme à la dignité humaine, l'arrêt devait examiner si ses parents étaient en mesure de payer les frais d'hospitalisation.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Etrangers - Séjour illégal -
Aide médicale urgente - Enfant mineur d'âge - Frais
d'hospitalisation - Prise en charge
- Art. 1er et 57, § 1er et 2 Loi organique du 8 juillet 1976 des
centres publics d'aide sociale
- Art. 1er A.R. du 12 décembre 1196

- Art. 4 L. du 2 avril 1965

C.17.0667.F

4 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal de Koster.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel -
Overschrijding van de redelijke termijn - Niet aan het hof van
beroep voorlegde vordering - Feitelijke beoordeling door het Hof -
Ontvankelijkheid

Het middel, gegrond op de overschrijding van de redelijke termijn, dat niet werd voorgelegd aan het hof van beroep en waarvan het onderzoek het Hof zou nopen tot een beoordeling van feiten waarvoor het niet bevoegd is, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr .

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel -
Overschrijding van de redelijke termijn - Niet aan het hof van
beroep voorlegde vordering - Feitelijke beoordeling door het Hof -
Ontvankelijkheid

Conclusions de l'avocat général de Koster.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau -
Dépassement du délai raisonnable - Demande non soumise à la
cour d'appel - Appréciation de fait par la Cour - Recevabilité

Est irrecevable le moyen fondé sur le dépassement du délai raisonnable qui n'a pas été soumis à la cour d'appel et dont l'examen obligerait la Cour à une appréciation de fait excédant son pouvoir (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau -
Dépassement du délai raisonnable - Demande non soumise à la
cour d'appel - Appréciation de fait par la Cour - Recevabilité

De overeenkomst is nietig wanneer ze betrekking heeft op de uitvoering van werken die onder de beroepsactiviteiten vallen die bedoeld worden in het koninklijk besluit van 29 januari 2007 en gesloten wordt door een aannemer die niet aantoonbaar dat hij, op de datum waarop de overeenkomst werd gesloten, over de voor de uitoefening van die activiteiten vereiste beroepsbekwaamheden beschikte.

OPENBARE ORDE - Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Sluiten van de overeenkomst - Geen bewijs dat de aannemer over de beroepsbekwaamheden beschikte

- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming

OVEREENKOMST - Algemeen - Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Sluiten van de overeenkomst - Geen bewijs dat de aannemer over de beroepsbekwaamheden beschikte

- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming

Het geoorloofd karakter van een overeenkomst moet worden beoordeeld op het ogenblik waarop ze wordt gesloten (1). (1) Zie Cass. 28 november 2013, AR C.13.0233.N, AC 2013, nr. 646.

OVEREENKOMST - Algemeen - Geoorloofd karakter - Beoordeling - Ogenblik

- Artt. 6 en 1131 Gerechtelijk Wetboek

De normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming, zijn van openbare orde (Impliciete oplossing).

OPENBARE ORDE - Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen

- Art. 6 Burgerlijk Wetboek

- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

Est nul le contrat relatif à l'exécution de travaux relevant des activités professionnelles visées à l'arrêté royal du 29 janvier 2007 conclu par un entrepreneur qui ne prouve pas que, à la date de la conclusion du contrat, il disposait des compétences professionnelles requises pour leur exercice.

ORDRE PUBLIC - Exercice des activités indépendantes dans les métiers de la construction et de l'électrotechnique, ainsi que de l'entreprise générale - Conclusion du contrat - Pas de preuve que l'entrepreneur disposait des compétences professionnelles

- Art. 5, § 1er Loi-programme pour la promotion de l'entreprise indépendante

- Art. 1er, 3, 31 et 32 A.R. du 29 janvier 2007

CONVENTION - Généralités - Exercice des activités indépendantes dans les métiers de la construction et de l'électrotechnique, ainsi que de l'entreprise générale - Conclusion du contrat - Pas de preuve que l'entrepreneur disposait des compétences professionnelles

- Art. 5, § 1er Loi-programme pour la promotion de l'entreprise indépendante

- Art. 1er, 3, 31 et 32 A.R. du 29 janvier 2007

La licéité d'une convention doit être appréciée au moment de sa conclusion (1). (1) Voir Cass. 28 novembre 2013, RG C.13.0233.N, Pas. 2013, n° 646.

CONVENTION - Généralités - Licéité - Appréciation - Moment

- Art. 6 et 1131 Code judiciaire

Les dispositions normatives exigeant des compétences professionnelles pour l'exercice des activités indépendantes dans les métiers de la construction et de l'électrotechnique, ainsi que de l'entreprise générale, sont d'ordre public. (solution implicite)

ORDRE PUBLIC - Exercice des activités indépendantes dans les métiers de la construction et de l'électrotechnique, ainsi que de l'entreprise générale - Dispositions normatives exigeant des compétences professionnelles

- Art. 6 Code civil

- Art. 5, § 1er Loi-programme pour la promotion de l'entreprise indépendante

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming

OVEREENKOMST - Algemeen - Openbare orde - Uitoefening van zelfstandige activiteiten in de beroepen van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming - Normatieve bepalingen die beroepsbekwaamheden vereisen

- Art. 6 Burgerlijk Wetboek

- Art. 5, § 1 Programmawet tot bevordering van het zelfstandig ondernemerschap

- Artt. 1, 3, 31 en 32 KB 29 januari 2007 betreffende de beroepsbekwaamheid voor de uitoefening van zelfstandige activiteiten van het bouwvak en van de elektrotechniek, alsook van de algemene aanneming

- Art. 1er, 3, 31 et 32 A.R. du 29 janvier 2007

CONVENTION - Généralités - Ordre public - Exercice des activités indépendantes dans les métiers de la construction et de l'électrotechnique, ainsi que de l'entreprise générale - Dispositions normatives exigeant des compétences professionnelles

- Art. 6 Code civil

- Art. 5, § 1er Loi-programme pour la promotion de l'entreprise indépendante

- Art. 1er, 3, 31 et 32 A.R. du 29 janvier 2007

C.18.0005.F

18 oktober 2018

AC nr. ...

Hij die de uitvoering van een verbintenis vordert, moet het bestaan daarvan bewijzen; omgekeerd moet hij die beweert bevrijd te zijn, het bewijs leveren van de betaling of van het feit dat het tenietgaan van zijn verbintenissen heeft teweeggebracht (1). (1) Cass. 20 maart 2006, AR C.04.0441.N, AC 2006, nr. 159.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Bewijslast

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Celui qui réclame l'exécution d'une obligation doit la prouver; réciproquement, celui qui se prétend libéré doit justifier le paiement ou le fait qui a produit l'extinction de ses obligations (1). (1) Cass. 20 mars 2006, RG C.04.0441.N, Pas. 2006, n° 159.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Charge de la preuve

- Art. 1315 Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

C.18.0010.F

8 juni 2018

AC nr. ...

Door in artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek, na het eerste lid, dat de onttrekkende werking van het eindvonnis vastlegt, een tweede lid in te voegen, luidens hetwelk de rechter die zijn rechtsmacht over een geschilpunt heeft uitgeput, daarvan niet meer kan kennisnemen, behoudens de bij dat wetboek bepaalde uitzonderingen, heeft artikel 3 van de wet van 28 februari 2014 tot wijziging van artikel 19 van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de rechtzetting van materiële vergissingen of omissies in de vonnissen alsook tot de uitlegging van de vonnissen, geen wijzigingen willen aanbrengen aan het begrip 'onttrekking', dat het niet met het gezag van gewijsde heeft kunnen verwarren, maar heeft het die uitwerking van het eindvonnis in herinnering willen brengen om nadrukkelijk te wijzen op de strikte uitlegging die gegeven moet worden aan de bepalingen van de artikelen 794 en 794/1 van dat wetboek, die de rechter die dat vonnis heeft gewezen, toestaan het uit te leggen, te verbeteren of aan te vullen.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging en verbetering van de rechterlijke beslissing - Artikel 19,

2-1-2019

En insérant dans l'article 19 du Code judiciaire, après l'alinéa 1er, qui consacre l'effet de dessaisissement du jugement définitif, un deuxième alinéa aux termes duquel le juge qui a épuisé sa juridiction sur une question litigieuse ne peut plus en être saisi, sauf les exceptions prévues par ce code, l'article 3 de la loi du 28 février 2014 modifiant l'article 19 du Code judiciaire relatif à la réparation d'erreurs matérielles ou d'omissions dans les jugements, ainsi qu'à l'interprétation des jugements, n'a pas entendu modifier la notion du dessaisissement, qu'il n'a pu confondre avec l'autorité de la chose jugée, mais a souhaité rappeler cet effet du jugement définitif pour souligner la stricte interprétation qu'appellent les dispositions des articles 794 et 794/1 du même code qui permettent au juge qui a rendu ce jugement de l'interpréter, de le rectifier ou de le compléter.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Interprétation et rectification de la décision judiciaire - Code

P. 80/201

tweede lid, *Gerechtelijk Wetboek - Draagwijdte - Artikel 794 en 794/1 Gerechtelijk Wetboek - Uitlegging*
- Art. 19 *Gerechtelijk Wetboek*

judiciaire, article 19, alinéa 2 - Portée - Code judiciaire, article 794 et 794/1 - Interprétation
- Art. 19 *Code judiciaire*

Onttrekking is de uitwerking die het vonnis heeft waarmee de rechter zijn rechtsmacht over een geschilpunt uitput en die hem, op straffe van machtsoverschrijding, verbiedt om, in dezelfde zaak en tussen dezelfde partijen, over dat punt opnieuw uitspraak te doen.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking - Begrip
- Art. 19 *Gerechtelijk Wetboek*

Le dessaisissement est l'effet qui s'attache au jugement par lequel le juge épuise sa juridiction sur une question litigieuse et qui, à peine de commettre un excès de pouvoir, lui interdit, dans la même cause et entre les mêmes parties, de statuer à nouveau sur cette question.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Dessaisissement - Notion
- Art. 19 *Code judiciaire*

Onttrekking verschilt van het gezag van het rechterlijk gewijsde dat, onder de in artikel 23 *Gerechtelijk Wetboek* bepaalde voorwaarden, een partij toestaat zich ertegen te verzetten dat opnieuw uitspraak wordt gedaan over een geschilpunt dat reeds tussen dezelfde partijen maar in een andere zaak werd beslecht.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onttrekking - Gezag van gewijsde - Onderscheid - Begrip
- Art. 23 *Gerechtelijk Wetboek*

Le dessaisissement se distingue de l'autorité de la chose jugée qui, aux conditions précisées à l'article 23 du *Code judiciaire*, permet à une partie de s'opposer à ce qu'il soit à nouveau statué sur une question litigieuse qui a déjà été jugée entre les mêmes parties dans une autre cause.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Dessaisissement - Autorité de chose jugée - Distinction - Notion
- Art. 23 *Code judiciaire*

C.18.0023.F

27 september 2018

AC nr. ...

Wanneer de rechter, die een dergelijke maatregel tot ontvangstmachtiging beveelt, die maatregel beperkt in de tijd, is de onderhoudsgerechtigde na het verstrijken van die termijn in de regel niet meer gemachtigd de aan de onderhoudsplichtige verschuldigde inkomsten en geldsommen te ontvangen.

LEVENSONDERHOUD - Ontvangstmachtiging - Beperking
- Art. 203ter *Burgerlijk Wetboek*

Lorsque le juge, qui ordonne une telle mesure de délégation de sommes, limite celle-ci dans le temps, le créancier d'aliments n'est plus, en règle, autorisé à percevoir les revenus et sommes dus au débiteur après l'expiration de ce terme.

ALIMENTS - Délégation de sommes - Limitation
- Art. 203ter *Code civil*

C.18.0046.N

24 september 2018

AC nr. ...

Volgens artikel XI. 10, § 1, Wetboek economisch recht, voorheen art. 9, §1, Octrooiwet 1984, indien een octrooi is aangevraagd, hetzij voor een uitvinding die aan de uitvinder of zijn rechtverkrijgende afhandig is gemaakt, hetzij met terzijde stelling van een wettelijke of contractuele verplichting, kan de benadeelde persoon eisen dat het octrooi aan hem wordt overgedragen, onverminderd alle andere rechten of rechtsvorderingen; het onderdeel dat ervan uitgaat dat in geval betwisting met de octrooihouder, het voor de uitvinder volstaat het bewijs te leveren dat hij de uitvinder is, gaat uit van een verkeerde rechtsopvatting.

UITVINDINGSOCTROOI - Algemeen - Uitvinder - Octrooihouder - Betwisting - Overdracht - Voorwaarden - Gevolg - Bewijs

Aux termes de l'article XI. 10, § 1er, du Code de droit économique, anciennement article 9, § 1er, de la loi du 28 mars 1984 sur les brevets d'invention, si un brevet a été demandé soit pour une invention soustraite à l'inventeur ou à ses ayants cause, soit en violation d'une obligation légale ou conventionnelle, la personne lésée peut, sans préjudice de tous autres droits ou actions, revendiquer le transfert de la demande ou du brevet délivré en qualité de titulaire; la branche du moyen qui est fondée sur la prémisse qu'en cas de contestation avec le titulaire du brevet, il suffit que l'inventeur rapporte la preuve de sa qualité d'inventeur, repose sur un soutènement inexact.

BREVET D'INVENTION - Généralités - Inventeur - Titulaire du brevet - Contestation - Transfert - Conditions - Conséquence - Preuve

C.18.0073.N

10 september 2018

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen, 6, eerste lid, en 12, eerste en derde lid, Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, volgt dat wanneer in een en dezelfde overeenkomst verschillende risico's worden verzekerd en de verzwijging of de onjuiste mededeling enkel van invloed is geweest op de beoordeling van sommige ervan, de nietigheid van de overeenkomst beperkt is tot de verzekering van de risico's waaromtrent de verzekeraar is misleid (1). (1) Zie Cass. 9 juni 2006, AR C.04.0404, AC 2006, nr. 321.

VERZEKERING - Landverzekering - Overeenkomst - Combinatiepolis - Verschillende risico's - Verzwijging of onjuiste mededeling - Nietigheid

Il résulte de la combinaison des articles 6, alinéa 1er, et 12, alinéas 1er et 3, de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre, dans leur version applicable au litige, que lorsque, dans un même contrat, plusieurs risques sont assurés et que l'omission ou l'inexactitude n'ont eu d'incidence que pour l'appréciation d'une partie d'entre eux, la nullité du contrat est limitée à l'assurance des risques pour lesquels l'assureur a été induit en erreur (1). (1) Voir Cass. 9 juin 2006, RG C.04.0404, Pas. 2006, n° 321.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat - Police combinée - Plusieurs risques - Omission ou inexactitude - Nullité

C.18.0077.F

28 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

WRAKING - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt -

Conclusions de l'avocat général Werquin.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Effet suspensif d'une demande en récusation - Durée

Conclusions de l'avocat général Werquin.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Caractère urgent d'une action en référé

RECURSATION - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation -

Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

WRAKING - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

Uit de loutere omstandigheid dat een vordering in kortgeding per definitie dringend van aard is, kan niet worden afgeleid dat het algemeen belang of de volstreekte noodzakelijkheid vereisen dat van het gemeenrecht wordt afgeweken bij het vaststellen van het tijdsverloop van de rechtspleging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Dringende aard van een vordering in kortgeding

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer het hof van beroep in burgerlijke zaken uitspraak doet over een vordering tot wraking, blijft de door artikel 837, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde schorsende werking voortduren gedurende de termijn van het ingestelde cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing en, indien dat buitengewoon rechtsmiddel binnen de termijn wordt uitgeoefend, totdat het Hof hierover uitspraak heeft gedaan; het voortduren van de schorsende werking die verbonden is aan de wraking ontnemt aan het verzoek tot inkorting zijn voornaamste voorwerp (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Oorspronkelijke vordering voor de rechter in kortgeding - Arrest dat een vordering tot wraking verwerpt - Cassatieberoep - Verzoek tot inkorting van de termijn om een memorie van antwoord neer te leggen - Schorsende werking van een vordering tot wraking - Duur

- Artt. 28, 837, eerste lid, 1118 en 1094/1 Gerechtelijk Wetboek

Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Caractère urgent d'une action en référé

RECUSATION - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Effet suspensif d'une demande en récusation - Durée

De la seule circonstance qu'une action en référé est, par essence, urgente, il ne se déduit pas que l'intérêt général ou l'absolue nécessité requièrent la fixation d'un calendrier de procédure dérogeant au droit commun (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Caractère urgent d'une action en référé

- Art. 28, 837, al. 1er, 1118 et 1094/1 Code judiciaire

RECUSATION - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Caractère urgent d'une action en référé

- Art. 28, 837, al. 1er, 1118 et 1094/1 Code judiciaire

Lorsque la cour d'appel statue, en matière civile, sur une demande de récusation, l'effet suspensif prévu par l'article 837, alinéa 1er, du Code judiciaire se prolonge pendant le délai du pourvoi ouvert contre une telle décision et, en cas d'exercice de ce recours extraordinaire dans le délai, jusqu'à ce qu'il y soit statué par la Cour; la persistance de l'effet suspensif attaché à la récusation ôte à la demande abrégative son principal objet (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Effet suspensif d'une demande en récusation - Durée

- Art. 28, 837, al. 1er, 1118 et 1094/1 Code judiciaire

RECUSATION - Action originaire devant le juge des référés - Arrêt de rejet d'une demande en récusation - Pourvoi en cassation - Demande d'abréviation de délai pour le dépôt d'un mémoire en réponse - Effet suspensif d'une demande en récusation - Durée

- Art. 28, 837, al. 1er, 1118 et 1094/1 Code judiciaire

De omstandigheid dat, enerzijds, een film beelden bevat die zijn opgenomen tijdens een verhoor van een partij door een onderzoeksrechter en een sequentie waarin de Brusselse gerechtelijke overheden van de twee instanties bedankt worden en, anderzijds, die partij verklaart dat haar toestemming onrechtmatig werd verkregen, kan zowel bij de partijen als bij derden gewettigde verdenking doen ontstaan omtrent de strikte onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechtbank.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Film - Tussenkoms van de gerechtelijke overheden - Verhoor van de verzoekende partij - Toestemming - Betwisting

- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Film - Tussenkoms van de gerechtelijke overheden - Verhoor van de verzoekende partij - Toestemming - Betwisting

- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 648, 650 en 658 Gerechtelijk Wetboek

Sont de nature à inspirer aux parties comme aux tiers une suspicion légitime quant à la stricte indépendance et impartialité du tribunal, les circonstances que, d'une part, un film comporte des images prises lors d'une audition d'une partie à laquelle un juge d'instruction a procédé et comprend un plan où les autorités bruxelloises appartenant aux deux degrés de juridiction sont remerciées et que, d'autre part, cette partie expose que son consentement a été illégalement obtenu.

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande de dessaisissement - Suspicion légitime - Film - Intervention des autorités judiciaires - Audition de la partie requérante - Consentement - Contestation

- Art. 648, 650 et 658 Code judiciaire
- Art. 648, 650 et 658 Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Demande de dessaisissement - Suspicion légitime - Film - Intervention des autorités judiciaires - Audition de la partie requérante - Consentement - Contestation

- Art. 648, 650 et 658 Code judiciaire
- Art. 648, 650 et 658 Code judiciaire

C.18.0133.N

24 september 2018

AC nr. ...

Artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, die een risicoaansprakelijkheid in het leven roept, moet beperkend worden uitgelegd en is niet van toepassing indien de uitvoering vrijwillig plaatsvindt (1). (1) Artikel 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek, voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopig uitvoerbaar vonnis - Risicoaansprakelijkheid - Vrijwillige tenuitvoerlegging

De omstandigheid dat de gerechtsdeurwaarder in het kader van de evenredige verdeling ten gevolge van het beslag gelegd door een andere schuldeiser overgaat tot de consignatie van de bedragen die toekomen aan de schuldeiser die een bewarend beslag heeft gelegd, heeft nog niet tot gevolg dat deze schuldeiser kan beschouwd worden als de partij die last geeft tot de tenuitvoerlegging in de zin van artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Artikel 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek, voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopig uitvoerbaar vonnis - Risicoaansprakelijkheid - Uitvoering door andere schuldeiser - Evenredige verdeling - Consignatie

L'article 1398, alinéa 2, du Code judiciaire, qui établit une responsabilité objective, est de stricte interprétation et n'est pas applicable en cas d'exécution volontaire (1). (1) C. jud., art. 1398, al. 2, avant sa modification par la loi du 19 octobre 2015.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Jugement exécutoire par provision - Responsabilité objective - Exécution volontaire

La circonstance que, dans le cadre de la distribution par contribution consécutive à la saisie pratiquée par un autre créancier, l'huissier de justice procède à la consignation des montants revenant au créancier ayant fait pratiquer une saisie conservatoire ne suffit pas pour que celui-ci puisse être considéré comme la partie qui poursuit l'exécution au sens de l'article 1398, alinéa 1er, du Code judiciaire (1). (1) C. jud., art. 1398, al. 2, avant sa modification par la loi du 19 octobre 2015.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Jugement exécutoire par provision - Responsabilité objective - Exécution par un autre créancier - Distribution par contribution - Consignation

Noch de omstandigheid dat een bewarend beslag de onbeschikbaarheid van de schuldvordering tot gevolg heeft, noch de omstandigheid dat ten gevolge van een uitvoerend beslag door een andere schuldeiser, de vordering waarvoor bewarend beslag werd gelegd, mede in rekening wordt genomen in de evenredige verdeling ten gevolge van het uitvoerend beslag, kunnen worden beschouwd als het uitoefenen van dwang door de schuldeiser die bewarend beslag heeft gelegd, die de toepassing van het bijzondere aansprakelijkheidsregime van artikel 1398, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek kan wettigen (1). (1) Artikel 1398, tweede lid Gerechtelijk Wetboek, voor de wijziging bij wet van 19 oktober 2015.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopig uitvoerbaar vonnis - Risicoaansprakelijkheid - Uitoefening van dwang - Begrip

Ni la circonstance qu'une saisie conservatoire entraîne l'indisponibilité de la créance, ni celle qu'à la suite d'une saisie-exécution pratiquée par un autre créancier, la créance ayant fait l'objet d'une saisie conservatoire est prise en compte lors de la distribution par contribution consécutive à ladite saisie-exécution ne sont assimilables à l'exercice, par le créancier ayant fait pratiquer la saisie-conservatoire, d'une contrainte pouvant justifier l'application du régime particulier de responsabilité instauré par l'article 1398, alinéa 1er, du Code judiciaire (1). (1) C. jud., art. 1398, al. 2, avant sa modification par la loi du 19 octobre 2015.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Jugement exécutoire par provision - Responsabilité objective - Exercice d'une contrainte - Notion

C.18.0189.N

24 september 2018

AC nr. ...

Een vonnis dat niet de vermelding bevat dat het in openbare zitting werd uitgesproken, is niet nietig wanneer uit het zittingsblad blijkt dat zulks wel het geval is.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbare zitting - Vermelding - Verzuim

- Art. 780, eerste lid, 5° Gerechtelijk Wetboek

N'est pas nul le jugement qui ne mentionne pas qu'il a été prononcé en audience publique, lorsqu'il ressort de la feuille d'audience que tel a bien été le cas.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Audience publique - Mention - Omission

- Art. 780, al. 1er, 5° Code judiciaire

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de gedelegeerd rechter in zijn op 18 januari 2018 neergelegd verslag de vraag naar de ontvankelijkheid van het verzoek tot verlenging van de termijn van opschorting heeft opgeworpen; deze exceptie was aldus in het debat zodat het middel dat ervan uitgaat dat het vonnis met miskenning van het recht van verdediging heeft geoordeeld dat dit verzoek niet-ontvankelijk was wegens laattijdigheid, niet kan worden aangenomen.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKkoord EN GERECHTELIJ - Gerechtelijk akkoord - WCO - Termijn van opschorting - Verzoek tot verlenging - Ontvankelijkheid

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 24, § 2 en 38, § 1 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Afwijzing van de vordering - Heropening van het debat

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 24, § 2 en 38, § 1 Wet 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen

Il ressort des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que, dans son rapport déposé le 18 janvier 2018, le juge délégué a soulevé la question de la recevabilité de la demande de prorogation du délai de sursis; cette exception a ainsi fait l'objet de débats, de sorte que le moyen, qui repose sur le soutènement que le jugement a méconnu les droits de la défense en déclarant cette demande irrecevable pour cause de tardiveté, ne peut être accueilli.

FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Loi du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises - Délai de sursis - Demande de prorogation - Recevabilité

- Art. 774 Code judiciaire

- Art. 24, § 2 et 38, § 1er L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit judiciaire - Procédure - Mission du juge - Rejet de la demande - Réouverture des débats

- Art. 774 Code judiciaire

- Art. 24, § 2 et 38, § 1er L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des entreprises

D.17.0014.N

1 maart 2018

AC nr. ...

De beslissing van de raad van beroep van de Orde der artsen, waarbij aan een arts de sanctie van de schrapping op de lijst van de Orde wordt opgelegd, die vermeldt dat ze werd gewezen met meerderheid van de stemmen van de bij de beraadslaging aanwezige leden, laat niet toe uit te maken of de beslissing werd genomen bij meerderheid van stemmen dan wel bij de door artikel 32, tweede lid, van het KB van 6 februari 1970 vereiste meerderheid van minstens twee derden der stemmen en laat derhalve het Hof niet toe zijn wettigheidstoezicht uit te oefenen (1). (1) Cass. 21 december 2012, AR D.12.0011.N, AC 2012, nr. 706.

GENEESKUNDE - Beroepsorden - Raad van beroep - Arts - Schrapping op de lijst van de Orde - Vereiste meerderheid van minstens twee derde der stemmen - Wettigheidstoezicht door het Hof

- Artt. 26, tweede lid, en 32, eerste en tweede lid KB 6 februari 1970 tot regeling van de organisatie en de werking der raden van de Orde der geneesheren

La décision du conseil d'appel de l'Ordre des médecins infligeant à un médecin la sanction de radiation du tableau de l'Ordre, qui énonce qu'elle a été rendue à la « majorité des voix des membres présents lors du délibéré », ne permet pas de déterminer si la décision a été prise à la majorité des voix ou à la majorité des deux tiers au moins des voix requise par l'article 32, alinéa 2, de l'arrêté royal du 6 février 1970 réglant l'organisation et le fonctionnement des conseils de l'Ordre des médecins et, partant, ne permet pas à la Cour d'exercer son contrôle de légalité (1). (1) Cass. 21 décembre 2012, RG D.12.0011.N, Pas. 2012, n° 706.

ART DE GUERIR - Ordres professionnels; voir aussi: 723 medecin - Conseil d'appel - Médecin - Radiation du tableau de l'Ordre - Majorité requise des deux tiers au moins des voix - Contrôle de légalité par la Cour

- Art. 26, al. 2, et 32, al. 1er et 2 A.R. du 6 février 1970 réglant l'organisation et le fonctionnement des conseils de l'Ordre des médecins

D.17.0015.F

27 september 2018

AC nr. ...

Het recht om te zwijgen, dat vervat is in het recht op een eerlijk proces, impliceert het recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken (1). (1) Zie Cass. 25 november 2011, AR D.11.0016.F, AC 2011, nr. 647, met concl. van advocaat-generaal Genicot in Pas. 2011; Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380, met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2013.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 3, g - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Le droit au silence, qui est compris dans le droit à un procès équitable, implique le droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination (1). (1) Voir Cass. 25 novembre 2011, RG D.11.0016.F, Pas. 2011, n° 647 avec les concl. de M. l'avocat général GÉNICOT; Cass. 19 juin 2013, RG P.12.1150.F, Pas. 2013, n° 380 avec les concl. de M. l'avocat général VANDERMEERSCH.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, g - Droit au silence - Portée - Droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, g) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit au silence - Portée - Droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, g) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

AVOCAT - Matière disciplinaire - Droit au silence - Portée - Droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 14.3, g) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

De weigering om een vordering tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling toe te wijzen, aangezien de advocaat geen van de tegen hem ingebrachte grieven heeft erkend, miskent zijn recht om te zwijgen.

Le refus de faire droit à une demande de suspension du prononcé de la condamnation dès lors qu'il n'a admis aucun des griefs articulés contre lui, viole le droit au silence de l'avocat.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Recht om te zwijgen - Draagwijdte - Recht om niet aan de eigen beschuldiging mee te werken - Weigering om de grieven te erkennen - Verwerping van de vordering tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Miskening

AVOCAT - Matière disciplinaire - Droit au silence - Portée - Droit de ne pas contribuer à sa propre incrimination - Refus d'admettre les griefs - Rejet de la demande de suspension du prononcé de la condamnation - Violation

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 14.3, g) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

D.17.0019.F

18 mei 2018

AC nr. ...

Wanneer de omissie, die erin bestaat dat de bestreden beslissing niet door de secretaris werd ondertekend, hersteld werd sinds het neerleggen van het verzoekschrift tot cassatie, kan het middel dat de schending van de artikelen 780, eerste lid, en 785 van het Gerechtelijk Wetboek aanvoert, niet leiden tot cassatie; het vertoont dus geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk.

Lorsque l'omission tenant au défaut de signature de la sentence attaquée par le secrétaire a été réparée depuis le dépôt de la requête en cassation, le moyen, qui invoque la violation des articles 780, al. 1er, et 785 du Code judiciaire, ne saurait entraîner la cassation; il est, dès lors, dénué d'intérêt, partant, irrecevable.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Beslissing niet ondertekend door de secretaris - Cassatieberoep - Herstel van de omissie

AVOCAT - Matière disciplinaire - Pas de signature de la sentence par le secrétaire - Pourvoi en cassation - Réparation de l'omission

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Belang - Advocaat - Beslissing niet ondertekend door de secretaris - Cassatieberoep - Herstel van de omissie

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Intérêt - Avocat - Pas de signature de la sentence par le secrétaire - Pourvoi en cassation - Réparation de l'omission

Wanneer voor drie tenlasteleggingen een enkele tuchtstraf wordt opgelegd, kan het cassatiemiddel dat slechts op een van die tenlasteleggingen slaat, terwijl de straf door de andere naar recht verantwoord blijft, niet tot cassatie leiden; het vertoont dus geen belang en is bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 13 januari 2006, AR D.05.0003.F, AC 2006, nr. 34, met concl. OM.

Lorsqu'une sanction disciplinaire unique du chef de trois préventions est infligée, le moyen de cassation qui ne concerne que l'une de ces préventions, alors que la sanction demeure légalement justifiée par l'autre, ne saurait entraîner la cassation; il est, dès lors, dénué d'intérêt, partant, irrecevable (1). (1) Cass. 13 janvier 2006, RG D.05.0003.F, Pas. 2006, n°34 avec concl. MP.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Meerdere tenlasteleggingen - Een enkele tuchtstraf - Cassatiemiddel inzake één van de tenlasteleggingen - Ontvankelijkheid

AVOCAT - Matière disciplinaire - Plusieurs préventions - Sanction disciplinaire unique - Moyen de cassation concernant l'une des préventions - Recevabilité

CASSATIEMIDDELEN - Tuchtzaken - Belang - Meerdere tenlasteleggingen - Een enkele tuchtstraf - Cassatiemiddel inzake één van de tenlasteleggingen - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière disciplinaire - Intérêt - Plusieurs préventions - Sanction disciplinaire unique - Moyen de cassation concernant l'une des préventions - Recevabilité

Enkel de Orde van de balie waartoe de advocaat behoort die bij de tuchtprocedure is betrokken, is bevoegd om voor het Hof op te treden (1). (1) Cass. 11 september 2015, AR D.15.0002.F, AC 2015, nr. 508, noot Th. W.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Cassatieberoep ingesteld tegen de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies - Ontvankelijkheid

- Art. 1121/2 *Gerechtelijk Wetboek*

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Personen tegen wie cassatieberoep kan worden ingesteld - Cassatieberoep ingesteld tegen de Orde van de Franstalige en Duitstalige Balies - Ontvankelijkheid

- Art. 1121/2 *Gerechtelijk Wetboek*

Seul l'Ordre du barreau auquel appartient l'avocat concerné par la procédure disciplinaire est habilité à agir devant la Cour (1). (1) Cass. 11 septembre 2015, RG D.15.0002.F, Pas. 2015, n°508 avec la note signée Th. W.

AVOCAT - Matière disciplinaire - Pourvoi en cassation dirigé contre l'Ordre des barreaux francophones et germanophone - Recevabilité

- Art. 1121/2 *Code judiciaire*

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Personnes contre lesquels on peut se pourvoir - Pourvoi en cassation dirigé contre l'Ordre des barreaux francophones et germanophone - Recevabilité

- Art. 1121/2 *Code judiciaire*

F.13.0034.N

21 september 2018

AC nr. ...

De weigering van de toekenning van de tariefpreferenties bij toepassing van artikel 94.5 TCDW houdt geen verband met een al dan niet begane actieve vergissing door de douaneautoriteiten van het land van uitvoer bij het afleveren van de certificaten, maar met hun houding in het kader van de wederzijdse samenwerking; wanneer het preferentieel tarief op grond van artikel 94.5 TCDW wordt geweigerd, dan zijn de douaneautoriteiten van het land van invoer ertoe gehouden over te gaan tot navordering van de verschuldigde rechten behoudens buitengewone omstandigheden zodat bijgevolg van de boeking achteraf niet meer kan worden afgezien bij toepassing van artikel 220, tweede lid, b), CDW (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Invoer van goederen in een land van de Europese Gemeenschappen - Controle van oorsprong - Weigering preferentieel tarief bij toepassing artikel 94.5 TCDW - Niet-boeking achteraf bij toepassing van artikel 220, tweede lid, b) CDW - Mogelijkheid

- Art. 94.5 EEG-Verordening nr. 2454/93 van de Commissie van 2 juli 1993

- Art. 220, tweede lid EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 okt. 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

Le refus d'accorder les préférences tarifaires en application de l'article 94.5 du règlement (CEE) n° 2454/93 de la Commission du 2 juillet 1993 fixant certaines dispositions d'application du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil établissant le Code des douanes communautaires est lié non pas à une erreur active qui aurait été commise par les autorités douanières de l'État d'exportation lors de la délivrance des certificats, mais à l'attitude qu'elles ont adoptée dans le cadre de la coopération mutuelle; lorsque le tarif préférentiel est refusé sur la base de l'article 94.5 du règlement n° 2454/93, les autorités douanières de l'État d'importation sont tenues de procéder, sauf circonstances exceptionnelles, au recouvrement a posteriori des droits dus et ne peuvent dès lors plus renoncer à la prise en compte a posteriori en application de l'article 220.2, b), du règlement (CEE) n° 2913/92 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Importation de marchandises dans un Etat membre des Communautés européennes - Contrôle de l'origine - Refus d'accorder le tarif préférentiel en application de l'article 94.5 du règlement (CEE) n° 2454/93 de la Commission du 2 juillet 1993 - Non-prise en compte a posteriori en l'application de l'article 220.2, b), du règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992 - Possibilité

- Art. 94.5 Règlement (CEE) n° 2454/93 de la Commission du 2 juillet 1993

- Art. 220, al. 2 Règlement (CEE) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

F.14.0190.N

25 januari 2018

AC nr. ...

Tegen de aanslag in de bedrijfsvoorheffing staat een georganiseerd administratief beroep open, dat de belastingplichtige voorafgaandelijk en tijdig moet instellen vooraleer hij een fiscaal verhaal kan instellen bij de rechter.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Belastingzaken - Inkomstenbelastingen - Geschil m.b.t. de toepassing van een belastingwet - Bedrijfsvoorheffing - Aanslag - Vordering voor de rechtbank van eerste aanleg - Voorwaarden - Georganiseerd administratief beroep - Uitputtingsvereiste
- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Bedrijfsvoorheffing - Aanslag - Vordering voor de rechtbank van eerste aanleg - Georganiseerd administratief beroep - Uitputtingsvereiste
- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 366, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Wanneer de wettelijke vrijstellingsvoorwaarden zijn vervuld en de vereiste documenten worden gevoegd bij de aangifte, dient de belastingplichtige de bedrijfsvoorheffing niet door te storten aan de Schatkist en wordt de bedrijfsvoorheffing niet ingekohierd; indien de vrijstellingsvoorwaarden niet zijn vervuld of wanneer de vereiste documenten niet worden gevoegd bij de aangifte, dient de belastingplichtige de bedrijfsvoorheffing wel te betalen en wordt bij ontstentenis van betaling een aanslag in de bedrijfsvoorheffing gevestigd.

SCHIP, SCHEEPVAART - Koopvaardij- en baggersector - Bedrijfsvoorheffing - Vrijstelling van doorstorting
- Art. 4, tweede en derde lid Wet 24 december 1999 houdende fiscale en diverse bepalingen

La cotisation au précompte professionnel peut faire l'objet d'un recours administratif organisé, que le contribuable doit introduire préalablement et en temps utile avant de pouvoir former un recours fiscal devant le juge.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière fiscale - Impôts sur les revenus - Litige relatif à l'application d'une loi d'impôt - Précompte professionnel - Cotisation - Action devant le tribunal de première instance - Recours administratif organisé - Exigence d'épuisement
- Art. 569, al. 1er, 32°, et 1385undecies Code judiciaire

- Art. 366, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992
IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte professionnel - Cotisation - Action devant le tribunal de première instance - Recours administratif organisé - Exigence d'épuisement
- Art. 569, al. 1er, 32°, et 1385undecies Code judiciaire

- Art. 366, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

Lorsque les conditions légales d'exemption sont remplies et que les documents requis sont joints à la déclaration, le contribuable n'est pas tenu de verser le précompte professionnel au Trésor et celui-ci n'est pas enrôlé; si les conditions d'exemption ne sont pas remplies ou si les documents requis ne sont pas joints à la déclaration, le contribuable doit payer le précompte professionnel et une cotisation au précompte professionnel est établie en cas de défaut de paiement.

NAVIRE. NAVIGATION - Secteur de la marine marchande et du dragage - Précompte professionnel - Dispense de versement
- Art. 4, al. 2 et 3 L. du 24 décembre 1999

F.15.0005.N

21 september 2018

AC nr. ...

Bij de beoordeling van de redelijke termijn bij een rechtspleging strekkende tot het opleggen of beoordelen van belastingverhoging wordt in de regel rekening gehouden met het gedrag van de administratie en ook met het gedrag van de belastingplichtige die zelf op onredelijke wijze de behandeling van het geschil heeft vertraagd; door bij de beoordeling van de redelijke termijn voor het opleggen van de belastingverhoging rekening te houden met het feit dat de belastingplichtige, bij gebrek aan beslissing van de bevoegde administratieve overheid, de zaak niet zelf dadelijk aanhangig heeft gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg, wordt artikel 6 EVRM niet geschonden (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen -

2-1-2019

Pour apprécier le délai raisonnable d'une procédure tendant à imposer ou à apprécier un accroissement d'impôt, il est en règle tenu compte du comportement de l'administration ainsi que du comportement du contribuable ayant lui-même retardé de manière déraisonnable le traitement du litige; lors de l'appréciation du délai raisonnable pour imposer un accroissement d'impôt, la prise en compte du fait que le contribuable n'a pas lui-même saisi immédiatement le tribunal de première instance à défaut de décision de l'autorité administrative compétente ne viole pas l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sanctions. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines -

P. 89/201

Belastingverhoging - Strafsanctie - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door de rechter - Criterium - Gedrag van de belastingplichtige en de administratie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Belastingverhoging - Strafsanctie - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door de rechter - Criterium - Gedrag van de belastingplichtige en de administratie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De loutere reden dat de strafrechtelijke procedure werd beëindigd na het verstrijken van de redelijke termijn is voor de belastingadministratie geen beletsel om een belastingverhoging op te leggen bij het vestigen van de belastingaanslag op grond van de gegevens die aan licht kwamen in die procedure (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Inzage gerechtelijk dossier - Overschrijding redelijke termijn - Vestiging van de belasting - Belastingverhoging - Mogelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Belastingzaken - Inzage gerechtelijk dossier - Overschrijding redelijke termijn - Vestiging van de belasting - Belastingverhoging - Mogelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het overschrijden van de redelijke termijn bij de beslissing over de rechtsvordering tegen een belastingplichtige, impliceert geenszins dat de belasting of de aanvullende belasting in de zin van artikel 263 WIB64 niet meer zou kunnen gevestigd worden ten aanzien van een andere belastingplichtige binnen twaalf maanden te rekenen vanaf de datum waarop tegen de beslissing over voormelde rechtsvordering geen verzet of voorziening meer kan worden ingesteld, wegens belastbare inkomsten die niet werden aangegeven in één der vijf jaren vóór het jaar waarin die rechtsvordering is ingesteld (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Rechtsvordering - Overschrijding redelijke termijn - Termijn van 12 maanden - Vertrekpunt

- Art. 263, § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

- Thans art. 358, § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Accroissement d'impôt - Sanction pénale - Délai raisonnable - Dépassement - Appréciation par le juge - Critère - Comportement du contribuable et de l'administration

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière fiscale - Accroissement d'impôt - Sanction pénale - Délai raisonnable - Dépassement - Appréciation par le juge - Critère - Comportement du contribuable et de l'administration

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le simple fait que la procédure pénale se soit achevée après l'écoulement du délai raisonnable n'empêche pas l'administration fiscale d'imposer, lors de l'établissement de la cotisation, un accroissement d'impôt sur la base des éléments que cette procédure a fait apparaître (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sanctions. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines - Consultation du dossier judiciaire - Dépassement du délai raisonnable - Etablissement de l'impôt - Accroissement d'impôt - Possibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière fiscale - Consultation du dossier judiciaire - Dépassement du délai raisonnable - Etablissement de l'impôt - Accroissement d'impôt - Possibilité

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le dépassement du délai raisonnable pour statuer sur l'action dirigée contre un contribuable n'implique nullement que l'impôt ou le supplément d'impôt au sens de l'article 263 du Code des impôts sur les revenus 1964 ne puisse plus être établi, dans les douze mois à compter de la date à laquelle la décision dont l'action judiciaire susvisée a fait l'objet n'est plus susceptible d'opposition ou de recours, à charge d'un autre contribuable relativement à des revenus imposables qui n'ont pas été déclarés au cours d'une des cinq années qui précèdent celle de l'intentement de l'action (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Action en justice - Dépassement du délai raisonnable - Délai de 12 mois - Point de départ

- Art. 263, § 2, 3° Code des Impôts sur les Revenus 1964

- Act. art. 358, § 2, 3° Code des impôts sur les revenus 1992

De bewijslast van de feiten die de verschuldigdheid van een retributie voor bijzondere prestaties van ambtenaren der douane of accijnzen aantonen, rust op de administratie; het komt bijgevolg aan de douaneautoriteiten toe te bewijzen dat er effectief prestaties werden verstrekt door douaneambtenaren die aanwezig waren buiten de officiële openingsuren van het douanekantoor.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Retributie voor bijzondere prestaties van ambtenaren der douane of accijnzen - Verschuldigdheid - Bewijslast

- Art. 30 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 okt. 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 17, § 1, eerste lid Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

- Art. 1 MB 17 oktober 1997 tot vaststelling van de retributies voor bijzondere prestaties of voor verrichtingen van de ambtenaren der douane of accijnzen

La charge de la preuve des faits qui établissent l'exigibilité d'une rétribution pour des prestations spéciales effectuées par des agents des douanes ou des accises incombe à l'administration; il appartient dès lors aux autorités douanières de prouver que des prestations ont effectivement été accomplies par des agents des douanes présents en dehors des heures d'ouverture officielles du bureau de douane.

DOUANES ET ACCISES - Rétribution pour des prestations spéciales effectuées par des agents des douanes ou des accises - Exigibilité - Charge de la preuve

- Art. 30 Règlement (C.E.E.) n° 2913/92 du Conseil du 12 octobre 1992, établissant le code des douanes communautaire

- Art. 17, § 1er, al. 1er L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

- Art. 1er L. du 17 octobre 1997

Wanneer een tegen de schuldenaar ingestelde rechtsvordering, na zijn faillietverklaring, tegen de gefailleerde persoonlijk en niet tegen de curator wordt voortgezet, is het cassatieberoep van die gefailleerde tegen de beslissing over die rechtsvordering ontvankelijk, aangezien die beslissing niet aan de boedel kan worden tegengeworpen (1). (1) Cass. 12 februari 1982, AR 3300, AC 1981-82, nr. 354; Cass. 2 december 1986, AR 85, AC 1986-87, nr. 200; Cass. 4 september 1987, AR 5383-5399, AC 1987-88, nr. 3; Cass. 18 februari 2005, AR C.03.0003.N, AC 2005, nr. 103.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtsvordering voortgezet tegen de gefailleerde - Beslissing die niet aan de boedel kan worden tegengeworpen - Cassatieberoep van de gefailleerde - Ontvankelijk cassatieberoep

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 24 Wet 8 augustus 1997

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Personen - Rechtsvordering voortgezet tegen de gefailleerde - Beslissing die niet aan de boedel kan worden tegengeworpen - Cassatieberoep van de gefailleerde - Ontvankelijk cassatieberoep

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 24 Wet 8 augustus 1997

Lorsqu'une action exercée contre un débiteur est, après la déclaration de sa faillite, suivie contre le failli personnellement et non contre le curateur, ce failli est recevable à se pourvoir contre la décision qui statue sur cette action, cette décision étant inopposable à la masse (1). (1) Cass. 12 février 1982, RG 3300 (Bull. et Pas. 1982, I, 737) ; Cass. 2 décembre 1986, RG 85, Pas. 1987, n° 200; Cass. 4 septembre 1987, RG 5383-5399, Pas. 1988, n° 3 ; Cass. 18 février 2005, RG C.03.0003.N, Pas. 2005, n° 103.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Action suivie contre failli - Décision inopposable à la masse - Pourvoi formé par le failli - Pourvoi recevable

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 24 L. du 8 août 1997 sur les faillites

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Personnes - Action suivie contre failli - Décision inopposable à la masse - Pourvoi formé par le failli - Pourvoi recevable

- Art. 17 Code judiciaire

- Art. 24 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Belasting geheven van de aan een belastingplichtige geleverde goederen en verleende diensten en andere voorbelasting - Door de belastingplichtige verschuldigde belasting - Kwartaalaangiften - Aftrek - Overschot - Overbrenging - Teruggave

Uit de samenhang van de artikelen 45, § 1, 47, 75 en 76, § 1, Btw-wetboek, en artikel 81, § 1 en 4, van het koninklijk besluit nr. 4 met betrekking tot de teruggaven inzake belasting over de toegevoegde waarde volgt dat de belastingplichtige die kwartaalaangiften moet indienen, kan kiezen voor de teruggave van het overschot dat in zijn voordeel verschijnt op de datum waarop hij zijn laatste kwartaalaangifte van het afgelopen jaar heeft ingediend, dat het overschot allesbehalve automatisch naar het eerste kwartaal van het volgende jaar wordt overgebracht, maar dat zulks enkel geschiedt indien de belastingplichtige in zijn aangifte niet voor die teruggave heeft gekozen en dat een dergelijke keuze, die betrekking moet hebben op het volledige overschot, onherroepelijk is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Belasting geheven van de aan een belastingplichtige geleverde goederen en verleende diensten en andere voorbelasting - Door de belastingplichtige verschuldigde belasting - Kwartaalaangiften - Aftrek - Overschot - Overbrenging - Teruggave

- Artt. 45, § 1, 47, 75 en 76, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 8/1, § 1 en 4 KB nr. 4 van 22 augustus 1934

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taxes ayant grevé les biens et les services fournis à un assujetti et autres taxes en amont - Taxes dont l'assujetti est redevable - Déclarations trimestrielles - Déduction - Excédent - Report - Restitution

Il suit de la combinaison des articles 45, § 1er, 47, 75 et 76, § 1er, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée avec l'article 81, § 1er et § 4, de l'arrêté royal n° 4 relatif aux restitutions en matière de taxe sur la valeur ajoutée que l'assujetti tenu au dépôt de déclarations trimestrielles peut opter pour la restitution de l'excédent qui apparaît en sa faveur à la date du dépôt de sa dernière déclaration trimestrielle de l'année écoulée, que le report sur le premier trimestre de l'année suivante, loin d'être automatique, n'est envisageable qu'à défaut pour l'assujetti d'avoir opté, dans la déclaration, pour cette restitution et que l'exercice d'une telle option, qui doit porter sur l'intégralité de l'excédent, est irrévocable (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Taxes ayant grevé les biens et les services fournis à un assujetti et autres taxes en amont - Taxes dont l'assujetti est redevable - Déclarations trimestrielles - Déduction - Excédent - Report - Restitution

- Art. 45, § 1er, 47, 75 et 76, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 8/1, § 1er et 4 A.R. n° 4 du 22 août 1934

F.15.0141.F

9 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Definitieve inning van een belasting per kohier of op een andere wijze - Aan elk bezwaar voorafgaande voorwaarde

Uit de artikelen 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, alsook artikel 366 WIB92 volgt niet dat, inzake inkomstenbelastingen, de inkohiering van een aanslag of het bestaan van een administratieve akte die leidt tot de definitieve inning van een belasting op een andere wijze dan per kohier een aan elk bezwaar voorafgaande noodzakelijke voorwaarde zou zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. .

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Definitieve inning van een belasting per kohier of op een andere wijze - Aan elk bezwaar voorafgaande voorwaarde
- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies, eerste lid Gerechtelijk

2-1-2019

Conclusions du premier avocat general Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Perception définitive d'un impôt par rôle ou autrement - Préalable nécessaire à toute réclamation

Il ne suit pas des articles 569, alinéa 1er, 32° et 1385undecies, alinéa 1er du Code judiciaire ainsi que de l'article 366 du Code des impôts sur les revenus 1992, qu'en matière d'impôts sur les revenus, l'enrôlement d'une cotisation ou l'existence d'un acte administratif emportant la perception définitive d'un impôt perçu autrement que par rôle serait un préalable nécessaire à toute réclamation (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Perception définitive d'un impôt par rôle ou autrement - Préalable nécessaire à toute réclamation
- Art. 569, al. 1er, 32°, et 1385undecies, al. 1er Code judiciaire

P. 92/201

F.15.0150.N**21 september 2018****AC nr. ...**

Uit de samenhang van de artikelen 34, § 1, 2°, b), 38, § 1, 18° en 39, § 2, 2°, d), WIB92 volgt dat de stortingen van de werkgeversbijdragen betaald vanaf 1 januari 2004, datum van inwerkingtreding van de wet van 28 april 2003, vrijgesteld zijn indien zij voldoen aan de voorwaarden van artikel 38, § 1, 18°, WIB92, ongeacht de datum van afsluiting van de collectieve pensioentoekenning in uitvoering waarvan de bijdragen worden betaald; de stortingen van de werkgeversbijdragen betaald tot en met 31 december 2003, die in het individueel en definitief verworven voordeel van de belastingplichtige zijn gebeurd, kunnen niet genieten van de vrijstelling van artikel 38, § 1, 18°, WIB92 zodat de latere pensioenuitkering niet nogmaals kan worden belast (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Pensioenfonds - Werkgeversbijdragen - Stortingen tijdens de pensioenopbouw - Individueel en definitief verworven voordeel van de pensioengerechtigde - Belastbaarheid van het pensioen

- Artt. 34, § 1, 2°, b), 38, § 1, 18°, en 39, § 2, 2°, d) Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il résulte de la lecture conjointe des articles 34, § 1er, 2°, b), 38, § 1er, 18° et 39, § 2, 2°, d), du Code des impôts sur les revenus 1992 que les versements de cotisations patronales effectués à compter du 1er janvier 2004, date d'entrée en vigueur de la loi du 28 avril 2003 relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale, sont exonérés s'ils satisfont aux conditions de l'article 38, § 1er, 18°, du Code des impôts sur les revenus 1992, quelle que soit la date de conclusion de l'engagement collectif de pension en exécution duquel les cotisations sont payées; les versements de cotisations patronales effectués jusques et y compris le 31 décembre 2003, qui sont intervenus à titre définitif et au profit individuel du contribuable, ne peuvent bénéficier de l'exonération prévue par l'article 38, § 1er, 18°, du code précité, de sorte que la pension de retraite ultérieure ne saurait faire l'objet d'une nouvelle imposition (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Fonds de pension - Cotisations patronales - Versements au cours de la constitution de la pension - A titre définitif et au profit individuel du bénéficiaire de la pension - Caractère imposable de la pension

- Art. 34, § 1er, 2°, b), 38, § 1er, 18°, et 39, § 2, 2°, d) Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0015.N**18 januari 2018****AC nr. ...**

De artikelen 131 en 147, 1° WIB92 werden door het Grondwettelijk Hof niet strijdig bevonden met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel doch het Grondwettelijk Hof heeft enkel geoordeeld dat er een onverantwoord verschil in behandeling bestaat tussen gehuwd en ongehuwd samenwonenden omdat laatstgenoemden niet aan hetzelfde regime als de gehuwd samenwonenden zijn onderworpen; door het bevelen van de herberekening van de aanslag waarbij aan gehuwd samenwonenden de hogere belastingvrije som en de hogere belastingvermindering voor pensioenen en vervangingsinkomsten die gelden voor alleenstaanden moet worden toegekend, schenden de appelrechters deze wetsbepalingen en kennen zij, in strijd met artikel 172, tweede lid, Grondwet een vrijstelling en een belastingvermindering toe waarin de wet niet voorziet.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

GRONDWET - Art. 11 - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

GRONDWET - Art. 10 - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Algemeen - Personenbelasting - Berekening van de aanslag - Algemeen - Vrijstelling en belastingvermindering - Gehuwden - Feitelijk samenwonenden - Verschil in behandeling

- Artt. 131 en 147, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La Cour constitutionnelle n'a pas jugé que les articles 131 et 147, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992 étaient contraires au principe constitutionnel d'égalité, mais a simplement déclaré qu'il existe une différence de traitement injustifiée entre cohabitants mariés et non mariés au motif que ces derniers ne sont pas soumis au même régime que les cohabitants mariés; en ordonnant un nouveau calcul de l'imposition devant faire bénéficier les cohabitants mariés de la quotité exemptée d'impôt et de la réduction d'impôt plus élevées applicables aux contribuables isolés en ce qui concerne les pensions et les revenus de remplacement, les juges d'appel ont violé ces dispositions légales et ont accordé, en violation de l'article 172, alinéa 2, de la Constitution, une exemption et une réduction d'impôt que la loi ne prévoit pas.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Exemption et réduction d'impôt - Couples mariés - Cohabitation de fait - Différence de traitement

- Art. 131 et 147, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Exemption et réduction d'impôt - Couples mariés - Cohabitation de fait - Différence de traitement

- Art. 131 et 147, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Exemption et réduction d'impôt - Couples mariés - Cohabitation de fait - Différence de traitement

- Art. 131 et 147, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Généralités - Impôt des personnes physiques - Calcul de l'impôt - Généralités - Exemption et réduction d'impôt - Couples mariés - Cohabitation de fait - Différence de traitement

- Art. 131 et 147, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0026.N

19 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Hoedanigheid van belastingplichtige - Erfpacht

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Improductiviteit van het goed - Kwijtschelding of proportionele vermindering - Toepassingsvoorwaarden

De erfpachter is de belastingplichtige voor de onroerende voorheffing die geheven wordt op het door hem in erfpacht gehouden goed (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Hoedanigheid van belastingplichtige - Erfpacht

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Qualité du contribuable - Emphytéose

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Improductivité du bien - Remise ou réduction proportionnelle - Conditions d'application

L'emphytéote est le contribuable pour le précompte immobilier qui est levé sur le bien faisant l'objet de l'emphytéose (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Qualité du contribuable - Emphytéose

- Art. 251 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 9 Wet 10 jan. 1824 over het recht van erfpacht

- Art. 251 *Côte des impôts sur les revenus 1992*
- Art. 9 L. du 10 janvier 1824 sur le droit d'emphytéose

Kwijtschelding of de proportionele vermindering van de onroerende voorheffing wordt verleend indien de belastingplichtige het niet-gemeubileerd gebouw in de loop van het jaar ten minste gedurende 90 dagen niet heeft gebruikt en indien de omstandigheid dat het in die periode geen inkomsten heeft opgebracht, het gevolg is van redenen onafhankelijk van de wil van de belastingplichtige; hieruit volgt tevens dat de mogelijkheid tot kwijtschelding of proportionele vermindering ingevolge improductiviteit moet worden beoordeeld in hoofde van de belastingplichtige zelf en niet in hoofde van diegene aan wie het goed wordt verhuurd of aan wie een gebruiksrecht wordt verleend in het raam van een overeenkomst van onroerende leasing; indien de belastingplichtige in het raam van een overeenkomst van onroerende leasing een gebruiksrecht toestaat aan een derde, is het goed niet improductief om redenen onafhankelijk van zijn wil (1).
(1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Improductiviteit van het goed - Kwijtschelding of proportionele vermindering - Toepassingsvoorwaarden

- Artt. 15, § 1, 1°, en 257, § 2, 3° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La remise ou la réduction proportionnelle du précompte immobilier est accordée lorsque le contribuable n'a pas occupé l'immeuble bâti non meublé pendant au moins nonante jours dans le courant de l'année et lorsque le fait qu'il soit resté improductif de revenus durant cette période est dû à des raisons indépendantes de sa volonté; il s'ensuit que la possibilité d'accorder la remise ou la réduction proportionnelle pour cause d'improductivité doit s'apprécier dans le chef du contribuable lui-même et non dans le chef de celui à qui le bien est donné en location ou qui se voit concéder un droit d'usage dans le cadre d'un contrat de leasing immobilier; lorsque le contribuable accorde un droit d'usage à un tiers dans le cadre d'un contrat de leasing immobilier, le bien n'est pas improductif pour des raisons indépendantes de sa volonté (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Improductivité du bien - Remise ou réduction proportionnelle - Conditions d'application

- Art. 15, § 1er, 1°, et 257, § 2, 3° *Côte des impôts sur les revenus 1992*

F.16.0031.N

18 januari 2018

AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt.

BELASTING - Belastingenschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

La législation fiscale ne contient aucune disposition générale interdisant l'utilisation d'une preuve obtenue de manière illicite pour déterminer la dette d'impôt et pour infliger, s'il y a lieu, un accroissement ou une amende. L'utilisation par l'administration d'une preuve obtenue de manière illicite doit être contrôlée à la lumière des principes de bonne administration et du droit à un procès équitable: sauf lorsque le législateur prévoit des sanctions particulières, l'utilisation d'une preuve obtenue de manière illicite en matière fiscale ne peut être écartée que si les moyens de preuve ont été obtenus d'une manière tellement contraire à ce qui est attendu d'une autorité agissant selon le principe de bonne administration que cette utilisation ne peut en aucune circonstance être admise, ou si celle-ci porte atteinte au droit du contribuable à un procès équitable; lors de cette appréciation, le juge peut notamment tenir compte d'une ou de plusieurs des circonstances suivantes: le caractère purement formel de l'irrégularité, son incidence sur le droit ou la liberté protégés par la norme transgressée, le caractère intentionnel ou non de l'illégalité commise par l'autorité et la circonstance que la gravité de l'infraction dépasse de loin l'illégalité commise.

IMPOT - Dette fiscale - Moyens de preuve - Preuve obtenue de manière illicite - Conditions d'admissibilité

PREUVE - Matière fiscale - Administration de la preuve - Preuve obtenue de manière illicite - Conditions d'admissibilité

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Preuve - Généralités - Preuve obtenue de manière illicite - Conditions d'admissibilité

F.16.0033.N

18 januari 2018

AC nr. ...

De douaneschuld kan ook bij een proces-verbaal opgesteld overeenkomstig de artikelen 267 en 268 AWDA worden vastgesteld wanneer het exacte bedrag aan rechten bij invoer of bij uitvoer dat voortvloeit uit de douaneschuld met zekerheid wordt vastgesteld ten aanzien van de schuldenaars.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douaneschuld - Boeking - Douaneschuldenaar

- Artt. 2.1, eerste lid, en 2.2, eerste lid EEG-Verordening nr. 1854/89 van de Raad van 14 juni 1989 betreffende de boeking en de betalingsvoorwaarden voor uit hoofde van een douaneschuld te vereffenen bedragen aan rechten bij in- of bij uitvoer

- Artt. 267 en 268 Algemene Wet 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen

La dette douanière peut également être constatée au moyen d'un procès-verbal dressé conformément aux articles 267 et 268 de la loi générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises lorsque le montant exact des droits à l'importation ou à l'exportation résultant de la dette douanière est fixé avec certitude à l'égard des débiteurs.

DOUANES ET ACCISES - Dette douanière - Prise en compte - Débiteur de la dette douanière

- Art. 2.1, al. 1er, et 2.2, al. 1er Règlement C.E.E. n° 1854/89 du Conseil du 14 juin 1989 relatif à la prise en compte et aux conditions de paiement des montants de droits à l'importation ou de droits à l'exportation résultant d'une dette douanière

- Art. 267 et 268 L. générale du 18 juillet 1977 sur les douanes et accises

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 17 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 23 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat - Vrijstelling met progressievoorbehoud - Daadwerkelijke belasting - Vereiste

Uit artikel 17.1, Belgisch-Nederlands dubbelbelastingverdrag volgt dat Nederland als werkstaat heffingsbevoegd is ten aanzien van de inkomsten die een inwoner van België verkrijgt uit de bedoelde werkzaamheden in Nederland en dat België als woonstaat hierop geen belasting kan heffen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 17 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat

- Art. 17 Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Uit artikel 23, § 1, a), Belgisch-Nederlands dubbelbelastingverdrag volgt dat indien een inwoner van België voor bedoelde activiteiten in Nederland inkomsten heeft behaald waarop belasting werd geheven, België deze inkomsten niettemin in aanmerking neemt voor de berekening van het belastingtarief dat van toepassing zou zijn, indien die inkomsten niet waren vrijgesteld; deze verdragsbepaling kent aan België echter niet het recht toe om op inkomsten die in Nederland niet effectief werden belast, alsnog belasting te heffen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdrag tussen België en Nederland dd. 5 juni 2001 - Artikel 23 - Sportbeoefenaar - Heffingsbevoegdheid werkstaat - Vrijstelling met progressievoorbehoud - Daadwerkelijke belasting - Vereiste

- Art. 23, § 1, a) Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-néerlandaise préventive de doubles impositions du 5 juin 2001 - Article 17 - Sportif - Pouvoir d'imposition de l'Etat d'activité

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-néerlandaise préventive de doubles impositions du 5 juin 2001 - Article 23 - Sportif - Pouvoir d'imposition de l'Etat d'activité - Exemption avec réserve de progressivité - Imposition effective - Exigence

Il suit de l'article 17.1 de la Convention belgo-néerlandaise préventive de doubles impositions que les Pays-Bas disposent, en tant qu'État d'activité, d'un pouvoir d'imposition à l'égard des revenus qu'un résident belge tire aux Pays-Bas des activités visées et que la Belgique, en tant qu'État de résidence, ne peut percevoir aucun impôt sur lesdits revenus (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-néerlandaise préventive de doubles impositions du 5 juin 2001 - Article 17 - Sportif - Pouvoir d'imposition de l'Etat d'activité

- Art. 17 Convention du 5 juin 2001 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune

Il suit de l'article 23, § 1er, a), de la Convention belgo-néerlandaise préventive de doubles impositions que lorsqu'un résident de la Belgique a, aux Pays-Bas, tiré des activités visées des revenus qui ont été imposés, la Belgique prend néanmoins ces revenus en considération pour déterminer le taux d'imposition qui serait applicable si les revenus n'étaient pas exonérés; cette disposition conventionnelle ne confère cependant pas à la Belgique le droit de prélever un impôt sur des revenus qui n'ont pas effectivement été imposés aux Pays-Bas.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-néerlandaise préventive de doubles impositions du 5 juin 2001 - Article 23 - Sportif - Pouvoir d'imposition de l'Etat d'activité - Exemption avec réserve de progressivité - Imposition effective - Exigence

- Art. 23, § 1er, a) Convention du 5 juin 2001 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le

F.16.0062.N

19 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Uit Nederland afkomstig pensioen - Belastingheffing - Bevoegde Staat - Overheidspensioen

Conclusie van procureur-generaal.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Sociale zekerheidsuitkeringen - Belastingheffing - Bevoegde Staat

De uitzonderingsregel van artikel 18.6, Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag 2001, welke bepaling dezelfde dienstbetrekking bij dezelfde werkgever beoogt, heeft tot gevolg dat bedoelde sociale zekerheidsuitkeringen voor een periode van maximaal 1 jaar belastbaar zijn in de verdragsluitende Staat waarin de beloningen genoten terzake van de daadwerkelijk vervulde dienstbetrekking mogen worden belast; de uitzonderingsregel geldt ook voor de sociale zekerheidsuitkeringen die worden verleend voor een periode van langer dan 1 jaar op voorwaarde dat de betrokkene naast die uitkeringen nog beloningen geniet op grond van het daadwerkelijk vervullen van de dienstbetrekking die recht gaf op de uitkering (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Sociale zekerheidsuitkeringen - Belastingheffing - Bevoegde Staat - Artt. 18.1 en 18.6 Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Voor de kwalificatie van overheidspensioen in de zin van artikel 19.2 wordt als voorwaarde gesteld dat de aanspraak op dat pensioen moet opgebouwd zijn gedurende een publiekrechtelijke dienstbetrekking, waaronder enkel een formele betrekking in dienst van een publiekrechtelijke overheid kan worden verstaan; pensioenen die opgebouwd zijn in het kader van een privaatrechtelijke dienstbetrekking worden aldus uitdrukkelijk uitgesloten van de toepassing van artikel 19.2, zelfs wanneer die pensioenen door de overheid worden betaald, of door een fonds dat door de overheid in het leven is geroepen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Dubbelbelastingverdragen - Nederland - Uit Nederland afkomstig
2-1-2019

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Conventions préventives de doubles impositions - Pays-Bas - Pension provenant des Pays-Bas - Imposition - Etat compétent - Pension du secteur public

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Conventions préventives de doubles impositions - Pays-Bas - Allocations de sécurité sociale - Imposition - Etat compétent

Il découle de la réglementation dérogatoire prévue à l'article 18.6 de la Convention belgo-néerlandaise de 2001 préventive de la double imposition, qui vise le même emploi au service du même employeur, que les allocations de sécurité sociale visées sont imposables pendant une période maximale d'un an dans l'État contractant où les rémunérations perçues au titre de l'emploi effectivement exercé sont imposables; la réglementation dérogatoire s'applique également aux allocations de sécurité sociale qui sont octroyées durant une période supérieure à un an, à condition que l'intéressé continue à percevoir, outre ces allocations, des rémunérations au titre de l'exercice effectif de l'emploi ayant donné droit aux allocations (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Conventions préventives de doubles impositions - Pays-Bas - Allocations de sécurité sociale - Imposition - Etat compétent - Art. 18.1 et 18.6 Convention du 5 juin 2001 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune

La qualification de pension du service public au sens de l'article 19.2 requiert que le droit à cette pension ait été constitué dans le cadre de l'exercice d'un emploi salarié public, par lequel il y a lieu d'entendre uniquement une occupation formelle au service d'une administration de droit public; les pensions qui ont été constituées dans le cadre d'un emploi régi par le droit privé sont ainsi expressément exclues du champ d'application de l'article 19.2, même lorsqu'elles sont payées par une autorité publique ou par un fonds instauré par ceux-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Conventions préventives de doubles impositions - Pays-Bas -

pensioen - Belastingheffing - Bevoegde Staat - Overheidspensioen

- Art. 19.2 Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

- Art. 23 Protocol I Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

Pension provenant des Pays-Bas - Imposition - Etat compétent - Pension du secteur public

- Art. 19.2 Convention du 5 juin 2001 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune

- Art. 23 Protocole I Convention du 5 juin 2001 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune

F.16.0071.F

20 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Belgisch-Noorse overeenkomst van 14 april 1988 tot het vermijden van dubbele belasting - Belgisch fiscaal rijksinwoner - Piloot van luchtvaartuigen - Exploitatie in internationaal verkeer - Noorse onderneming - Plaats van werkelijke leiding in Noorwegen - Belastingbevoegdheid

Uit de onderlinge samenhang van de artikelen 8, § 1, 15 en 3, § 1, h, van de overeenkomst tussen het koninkrijk België en het koninkrijk Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen volgt dat de lonen die een Belgische fiscale rijksinwoner verkrijgt uit het verrichten van arbeid in loondienst als piloot van luchtvaartuigen die in het internationaal verkeer door een Noorse onderneming worden geëxploiteerd, door Noorwegen belast mogen worden indien die luchtvaartuigen geëxploiteerd worden door die onderneming, die daar haar plaats van werkelijke leiding heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Belgisch-Noorse overeenkomst van 14 april 1988 tot het vermijden van dubbele belasting - Belgisch fiscaal rijksinwoner - Piloot van luchtvaartuigen - Exploitatie in internationaal verkeer - Noorse onderneming - Plaats van werkelijke leiding in Noorwegen - Belastingbevoegdheid

- Artt. 3, § 1, h, 8, § 1, en 15 Overeenkomst tussen België en Noorwegen tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen van 14 april 1988 (Belgisch Staatsblad van 19 december 1991)

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-norvégienne préventive de double imposition du 14 avril 1988 - Résident fiscal belge - Pilote d'aéronefs - Exploitation en trafic international - Entreprise norvégienne - Siège effectif en Norvège - Pouvoir d'imposition

Il suit du rapprochement des articles 8, § 1er, 15 et 3, § 1er, h), de la convention entre le royaume de Belgique et le royaume de Norvège tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune que le pouvoir d'imposition des rémunérations tirées par un résident fiscal belge de l'exercice au service d'une entreprise norvégienne d'un emploi salarié de pilote d'aéronefs exploités en trafic international appartient à la Norvège si ces aéronefs sont exploités par ladite entreprise, qui y a son siège de direction effective (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-norvégienne préventive de double imposition du 14 avril 1988 - Résident fiscal belge - Pilote d'aéronefs - Exploitation en trafic international - Entreprise norvégienne - Siège effectif en Norvège - Pouvoir d'imposition

- Art. 3, § 1er, h, 8, § 1er, et 15 Convention entre la Belgique et la Norvège tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune du 14 avril 1988

F.16.0078.N

25 januari 2018

AC nr. ...

Het middel dat de schending aanvoert van de directe werking van Richtlijn 2010/24/EU van de Raad van 16 maart 2010 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit belastingen, rechten en andere maatregelen, zonder de niet-correcte omzetting van deze Richtlijn aan te voeren, in samenhang met artikel 288, derde lid, VWEU, waaruit de rechtstreekse werking van de Richtlijn zou volgen, is niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Algemeen - Geschonden wetsbepalingen - Directe werking van EU-richtlijn

Het middel dat uitsluitend de schending aanvoert van artikel 18.2, derde lid, Richtlijn 2010/24/EU van de Raad van 16 maart 2010 betreffende de wederzijdse bijstand inzake de invordering van schuldvorderingen die voortvloeien uit belastingen, rechten en andere maatregelen, zonder de nationale bepalingen te vermelden die deze Richtlijn hebben omgezet in het Belgisch recht, is niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Algemeen - Geschonden wetsbepalingen - EU-richtlijn - Omzettingbepalingen - Vereiste

Est irrecevable le moyen qui allègue la méconnaissance de l'effet direct de la directive 2010/24/UE du Conseil du 16 mars 2010 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres mesures, sans invoquer, en combinaison avec l'article 288, alinéa 3, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, le défaut de transposition correcte de cette directive, dont découlerait l'effet direct de celle-ci.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Généralités - Dispositions légales violées - Effet direct d'une directive de l'UE

Est irrecevable le moyen qui se borne à alléguer la violation de l'article 18, paragraphe 2, alinéa 3, de la directive 2010/24/UE du Conseil du 16 mars 2010 concernant l'assistance mutuelle en matière de recouvrement des créances relatives aux taxes, impôts, droits et autres mesures, sans mentionner les dispositions nationales ayant assuré la transposition de cette directive en droit belge.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Généralités - Dispositions légales violées - Directive de l'UE - Modalités de transposition - Exigence

F.16.0087.F

12 januari 2018

AC nr. ...

Het arrest is naar recht verantwoord wanneer het, na te hebben overwogen dat de aantekening, in het register van bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeentelijke overheden, van de bekendmaking van het betwiste belastingreglement geen vaste dagtekening heeft, beslist dat het bewijs van de bekendmaking niet overeenkomstig de wet is geleverd en dat het, bij gebrek aan bekendmaking, niet aan de belastingschuldige kan worden tegengeworpen.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Wettigheid van besluiten en verordeningen - Gemeentelijk belastingreglement - Bekendmaking - Wettelijk bewijs - Register - Aantekening - Vaste dagtekening - Geen vaste dagtekening - Tegenstelbaarheid van het belastingreglement

- Art. L 1133-2 Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

- Art. 1 KB 14 oktober 1991 betreffende de aantekeningen in het register voor de bekendmaking van de reglementen en verordeningen van de gemeenteoverheden

Est légalement justifié, l'arrêt qui, après avoir considéré que l'annotation dans le registre de publications des règlements et ordonnances des autorités communales de la publication du règlement-taxe contesté n'a pas date certaine, décide que la preuve de la publication de ce règlement n'est pas rapportée conformément à la loi et que, faute de publication, il n'est pas opposable au redevable.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Légalité des arrêtes et reglements - Règlement-taxe communal - Publication - Preuve légale - Registre - Annotation - Date certaine - Défaut - Opposabilité du règlement-taxe

- Art. L 1133-2 Code de la démocratie locale et de la décentralisation

- Art. 1er A.R. du 14 octobre 1991 relatif aux annotations dans le registre de publication des règlements et ordonnances des autorités communales

F.16.0102.F

23 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een
2-1-2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 170 - Domaine public de l'État et ceux de son domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Nature -

P. 100/201

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid - Openbare domeingoederen van de Staat - Private domeingoederen van de Staat die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag - Voorwaarde - Wettigheid van de vrijstelling of de vermindering - Toepasselijkheid

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid

De openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang, zijn slechts aan belasting onderworpen als een wettelijke bepaling daarin uitdrukkelijk voorziet; artikel 172, tweede lid, Grondwet, dat bepaalt dat geen vrijstelling of vermindering van belasting kan worden ingevoerd dan door een wet, is daarop niet van toepassing (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid - Openbare domeingoederen van de Staat - Private domeingoederen van de Staat die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag - Voorwaarde - Wettigheid van de vrijstelling of de vermindering - Toepasselijkheid

- Art. 172, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Artikel 172, tweede lid

- Art. 172, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

De openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang, zijn, uit hun aard, niet aan belasting onderworpen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Openbare domeingoederen van de Staat en zijn private domeingoederen die bestemd zijn voor een openbare dienst of een dienst van algemeen belang - Aard - Aanslag

- Art. 170 De gecoördineerde Grondwet 1994

Conclusions du premier avocat général Henkes.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Article 172, alinéa 2 - Biens du domaine public de l'État - Biens de son domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Nature - Imposition - Condition - Légalité de l'exonération ou modération - Applicabilité

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Article 172, alinéa 2

Les biens du domaine public de l'État et ceux de son domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général ne sont soumis à l'impôt que si une disposition légale le prévoit expressément; la disposition de l'article 172, alinéa 2, de la Constitution, aux termes de laquelle nulle exemption ou modération d'impôt ne peut être établie que par une loi, ne leur est pas applicable (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Article 172, alinéa 2 - Biens du domaine public de l'État - Biens de son domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Nature - Imposition - Condition - Légalité de l'exonération ou modération - Applicabilité

- Art. 172, al. 2 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Article 172, alinéa 2

- Art. 172, al. 2 La Constitution coordonnée 1994

Les biens du domaine public de l'État et ceux de son domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général ne sont, de leur nature, pas susceptibles d'être soumis à l'impôt (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 170 - Domaine public de l'État et ceux de son domaine privé qui sont affectés à un service public ou d'intérêt général - Nature - Imposition

- Art. 170 La Constitution coordonnée 1994

Artikel 201, eerste lid, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, in de versie die voortvloeit uit artikel 18 van de wet van 28 juli 1992 houdende fiscale en financiële bepalingen, vóór de wijziging van de inleidende zin van het eerste lid door artikel 16 van de wet van 4 mei 1999 houdende diverse fiscale bepalingen, veronderstelt dat de natuurlijke personen die het vruchtgebruik hebben van meer dan de helft van de aandelen die de meerderheid van het stemrecht van een binnenlandse maatschappij vertegenwoordigen, zelf het stemrecht kunnen uitoefenen dat met die aandelen gepaard gaat, zonder afhankelijk te zijn van de steminstructies van de blote eigenaars indien laatstgenoemden rechtspersonen zijn.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Aandelen - Natuurlijke personen met vruchtgebruik - Stemrecht - Uitoefening van het stemrecht - Rechtspersonen blote eigenaars - Steminstructies - Afhankelijkheid

- Art. 201, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'article 201, alinéa 1er, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992, dans sa version telle qu'elle résulte de l'article 18 de la loi du 28 juillet 1992 portant des dispositions fiscales et financières avant la modification de la phrase liminaire de l'alinéa 1er par l'article 16 de la loi du 4 mai 1999 portant des dispositions fiscales diverses, suppose que les personnes physiques qui détiennent en usufruit plus de la moitié des actions ou parts représentant la majorité des droits de vote d'une société résidente, puissent exercer seules les droits de vote attachés auxdites actions ou parts, sans dépendre des instructions de vote des nu-proprétaires si ceux-ci sont des personnes morales.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Divers - Actions ou parts - Personnes physiques détenteurs en usufruit - Droit de vote - Exercice du droit de vote - Nu-proprétaires personnes morales - Instructions de vote - Dépendance

- Art. 201, al. 1er, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0116.N

17 mei 2018

AC nr. ...

Aangezien de beslissing over de wettigheid van de vraag om inlichtingen gevolgen kan hebben op de beslissing over de wettigheid van de uitbreiding van de onderzoekstermijn, dient te worden beschouwd dat beide beslissingen dusdanig nauw verbonden zijn dat de vernietiging bij cassatiearrest van de eerstgenoemde beslissing zich uitstrekt tot laatstgenoemde beslissing.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Belastingzaken - Vraag om inlichtingen - Uitbreiding onderzoekstermijn - Nauwe band

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Dès lors que la décision sur la légalité de la demande de renseignements peut avoir des conséquences sur la décision relative à la légalité de l'extension du délai d'investigation, il y a lieu de considérer que ces deux décisions sont si étroitement liées que la cassation de la première s'étend à la seconde.

CASSATION - Etendue - Matière fiscale - Demande de renseignements - Extension du délai d'investigation - Lien étroit

- Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

De akte van gedeeltelijke afstand waarbij verweerster afstand doet van het middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep dat zij opwierp in de memorie van antwoord, heeft geen weerslag op de ontvankelijkheid van de memorie; indien de memorie van antwoord, die een middel van niet-ontvankelijkheid van het cassatieberoep aanvoert niet werd betekend aan de advocaat van de eiser voorafgaand aan de indiening ervan ter griffie, is deze niet-ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Grond van niet-ontvankelijkheid - Afstand - Betekening - Vereiste

- Art. 1092, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

L'acte de désistement partiel par lequel la défenderesse se désiste de la fin de non-recevoir qu'elle a opposée au pourvoi dans le mémoire en réponse est sans incidence sur la recevabilité du mémoire; le mémoire en réponse qui oppose une fin de non-recevoir au pourvoi est irrecevable s'il n'a pas été signifié à l'avocat du demandeur préalablement à sa remise au greffe.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire en réponse - Fin de non-recevoir - Désistement - Signification - Exigence

- Art. 1092, al. 4 Code judiciaire

De vereiste dat er aanwijzingen van belastingontduiking moeten bestaan "voor het bedoelde tijdperk" houdt niet in dat die aanwijzingen moeten steunen op of mede moeten steunen op feiten of vaststellingen die zich binnen het bedoelde tijdperk situeren; feiten betreffende latere aanslagjaren kunnen bijgevolg op zich aanwijzingen van belastingontduiking vormen voor eerdere aanslagjaren.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Allerlei - Onderzoekstermijn - Aanvullende termijn van twee jaar - Toepassingsvoorwaarde - Voorafgaande kennisgeving - Aanwijzingen inzake belastingontduiking - Bedoeld tijdperk - Art. 333, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

In geval van vernietiging zonder precisering van de omvang ervan, is deze in de regel beperkt tot de punten van de beslissing waartegen het cassatieberoep is gericht, zij het met inbegrip van de beslissingen die van de vernietigde beslissing het gevolg zijn, de beslissingen die in nauw verband staan met de vernietigde beslissing en de beslissingen die, vanuit het oogpunt van de omvang van de cassatie, niet onderscheiden zijn van de bestreden beslissing.

VERWIJZING NA CASSATIE - Belastingzaken - Vernietiging - Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

L'exigence selon laquelle il doit exister des indices de fraude fiscale « pour la période considérée » n'implique pas que lesdits indices doivent reposer exclusivement ou en partie sur des faits ou des constatations qui se situent au cours de la période considérée; des faits relatifs à des exercices d'imposition ultérieurs peuvent dès lors constituer à eux seuls des indices de fraude fiscale pour des exercices d'imposition antérieurs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Divers - Délai d'investigation - Délai supplémentaire de deux ans - Condition d'application - Notification préalable - Indices de fraude fiscale - Période considérée - Art. 333, al. 3 Code des impôts sur les revenus 1992

La cassation qui est prononcée sans précision quant à son étendue est en règle limitée aux chefs de la décision contre lesquels le pourvoi est dirigé, ce qui inclut toutefois les décisions qui constituent une suite de la décision attaquée ou qui lui sont unies par un lien étroit et les décisions qui, du point de vue de l'étendue de la cassation, ne sont pas distinctes de la décision attaquée.

RENVOI APRES CASSATION - Matière fiscale - Cassation - Art. 1110, al. 1er Code judiciaire

F.16.0117.F

11 mei 2018

AC nr. ...

De geldboete inzake belasting over de toegevoegde waarde wordt niet uitgesproken door de rechter maar krachtens de belastingwet opgelegd door de taxatieambtenaar die het desbetreffende dwangbevel uitvaardigt, zodat elke parallel met de regel van de eenstemmigheid van de rechters in strafzaken uitgesloten is. (Impliciete oplossing)

RECHTBANKEN - Belastingzaken - Artikelen 109bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek en 211bis, Wetboek van Strafvordering - Straf - Verzwaring in hoger beroep - Eenstemmigheid

*- Art. 109bis, § 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering*

RECHTBANKEN - Belastingzaken - Artikel 109bis, § 3, Gerechtelijk Wetboek - Belasting over de toegevoegde waarde - Dwangbevel - Geldboete tegen het maximumtarief - Vordering tot kwijschelding of vermindering van de geldboete - Alleensprekend rechter

*- Art. 109bis, § 3 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering*

Dès lors que ce n'est pas le juge qui prononce une amende en matière de taxe sur la valeur ajoutée mais l'agent taxateur qui l'applique en vertu de la loi fiscale et décerne la contrainte y afférente, aucun parallèle n'est possible avec la règle de l'unanimité des juges en matière répressive. (Solution implicite)

TRIBUNAUX - Force de chose jugée - Articles 109bis, § 1er, du Code judiciaire et 211bis du Code d'instruction criminelle - Peine - Aggravation en degré d'appel - Unanimité

*- Art. 109bis, § 3 Code judiciaire
- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle*

TRIBUNAUX - Force de chose jugée - Article 109bis, § 3, du Code judiciaire - Taxe sur la valeur ajoutée - Contrainte - Amende au taux maximum - Demande de remise ou de réduction de l'amende - Juge unique

*- Art. 109bis, § 3 Code judiciaire
- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle*

F.16.0120.F

8 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Conclusions du premier avocat général Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aandelenoptie - Kosteloze toekenning - Geen beursnotering - Werkelijke waarde van het belastbare voordeel - Uitgever en verkrijger - Omvang en vergoeding van het financiële risico

Uit artikel 36, §1, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en uit artikel 43, §§1 tot 5, van de wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen volgt niet dat de werkelijke waarde van het belastbare voordeel voortvloeiend uit de kosteloze toekenning van een aandelenoptie, wanneer deze forfaitair wordt bepaald bij gebrek aan beursnotering van de optie, geen aanwijzing zou geven over de omvang van het financiële risico dat de uitgever als tegenprestatie op zich neemt tijdens de looptijd van de optie en evenmin dat de verkrijger van die optie, door aan de uitgever een prijs gelijk aan die waarde te betalen, méér dan dat risico zou vergoeden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 371.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Aandelenoptie - Kosteloze toekenning - Geen beursnotering - Werkelijke waarde van het belastbare voordeel - Uitgever en verkrijger - Omvang en vergoeding van het financiële risico

- Art. 36, § 1, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 43, §§ 1 tot 5 Wet 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Option sur actions - Attribution gratuite - Pas de cotation en bourse - Valeur réelle de l'avantage imposable - Emetteur et acquéreur - Mesure et rémunération du risque financier

Il ne suit de l'article 36, § 1er, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 et de l'article 43, § 1 à § 5, de la loi du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des dispositions diverses ni que, lorsqu'elle est fixée forfaitairement à défaut de cotation en bourse de l'option, la valeur réelle de l'avantage imposable résultant de l'attribution gratuite d'une option sur actions ne donnerait pas la mesure du risque financier assumé en contrepartie par l'émetteur pendant la durée de l'option ni qu'en payant à ce dernier un prix égal à ladite valeur, son acquéreur rémunérerait davantage que ce risque (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Option sur actions - Attribution gratuite - Pas de cotation en bourse - Valeur réelle de l'avantage imposable - Emetteur et acquéreur - Mesure et rémunération du risque financier

- Art. 36, § 1er, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 43, § 1er à 5 L. du 26 mars 1999 relative au plan d'action belge pour l'emploi 1998 et portant des dispositions diverses

F.16.0123.F

11 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Schending van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (geconsolideerde versies van het Verdrag van Amsterdam van het Verdrag van Nice) - Goedkeuringswet - Geen vermelding - Ontvankelijkheid

Het middel is niet ontvankelijk, wanneer het de schending aanvoert van artikel 39 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Unie, geconsolideerde versie van het Verdrag van Amsterdam, dat in werking is getreden op 1 mei 1999, alsook geconsolideerde versie van het Verdrag van Nice, dat in werking is getreden op 1 februari 2003, zonder de wet te verduidelijken die de voormelde verdragen heeft goedgekeurd. 1 Zie concl. OM in Pas., 2018, nr.301.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Schending van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (geconsolideerde versies van het Verdrag van

2-1-2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Violation du Traité instituant la Communauté européenne (versions consolidées du Traité d'Amsterdam et du Traité de Nice) - Loi d'approbation - Défaut d'indication - Recevabilité

N'est pas recevable le moyen qui invoque la violation de l'article 39 du Traité instituant la Communauté européenne, version consolidée du traité d'Amsterdam, entrée en vigueur le 1er mai 1999, ainsi que version consolidée du traité de Nice, entrée en vigueur le 1er février 2003, sans préciser la loi qui a approuvé ces traités (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Violation du Traité instituant la Communauté européenne (versions consolidées du Traité d'Amsterdam et du Traité de

P. 104/201

F.16.0126.F

11 mei 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

REGISTRATIE (RECHT VAN) - Preferentieel tarief - Schenkingsakte - Registratie - Naderhand geformuleerd verzoek tot toepassing van het preferentieel tarief - Grond van teruggave - Geen grond

Uit de artikelen 208 en 209, 1°, b), en 131, van het Wetboek van registratierechten volgt niet dat een verzoek tot toepassing van het preferentieel tarief van artikel 131ter, § 1, van dat wetboek, dat wordt geformuleerd na het registreren van de schenkingsakte, een grond van teruggave vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2018, nr.302.

REGISTRATIE (RECHT VAN) - Preferentieel tarief - Schenkingsakte - Registratie - Naderhand geformuleerd verzoek tot toepassing van het preferentieel tarief - Grond van teruggave - Geen grond

- Artt. 131, 131ter, § 1, 208 en 209, 1°, b) Wetboek registratierechten

Conclusions du premier avocat général Henkes.

ENREGISTREMENT (DROIT D') - Tarif préférentiel - Acte de donation - Enregistrement - Demande de tarif préférentiel faite après - Cause de restitution - Non

Il ne suit pas des articles 208 et 209, 1°, b), et 131, du Code des droits d'enregistrement, qu'une demande d'application du tarif préférentiel de l'article 131ter, § 1er, de ce code formulée après la présentation de l'acte de donation à la formalité de l'enregistrement constitue une cause de restitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENREGISTREMENT (DROIT D') - Tarif préférentiel - Acte de donation - Enregistrement - Demande de tarif préférentiel faite après - Cause de restitution - Non

- Art. 131, 131ter, § 1er, 208 et 209, 1°, b) Code des droits d'enregistrement

F.16.0127.F

12 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Probatiewet - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Toepasselijkheid

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Geen toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Herstel

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Passend herstel - Toepasselijkheid van artikel 70, § 2, Btw-wetboek

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Toekenning - Aan de strafrechter opgelegde beperkingen op de toekenning - Fiscale rechter niet gebonden - Veroordeling tot een fiscale geldboete - Rechtsmiddel voor de fiscale rechter - Effectiviteit

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Uitstel - Vervulde wettelijke voorwaarden - Toekenning - Vonnisgerecht - Beoordelingsbevoegdheid

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation - Articles 8 et 18bis de la loi du 29 juin 1964 - Applicabilité

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Sursis - Mesure non prévue légalement - Pas d'octroi si mesure légalement prévue - Redressement

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Sursis - Mesure non prévue légalement - Octroi si mesure légalement prévue - Redressement approprié - Applicabilité de l'article 70, § 2, C.T.V.A.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Sursis - Octroi - Restrictions à l'octroi imposées au juge pénal - Juge fiscal non lié - Condamnation à une amende fiscale - Recours devant le juge fiscal - Effectivité

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Articles 8 et 18bis de la loi du 29 juin 1964 - Sursis - Conditions légales satisfaites - Octroi - Jurisdiction de jugement - Pouvoir d'appréciation

Het feit dat de fiscale rechter bij zijn beslissing of uitstel al dan niet moest zijn verleend niet gebonden is door de aan de strafrechter opgelegde beperkingen op het uitstel, impliceert op zich niet dat de tot een geldboete veroordeelde persoon geen daadwerkelijk rechtsmiddel voor de fiscale rechter geniet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Toekenning - Aan de strafrechter opgelegde beperkingen op de toekenning - Fiscale rechter niet gebonden - Veroordeling tot een fiscale geldboete - Rechtsmiddel voor de fiscale rechter - Effectiviteit

De artikelen 8, § 1, en 18bis Probatiwet stellen de voorwaarden vast waaronder uitstel van de tenuitvoerlegging van een strafrechtelijke veroordeling kan worden verleend; wanneer de veroordeelde voldoet aan de wettelijke voorwaarden om uitstel te genieten, dient de vonnisrechter op grond van eigen overwegingen te beoordelen of die maatregel bevolen moet worden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Artikelen 8 en 18bis Probatiwet - Uitstel - Vervulde wettelijke voorwaarden - Toekenning - Vonnisgerecht - Beoordelingsbevoegdheid - Art. 70, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Wanneer de fiscale rechter meent dat er geen grond zou bestaan om uitstel te verlenen indien de wet in die maatregel had voorzien, bestaat er geen grond tot herstel (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Geen toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Herstel

Wanneer de fiscale rechter oordeelt dat er uitstel moest zijn verleend indien de wet in die maatregel had voorzien, verleent hij de eiser het passende herstel door de toepassing van voornoemd artikel 70, § 2, eerste lid, te weigeren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Uitstel - Niet bij wet voorziene maatregel - Toekenning indien de maatregel bij wet is voorzien - Passend herstel - Toepasselijkheid van artikel 70, § 2, Btw-wetboek

- Art. 70, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Le seul fait que, pour décider s'il aurait convenu ou non d'accorder un sursis, le juge fiscal ne soit pas lié par les restrictions à l'octroi imposées au juge pénal n'implique pas que la personne condamnée à une amende fiscale ne bénéficie pas d'un recours effectif devant le juge fiscal (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Sursis - Octroi - Restrictions à l'octroi imposées au juge pénal - Juge fiscal non lié - Condamnation à une amende fiscale - Recours devant le juge fiscal - Effectivité

Les articles 8, § 1er, et 18bis de la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation fixent les conditions dans lesquelles il peut être sursis à l'exécution d'une condamnation pénale; lorsque le condamné se trouve dans les conditions légales pour bénéficier du sursis, il appartient à la juridiction de jugement d'apprécier, sur la base de considérations qui lui sont propres, s'il convient d'ordonner cette mesure (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Articles 8 et 18bis de la loi du 29 juin 1964 - Sursis - Conditions légales satisfaites - Octroi - Juridiction de jugement - Pouvoir d'appréciation - Art. 70, § 2 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Lorsque le juge fiscal estime qu'il n'y aurait pas eu lieu d'accorder un sursis si cette mesure avait été prévue par la loi, il n'y a pas matière à redressement (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Sursis - Mesure non prévue légalement - Pas d'octroi si mesure légalement prévue - Redressement

Lorsque le juge fiscal estime qu'il y aurait eu lieu d'accorder un sursis si cette mesure avait été prévue par la loi, il accorde le redressement approprié au demandeur en refusant de faire application de l'article 70, § 2, alinéa 1er, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Sursis - Mesure non prévue légalement - Octroi si mesure légalement prévue - Redressement approprié - Applicabilité de l'article 70, § 2, C.T.V.A.

- Art. 70, § 2 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Noch de Probatiewet noch, inzonderheid, de artikelen 8 en 18bis van die wet zijn van toepassing op de fiscale geldboete van artikel 70, § 2, Btw-wetboek (1). Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Artikel 70, § 2, Btw-Wetboek - Fiscale geldboete - Probatiewet - Artikelen 8 en 18bis Probatiewet - Toepasselijkheid

- Art. 70, § 2 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Ni la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation ni spécialement ses articles 8 et 18bis sont applicables à l'amende fiscale visée à l'article 70, § 2, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Article 70, § 2, C.T.V.A. - Amende fiscale - Loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation - Articles 8 et 18bis de la loi du 29 juin 1964 - Applicabilité

- Art. 70, § 2 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.16.0132.F

20 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gemeentebelasting op vertoningen en gemaklijkheden - Belasting berekend op de hieruit verkregen bruto-ontvangsten

Een lokale belasting die, net als de inkomstenbelastingen, inkomsten treft, is verboden omdat de belastbare grondslag dezelfde is; dat is het geval voor een gemeentebelasting op vertoningen en gemaklijkheden die berekend wordt op de hieruit verkregen bruto-ontvangsten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gemeentebelasting op vertoningen en gemaklijkheden - Belasting berekend op de hieruit verkregen bruto-ontvangsten

- Art. 464, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Taxe communale frappant les spectacles et divertissements - Taxe calculée sur les recettes brutes qui en sont tirées

Une taxe locale qui, à l'instar des impôts sur les revenus, frappe des revenus est interdite en raison de l'identité de l'assiette imposable; tel est le cas d'une taxe communale frappant les spectacles et divertissements qui est calculée sur les recettes brutes qui en sont tirées (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Taxe communale frappant les spectacles et divertissements - Taxe calculée sur les recettes brutes qui en sont tirées

- Art. 464, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0137.F

2 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Algemeen - Belastingverordening - Ministeriële omzendbrief - Niet in de verordening overgenomen tekst - Rechtstreekse of onrechtstreekse verwijzing in de verordening - Onlosmakelijk deel van de verordening

Een ministeriële omzendbrief waarnaar een belastingreglement rechtstreeks of via een andere, daarin bedoelde omzendbrief verwijst, zonder de tekst ervan over te nemen, ook als die omzendbrief in het Belgisch Staatsblad werd bekendgemaakt, maakt niet onlosmakelijk deel uit van dat reglement (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. .

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Algemeen - Belastingverordening - Ministeriële omzendbrief - Niet in de verordening overgenomen tekst - Rechtstreekse of onrechtstreekse verwijzing in de verordening - Onlosmakelijk deel van de verordening

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Généralités - Règlement-taxe - Circulaire ministérielle - Texte pas reproduit dans le règlement - Référence directe ou indirecte dans le règlement - Partie intégrante du règlement

Ne fait pas partie intégrante d'un règlement-taxe, une circulaire ministérielle, fût-elle publiée au Moniteur belge, à laquelle, sans en reproduire le texte, le règlement-taxe se réfère, directement ou par le truchement d'une autre circulaire qu'il vise (1). (1) Voir les concl. dit « en substance » du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Généralités - Règlement-taxe - Circulaire ministérielle - Texte pas reproduit dans le règlement - Référence directe ou indirecte dans le règlement - Partie intégrante du règlement

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Enkel aan de belastingplichtige toegekend rechtsmiddel - Administratie - Verantwoording van de aanslag - Middelen - Rechter - Bevoegdheid

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Bezwaar - Voorafgaande voorwaarde - Betwisting - Voorwerp

Uit de artikelen 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek, alsook uit de artikelen 366 en volgende van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, en inzonderheid uit artikel 375, § 1, tweede lid, van dat wetboek, volgt dat, hoewel de rechtsvordering vereist dat eerst bezwaar wordt ingediend, het geschil voor de rechtbank van eerste aanleg niet de eventuele beslissing van de directeur over dat bezwaar maar de aanslag zelf betreft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 303, en de daarin vermelde rechtspraak.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Bezwaar - Voorafgaande voorwaarde - Betwisting - Voorwerp

- Artt. 569, eerste lid, 32°, en 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

- Art. 366 e.v., inz. art. 375, § 1, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Hoewel artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek enkel aan de belastingplichtige een rechtsmiddel tegen de beslissing van de gewestelijke directeur der directe belastingen toekent, valt hieruit niet af te leiden dat de administratie, voor de rechter, niet alle gegevens kan aanvoeren die de vestiging van de litigieuze aanslag kunnen verantwoorden, zoals die na de beslissing van de directeur blijft bestaan, en evenmin dat de rechter enkel daarop acht mag slaan binnen de grenzen waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 303, en de daarin vermelde rechtspraak.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Enkel aan de belastingplichtige toegekend rechtsmiddel - Administratie - Verantwoording van de aanslag - Middelen - Rechter - Bevoegdheid

- Art. 1385undecies Gerechtelijk Wetboek

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Décision du directeur des contributions directes - Voie de recours ouverte au seul contribuable - Administration - Justification de la cotisation - Moyens - Juge - Pouvoir

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Décision du directeur des contributions directes - Action en justice - Admissibilité - Réclamation - Préalable - Contestation - Objet

Il suit des articles 569, alinéa 1er, 32°, et 1385undecies du Code judiciaire, ainsi que des articles 366 et suivants du Code des impôts sur les revenus 1992, spécialement de l'article 375, § 1er, alinéa 2, de ce code, que, si la réclamation est le préalable qui rend admissible l'action en justice, ce n'est pas la décision directoriale éventuellement rendue sur cette réclamation qui est susceptible de faire l'objet d'une contestation devant le tribunal de première instance mais l'imposition elle-même (1). (1) Voir les concl. du MP et la jurisprudence y mentionnée.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Décision du directeur des contributions directes - Action en justice - Admissibilité - Réclamation - Préalable - Contestation - Objet

- Art. 569, al. 1er, 32°, et 1385undecies Code judiciaire

- Art. 366 et s., spéc. art. 375, § 1er, al. 2 Cône des impôts sur les revenus 1992

Si l'article 1385undecies du Code judiciaire ne prévoit de voie de recours contre la décision du directeur régional des contributions directes qu'en faveur du contribuable, il ne s'en déduit ni que l'administration ne peut invoquer devant le juge tous les éléments de nature à justifier l'établissement de la cotisation litigieuse telle qu'elle subsiste après la décision directoriale ni que le juge ne peut y avoir égard dans les limites de sa saisine (1). (1) Voir les concl. du MP et la jurisprudence y mentionnée.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Décision du directeur des contributions directes - Voie de recours ouverte au seul contribuable - Administration - Justification de la cotisation - Moyens - Juge - Pouvoir

- Art. 1385undecies Code judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Onproductiviteit

OPENBAAR DOMEIN - Gemeente - Toekenning van een erfpacht - Gevolg - Statuut als domeingoed

OPENBAAR DOMEIN - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Onproductiviteit

Een gemeente kan, via een extern verzelfstandigd agentschap onder de vorm van een vereniging zonder winstoogmerk in de zin en onder de voorwaarden van het Gemeentedecreet, een openbaar domeingoed dat bestemd is voor het gebruik van allen bezwaren met een erfpacht voor zover daarmee geen afbreuk wordt gedaan aan haar recht om te allen tijde dat gebruik te regelen; het onroerend goed verliest door de toekenning van een erfpacht haar statuut als domeingoed niet (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

OPENBAAR DOMEIN - Gemeente - Toekenning van een erfpacht - Gevolg - Statuut als domeingoed

- Artt. 191, 245, §§ 1, 2 en 3, 246, §§ 1, 2 en 3 Gemeentedecreet 15 juli 2005

Een goed behoort tot het openbaar domein wanneer het door de bevoegde overheid uitdrukkelijk of stilzwijgend bestemd wordt tot het gebruik van allen of voor een openbare dienst; het gebruik ervan mag geen afbreuk doen aan het recht van de overheid om het te allen tijde volgens de behoeften en het belang van alle burgers te regelen en te vrijwaren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

OPENBAAR DOMEIN - Beslissing van de directeur der directe belastingen - Enkel aan de belastingplichtige toegekend rechtsmiddel - Administratie - Verantwoording van de aanslag - Middelen - Rechter - Bevoegdheid

Het onproductief zijn van het onroerend goed, als één van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de vrijstelling van onroerende voorheffing als nationaal domeingoed, is niets anders dan de ongeschiktheid van het onroerend goed om het voorwerp te zijn van een privaat genot vanwege de openbare dienst die er eigenaar van is; deze ongeschiktheid vloeit voort uit de bestemming die aan het onroerend goed wordt gegeven (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Onproductiviteit

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Exonération - Domaines nationaux - Improductivité

DOMAINE PUBLIC - Commune - Concession d'un droit d'emphyteose - Conséquence - Statut de domaine national

DOMAINE PUBLIC - Exonération - Domaines nationaux - Improductivité

Une commune peut, par le truchement d'une agence autonomisée externe ayant la forme d'une association sans but lucratif au sens du décret du 15 juillet 2005, qui a été créée dans les conditions fixées par celui-ci, grever d'un droit d'emphytéose un bien du domaine public destiné à l'usage de tous, pour autant que cela ne porte pas atteinte à son droit de réglementer cet usage à tout moment; le bien immobilier ne perd pas son statut de domaine national du fait de la concession d'un droit d'emphytéose (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

DOMAINE PUBLIC - Commune - Concession d'un droit d'emphyteose - Conséquence - Statut de domaine national

- Art. 191, 245, §§ 1, 2 et 3, 246, §§ 1, 2 et 3 Décret communal du 15 juillet 2005

Un bien appartient au domaine public lorsque, par une décision expresse ou tacite de l'autorité compétente, il est affecté à l'usage de tous ou à un service public; son usage ne peut porter atteinte au droit de l'autorité de le réglementer et de le préserver à tout moment en fonction des besoins et dans l'intérêt de l'ensemble des citoyens (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

DOMAINE PUBLIC - Décision du directeur des contributions directes - Voie de recours ouverte au seul contribuable - Administration - Justification de la cotisation - Moyens - Juge - Pouvoir

L'improductivité du bien immobilier, qui est l'une des conditions à remplir pour pouvoir bénéficier, en tant que domaine national, de l'exonération du précompte immobilier, n'est autre que son caractère impropre à toute jouissance privative, lequel est lié au fait qu'un service public en est propriétaire; ce caractère impropre découle de l'affectation qui est donnée au bien immobilier (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Exonération - Domaines nationaux - Improductivité

F.16.0160.N

18 januari 2018

AC nr. ...

De rechter die vaststelt dat de boete van 200 % zich niet in redelijke verhouding bevindt met de relatief beperkte omvang van de fraude en dat de belastingplichtige niet de bedenker is van het grootschalig fraudecircuit en eerder een passieve rol speelde in een fraudesysteem dat haar door haar leverancier werd aangeboden, en vervolgens oordeelt dat de opgelegde geldboete dient te worden verminderd tot 50%, oefent zijn evenredigheidstoetsing uit op grond van ter zake pertinente elementen.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Administratieve sancties met repressief karakter - Wettelijkheid van de sanctie - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van de rechter - Beoordelingscriteria - Pertinente elementen

- Artt. 70, § 1, en 84 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Het toetsingsrecht van de rechter aan wie gevraagd wordt een B.T.W.-boete te toetsen die een repressief karakter heeft, moet in het bijzonder aan de rechter toelaten na te gaan of de administratieve geldboete niet onevenredig is met de inbreuk, zodat de rechter mag onderzoeken of het bestuur naar redelijkheid kon overgaan tot het opleggen van een administratieve geldboete met zodanige omvang.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Administratieve sancties met repressief karakter - Wettelijkheid van de sanctie - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van de rechter - Doeleinden

Le juge qui constate qu'une amende de 200 % n'est pas raisonnablement proportionnée à l'ampleur limitée de la fraude et que l'assujetti n'est pas le concepteur du circuit de fraude à grande échelle mais a plutôt joué un rôle passif dans un mécanisme de fraude proposé par son fournisseur et qui décide ensuite que l'amende infligée doit être ramenée à 50 % exerce son contrôle de proportionnalité à la lumière d'éléments pertinents de la cause.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Sanctions administratives à caractère répressif - Légalité de la sanction - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge - Critères d'appréciation - Éléments pertinents

- Art. 70, § 1er, et 84 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Le droit de contrôle du juge auquel il est demandé de contrôler une amende infligée en matière de taxe sur la valeur ajoutée ayant un caractère répressif doit notamment lui permettre de vérifier si l'amende administrative n'est pas disproportionnée à l'infraction, de sorte qu'il peut examiner si l'administration pouvait raisonnablement infliger une amende administrative d'une telle importance.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Sanctions administratives à caractère répressif - Légalité de la sanction - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge - Objectifs

F.17.0003.N

18 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN - Sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Sancties - Administratieve geldboeten - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

Conclusions de l'avocat general délégué Van der Fraenen.

AMENDE ADMINISTRATIVE EN MATIERE FISCALE - Sanctions de nature pénale - Mise à exécution préalablement à une décision judiciaire définitive - Présomption d'innocence - Compatibilité

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Sanctions - Amendes administratives - Présomption d'innocence - Compatibilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Sanctions administratives de nature pénale - Mise à exécution préalablement à une décision judiciaire définitive - Présomption d'innocence - Compatibilité

Het vermoeden van onschuld gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM sluit in principe niet uit dat wordt overgegaan tot tenuitvoerlegging van de administratieve boete vooraleer de belastingplichtige bij een definitieve rechterlijke beslissing schuldig is bevonden; gelet op de ernstige gevolgen die de onmiddellijke tenuitvoerlegging kan hebben voor de betrokkene, is de fiscale administratie ertoe gehouden om slechts binnen redelijke grenzen tot dergelijke onmiddellijke tenuitvoerlegging over te gaan, waarbij zij een billijk evenwicht dient na te streven tussen alle op het spel staande belangen (1). (1) Zie concl. OM.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN - Sanctions van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

- Art. 70, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Tenuitvoerlegging voorafgaand aan definitieve rechterlijke beslissing - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

- Art. 70, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het vermoeden van onschuld gewaarborgd door artikel 6.2 EVRM staat er niet aan in de weg dat aan de fiscale administratie de taak kan worden opgedragen om administratieve geldboetes op te leggen bij overtreding van de belastingwet, zelfs al zijn deze sancties zwaar, voor zover de belastingplichtige de sanctie ter beoordeling kan voorleggen aan een rechter met volle rechtsmacht; onder dezelfde voorwaarde staat artikel 6.2 EVRM evenmin eraan in de weg dat in geval van niet-betaling interest verschuldigd is op het bedrag van de boete (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Sanctions - Administratieve geldboeten - Vermoeden van onschuld - Verenigbaarheid

- Art. 70, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde
- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

La présomption d'innocence garantie par l'article 6.2 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne s'oppose pas, en principe, à ce que l'amende administrative soit mise à exécution avant que l'assujetti n'ait été reconnu coupable par une décision judiciaire définitive; eu égard aux graves conséquences qu'une telle mise à exécution immédiate peut avoir pour l'intéressé, l'administration fiscale est tenue de ne procéder à celle-ci que dans des limites raisonnables et doit veiller à ménager un juste équilibre entre l'ensemble des intérêts en présence (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AMENDE ADMINISTRATIVE EN MATIERE FISCALE - Sanctions de nature pénale - Mise à exécution préalablement à une décision judiciaire définitive - Présomption d'innocence - Compatibilité

- Art. 70, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Sanctions administratives de nature pénale - Mise à exécution préalablement à une décision judiciaire définitive - Présomption d'innocence - Compatibilité

- Art. 70, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La présomption d'innocence garantie par l'article 6.2 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne s'oppose pas à ce que l'administration fiscale puisse se voir confier la mission d'infliger des amendes administratives, même lourdes, en cas d'infraction à la législation fiscale, pour autant que l'assujetti puisse soumettre la sanction à l'appréciation d'un juge disposant d'une compétence de pleine juridiction; sous cette même condition, l'article 6.2 de ladite convention ne s'oppose pas davantage à ce que des intérêts soient dus sur le montant de l'amende en cas de non-paiement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Sanctions - Amendes administratives - Présomption d'innocence - Compatibilité

- Art. 70, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée
- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Laattijdige aangifte

Op grond van het artikel 444 WIB92 kan enkel een belastingverhoging worden opgelegd in geval van niet-aangifte, onvolledige aangifte of onjuiste aangifte; geen belastingverhoging kan worden opgelegd wegens de laattijdige indiening van een aangifte (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - Belastingverhoging - Laattijdige aangifte - Art. 444 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sanctions. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines - Accroissement d'impôt - Déclaration tardive

En vertu de l'article 444 du Code des impôts sur les revenus 1992, un accroissement d'impôt ne peut être appliqué qu'en cas d'absence de déclaration ou en cas de déclaration incomplète ou inexacte ; aucun accroissement d'impôt ne peut être appliqué pour cause d'introduction tardive de la déclaration (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sanctions. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines - Accroissement d'impôt - Déclaration tardive - Art. 444 Code des impôts sur les revenus 1992

Uit artikel 15, § 3, van de overeenkomst tussen België en Luxemburg van 17 september 1970 tot het vermijden van dubbele belasting en tot regeling van sommige andere aangelegenheden inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen, zoals gewijzigd door de avenant van 11 december 2002, volgt dat de Belgische fiscale rijksinwoner die arbeid in loondienst verricht aan boord van een wegvoertuig dat in het internationale verkeer wordt geëxploiteerd, geacht wordt die activiteit in het Groothertogdom Luxemburg uit te oefenen, louter op grond dat het transportbedrijf waarvoor die dienstbetrekking wordt uitgeoefend, daar zijn plaats van werkelijke leiding heeft (1). (1) Vgl. Cass. 28 oktober 2011, AR F.09.0156.F, AC 2011, nr. 581.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Belgisch-Luxemburgse overeenkomst van 17 september 1970 tot het vermijden van dubbele belasting en avenant van 11 december 2002 - Belgisch fiscaal rijksinwoner - Loontrekkende aan boord van een wegvoertuig - Internationale exploitatie - Transportbedrijf - Plaats van werkelijke leiding in het Groothertogdom Luxemburg - Plaats waar de arbeid in loondienst wordt uitgeoefend

- Art. 15, § 3 Verdrag van 17 september 1970 tussen België en Luxemburg tot het vermijden van dubbele belasting

Il suit de l'article 15, § 3, de la convention entre le royaume de Belgique et le Grand-Duché de Luxembourg en vue d'éviter les doubles impositions et de régler certaines autres questions en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune du 17 septembre 1970, tel que modifié par l'Avenant du 11 décembre 2002, que le résident fiscal belge qui exerce un emploi salarié à bord d'un véhicule routier exploité en trafic international est censé exercer cette activité au Grand-Duché de Luxembourg du seul fait que l'entreprise de transport au service de laquelle cet emploi est exercé y a son siège de direction effective (1). (1) Comp. Cass. 28 octobre 2011, RG. F.09.0156.F, Pas. 2011, n° 581.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention belgo-luxembourgeoise préventive de double imposition du 17 septembre 1970 et Avenant du 11 décembre 2002 - Résident fiscal belge - Salarié à bord d'un véhicule routier - Exploitation internationale - Entreprise de transport - Siège de direction effective au Grand-Duché de Luxembourg - Lieu d'exercice de l'activité salariée

- Art. 15, § 3 Convention de la double imposition du 17 septembre 1970, entre la Belgique et le Luxembourg

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN -

2-1-2019

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes

P. 112/201

Gemeentebelastingen - Gemeente Koksijde - Belasting op de tweede verblijven - Milieubelasting - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Van der Fraenen.

BELASTING - Gelijkheid inzake belastingen - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

In het kader van de beoordeling door de rechter of er voor een door de overheid gemaakt onderscheid tussen belastingplichtigen een objectieve en redelijke verantwoording bestaat, kan van die overheid niet worden gevergd dat zij het bewijs moet leveren dat dit onderscheid of de afwezigheid ervan berust op zekere en vaststaande feiten of dat het gemaakte onderscheid noodzakelijk bepaalde gevolgen heeft; het volstaat dat in redelijkheid blijkt dat er een objectieve verantwoording bestaat of kan bestaan voor het gemaakte onderscheid (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING - Gelijkheid inzake belastingen - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Gemeente Koksijde - Belasting op de tweede verblijven - Milieubelasting - Gelijkheidsbeginsel - Verschillende fiscale behandeling bepaalde categorieën - Wijze van verantwoording

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal gelijkheidsbeginsel

- Artt. 10, 11 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

communales - Commune de Coxyde - Taxe sur les secondes résidences - Taxe environnementale - Principe d'égalité - Traitement fiscal différent à l'égard de certaines catégories - Mode de justification

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOT - Egalité en matière d'impôts - Traitement fiscal différent à l'égard de certaines catégories - Mode de justification

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Principe d'égalité en matière d'impôts

Dans le cadre de l'appréciation, par le juge, de l'existence d'une justification objective et raisonnable à une distinction opérée entre des contribuables par l'autorité publique, il ne saurait être requis de celle-ci qu'elle apporte la preuve que cette distinction ou son absence est fondée sur des faits certains et établis ou que la distinction opérée a nécessairement certaines conséquences; il suffit qu'il apparaisse raisonnablement que la distinction opérée répond ou peut répondre à une justification objective (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOT - Egalité en matière d'impôts - Traitement fiscal différent à l'égard de certaines catégories - Mode de justification

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Commune de Coxyde - Taxe sur les secondes résidences - Taxe environnementale - Principe d'égalité - Traitement fiscal différent à l'égard de certaines catégories - Mode de justification

- Art; 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Principe d'égalité en matière d'impôts

- Art. 10, 11 et 172 La Constitution coordonnée 1994

De omstandigheid dat tussen een verrichting van een vennootschap en haar maatschappelijke activiteit of statutair doel geen verband bestaat en dat een verrichting uitsluitend werd gesteld met het oog op een belastingvoordeel, sluiten als dusdanig niet uit dat de kosten die met zulke verrichtingen verband houden als aftrekbare beroepskosten worden aangemerkt; de kosten die een vennootschap maakt zijn enkel aftrekbaar in de zin van artikel 49 WIB92 wanneer zij aan de in die bepaling gestelde voorwaarden voldoen en onder meer wanneer die kosten gedaan of gedragen zijn om belastbare inkomsten te verkrijgen of te behouden, ongeacht het verband met de statutaire activiteiten van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Verband met statutair doel of maatschappelijke activiteit van de vennootschap - Vereiste

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Aftrekbaarheidsvoorwaarden - Verrichtingen uitsluitend gesteld met oog op belastingvoordeel

- Art. 49, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La circonstance qu'il n'existe pas de lien entre une opération réalisée par une société et son activité sociale ou objet statutaire et qu'une opération a exclusivement été réalisée en vue d'obtenir un avantage fiscal n'exclut pas en soi que les frais liés à de telles opérations puissent être admis comme frais professionnels déductibles; les frais exposés par une société ne sont déductibles au sens de l'article 49 du Code des impôts sur les revenus 1992 que lorsqu'ils répondent aux conditions prévues par cette disposition et notamment lorsqu'ils sont faits ou supportés en vue d'acquérir ou de conserver des revenus imposables, quel que soit le lien avec les activités statutaires de la société (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Lien avec l'objet statutaire ou les activités sociales de la société - Exigence

- Art. 49, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Conditions de déductibilité - Opérations exclusivement réalisées en vue d'obtenir un avantage fiscal

- Art. 49, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.17.0062.F

29 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

Elk met eigenlijke rechtspraak belast orgaan kan en moet de interne en externe wettigheid toetsen van gelijk welke bestuurshandeling waarop een vordering, verweer of exceptie gegrond is; het vonnis, dat de toetsing van de interne en externe wettigheid van de bestuurshandeling afhankelijk stelt van de verplichting, voor een partij, om de wetsschending aan te tonen, schendt artikel 159 van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 426.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Bestuurshandeling - Toetsing van de interne en externe wettigheid - Met eigenlijke rechtspraak belast orgaan - Bevoegdheid en plicht - Voorwaarde

2-1-2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Acte administratif - Contrôle de légalité interne et externe - Juridiction contentieuse - Pouvoir et devoir - Condition

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Acte administratif - Contrôle de légalité interne et externe - Juridiction contentieuse - Pouvoir et devoir - Condition

Toute juridiction contentieuse a le pouvoir et le devoir de contrôler la légalité interne et externe de tout acte administratif sur lequel se fonde une action, une défense ou une exception; viole l'article 159 de la Constitution le jugement qui subordonne le contrôle de la légalité interne et externe de l'acte administratif à la démonstration par une partie de la méconnaissance de la loi (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Acte administratif - Contrôle de légalité interne et externe - Juridiction contentieuse - Pouvoir et devoir - Condition

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Acte administratif - Contrôle de légalité interne et externe - Juridiction contentieuse - Pouvoir et devoir - Condition

P. 114/201

F.17.0065.F

23 maart 2018

AC nr. ...

Artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek, dat de berekening bepaalt van de termijnen die beginnen te lopen vanaf een kennisgeving op een papieren drager, is niet van toepassing op de administratieve bezwaarprocedure tegen inkomstenbelastingen (1). (1) Deze beslissing ligt in de lijn van de arresten van het Hof van 4 september 2015, AR F.14.0035.F, arrest niet gepubliceerd, en AR F.14.0128.F, AC 2015, nr. 487, Cass. 30 maart 2017, AR F.16.0037.F, arrest niet gepubliceerd en Cass. 8 september 2017, AR F.16.0103.F en F.16.0107.F, arresten niet gepubliceerd. In de geannoteerde beslissing van de Franstalige afdeling van de eerste kamer van het Hof betoogt de fiscale administratie voor het eerst voor die kamer dat de rechter artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek moet toepassen of, minstens, steunen op die bepaling bij wijze van vermoeden. Dat kan niet worden aangenomen. Het wordt bijna niet betwist dat artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is op de administratieve bezwaarprocedure; daaraan werd uitdrukkelijk herinnerd in de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 mei 2010, die artikel 371 WIB92 heeft gewijzigd (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 5): "Daarom wordt artikel 371, WIB92 zodanig aangepast dat de bezwaartermijn slechts een aanvang neemt op de derde werkdag volgend op de datum van de verzending van het aanslagbiljet. Alhoewel het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is in administratieve procedures (ENGLEBERT J., "Les pièges de la procédure civile", in Les pièges des procédures, ed. Jeune barreau, Brussel, 2005, p. 7 tot 68), werd deze oplossing geïnspireerd op artikel 53bis van het Gerechtelijk Wetboek". Hoewel het Grondwettelijk Hof in zijn ongrondwettigheidsverklaring van artikel 371 WIB92 verwijst naar artikel 53bis, is dat een suggestie die gericht is aan de wetgever om een regel aan te nemen die geënt is op die bepaling. Hoewel de wetgever verklaard heeft dat de gekozen oplossing in de wet van 19 mei 2010 "geïnspireerd is op artikel 53bis", wijkt hij er toch vanaf want ook al "blijkt uit de poststempel op de enveloppe op welke dag de postdiensten de brief in behandeling genomen hebben", oplossing waarin artikel 53bis voorziet, "is het vanuit praktisch standpunt echter onhaalbaar om bovenstaande werkwijze toe te passen op de verzending van de aanslagbiljetten; momenteel brengen de postdiensten geen datumstempel aan op de UV-zendingen" (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 6) en een wijziging in die zin "zou een enorme bijkomende werklust voor de postdiensten met zich meebrengen". Overwegende dat "het Hof van Cassatie heeft bevestigd dat de op het aanslagbiljet vermelde verzendingsdatum geacht wordt de datum van de werkelijke verzending van het aanslagbiljet te zijn, als die verzending regelmatig is én behoudens bewijs van het tegendeel", heeft de wetgever beslist om de termijn te laten lopen niet

L'article 53bis du Code judiciaire, qui détermine le calcul des délais commençant à courir à partir d'une notification sur support papier, n'est pas applicable à la procédure administrative de réclamation contre des impôts sur les revenus (1). (1) Cette décision s'inscrit dans la ligne des arrêts de la Cour du 4 septembre 2015, RG. F.14.0035.F, inédit et RG. F.14.0128.F, Pas. 2015, n° 487, Cass. 30 mars 2017, RG F.16.0037.F, inédit et Cass. 8 septembre 2017, RG F.16.0103.F et F.16.0107.F, inédits. Dans la décision annotée de la section française de la première chambre de la Cour, l'administration fiscale soutient pour la première fois devant celle-ci que l'article 53bis du Code judiciaire devait appliquer cette disposition ou, à tout le moins, se fonder sur celle-ci à titre de présomption. Cela ne peut être admis. Il n'est guère contesté que l'article 53bis du Code judiciaire n'est pas applicable à la procédure administrative de réclamation; cela a été rappelé expressément dans les travaux préparatoires précédant l'adoption de la loi du 19 mai 2010, qui a modifié l'article 371 du Code des impôts sur les revenus 1992 (Doc. Parl., Chambre, n° 52 2521/001, p. 5: « ainsi, l'article 371 CIR 92 a été modifié de manière telle que le point de départ du délai de réclamation est le troisième jour ouvrable qui suit la date d'envoi de l'avertissement-extrait de rôle. Bien que le Code judiciaire ne soit pas d'application dans les procédures administratives (Englebert J, 'Les pièges de la procédure civile', in Les pièges des procédures, éd. Jeune barreau, Bruxelles, 2005, p. 7 à 68), cette solution s'inspire de l'article 53bis du Code judiciaire ». Si la Cour constitutionnelle, dans sa déclaration d'inconstitutionnalité de l'article 371 CIR 92 fait référence à l'article 53bis, c'est une suggestion adressée au législateur d'adopter une règle calquée sur cette disposition. Si le législateur a déclaré que la solution retenue dans la loi du 19 mai 2010 « s'inspire de l'article 53bis », il s'en écarte car si « le cachet de la poste sur l'enveloppe identifie le jour où il a été pris en charge par les services de la poste », solution prévue à l'article 53bis, « il ressort de la pratique que c'est infaisable d'appliquer cette façon de faire à l'envoi des avertissements-extraits de rôle, les services de la poste n'utilisant actuellement aucun cachet dateur sur les envois à rétributions différées » (Doc. Parl., Chambre, n° 52 2521/001, p. 6.) et un changement à cet égard « engendrerait une charge de travail supplémentaire énorme pour les services postaux ». Retenant alors que « la Cour de cassation a confirmé que la date d'envoi mentionné sur l'avertissement-extrait de rôle est supposée être la date effective de l'envoi de l'avertissement-extrait de rôle, pour autant que cet envoi soit régulier et sauf preuve contraire », le législateur a décidé de faire courir le délai en tenant compte, non de la date où le pli a été remis au service de la poste, mais celle qui est mentionnée sur l'avertissement-extrait de rôle. AH.

vanaf de datum waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd maar vanaf de datum die vermeld staat op het aanslagbiljet. (AH)

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijnen - Artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid

- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Délais - Article 53bis du Code judiciaire - Applicabilité

- Art. 53bis Code judiciaire

Aangezien artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is op de administratieve bezwaarprocedure tegen inkomstenbelastingen, is het geen wetsbepaling die de rechter toelaat de leemte te verhelpen die voortvloeit uit de ongrondwettigheid van voormeld artikel 371 WIB92 (1). (1) Deze beslissing ligt in de lijn van de arresten van het Hof van 4 september 2015, AR F.14.0035.F, arrest niet gepubliceerd, en AR F.14.0128.F, AC 2015, nr. 487, Cass. 30 maart 2017, AR F.16.0037.F, arrest niet gepubliceerd en Cass. 8 september 2017, AR F.16.0103.F en F.16.0107.F, arresten niet gepubliceerd. In de geannoteerde beslissing van de Franstalige afdeling van de eerste kamer van het Hof betoogt de fiscale administratie voor het eerst voor die kamer dat de rechter artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek moet toepassen of, minstens, steunen op die bepaling bij wijze van vermoeden. Dat kan niet worden aangenomen. Het wordt bijna niet betwist dat artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is op de administratieve bezwaarprocedure; daaraan werd uitdrukkelijk herinnerd in de parlementaire voorbereiding van de wet van 19 mei 2010, die artikel 371 WIB92 heeft gewijzigd (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 5): "Daarom wordt artikel 371, WIB92 zodanig aangepast dat de bezwaartermijn slechts een aanvang neemt op de derde werkdag volgend op de datum van de verzending van het aanslagbiljet. Alhoewel het Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing is in administratieve procedures (ENGLEBERT J., "Les pièges de la procédure civile", in Les pièges des procédures, ed. Jeune barreau, Brussel, 2005, p. 7 tot 68), werd deze oplossing geïnspireerd op artikel 53bis van het Gerechtelijk Wetboek". Hoewel het Grondwettelijk Hof in zijn ongrondwettigheidsverklaring van artikel 371 WIB92 verwijst naar artikel 53bis, is dat een suggestie die gericht is aan de wetgever om een regel aan te nemen die geënt is op die bepaling. Hoewel de wetgever verklaard heeft dat de gekozen oplossing in de wet van 19 mei 2010 "geïnspireerd is op artikel 53bis", wijkt hij er toch vanaf want ook al "blijkt uit de poststempel op de enveloppe op welke dag de postdiensten de brief in behandeling genomen hebben", oplossing waarin artikel 53bis voorziet, "is het vanuit praktisch standpunt echter onhaalbaar om bovenstaande werkwijze toe te passen op de verzending van de aanslagbiljetten; momenteel brengen de postdiensten geen datumstempel aan op de UV-zendingen" (Parl.St. Kamer 2009-10, nr. 2521/001, p. 6) en een wijziging in die zin "zou een enorme bijkomende werklust voor de postdiensten met zich meebrengen". Overwegende dat "het Hof van Cassatie heeft bevestigd dat de op het aanslagbiljet vermelde verzendingsdatum geacht wordt de datum van de werkelijke verzending van het aanslagbiljet te zijn, als die verzending regelmatig is én behoudens bewijs van het tegendeel", heeft de

N'étant pas applicable à la procédure administrative de réclamation contre des impôts sur les revenus, l'article 53bis du Code judiciaire ne constitue pas une disposition légale permettant au juge de remédier à la lacune résultant de l'inconstitutionnalité de l'article 371 du Code des impôts sur les revenus 1992 (1). (1) Cette décision s'inscrit dans la ligne des arrêts de la Cour du 4 septembre 2015, RG. F.14.0035.F, inédit et RG. F.14.0128.F, Pas. 2015, n° 487, Cass. 30 mars 2017, RG F.16.0037.F, inédit et Cass. 8 septembre 2017, RG F.16.0103.F et F.16.0107.F, inédits. Dans la décision annotée de la section française de la première chambre de la Cour, l'administration fiscale soutient pour la première fois devant celle-ci que l'article 53bis du Code judiciaire devait appliquer cette disposition ou, à tout le moins, se fonder sur celle-ci à titre de présomption. Cela ne peut être admis. Il n'est guère contesté que l'article 53bis du Code judiciaire n'est pas applicable à la procédure administrative de réclamation; cela a été rappelé expressément dans les travaux préparatoires précédant l'adoption de la loi du 19 mai 2010, qui a modifié l'article 371 du Code des impôts sur les revenus 1992 (Doc. Parl., Chambre, n° 52 2521/001, p. 5: « ainsi, l'article 371 CIR 92 a été modifié de manière telle que le point de départ du délai de réclamation est le troisième jour ouvrable qui suit la date d'envoi de l'avertissement-extrait de rôle. Bien que le Code judiciaire ne soit pas d'application dans les procédures administratives (Englebert J, 'Les pièges de la procédure civile', in Les pièges des procédures, éd. Jeune barreau, Bruxelles, 2005, p. 7 à 68), cette solution s'inspire de l'article 53bis du Code judiciaire ». Si la Cour constitutionnelle, dans sa déclaration d'inconstitutionnalité de l'article 371 CIR 92 fait référence à l'article 53bis, c'est une suggestion adressée au législateur d'adopter une règle calquée sur cette disposition. Si le législateur a déclaré que la solution retenue dans la loi du 19 mai 2010 « s'inspire de l'article 53bis », il s'en écarte car si « le cachet de la poste sur l'enveloppe identifie le jour où il a été pris en charge par les services de la poste », solution prévue à l'article 53bis, « il ressort de la pratique que c'est infaisable d'appliquer cette façon de faire à l'envoi des avertissements-extraits de rôle, les services de la poste n'utilisant actuellement aucun cachet dateur sur les envois à rétributions différées » (Doc. Parl., Chambre, n° 52 2521/001, p. 6.) et un changement à cet égard « engendrerait une charge de travail supplémentaire énorme pour les services postaux ». Retenant alors que « la Cour de cassation a confirmé que la date d'envoi mentionné sur l'avertissement-extrait de rôle est supposée être la date effective de l'envoi de l'avertissement-extrait de rôle, pour autant que cet envoi soit régulier et sauf preuve contraire », le législateur a décidé de faire courir le délai en tenant compte, non de la date où le pli a été remis au service

wetgever beslist om de termijn te laten lopen niet vanaf de datum waarop de brief aan de postdiensten werd overhandigd maar vanaf de datum die vermeld staat op het aanslagbiljet. (AH)

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Termijnen - Artikel 53bis Gerechtelijk Wetboek - Toepasselijkheid - Grondwettigheid - Leemte in de wet - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 53bis Gerechtelijk Wetboek

- Art. 371 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

de la poste, mais celle qui est mentionnée sur l'avertissement-extrait de rôle. AH.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Délais - Article 53bis du Code judiciaire - Applicabilité - Constitutionnalité - Lacune de la loi - Pouvoir du juge

- Art. 53bis Code judiciaire

- Art. 371 Code des impôts sur les revenus 1992

F.17.0066.N

19 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Dwangbevel - Motiveringsvereiste

Het dwangbevel inzake belasting over de toegevoegde waarde waarvoor het proces-verbaal de grondslag biedt, is een bestuurshandeling waarop de Wet Motivering Bestuurshandelingen van toepassing is, zodat het bestuur de juridische en feitelijke overwegingen moet vermelden die ten grondslag liggen aan de belastingschuld waarvoor het dwangbevel werd uitgevaardigd; de motivering moet afdoende zijn, hetgeen impliceert dat de beslissing vervat in het dwangbevel en het proces-verbaal voldoende door de motivering moet worden gedragen (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Dwangbevel - Motiveringsvereiste

- Art. 85 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Conclusions du procureur général Thijs.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Contrainte - Obligation de motivation

La contrainte en matière de taxe sur la valeur ajoutée, qui trouve son fondement dans le procès-verbal, est un acte administratif auquel s'applique la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs, en sorte que l'administration doit indiquer les considérations de droit et de fait servant de fondement à la dette d'impôt pour laquelle la contrainte a été décernée; la motivation doit être adéquate, ce qui implique que la décision contenue dans la contrainte et le procès-verbal soit suffisamment fondée par la motivation (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Contrainte - Obligation de motivation

- Art. 85 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.17.0074.F

29 juni 2018

AC nr. ...

Uit artikel 376, §1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals het van toepassing was vóór de wijziging ervan bij de programmawet van 22 december 2008, volgt niet dat de vordering tot ambtshalve ontheffing, op straffe van niet-ontvankelijkheid, aan de directeur der belastingen moet worden gericht.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Ontheffing - Ambtshalve ontheffing - Verzoek - Geadresseerde - Directeur van de belastingen - Verplichting - Ontstentenis - Sanctie

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne s'agit pas de l'article 376, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, en vigueur avant sa modification par la loi-programme du 22 décembre 2008, que la demande de dégrèvement d'office doive, sous peine d'irrecevabilité, être adressée au directeur des contributions.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Dégrèvement d'office - Demande - Destinataire - Directeur des contributions - Obligation - Défaut - Sanction

- Art. 376, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.17.0076.N

19 april 2018

AC nr. ...

Bij ontstentenis van een bijzondere definitie in de belastingwet dient onder geldlening in de zin van artikel 18, tweede lid, WIB92, overeenkomstig het gemeen recht, te worden verstaan het contract waarbij de uitlener geld overmaakt aan de lener teneinde hem in staat te stellen er gebruik van te maken en onder verplichting voor laatstgenoemde om het hem terug te geven op het overeengekomen tijdstip; een geldlening in de zin van voormeld artikel, kan worden vastgesteld door een boeking op de rekening-courant van de aandeelhouder of van de persoon die een opdracht of functies als vermeld in artikel 32, eerste lid, 1°, uitoefent, zij het dat een dergelijke boeking niet noodzakelijk het bestaan impliceert van een leningcontract in de zin van die bepaling (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Intrest van voorschotten - Aandeelhouder - Geldlening aan de vennootschap
- Art. 18, eerste lid, 4°, en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Intrest van voorschotten - Aandeelhouder - Geldlening aan de vennootschap

À défaut de définition particulière dans la loi fiscale, il y a lieu d'entendre par prêt d'argent, au sens de l'article 18, alinéa 2, du Code des impôts sur les revenus 1992, conformément au droit commun, le contrat par lequel le prêteur remet de l'argent à l'emprunteur en vue de le lui restituer au terme convenu; un prêt d'argent au sens de l'article précité peut être constaté par une inscription au compte courant de l'actionnaire ou de la personne qui exerce un mandat ou des fonctions qui sont visées à l'article 32, alinéa 1er, 1°, mais une telle inscription n'implique pas nécessairement l'existence d'un contrat de prêt au sens de cette disposition (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Généralités - Dividendes - Intérêts des avances - Actionnaire - Prêt d'argent à la société
- Art. 18, al. 1er, 4°, et al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Généralités - Dividendes - Intérêts des avances - Actionnaire - Prêt d'argent à la société

F.17.0078.F

23 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Openbaar ministerie - Strafvordering - Opsporingsonderzoek in strafzaken - Rechtsvordering - Seponering - Niet-rechtsprekende aard

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Verlengingen - Voorwaarden - Cumulatie

De voorwaarden waaronder de in artikel 259 WIB64 bedoelde aanslagtermijn wordt verlengd krachtens artikel 263, § 1, 3° en § 2, 3° of artikel 263, § 1, 4° en § 2, 4°, zijn niet cumulatief (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Verlengingen - Voorwaarden - Cumulatie
- Artt. 259 en 263, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Ministère public - Action publique - Information répressive - Action judiciaire - Classement sans suite - Caractère non juridictionnel

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Prolongations - Conditions - Cumulation

Les conditions auxquelles le délai d'imposition visé à l'article 259 du Code des impôts sur les revenus (1964) est prolongé en vertu de l'article 263, §§ 1er, 3°, et 2, 3°, ou de l'article 263, §§ 1er, 4°, et 2, 4°, ne sont pas cumulatives (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Prolongations - Conditions - Cumulation
- Art. 259 et 263, § 1er Code des Impôts sur les Revenus 1964

Hoewel de strafvordering die het openbaar ministerie instelt wanneer het een opsporingsonderzoek opent, een rechtsvordering is zoals bedoeld in artikel 263, § 1, 3° WIB64, is de beslissing tot seponering, die niet van rechtsprekende aard is, geen beslissing die het voorwerp is van die rechtsvordering in de zin van artikel 263, § 2, 3°, van dat wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr...

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Openbaar ministerie - Strafvordering - Opsporingsonderzoek in strafzaken - Rechtsvordering - Seponering - Niet-rechtsprekende aard

- Art. 263, §§ 1 en 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1964

Si l'action publique qui est intentée par le ministère public lorsqu'il ouvre une information répressive constitue une action judiciaire visée à l'article 263, § 1er, 3°, du Code des impôts sur les revenus (1964), la décision de classer cette information sans suite, qui n'a pas de caractère juridictionnel, n'est pas une décision dont cette action judiciaire fait l'objet au sens de l'article 263, § 2, 3°, de ce code (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Ministère public - Action publique - Information répressive - Action judiciaire - Classement sans suite - Caractère non juridictionnel

- Art. 263, § 1er et 2 Code des Impôts sur les Revenus 1964

F.17.0081.F

8 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Bevoegd orgaan - Opgave van dat orgaan

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Akten van verweer tegen een rechtsvordering - Cassatieberoep - Ambtshalve doorhaling uit de Kruispuntbank van Ondernemingen - Gevolg - Toepassing

De rechtspersoon die in rechte optreedt, is niet verplicht het bevoegde orgaan op te geven dat hem met het oog hierop vertegenwoordigt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 372.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Bevoegd orgaan - Opgave van dat orgaan

- Art. 703, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Artikel III.26, §1, eerste en tweede lid, van het Wetboek van economisch recht, is niet van toepassing op de akten van verweer tegen een rechtsvordering, ook al betreft die akte een cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 372.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Rechtspersoon die in rechte optreedt - Akten van verweer tegen een rechtsvordering - Cassatieberoep - Ambtshalve doorhaling uit de Kruispuntbank van Ondernemingen - Gevolg - Toepassing

- Art. III.26, § 1, eerste en tweede lid Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Conclusions du premier avocat général Henkes.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Personne morale agissant en justice - Organe compétent - Indication de cet organe

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Personne morale agissant en justice - Actes de défense à une action - Pourvoi en cassation - Radiation d'office de la banque-carrefour des entreprises - Conséquence - Application

Il n'est pas requis que la personne morale qui agit en justice indique l'organe compétent qui la représente à cette fin (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Personne morale agissant en justice - Organe compétent - Indication de cet organe

- Art. 703, al. 1er Code judiciaire

L'article III.26, § 1er, alinéa 1er et 2, du Code de droit économique ne s'applique pas aux actes de défense à une action, cet acte fût-il un pourvoi en cassation (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Personne morale agissant en justice - Actes de défense à une action - Pourvoi en cassation - Radiation d'office de la banque-carrefour des entreprises - Conséquence - Application

- Art. III.26, § 1er, al. 1er et 2 Code de droit économique

De afwijking van artikel 1080 van het Gerechtelijk Wetboek door artikel 93 Btw-wetboek, dat bepaalt dat het verzoekschrift houdende het cassatieberoep door een advocaat mag worden ondertekend, is enkel van toepassing op het cassatieberoep tegen een beslissing over de in hoofdstuk XIV van dat wetboek bedoelde vervolgingen en gedingen die worden ingeleid door de administratie of door de belastingschuldige om de betaling of de teruggave van de belasting, interest, fiscale geldboeten en toebehoren te verkrijgen; voor de toepassing ervan is vereist dat die vervolgingen en gedingen zijn ingeleid in de vorm van een gedinginleidende vordering en niet van een tussenvordering of van een vordering tot tussenkomst (1). (1) Zie Cass. 27 november 2015 AR C.15.0276.F, AC 2015, nr. 710; raadpl. ook Cass. 20 september 2013, AR F.12.0003.F, AC 2013, nr. 470, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 470.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Afwijking - Verzoekschrift ondertekend door een advocaat - Ontvankelijkheid

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 93 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

La dérogation à l'article 1080 du Code judiciaire par l'article 93 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, disposant que la requête introduisant le pourvoi en cassation peut être signée par un avocat, ne s'applique qu'au pourvoi formé contre une décision rendue sur les poursuites et instances, visées au chapitre XIV de ce code, qui sont intentées par l'administration ou le redevable pour obtenir le paiement ou la restitution de la taxe, des intérêts, des amendes fiscales et des accessoires ; son application suppose que lesdites poursuites et instances aient été intentées sous la forme d'une demande introductive d'instance et non d'une demande incidente ou en intervention (1). (1) Voy. Cass. 27 novembre 2015, RG C.15.0276.F, Pas. 2015 n° 710; cons. aussi Cass. 20 septembre 2013, RG, F.12.0003.F, Pas. 2013 n° 470, avec concl. MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Généralités - Dérogation - Requête signée par un avocat - Recevabilité

- Art. 1080 Code judiciaire

- Art. 93 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

De afwijking van artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek, bepaald in de strikt uit te leggen bepaling van artikel 93 Btw-wetboek, is niet van toepassing op het cassatieberoep tegen het arrest dat uitspraak doet over een geschil waarin, enerzijds, de eiser tegen de verweerster een vordering heeft ingesteld tot terugbetaling van het onverschuldigd betaalde, die strekte tot terugbetaling van de belasting over de toegevoegde waarde die de verweerster de eiser, volgens hem onterecht, had gefactureerd op de kostprijs van een opleiding die zij hem had verstrekt en, anderzijds, de verweerster de verweerder tot tussenkomst had opgeroepen teneinde haar te vrijwaren indien de hoofdvordering gegrond werd verklaard (1). (1) Zie Cass. 27 november 2015 AR C.15.0276.F, AC 2015, nr. 710; raadpl. ook Cass. 20 september 2013, AR F.12.0003.F, AC 2013, nr. 470, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 470.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Algemeen - Afwijking - Verzoekschrift ondertekend door een advocaat - Ontvankelijkheid - Vervolgingen en gedingen ingeleid in de vorm van een vordering tot tussenkomst

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 93 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

La dérogation à l'article 1080 du Code judiciaire prévue dans la disposition de stricte interprétation de l'article 93 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée ne s'applique pas au pourvoi formé contre un arrêt statuant sur un litige où, d'une part, le demandeur a formé contre la défenderesse une demande en répétition de l'indu tendant à ce que lui soit restituée la taxe sur la valeur ajoutée qui lui avait, à tort selon lui, été facturée par celle-ci sur le coût d'une formation qu'elle lui a dispensée, et, d'autre part, où la défenderesse a appelé le demandeur en intervention pour obtenir sa garantie si la demande principale était déclarée fondée (1). (1) Voy. Cass. 27 novembre 2015, RG C.15.0276.F, Pas. 2015 n° 710; cons. aussi Cass. 20 septembre 2013, RG, F.12.0003.F, Pas. 2013 n° 470, avec concl. MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Généralités - Dérogation - Requête signée par un avocat - Recevabilité - Poursuites et instances intentées sous la forme d'une demande en intervention

- Art. 1080 Code judiciaire

- Art. 93 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Bij de toetsing van een administratieve sanctie die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag de rechter in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar moet hierbij in acht nemen in welke mate het bestuur zelf gebonden was in verband met de sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Administratieve sanctie - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria - Weerslag van de sanctie voor de betrokkene

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 70, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - BTW - Administratieve geldboete - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter - Beoordelingscriteria - Weerslag van de sanctie voor de betrokkene

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 70, § 1, eerste lid Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Le juge appelé à contrôler une sanction administrative à caractère répressif au sens de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales peut tenir compte, en particulier, de la gravité de l'infraction, du taux des sanctions déjà infligées, de la manière dont il a été statué dans des causes similaires et des effets de la sanction sur la personne concernée, mais doit avoir égard à la mesure dans laquelle l'administration était elle-même liée par cette sanction (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Sanction administrative - Caractère répressif - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge - Critères d'appréciation - Effets de la sanction sur la personne concernée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 70, § 1er, al. 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - T.V.A. - Amende administrative - Caractère répressif - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge - Critères d'appréciation - Effets de la sanction sur la personne concernée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 70, § 1er, al. 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Instelling - Kadastraal inkomen - Onroerende voorheffing - Kwijtschelding - Bestemming van het goed als weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling als een hospitaal, kliniek of dispensarium

Een instelling die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekt is een soortgelijke weldadigheidsinstelling in de zin van artikel 12, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals een hospitaal, kliniek of dispensarium (1). (1) Zie concl. OM in Pas., 2018, nr.304.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Instelling - Kadastraal inkomen - Onroerende voorheffing - Kwijtschelding - Bestemming van het goed als weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling als een hospitaal, kliniek of dispensarium

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Institution - Revenu cadastral - Précompte immobilier - Exonération - Affectation du bien à une oeuvre de bienfaisance - Oeuvre de bienfaisance analogue à un hôpital, une clinique ou un dispensaire

Une institution qui, de quelque manière que ce soit, procure des soins physiques ou psychiques est, au sens de l'article 12, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, une oeuvre de bienfaisance analogue à un hôpital, une clinique ou un dispensaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Institution - Revenu cadastral - Précompte immobilier - Exonération - Affectation du bien à une oeuvre de bienfaisance - Oeuvre de bienfaisance analogue à un hôpital, une clinique ou un dispensaire

F.17.0112.F

23 maart 2018

AC nr. ...

De eiser, die in zijn syntheseconclusie het hof van beroep heeft verzocht om het verzoekschrift tot hoger beroep niet-ontvankelijk te verklaren voor verschillende aanslagjaren, heeft er geen belang bij kritiek uit te oefenen op het dictum van het bestreden arrest dat door het hoger beroep over die aanslagjaren niet-ontvankelijk te verklaren, hem geen nadeel berokkent (1). (1) Cass. 22 oktober 2001, AR S.00.0118.F - S.00.0131.F, AC 2001, nr. 564; raadpleeg ook concl. adv.-gen. Werquin vóór Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512; Cass. 7 februari 2014, AR C.12.0571.F, AC 2014, nr. 103; Cass. 22 januari 2015, RG C.13.0532.F, AC 2015, nr. 56, met concl. adv.-gen. Vandermeersch; Cass. 29 januari 2015, RG F.14.0007.F, AC 2015, nr. 69; Cass. 11 september 2015, AR C.15.0006.F, AC 2015, nr. 507 en noot van adv.-gen. Werquin, p. 1991.

*CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang -
Syntheseconclusie in hoger beroep - Gelijklopende bestreden
beslissing*

Het middel, dat enkel opkomt tegen de redenen waarop het bestreden arrest de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep voor verschillende aanslagjaren grondt maar de onwettigheid niet betwist van de beslissing die eisers hoger beroep voor het overige eveneens niet-ontvankelijk verklaart, kan niet leiden tot cassatie van die beslissing (1). (1) De grond van niet-ontvankelijkheid die gegrond verklaard wordt door het geannoteerde arrest, levert een interessante combinatie op van de twee betekenissen van het begrip belang in de cassatieprocedure: het subjectieve belang van de eiser, die niet kan opkomen tegen een beslissing die in overeenstemming is met zijn conclusie, en het objectieve belang van het middel, dat begrepen wordt als het vermogen van het middel om tot cassatie te leiden. (AH)

*CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang -
Syntheseconclusie in hoger beroep - Gelijklopende bestreden
beslissing*

Le demandeur, qui dans ses conclusions de synthèse a demandé à la cour d'appel de déclarer la requête d'appel irrecevable pour divers exercices d'imposition, est sans intérêt à critiquer la disposition de l'arrêt attaqué qui, disant irrecevable l'appel sur ces exercices d'imposition, ne lui inflige pas grief (1). (1) Cass. 22 octobre 2001, RG S.00.0118.F - S.00.0131.F, Pas. 2001, n° 564; cons. aussi les conclusions de monsieur l'avocat général Werquin précédant Cass. 4 octobre 2012, RG C.11.0686.F, Pas. 2012, n° 512; Cass. 7 février 2014, RG C.12.0571.F, Pas. 2014, n° 103; Cass. 22 janvier 2015, RG C.13.0532.F, Pas. 2015 n° 56, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 29 janvier 2015, RG F.14.0007.F, Pas. 2015, n° 69; Cass. 11 septembre 2015, RG C.15.0006.F, Pas. 2015, n° 507, et la note (1), signée Th. W., p. 1991.

*MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Conclusions de
synthèse d'appel - Décision attaquée conforme*

Le moyen, qui ne critique que les motifs sur lesquels l'arrêt attaqué fonde l'irrecevabilité de l'appel pour divers exercices d'imposition mais ne dénonce pas l'illégalité de la décision disant son appel également irrecevable pour le surplus, ne saurait entraîner la cassation de cette décision (1). (1) La fin de non-recevoir déclarée fondée par l'arrêt annoté offre une intéressante combinaison des deux acceptions de la notion d'intérêt que connaît la procédure en cassation: l'intérêt subjectif du demandeur, lequel ne peut critiquer une décision rendue conformément à ses écritures, et l'intérêt objectif du moyen, entendu comme l'aptitude de celui-ci à entraîner la cassation. AH

*MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Conclusions de
synthèse d'appel - Décision attaquée conforme*

F.17.0118.F

20 september 2018

AC nr. ...

Het middel, dat de rechter verwijt een wettelijke bepaling te hebben geschonden, op grond dat hij die bepaling niet op het geschil heeft toegepast terwijl deze had moeten worden toegepast, is ontvankelijk (1). (1) Zie Cass. 18 december 2008, AR C.06.0351.F, AC 2008, nr. 471 (in de Pasicrisie werd het antwoord op de grond van niet-ontvankelijkheid niet gepubliceerd); Cass. 16 september 2004, AR F.03.0049.F en F.03.0062.F, AC 2004, nr. 415; Cass. 28 november 2002, AR C.01.0353.F, AC 2002, nr. 641; Cass. 12 maart 1992, AR 9089, AC 1991-92, nr. 367; Cass. 7 september 1983, AR 3913, AC 1983-84, nr. 17.

CASSATIEMIDDELEN - Belastingzaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de geschonden wettelijke bepalingen - Toepassing door de rechter - Ontvankelijkheid

Inkomsten uit roerende goederen en kapitalen van de belastingplichtige die niet voor de uitoefening van zijn beroepswerkzaamheid bestemd zijn, zijn roerende inkomsten, ook al komen die roerende goederen en kapitalen voort uit de beroepswerkzaamheid van die belastingplichtige (1). (1) Zie Cass. 10 november 2017, AR F.14.0076.F, AC 2017, nr. 632; Cass. 22 januari 2010, AR F.08.0002.F, AC 2010, nr. 53, met concl. OM in Pas. 2010.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Inkomsten uit onroerende goederen - Roerende goederen en kapitalen - Roerende goederen en kapitalen uit de beroepswerkzaamheid - Artt. 6, 2° en 3°, 17, § 1, 23, § 1, 27 en 37 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Est recevable le moyen qui fait grief au juge d'avoir violé une disposition légale pour ne pas l'avoir appliquée au litige alors qu'elle eût dû l'être (1). (1) Voir Cass. 18 décembre 2008, RG C.06.0351.F, Pas. 2008, n° 471 (la Pasicrisie ne publie pas la réponse à la fin de non-recevoir); Cass. 16 septembre 2004, RG F.03.0049.F et F.03.0062.F, Pas. 2004, n° 415; Cass. 28 novembre 2002, RG C.01.0353.F, Pas. 2002, n° 641; Cass. 12 mars 1992, RG 9089, Bull. et Pas., I, n° 367; Cass. 7 septembre 1983, RG 3913, Bull. et Pas. 1984, n° 17.

MOYEN DE CASSATION - Matière fiscale - Indications requises - Mention des dispositions légales violées - Application par le juge - Recevabilité

Les revenus produits par des avoirs mobiliers du contribuable qui ne sont pas affectés à l'exercice de son activité professionnelle constituent des revenus mobiliers même lorsque ces avoirs ont été produits par l'activité professionnelle du contribuable (1). (1) Voir Cass. 10 novembre 2017, RG F.14.0076.F, Pas. 2017, n° 632; Cass. 22 janvier 2010, RG F.08.0002.F, Pas. 2010, n° 53, avec concl.MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus de biens immeubles - Avoir mobilier - Avoir produit par l'activité professionnelle - Art. 6, 2° et 3°, 17, § 1er, 23, § 1er, 27 et 37 Code des impôts sur les revenus 1992

F.17.0141.N

21 september 2018

AC nr. ...

Bij de toetsing van een administratieve sanctie die een repressief karakter heeft in de zin van artikel 6 EVRM, mag de rechter in het bijzonder acht slaan op de zwaarte van de inbreuk, de hoogte van reeds opgelegde sancties, de wijze waarop in gelijkaardige zaken werd geoordeeld en de weerslag van de sanctie voor de betrokkene, maar moet hierbij in acht nemen in welke mate het bestuur zelf gebonden was in verband met de sanctie (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTINGEN (MET DE INKOMSTENBELASTINGEN GELIJKGES - Eurovignet - Administratieve geldboete - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Le juge appelé à contrôler une sanction administrative à caractère répressif au sens de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales peut tenir compte, en particulier, de la gravité de l'infraction, du taux des sanctions déjà infligées, de la manière dont il a été statué dans des causes similaires et des effets de la sanction sur la personne concernée, mais doit avoir égard à la mesure dans laquelle l'administration était elle-même liée par cette sanction (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

TAXES ASSIMILEES AUX IMPOTS SUR LES REVENUS - Eurovignette - Amende administrative - Caractère répressif - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eurovignet - Administratieve geldboete - Repressief karakter - Evenredigheid met de inbreuk - Toetsingsrecht van rechter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens

De boete wegens het meer dan een maand vervallen zijn van het eurovignet sanctioneert een norm die gericht is tot eenieder die met zware vrachtwagens gebruikt maakt van bepaalde wegen en is niet slechts gericht tot een bepaalde groep personen met een bijzonder statuut; uit de aard en de wijze van bepaling van de omvang van de boete blijkt dat deze geen vergoedende functie heeft, maar er in wezen toe strekt te straffen en de herhaling van inbreuken te voorkomen, zodat de boete bijgevolg strafrechtelijk aard is in de zin van artikel 6.1 EVRM; de omstandigheid dat de sanctie niet zwaar is, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

BELASTINGEN (MET DE INKOMSTENBELASTINGEN GELIJKES - Eurovignet - Administratieve geldboete - Kwalificatie als strafsancie - Lichte sancie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Eurovignet - Administratieve geldboete - Kwalificatie als strafsancie - Lichte sancie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 13 Wet 27 december 1994 tot goedkeuring van het Verdrag inzake de heffing van de rechten voor het gebruik van bepaalde wegen door zware vrachtwagens

- Art. 13 L. du 27 décembre 1994

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Eurovignette - Amende administrative - Caractère répressif - Proportionnalité à l'infraction - Droit de contrôle du juge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 L. du 27 décembre 1994

L'amende infligée lorsqu'une eurovignette a expiré depuis plus d'un mois sanctionne une norme qui s'adresse à quiconque utilise certaines routes avec des véhicules utilitaires lourds et pas seulement à une catégorie déterminée de personnes ayant un statut particulier; il ressort de la nature et du mode de détermination de l'importance de l'amende que celle-ci n'a pas une fonction indemnitaire, mais tend essentiellement à punir et à prévenir la répétition d'infractions, de sorte qu'elle est de nature pénale au sens de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales; la circonstance que la sanction n'est pas lourde est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. Du MP publiées à leur date dans AC.

TAXES ASSIMILEES AUX IMPOTS SUR LES REVENUS - Eurovignette - Amende administrative - Qualification de sanction pénale - Sanction légère

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 L. du 27 décembre 1994

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Eurovignette - Amende administrative - Qualification de sanction pénale - Sanction légère

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 L. du 27 décembre 1994

Het cassatieberoep, dat gericht is tegen de Belgische Staat, Federale Overheidsdienst Financiën, vertegenwoordigd door de gewestelijk directeur der directe belastingen te X, is niet ontvankelijk wanneer het inleidend verzoekschrift wel betekend werd aan het kantoor van die directeur maar niet aan het kabinet van de minister van Financiën of de ambtenaar die wordt aangewezen in artikel 1 van het ministerieel besluit van 25 oktober 2012 houdende aanwijzing van de ambtenaar van de Federale Overheidsdienst Financiën op wiens kantoor de Staat kan worden gedagvaard en de betekeningen en kennisgevingen kunnen worden gedaan; de omstandigheid dat het arrest aan de eiser werd betekend op verzoek van de Belgische Staat, Federale Overheidsdienst Financiën, administratie van de directe belastingen, op vervolging en benaerstiging van de gewestelijk directeur der directe belastingen te X, heeft niet tot gevolg dat het verzoekschrift in cassatie dat gericht is tegen de Belgische Staat, aan die directeur kon worden betekend en ook niet dat die directeur in de zin van voornoemd artikel 705 zou zijn aangewezen door de minister van Financiën om de betekeningen te ontvangen die aan hem moeten worden gedaan.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Allerlei - Cassatieberoep tegen de Belgische Staat, Federale Overheidsdienst Financiën, vertegenwoordigd door de gewestelijk directeur der directe belastingen - Betekening - Gewestelijk directeur der directe belastingen - Ontvankelijkheid

- Artt. 1079, eerste lid, en 705, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

N'est pas recevable le pourvoi dirigé contre l'État belge, service public fédéral des Finances, représenté par le directeur régional des contributions directes à X, dont la requête introductive a été signifiée au bureau de ce directeur mais pas au cabinet du ministre des Finances ni au fonctionnaire désigné à l'article 1er de l'arrêté ministériel du 25 octobre 2012 désignant le fonctionnaire du service public fédéral des Finances au bureau duquel l'État peut être cité en justice et les significations et notifications faites; la circonstance que l'arrêt a été signifié au demandeur à la requête de l'État belge, service public fédéral des Finances, administration des contributions directes, poursuites et diligences du directeur régional des contributions directes à X n'a pour conséquence ni que la requête introduisant le pourvoi en cassation dirigé contre l'État belge pouvait être signifiée à ce directeur ni que celui-ci aurait, au sens de l'article 705 précité, été désigné par le ministre des Finances pour recevoir les significations qui doivent lui être faites.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Divers - Pourvoi dirigé contre l'Etat belge, service public fédéral des Finances représenté par le directeur régional des contributions directes - Signification - Directeur régional des contributions directes - Recevabilité

- Art. 1079, al. 1er, et 705, al. 1er Code judiciaire

F.17.0147.F

29 juni 2018

AC nr. ...

Het arrest, dat overweegt dat het hof van beroep had kennisgenomen van de vordering tot nietigverklaring van de initiële aanslag op de grond die reeds door de eerste rechter was aangenomen maar die door het incidenteel beroep werd betwist en, bijgevolg, opnieuw voor dat hof werd aangevoerd en dat het hof van beroep dat incidenteel beroep heeft verworpen om de oorspronkelijke vordering gedeeltelijk aan te nemen op dezelfde grond als de eerste rechter en in dat opzicht zijn beslissing te bevestigen, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat de subsidiaire aanslag aan het hof van beroep moest worden voorgelegd; aangezien dat de rechterlijke beslissing is die de nietigverklaring uitspreekt, moest een subsidiaire aanslag binnen de termijn van zes maanden te rekenen van dat arrest aan het hof van beroep worden voorgelegd.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Gemeentebelastingen - Aanslagprocedure - Allerlei - Subsidiaire

2-1-2019

Justifie légalement sa décision que c'est à la cour d'appel que devait être soumise la cotisation subsidiaire, l'arrêt qui considère que cette cour était saisie de la demande d'annulation de la cotisation primitive sur la base déjà retenue par le premier juge mais contestée par l'appel incident et, partant, réitérée devant elle, et qu'elle a rejeté cet appel incident pour accueillir en partie la demande originaire sur la même base que le premier juge et confirmer dans cette mesure la décision de celui-ci; étant la décision judiciaire qui prononce l'annulation, c'est dans le délai de six mois à dater de cet arrêt qu'une cotisation subsidiaire devait être soumise à la cour d'appel.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes communales - Etablissement de l'impôt - Divers - Cotisation

P. 127/201

aanslag - Hoger beroep - Bevoegd gerecht - Beslissing die de termijn doet lopen

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. L 3321-12, eerste lid Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Allerlei - Subsidiaire aanslag - Hoger beroep - Bevoegd gerecht - Beslissing die de termijn doet lopen

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. L 3321-12, eerste lid Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie

subsidaire - Appel - Juridiction compétente - Décision faisant courir le délai

- Art. 356, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. L 3321-12, al. 1er Code de la démocratie locale et de la décentralisation

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Divers - Cotisation subsidiaire - Appel - Juridiction compétente - Décision faisant courir le délai

- Art. 356, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. L 3321-12, al. 1er Code de la démocratie locale et de la décentralisation

F.18.0007.F

11 oktober 2018

AC nr. ...

In geval van een onrechtmatige daad van de overheden ontstaat de schuldvordering, in beginsel, op het ogenblik waarop de schade tot stand komt of waarop haar toekomstige verwezenlijking naar redelijke verwachting vaststaat (1). (1) Cass. 16 februari 2006, AR C.05.0022.N, AC 2006, nr. 98, Cass. 2 februari 2017, AR C.15.0298.F, AC 2017, nr. 80.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Staat - Overheid - Schuldvordering - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Schuldvordering - Ontstaan - Tijdstip

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Behoudens andersluidende wettelijke bepalingen, geldt de vijfjarige verjaringstermijn in de regel voor alle schuldvorderingen ten laste van de Staat (1). (1) Cass. 14 april 2003, AR C.00.0167.N, AC 2003, nr. 250, Cass. 16 februari 2006, AR C.05.0022.N, AC 2006, nr. 98.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Duur - Staat - Wet op de rijkscomptabiliteit - Schuldvordering - Vijfjarige termijn - Toepassing

- Art. 100, eerste lid Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

De wettelijke verplichting van de rechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt, om zijn uitspraak aan te houden, verhindert het instellen van die rechtsvordering niet en heeft niet tot gevolg dat de verjaring van die rechtsvordering geschorst wordt zolang er over de strafvordering geen uitspraak is gedaan.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Schorsing - Onrechtmatige daad - Strafvordering - Regel volgens welke 'le criminel tient le civil en état' - Burgerlijke rechtsvordering - Verjaring - Geen schorsing

Dans le cas d'un acte illicite des autorités, la créance naît, en principe, au moment où le dommage survient ou au moment où sa réalisation future est raisonnablement établie (1). (1) Cass. 16 février 2006, RG C.05.0022.N, Pas. 2006, n° 98, Cass. 2 février 2017, RG C.15.0298.F, Pas. 2017, n°80.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Etat. pouvoirs publics - Créance - Naissance - Moment

- Art. 100, al. 1er, 1° Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature. durée. point de départ. fin) - Point de départ - Créance - Naissance - Moment

- Art. 100, al. 1er, 1° Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

Le délai de prescription de cinq ans vaut, en principe, pour toutes les créances à charge de l'Etat, sauf dispositions légales contraires (1). (1) Cass. 14 avril 2003, RG C.00.0167.N, Pas. 2003, n° 250, Cass. 16 février 2006, RG C.05.0022.N, Pas. 2006, n° 98.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature. durée. point de départ. fin) - Durée - Etat - Loi sur la comptabilité de l'Etat - Créance - Délai quinquennal - Application

- Art. 100, al. 1er Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

L'obligation légale de surséance à charge du juge saisi de l'action civile ne fait pas obstacle à ce que cette action soit intentée et n'a pas pour effet d'en suspendre la prescription jusqu'à ce qu'il soit statué sur l'action publique.

PRESCRIPTION - Matière civile - Suspension - Acte illicite - Action publique - Règle selon laquelle le criminel tient le civil en état - Action civile - Prescription - Pas de suspension

G.18.0057.F

12 maart 2018

AC nr. ...

Het verzoekschrift dat ertoe strekt rechtsbijstand te verkrijgen teneinde cassatieberoep in te stellen tegen een arrest dat het verval van de Belgische nationaliteit van verzoeker uitspreekt op grond van artikel 23 van het Wetboek van de Belgische nationaliteit, is niet gegrond aangezien, krachtens artikel 23, § 6, tweede lid, van dat wetboek, het cassatieberoep wordt ingesteld en berecht zoals is voorgeschreven voor de cassatieberoepen in criminele zaken, en de tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie niet vereist is in strafzaken.

RECHTSBIJSTAND - Verval van de nationaliteit - Cassatieberoep - Strafrechtspleging - Geen tussenkomst van een advocaat bij het Hof - Verzoek om rechtsbijstand

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit
- Artt. 664 e.v. Gerechtelijk Wetboek

N'est pas fondée la requête qui tend à obtenir l'assistance judiciaire afin de se pourvoir en cassation contre un arrêt qui prononce la déchéance de la nationalité belge du requérant sur la base de l'article 23 du Code de la nationalité belge, dès lors qu'en vertu de l'article 23, § 6, alinéa 2, de ce code, le pourvoi en cassation est formé et jugé comme il est prescrit pour les pourvois en matière criminelle et que l'intervention d'un avocat à la Cour de cassation n'est pas requise en matière pénale.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Déchéance de nationalité - Pourvoi en cassation - Procédure pénale - Pas d'intervention d'un avocat à la Cour - Requête en assistance judiciaire

- Art. 23 Code de la nationalité belge
- Art. 664 et s. Code judiciaire

G.18.0070.F

5 april 2018

AC nr. ...

Voor de toepassing van artikel 427, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wordt het kind dat cassatieberoep instelt tegen een arrest dat maatregelen inzake gedwongen hulpverlening neemt ten aanzien van hemzelf en van zijn ouders, gelijkgesteld met de vervolgte persoon; het arrest dat de dwangmaatregelen beveelt, doet geen uitspraak over de tegen het kind ingestelde burgerlijke rechtsvordering; het cassatieberoep dient bijgevolg niet te worden betekend aan het openbaar ministerie en aan de ouders van verzoekster.

CASSATIEBEROEP - Straffzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Algemeen - Jeugdbescherming - Maatregelen inzake opgelegde hulpverlening - Rechtsbijstand - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Verplichting - Voorwaarde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

RECHTSBIJSTAND - Cassatieberoep - Betekening aan de partij tegen wie het gericht is - Vervolgde persoon - Maatregelen inzake opgelegde hulpverlening - Verplichting - Voorwaarde

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Pour l'application de l'article 427, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, l'enfant qui se pourvoit en cassation contre un arrêt prenant des mesures d'aide contrainte à l'égard de lui-même et de ses parents est assimilé à la personne poursuivie; l'arrêt qui ordonne les mesures contraintes ne statue pas sur l'action civile exercée contre l'enfant; le pourvoi en cassation ne doit dès lors pas être signifié au ministère public et aux parents de la requérante.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Généralités - Protection de la jeunesse - Mesures d'aide contrainte - Assistance judiciaire - Signification à la partie contre laquelle il est dirigé - Personne poursuivie - Obligation - Condition

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Pourvoi en cassation - Signification à la partie contre laquelle il est dirigé - Personne poursuivie - Mesures d'aide contrainte - Obligation - Condition

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.16.1199.F

21 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

ARBEID - Sociale documenten - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek -

2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

TRAVAIL - Documents sociaux - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations

P. 129/201

Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

ARBEID - Sociale documenten - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Onwetendheid en onoverkomelijke dwaling

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschuiving - Rechtvaardiging - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Onwetendheid en onoverkomelijke dwaling

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

Het moreel bestanddeel van de overtreding bedoeld in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek, met andere woorden de door de wet bestrafte fout, bestaat in het niet-nakomen van de verplichting om juiste en volledige verklaringen af te leggen; het bewijs van dat bestanddeel kan in beginsel worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de verklaringen van de werkgever onjuist en onvolledig zijn, wanneer laatstgenoemde onvoldoende aannemelijk maakt dat hij wegens een rechtvaardigingsgrond zoals onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, onvermijdelijk dergelijke verklaringen heeft afgelegd (1). (1) Zie concl. in hoofdzaak OM in Pas. 2018, nr. 111.

ARBEID - Sociale documenten - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Moreel bestanddeel - Begrip - Bewijs

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

De werkgever is niet schuldig aan de in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek bedoelde overtreding als hij aannemelijk maakt dat iedere redelijke en voorzichtige werkgever die in dezelfde feitelijke en juridische toestand verkeert, eveneens onjuiste en onvolledige verklaringen zou hebben afgelegd (1). (1) Zie concl. in hoofdzaak OM in Pas. 2018, nr. 111.

ARBEID - Sociale documenten - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Zogenaamd reglementaire overtreding - Onwetendheid en onoverkomelijke

inexactes ou incomplètes - Infraction dite réglementaire - Élément moral - Notion - Preuve

TRAVAIL - Documents sociaux - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Infraction dite réglementaire - Ignorance et erreur invincibles

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Ignorance et erreur invincibles

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément moral - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Infraction dite réglementaire - Élément moral - Notion - Preuve

L'élément moral de l'infraction visée à l'article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social, autrement dit la faute que la loi punit, consiste dans le fait d'avoir manqué à l'obligation de faire des déclarations qui sont exactes et complètes; la preuve de cet élément peut, en principe, être déduite du seul constat que les déclarations de l'employeur sont inexactes ou incomplètes, lorsque ce dernier ne rend pas suffisamment plausible qu'en raison d'une cause de justification, comme l'ignorance ou l'erreur invincibles, il n'a pu éviter de produire de telles déclarations (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

TRAVAIL - Documents sociaux - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Infraction dite réglementaire - Élément moral - Notion - Preuve

- Art. 226, al. 1er, 1°, c L. du 6 juin 2010

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément moral - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Infraction dite réglementaire - Élément moral - Notion - Preuve

- Art. 226, al. 1er, 1°, c L. du 6 juin 2010

L'employeur n'est pas coupable de l'infraction visée à l'article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal s'il invoque avec vraisemblance que tout employeur raisonnable et prudent, placé dans les mêmes circonstances de fait et de droit, aurait également remis des déclarations inexactes ou incomplètes (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

TRAVAIL - Documents sociaux - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Infraction dite réglementaire - Ignorance et erreur invincibles -

dwaling - Overtreding van sociaal strafrecht

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

Infraction de droit pénal social

- Art. 226, al. 1er, 1°, c L. du 6 juin 2010

Het moreel bestanddeel van de overtreding bedoeld in artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek, met andere woorden de door de wet bestrafte fout, bestaat in het niet-nakomen van de verplichting om juiste en volledige verklaringen af te leggen; het bewijs van dat bestanddeel kan in beginsel worden afgeleid uit de loutere vaststelling dat de verklaringen van de werkgever onjuist en onvolledig zijn, wanneer laatstgenoemde onvoldoende aannemelijk maakt dat hij wegens een rechtvaardigingsgrond zoals onwetendheid of onoverkomelijke dwaling, onvermijdelijk dergelijke verklaringen heeft afgelegd (1). (1) Zie concl. 'in hoofdzaak' OM in Pas. 2018, nr. 111.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Overtreding van sociaal strafrecht - Artikel 226, eerste lid, 1°, c, Sociaal Strafwetboek - Onjuiste of onvolledige verklaringen - Onwetendheid en onoverkomelijke dwaling

- Art. 226, eerste lid, 1°, c Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

L'élément moral de l'infraction visée à l'article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social, autrement dit la faute que la loi punit, consiste dans le fait d'avoir manqué à l'obligation de faire des déclarations qui sont exactes et complètes; la preuve de cet élément peut, en principe, être déduite du seul constat que les déclarations de l'employeur sont inexactes ou incomplètes, lorsque ce dernier ne rend pas suffisamment plausible qu'en raison d'une cause de justification, comme l'ignorance ou l'erreur invincibles, il n'a pu éviter de produire de telles déclarations (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Infraction de droit pénal social - Article 226, alinéa 1er, 1°, c, du Code pénal social - Déclarations inexactes ou incomplètes - Ignorance et erreur invincibles

- Art. 226, al. 1er, 1°, c L. du 6 juin 2010

P.17.0359.N

6 februari 2018

AC nr. ...

Uit artikel 20.2 Benelux Uitleveringsverdrag volgt onder meer dat de raadkamer beslist of de in beslag genomen voorwerpen geheel of gedeeltelijk aan de verzoekende partij worden overgedragen; zij kan de teruggave bevelen van voorwerpen die niet rechtstreeks betrekking hebben op de feiten die de verdachte worden ten laste gelegd en steunt daarvoor op de gegevens vermeld in de rogatoire commissie en de uitvoeringstukken ervan.

UITLEVERING - Benelux-Uitleveringsverdrag - Overdracht van in beslag genomen voorwerpen

Il résulte de l'article 20.2 du Traité d'extradition et d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Royaume de Belgique, le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume des Pays-Bas du 27 juin 1962 que la chambre du conseil décide si les objets saisis sont transmis en tout ou en partie à la partie requérante; elle peut ordonner la restitution des objets qui ne se rattachent pas directement aux faits imputés au prévenu et s'appuie à cet effet sur les éléments contenus dans la commission rogatoire et les documents d'exécution y relatifs.

EXTRADITION - Traité d'extradition Benelux du 27 juin 1962 - Transmission d'objets saisis

P.17.0403.F

17 januari 2018

AC nr. ...

Door vast te stellen dat de burgerlijke partij niet wist dat zij in haar intimiteit werd gefilmd toen de aan de inverdenkinggestelde ten laste gelegde handelingen werden gepleegd en dat de feiten van pesterijen, evenals die van fysiek of psychisch geweld, contact inhouden tussen het slachtoffer en de dader, wat te dezen niet het geval was, hebben de appelrechters, na een beoordeling in feite, naar recht beslist dat er geen sprake was van enige daad van geweld, van pesterijen of van ongewenst seksueel gedrag op het werk.

En énonçant que la partie civile ignorait qu'elle était filmée dans son intimité lorsque les actes reprochés à l'inculpé ont été commis et que les faits de harcèlement, au même titre que ceux de violence, qu'ils soient d'ordre physique ou psychique, impliquent un contact entre la victime et l'auteur, ce qui n'était pas le cas en l'espèce, les juges d'appel ont légalement décidé, au terme d'une appréciation qui gît en fait, qu'il n'y avait ni acte de violence ni harcèlement moral ou sexuel au travail

ARBEID - Arbeidsbescherming - Pesterijen en geweld op het werk - Begrip - Contact tussen het slachtoffer en de dader

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 32bis en 32ter Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

BELAGING - Pesterijen en geweld op het werk - Begrip - Contact tussen het slachtoffer en de dader

- Art. 119 Wet 6 juni 2010 tot invoering van het Sociaal Strafwetboek

- Artt. 32bis en 32ter Wet 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk

Krachtens artikel 3 Camerawet is die wet van toepassing op de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's met het oog op de bewaking en het toezicht in de plaatsen bedoeld in artikel 2; uit de artikelen 2, 4°, 3, 8 en 10 Camerawet volgt dat enkel de camera's waarvan de plaatsing beantwoordt aan de doelstellingen van bewaking en toezicht bepaald in artikel 2, 4°, binnen het toepassingsgebied van die wet vallen en aan de plaatsings- en gebruiksvoorwaarden moeten voldoen, bepaald in de artikelen 8 en 10 Camerawet (1). (1) Het openbaar ministerie heeft andersluidend geconcludeerd door te oordelen dat de beperking met betrekking tot de doelstellingen vermeld in de in artikel 2, 4° Camerawet opgenomen definitie van een bewakingscamera, in de eerste plaats gold voor de machtiging tot het gebruik van dergelijke camera's maar niet voor het algemener verbod op elk heimelijk gebruik van bewakingscamera's, ongeacht het beoogde doel. Het was van mening dat het gebruik van een bewakingscamera, zonder één van de in artikel 2, 4° Camerawet beoogde doelstellingen, a fortiori onder het in artikel 8 bedoelde verbod op heimelijk gebruik van bewakingscamera's leek te moeten vallen, aangezien het incoherent zou zijn te oordelen dat het heimelijk gebruik van een camera met het oog op één van de in artikel 3 vermelde prijzenswaardige doeleinden (voorkomen en vaststellen van misdrijven, handhaven van de openbare orde ...) verboden was, terwijl, als de plaatsing geen dergelijk doel nastreefde, dit niet verboden zou zijn.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Bewakingscamera's - Camerawet - Toepassingsgebied - Camera geplaatst met een ander doel dan de doelstellingen bepaald in artikel 2, 4° van de Camerawet

- Artt. 2, 4°, 3, 8 en 10 Wet 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's

TRAVAIL - Protection du travail - Harcèlement et violence au travail - Notion - Contact entre la victime et l'auteur

- Art. 119 L. du 6 juin 2010

- Art. 32bis et 32ter L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

HARECELEMENT - Harcèlement et violence au travail - Notion - Contact entre la victime et l'auteur

- Art. 119 L. du 6 juin 2010

- Art. 32bis et 32ter L. du 4 août 1996 relative au bien-être des travailleurs lors de l'exécution de leur travail

En vertu de l'article 3 de la loi du 21 mars 2007 réglant l'installation et l'utilisation de caméras de surveillance, cette loi est applicable à l'installation et à l'utilisation de caméras de surveillance en vue d'assurer la surveillance et le contrôle dans les lieux visés à l'article 2; il suit des articles 2, 4°, 3, 8 et 10 de la loi précitée que seules les caméras dont l'installation répond aux finalités de surveillance et de contrôle prévues à l'article 2, 4°, rentrent dans le champ d'application de la loi et doivent satisfaire aux conditions d'installation et d'utilisation visées aux articles 8 et 10 (1). (1) Le ministère public a conclu en sens contraire en considérant la restriction relative aux objectifs reprise dans la définition de la caméra de surveillance figurant à l'article 2, 4°, de la loi du 21 mars 2007 réglant l'installation et l'utilisation de caméras de surveillance valait, avant tout, pour l'autorisation de l'utilisation de telles caméras mais non pour l'interdiction plus générale d'utilisation cachée de toute caméra de surveillance, quel que soit l'objectif poursuivi. Il était d'avis que l'utilisation d'une caméra qui opérait des surveillances toutefois sans poursuivre un des buts relevés à l'article 2, 4°, de la loi du 21 mars 2007 semblait devoir tomber a fortiori sous l'interdiction de l'utilisation d'une caméra cachée visée à l'article 8, dès lors qu'il serait incohérent de considérer que l'utilisation cachée d'une caméra poursuivant un de ces buts louables (prévention et identification d'infractions, maintien de l'ordre public...) était interdite tandis que si son placement ne poursuivait pas un tel objectif, elle ne tomberait pas sous l'interdiction.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Caméras de surveillance - Loi du 21 mars 2007 - Champ d'application - Caméra placée dans une autre finalité que celles prévues à l'article 2, 4°, de la loi du 21 mars 2007

- Art. 2, 4°, 3, 8 et 10 L. du 21 mars 2007

Artikel 2, 4°, Camerawet bepaalt dat voor de toepassing van die wet onder bewakingscamera wordt verstaan, elk vast of mobiel observatiesysteem dat tot doel heeft misdrijven tegen personen of goederen of overlast in de zin van artikel 135 Nieuwe Gemeentewet te voorkomen, vast te stellen of op te sporen, of de openbare orde te handhaven, en dat hiervoor beelden verzamelt, verwerkt of bewaart.

*PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Camerawet -
Bewakingscamera - Definitie*

- Art. 2, 4° Wet 21 maart 2007 tot regeling van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's

L'article 2, 4°, de la loi du 21 mars 2007 réglant l'installation et l'utilisation de caméras de surveillance dispose que pour son application, on entend par caméra de surveillance, tout système d'observation fixe ou mobile dont le but est de prévenir, de constater ou de déceler les délits contre les personnes ou les biens ou les nuisances au sens de l'article 135 de la nouvelle loi communale, ou de maintenir l'ordre public, et qui, à cet effet, collecte, traite ou sauvegarde des images.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Loi du 21 mars 2007 - Caméra de surveillance - Définition

- Art. 2, 4° L. du 21 mars 2007

P.17.0457.N

6 februari 2018

AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 1057, 7°, Gerechtelijk Wetboek is een bezwaar van de appelland tegen het beroepen vonnis, dat duidelijk en nauwkeurig moet worden geformuleerd in het verzoekschrift tot hoger beroep om de geïntimeerde toe te laten zijn verweer voor te bereiden en de rechter in staat te stellen de juiste draagwijdte van de grief na te gaan; bij afwezigheid van grieven in de zin van deze bepaling kan het verzoekschrift tot hoger beroep enkel nietig worden verklaard indien de geïntimeerde dit in limine litis vordert en hierbij belangenschade aantoont, waarbij de rechter rekening houdt met de concrete elementen en omstandigheden van de zaak en waarbij de appelland zijn hoger beroep bij conclusie kan uitbreiden tot andere beslissingen van de eerste rechter voor zover de beroepstermijn niet is verstreken en niet in deze beslissingen werd berust (1). (1) Parl.St.Kamer, DOC 54 2015-16, nr. 1418/001, p.87-88; Cass. 06 februari 2018, AR P.17.0543.N, AC 2018, nr. 76; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere; Cass. 8 april 2011, AR P.10.0026.N, AC 2011, nr. 256; J. LAENENS, Handboek gerechtelijk recht, Intersentia, 2016, 746.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Grief

Un grief tel que visé à l'article 1057, 7°, du Code judiciaire est une objection formulée par l'appellant contre le jugement entrepris, qui doit être formulée avec clarté et précision afin de permettre à l'intimé de préparer sa défense et mettre le juge en mesure de vérifier la portée exacte du grief: en l'absence de griefs au sens de cette disposition, la requête d'appel peut être déclarée nulle si l'intimé le demande in limine litis en démontrant un préjudice porté à des intérêts, auquel cas le juge tient compte des circonstances et éléments concrets de l'affaire et l'appellant peut étendre son appel par voie de conclusions à d'autres décisions du premier juge, dans la mesure où le délai d'appel n'est pas expiré et où il n'a pas acquiescé à ces décisions (1). (1) Doc. parl. Chambre, DOC 54 2015-16, n° 1418/001, p. 87 à 88 ; Cass. 6 février 2018, RG P.17.0543.N, Pas. 2018, n° 76 ; Cass. 19 avril 2017, RG P.17.0055.F, Pas. 2017, n° 268 ; Cass. 21 décembre 2016, RG P.16.1116.F, Pas. 2016, n° 740, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général; Cass. 8 avril 2011, RG P.10.0026.N, Pas. 2011, n° 256 ; J. LAENENS, Handboek gerechtelijk recht, Intersentia, 2016, 746.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Grief

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt zonder dat vereist is dat de appelland in zijn verzoekschrift of grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt; bij afwezigheid van grieven in de zin van deze bepaling is het hoger beroep niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appellerechter - Grief

Het begrip "grief" en de gevolgen van het formuleren van al dan niet nauwkeurige grieven tegen het beroepen vonnis zijn verschillend in een strafproces en in een burgerlijk proces.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appellerechter - Strafproces en burgerlijk proces - Begrip grief en formuleren van al dan niet nauwkeurige grieven

Uit de wetsgeschiedenis van de artikelen 204 en 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de grieven die de appelland in zijn verzoekschrift of grievenformulier, zoals omschreven in artikel 204 Wetboek van Strafvordering, opgeeft of aankruist de rechtsmacht van de appelrechter bepalen; de mogelijkheid om na de uiterste datum van het indienen van dit verzoekschrift of grievenformulier nog grieven op te werpen, werd door de wetgever verworpen waaruit volgt dat de appelrechter enkel door de partijen in hun verzoekschrift of grievenformulier opgeworpen grieven mag onderzoeken, waarbij hij, zo daartoe grond bestaat, binnen zijn saisine zoals die voortvloeit uit die grieven, de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering bepaalde middelen van openbare orde opwerpt (1). (1) Parl.St.Kamer, DOC 54 2015-16, nr. 1418/001, p. 87-88; Parl.St.Kamer, DOC 54 2015-16, nr. 1418/008, p. 24; Cass. 12 december 2017, AR P.17.0251.N, AC 2017, nr. 706. Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appellerechter - Bepaling van de saisine

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Appellerechter - Saisine - Ambtshalve opwerpen van grieven door de appelrechter

Un grief tel que visé par l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement entrepris, dont il demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que, dans sa requête ou son formulaire de griefs, l'appelland énonce déjà les raisons pour lesquelles il demande cette réformation; en l'absence de griefs au sens de cette disposition, l'appel est irrecevable (1). (1) Cass. 18 octobre 2016, RG P.16.0818.N, Pas. 2016, n° 584.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Juridiction d'appel - Grief

La notion de « grief » et les conséquences attachées à la formulation ou non de griefs précis contre le jugement différent selon qu'il s'agit d'un procès pénal ou d'un procès civil.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Juridiction d'appel - Procès pénal et procès civil - Notion de grief et précision ou non des griefs

Il résulte des travaux préparatoires des articles 204 et 210, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle que les griefs indiqués ou cochés par l'appelland dans sa requête ou dans le formulaire de griefs tel que défini à l'article 204 du Code d'instruction criminelle déterminent le pouvoir juridictionnel du juge d'appel; la possibilité de soulever d'autres griefs après la date limite de dépôt de cette requête ou de ce formulaire de griefs ayant été rejetée par le législateur, le juge d'appel ne peut examiner que les griefs élevés par les parties dans leur requête ou formulaire de griefs et à cette occasion, il soulève, s'il y a lieu, dans les limites de sa saisine telle qu'elle découle de ces griefs, les moyens d'ordre public prévus à l'article 210 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Doc. parl. Chambre, DOC 54 2015-16, n° 1418/001, p. 87 à 88 ; Doc. parl. Chambre, DOC 54 2015-16, n° 1418/008, p. 24 ; Cass. 12 décembre 2017, RG P.17.0251.N, Pas. 2017, n° 706; Cass. 19 avril 2017, RG P.17.0055.F, Pas. 2017, n° 268; Cass. 21 décembre 2016, RG P.16.1116.F, Pas. 2016, n° 740, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Juge d'appel - Détermination de la saisine

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Juge d'appel - Saisine - Griefs soulevés d'office par le juge d'appel

Een vermogensvoordeel is uit een misdrijf verkregen indien er een oorzakelijk verband bestaat tussen dat misdrijf en het in aanmerking genomen vermogensvoordeel (1); de wet onderwerpt de verbeurdverklaring van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken niet aan de voorwaarde dat de dader van het misdrijf, door het plegen ervan, de bedoeling had zich te verrijken of zich effectief verrijkt heeft (2); die straf kan worden toegepast, bij wijze van rechtstreeks uit het misdrijf verkregen vermogensvoordelen, op alle goederen en waarden die de dader van het misdrijf door het plegen ervan heeft verkregen, ongeacht het gevolgde opzet, het voordeel dat hij eruit heeft gehaald of de bestemming die hij later aan die zaken heeft gegeven (3). (1) Cass. 18 oktober 2011, AR P.11.0201.N, AC 2011, nr. 255; Cass. 10 januari 2012, AR P.11.0938.N, AC 2012, nr. 18. (2) Het Hof had reeds gezegd dat "de verrijking van de veroordeelde niet noodzakelijk [is] voor de maatregel van verbeurdverklaring die toepasselijk is op de zaken die in artikel 42, 3°, Sw. zijn bedoeld." (Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, AC 2007, nr. 239; zie Cass. 12 november 2013, AR P.12.1744.N, AC 2013, nr. 597). (3) Cass. 9 mei 2007, AR P.06.1673.F, AC 2007, nr. 239. Immers, "artikel 42, 3° Strafwetboek heeft betrekking op elk voordeel dat door het plegen van een misdrijf is verkregen; om dit voordeel te ramen is de rechter niet verplicht het nettobedrag ervan vast te leggen". (Cass. 27 september 2006, AR P.06.0739.F, AC 2006, nr. 441 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie F. LUGENTZ en D. VANDERMEERSCH, *Saisie et confiscation en matière pénale*, Bruylant, 2015, pp. 26-32). Met andere woorden kan de rechter als grond voor de raming van die vermogensvoordelen het door het misdrijf voortgebrachte bruto-zakencijfer nemen zonder acht te slaan op de netto-"winst" die overblijft na aftrek van de kosten; "Als voorbeelden van dit type voordelen kan men het loon van een huurdoder vermelden, het product (in de gebruikelijke betekenis van het woord) van wapen- of drughandel, de prijs van de corruptie, losgeld dat voor een ontvoering wordt betaald, winsten uit de onrechtmatige exploitatie van een activiteit die aan een administratieve toelating is onderworpen, inkomsten uit een loterij of slijterij zonder vergunning, of nog, huurgelden ontvangen ten gevolge van een milieumisdrijf, ..." (Concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Cass. 27 september 2016, voormeld). (M.N.B.)

Un avantage patrimonial est tiré d'une infraction s'il existe un lien de causalité entre cette infraction et l'avantage patrimonial considéré (1) ; la loi ne soumet pas la confiscation des choses visées par l'article 42, 3°, du Code pénal à la condition que l'auteur de l'infraction, en la commettant, ait eu l'intention de s'enrichir, ni à celle qu'il se soit effectivement enrichi (2) ; cette peine peut atteindre, au titre d'avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction, tout bien ou valeur que l'auteur de l'infraction a obtenus en la commettant, indépendamment de l'intention poursuivie, du bénéfice qu'il en a retiré et de la destination ultérieurement donnée à ces choses (3). (1) Cass. 18 octobre 2011, RG P.11.0201.N, Pas. 2011, n° 255 ; Cass. 10 janvier 2012, RG P.11.0938.N, Pas. 2012, n° 18. (2) La Cour avait déjà dit que « l'enrichissement du condamné ne constitue pas la mesure nécessaire de la confiscation applicable aux choses visées par l'article 42, 3°, du Code pénal. » (Cass. 9 mai 2007, RG P.06.1673.F, Pas. 2007, n° 239 ; voir Cass. 12 novembre 2013, RG P.12.1744.N, Pas. 2013, n° 597). (3) Cass. 9 mai 2007, RG P.06.1673.F, Pas. 2007, n° 239. En effet, « l'article 42, 3°, du Code pénal vise tout profit obtenu grâce à la commission de l'infraction. Pour évaluer ce profit, le juge n'est pas obligé d'en déterminer le montant net. » (Cass. 27 septembre 2006, RG P.06.0739.F, Pas. 2006, n° 441, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général; voir F. LUGENTZ et D. VANDERMEERSCH, *Saisie et confiscation en matière pénale*, Bruylant, 2015, pp. 26 à 32). En d'autres termes le juge peut prendre, comme base d'évaluation de ces avantages patrimoniaux, le chiffre d'affaires brut produit par l'infraction, sans égard pour le « bénéfice » net restant après déduction des frais ; ainsi, constituent de tels avantages « le salaire d'un tueur à gages, le produit (au sens courant du terme) d'un trafic d'armes ou de stupéfiants, le prix de la corruption, une rançon payée ensuite d'un enlèvement, les gains obtenus lors de l'exploitation illicite d'une activité soumise à autorisation administrative, des revenus d'une loterie ou d'un débit de boissons non autorisées, ou encore des loyers perçus suite à une infraction en matière d'environnement,... » (concl. de M. Vandermeersch, avocat général, Cass. 27 septembre 2006, précité). (M.N.B.)

P.17.0543.N

6 februari 2018

AC nr. ...

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering, waarbij de rechter bij die beoordeling het aankruisen van grieven die geen verband houden met het beroepen vonnis in aanmerking kan nemen (1). (1) Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740 met concl. van advocaat-generaal M. Nolet de Brauwere

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Grief

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Opgave grieven - Grieven zonder verband met beroepen vonnis - Beoordeling nauwkeurigheid - Hoger beroep - Principaal beroep - Vorm - Verzoekschrift of grievenformulier

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement entrepris, dont il demande la réformation par le juge d'appel; il appartient à la juridiction d'appel d'apprécier souverainement en fait si, dans sa requête ou dans le formulaire de griefs, l'appelland a indiqué de manière suffisamment précise ses griefs élevés contre le jugement entrepris, comme le requiert l'article 204 du Code d'instruction criminelle et, aux fins de cette appréciation, le juge peut avoir égard au fait que des griefs sans lien avec le jugement entrepris ont été cochés (1). (1) Cass. 19 avril 2017, RG P.17.0055.F, Pas. 2017, n° 268 ; Cass. 21 décembre 2016, RG P.16.1116.F, Pas. 2016, n° 740, avec concl. de M. Nolet de Brauwere, avocat général.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Grief

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Indication des griefs - Griefs sans lien avec le jugement entrepris - Appréciation de la précision - Appel - Appel principal - Forme - Requête ou formulaire de griefs

P.17.0545.F

28 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HERHALING - Vrijheidsstraf - Strafvuotvoeringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in

2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

LIBERATION CONDITIONNELLE - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de récidive légale constaté dans la décision de condamnation

LIBERATION CONDITIONNELLE - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de récidive légale constaté dans la décision de condamnation

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

RECIDIVE - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de récidive légale constaté dans la décision de condamnation

P. 136/201

de veroordelende beslissing

HERHALING - Vrijheidsstraf - Strafvuiveringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

STRAFUUITVOERING - Vrijheidsstraf - Strafvuiveringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

STRAFUUITVOERING - Vrijheidsstraf - Strafvuiveringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

RECIDIVE - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

Het arrest nr. 15/2018 van het Grondwettelijk Hof van 7 februari 2018 heeft voor recht gezegd dat de staat van wettelijke herhaling die vastgesteld werd ten aanzien van een persoon die door een correctioneel rechtcollege werd veroordeeld tot een gevangenisstraf wegens een wanbedrijf of een gecorrectionaliseerde misdaad die oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar was met de straf van opsluiting van vijf tot tien jaar, niet in aanmerking mag worden genomen om de in artikel 25, § 2, b, Wet Strafvordering bedoelde maat van twee derde van de straf die die persoon moet ondergaan vooraleer hij in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, toe te passen (1); met toepassing van dat arrest mag de staat van wettelijke herhaling, die werd vastgesteld in het vonnis dat de veroordeling uitspreekt wegens het wanbedrijf van opzettelijke slagen en verwondingen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, niet in aanmerking worden genomen om die maat van twee derde van de straf toe te passen om de toelaatbaarheidsdatum voor het elektronisch toezicht te berekenen (2). (1) Artikel 25, § 2, b, "zoals het van kracht was vóór de wijziging ervan bij artikel 4 van de wet van 21 december 2017 tot wijziging van diverse bepalingen met het oog op de invoering van een beveiligingsperiode en tot wijziging van de wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis voor wat de onmiddellijke aanhouding betreft" en "in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede en derde lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden". Artikel 4, 2°, van de wet van 21 december 2017 vult voornoemd artikel 25, § 2, b aan met de woorden ", onder voorbehoud van de toepassing van de artikelen 195, vierde lid, of 344, vierde lid, van het Wetboek van strafvordering", bepalingen die voortaan de correctionele rechter of het hof van assisen in staat stellen om in bepaalde gevallen een beveiligingsperiode te bepalen. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr.209.

HERHALING - Vrijheidsstraf - Strafvorderingsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvorderingsmodaliteiten

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvorderingsmodaliteiten

L'arrêt n° 15/2018 rendu le 7 février 2018 par la Cour constitutionnelle a dit pour droit que l'état de récidive légale constaté dans le chef d'une personne condamnée par une juridiction correctionnelle à une peine d'emprisonnement du chef d'un délit ou d'un crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans ne peut pas être pris en considération pour appliquer le taux de deux tiers de la peine à subir avant d'être accessible à la libération conditionnelle, visé à l'article 25, § 2, b, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées (1); en application de cet arrêt, l'état de récidive légale constaté par le jugement de condamnation du chef du délit de coups ou blessures volontaires avec incapacité de travail ne peut être retenu pour appliquer ce taux de deux tiers de la peine au calcul de la date d'admissibilité à la surveillance électronique (2). (1) Article 25, § 2, b, «tel qu'il était en vigueur avant sa modification par l'article 4 de la loi du 21 décembre 2017 modifiant diverses dispositions en vue d'instaurer une période de sécurité et modifiant la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en ce qui concerne l'arrestation immédiate» et «lu en combinaison avec les articles 25, 56, alinéas 2 et 3, et 80 du Code pénal et avec l'article 2 de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes». L'article 4, 2°, de la loi du 21 décembre 2017 complète ledit article 25, § 2, b, par les mots «, sous réserve de l'application des articles 195, alinéa 4, ou 344, alinéa 4, du Code d'instruction criminelle», dispositions qui permettent dorénavant au juge correctionnel ou à la cour d'assises d'établir, dans certains cas, une période de sécurité. (2) Voir les concl. «dit en substance» du MP.

RECIDIVE - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de récidive légale constaté dans la décision de condamnation

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

HERHALING - Vrijheidsstraf - Strafvuiteringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiteringsmodaliteiten

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiteringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

STRAFUITERING - Vrijheidsstraf - Strafvuiteringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiteringsmodaliteiten

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiteringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

STRAFUITERING - Vrijheidsstraf - Strafvuiteringsmodaliteit - Voorwaardelijke invrijheidstelling of elektronisch toezicht - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafvuiteringsmodaliteiten

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

RECIDIVE - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution - Libération conditionnelle ou surveillance électronique - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Berekening van de toelaatbaarheidsdrempel - Wanbedrijf of gecorrectionaliseerde misdaad oorspronkelijk, vóór de correctionalisering ervan, strafbaar met vijf tot tien jaar opsluiting - Vaststelling van de staat van wettelijke herhaling in de veroordelende beslissing

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Artt. 23, § 1, 1°, en 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Artt. 25, 56, tweede en derde lid, en 80 Strafwetboek

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

LIBERATION CONDITIONNELLE - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

LIBERATION CONDITIONNELLE - Calcul du seuil d'admissibilité - Délit ou crime correctionnalisé initialement punissable, avant sa correctionnalisation, de la peine de réclusion de cinq à dix ans - Etat de recidive légale constaté dans la décision de condamnation

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 23, § 1er, 1°, et 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

- Art. 25, 56, al. 2 et 3, et 80 Code pénal

De appelrechters op verzet die een overschrijding van de redelijke termijn vaststellen, dienen een reële en meetbare vermindering toe te passen op de straf die zij zouden hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was, waarbij deze vermindering wordt beoordeeld ten opzichte van de straf die de rechter zonder overschrijding van de redelijke termijn zou hebben uitgesproken en niet ten opzichte van de veroordeling die de rechters bij verstek hebben opgelegd; de straf die de appelrechters op verzet willen opleggen als remediëring voor het overschrijden van de redelijke termijn kan evenwel, gelet op de relatieve werking van het verzet, nooit hoger zijn dan de straf die zij bij verstek hebben opgelegd (1). (1) Zie Cass. 18 november 2009, AR P.09.1023.F, AC 2009, nr. 677; Cass. 25 april 2007, AR P.06.1608.F, AC 2007, nr. 208; Cass. 4 februari 2004, AR P.03.1370.F, AC 2004, nr. 57.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechtspleging op verzet - Straf - Overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de straf - Referentiepunt

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Rechtspleging op verzet - Straf - Overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de straf - Referentiepunt

VERZET - Rechtspleging op verzet - Straf - Overschrijding van de redelijke termijn - Reële en meetbare vermindering van de straf - Referentiepunt

Les juges d'appel statuant sur opposition qui constatent un dépassement du délai raisonnable doivent prononcer une peine réduite, de manière réelle et mesurable, par rapport à celle qu'ils auraient infligée s'il n'y avait eu dépassement du délai raisonnable, cette réduction étant appréciée au regard de la peine que le juge aurait prononcée en l'absence de dépassement du délai raisonnable et non en considérant la condamnation que les juges d'appel ont infligée par défaut; toutefois, la peine que les juges d'appel statuant sur opposition entendent imposer en réparation du dépassement du délai raisonnable ne peut jamais dépasser, compte tenu de l'effet relatif de l'opposition, la peine qu'ils ont infligée par défaut (1). (1) Voir Cass. 18 novembre 2009, P.09.1023.F, Pas. 2009, n° 677; Cass. 25 avril 2007, P.06.1608.F, Pas. 2007, n° 208; Cass. 4 février 2004, P.03.1370.F, Pas. 2004, n° 57.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Procédure sur opposition - Peine - Dépassement du délai raisonnable - Réduction réelle et mesurable de la peine - Point de référence

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Procédure sur opposition - Peine - Dépassement du délai raisonnable - Réduction réelle et mesurable de la peine - Point de référence

OPPOSITION - Procédure sur opposition - Peine - Dépassement du délai raisonnable - Réduction réelle et mesurable de la peine - Point de référence

P.17.0577.N

6 februari 2018

AC nr. ...

De essentie van het recht om zichzelf niet te beschuldigen, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, wordt niet miskend door artikel 67ter Wegverkeerswet dat de geregistreerde eigenaar van een voertuig op straffe van een strafsanctie verplicht bekend te maken wie er met dit voertuig reed op het ogenblik van de verkeersovertreding (1). (1) EHRM 8 april 2004 Weh; EHRM 24 juni 2005 Rieg; EHRM (gr.k.) 29 juni 2007 O'Halloran; J. ROELANDT, De verhouding tussen het verbod van gedwongen zelfincriminatie en de verplichting tot medewerking met het gerecht in het vooronderzoek in strafzaken, masterproef o.l.v. P. TRAEST, 2014-2015, 240-241.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 67ter Wegverkeerswet - Bestaanbaarheid

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Recht om zichzelf niet te beschuldigen - Bestaanbaarheid

Le droit de ne pas s'auto-incriminer, tel qu'il est consacré à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, n'est pas substantiellement violé par l'article 67ter de la loi du 16 mars 1968, qui oblige le propriétaire enregistré d'un véhicule à communiquer, sous peine de sanction pénale, l'identité de la personne qui conduisait le véhicule en question au moment de l'infraction de roulage (1). (1) CEDH, 8 avril 2004 Weh ; CEDH, 24 juin 2005 Rieg ; CEDH (Gr. ch.), 29 juin 2007 O'Halloran ; J. ROELANDT, De verhouding tussen het verbod van gedwongen zelfincriminatie en de verplichting tot medewerking met het gerecht in het vooronderzoek in strafzaken, thèse sous la direction de P. TRAEST, 2014-2015, 240-241.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Article 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Compatibilité

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Droit de ne pas s'auto-incriminer - Compatibilité

Het feit dat de onderzoeksrechter of het openbaar ministerie niet is overgegaan tot de in verdenkingstelling van de onbekende personen waartegen de klacht met burgerlijkepartijstelling werd gericht, belet de kamer van inbeschuldigingstelling niet te oordelen dat er geen reden is tot vervolging of tot ontslag van de onderzoeksrechter van zijn onderzoek omdat er geen bezwaren bestaan dat enige persoon het aangeklaagde misdrijf heeft gepleegd, zonder dat daarvoor een identificatie van de bedoelde personen vereist is.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Geen in verdenkingstelling

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Geen in verdenkingstelling

Le fait que le juge d'instruction ou le ministère public n'ait pas procédé à l'inculpation des personnes visées par la plainte avec constitution de partie civile n'empêche pas la chambre des mises en accusation de décider qu'il n'y a pas lieu à poursuivre ou à dessaisir le juge d'instruction, vu l'absence de charges à l'encontre de qui que ce soit quant à la commission de l'infraction dénoncée, sans que l'identification des personnes visées soit requise à cet effet.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Plainte avec constitution de partie civile contre X - Pas d'inculpation

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Instruction - Règlement de la procédure - Plainte avec constitution de partie civile contre X - Pas d'inculpation

Het recht van verdediging van de burgerlijke partij vereist niet dat de kamer van inbeschuldigingstelling overgaat tot de identificatie van onbekende personen tegen wie de klacht met burgerlijkepartijstelling is gedaan, wanneer zij beslist dat er tegen geen enkele persoon bezwaren voor het aangeklaagde misdrijf bestaan; of de burgerlijke partij daardoor al dan niet nog in de mogelijkheid is om de niet-geïdentificeerde personen rechtstreeks te dagvaarden voor de vonnisrechter, speelt geen rol.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Buitenvervolginstelling - Identificatie van onbekende - Vereiste

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek - Klacht met burgerlijkepartijstelling tegen onbekenden - Buitenvervolginstelling - Identificatie van onbekende - Vereiste

Les droits de la défense de la partie civile n'exigent pas de la chambre des mises en accusation qu'elle procède à l'identification des personnes contre lesquelles une plainte avec constitution de partie civile a été déposée, lorsqu'elle décide qu'il n'existe de charges contre qui que ce soit pour l'infraction dénoncée; il n'y a pas lieu d'avoir égard au fait que la partie civile a ainsi encore la possibilité ou non de citer directement les personnes non identifiées devant la juridiction de jugement.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Plainte avec constitution de partie civile contre X - Non-lieu - Identification des auteurs - Condition

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Instruction - Plainte avec constitution de partie civile contre X - Non-lieu - Identification des auteurs - Condition

Indien de veroordeelde persoon een nieuw misdrijf pleegt, beschikt hij niet over een verworven recht om te genieten van de regels betreffende de herhaling die gelden op het tijdstip van het vonnis dat hem heeft bestraft; overeenkomstig het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet is het voldoende, opdat de rechter de staat van herhaling kan vaststellen en onmiddellijk de daaraan verbonden strengere strafregeling kan toepassen, dat de overtreding waarop de tweede termijn wordt toegepast, waarbij het aan de dader staat om die overtreding niet te begaan, dateert van na de inwerkingtreding van de strengere wet (1). (1) Zie EHRM (GC) 29 maart 2006, Achour t. Frankrijk, verzoekschrift nr. 67335/01, §§46 en 52 tot 61; P. ROUBIER, Le droit transitoire - Conflits des lois dans le temps, Dalloz, 1960, heruitg. 2017, pp. 474-477; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, dl. I, Larcier, 2010, nr. 536. Het is wel degelijk dit beginsel dat het Hof heeft toegepast wanneer het impliciet heeft beslist dat artikel 99bis Strafwetboek, ingevoerd bij artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerichten van een andere lidstaat van de Europese Unie, in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerichten en dezelfde rechtsgevolgen zullen hebben als deze veroordelingen wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft, van toepassing is op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd, datum van inwerkingtreding van die bepaling, ook als die buitenlandse veroordeling dateert van vóór die datum (Cass. 8 maart 2017, AR P.16.1268.F, AC 2017, nr. 164). Bovendien is de verplichting om te slagen voor examens alvorens in het recht op sturen te worden hersteld een veiligheidsmaatregel en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (zie Cass. 10 januari 2018, AR P.17.0827.F, AC 2018, nr. 22, en de verwijzingen in de noot). (M.N.B.)

HERHALING - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Inaanmerkingneming van de vroegere veroordelingen bij de inwerkingtreding van de wet die de herhaling invoert
- Art. 2 Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Inaanmerkingneming van de vroegere veroordelingen bij de inwerkingtreding van de wet die de herhaling invoert
- Art. 2 Strafwetboek

La personne condamnée ne dispose pas, si elle commet une nouvelle infraction, d'un droit acquis à bénéficier des règles relatives à la récidive en vigueur au moment du jugement qui l'a sanctionnée; conformément au principe de la non-rétroactivité de la loi pénale plus sévère, pour que le juge soit admis à constater l'état de récidive et à appliquer immédiatement le régime répressif plus sévère qui y est attaché, il suffit que l'infraction constitutive du second terme, qu'il dépend de l'agent de ne pas commettre, soit postérieure à son entrée en vigueur (1). (1) Voir C.E.D.H. (G.C.) 29 mars 2006, Achour c. France, requête no 67335/01, § 46 et 52 à 61; P. ROUBIER, Le Droit transitoire - Conflits des lois dans le temps, Dalloz, 1960, rééd. 2017, pp. 474-477; Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, t. I, Larcier, 2010, n° 536. Et c'est bien ce principe que la Cour a appliqué lorsqu'elle a implicitement décidé que l'article 99bis du Code pénal, inséré par l'art. 62 de la loi du 25 avril 2014 portant des dispositions diverses en matière de Justice, et qui dispose que les condamnations prononcées par les juridictions pénales d'un autre État membre de l'Union européenne sont prises en compte dans les mêmes conditions que les condamnations prononcées par les juridictions pénales belges et produiront les mêmes effets juridiques que ces condamnations, s'applique, pour la détermination de l'état de récidive, aux faits commis après le 24 mai 2014, date d'entrée en vigueur de cette disposition, et ce, même si ladite condamnation étrangère est antérieure à cette date (Cass. 8 mars 2017, RG P.16.1268.F, Pas. 2017, n° 164). Par ailleurs, l'obligation de se soumettre à des examens avant d'obtenir la réintégration dans le droit de conduire constitue une mesure de sûreté et non une peine au sens de l'article 15, § 1er, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, qui consacre le principe de la non-rétroactivité de la loi pénale la plus sévère (voir Cass. 10 janvier 2018, RG P.17.0827.F, Pas. 2018, n° 22, et références en note). (M.N.B.)

RECIDIVE - Application de la loi pénale dans le temps - Non-rétroactivité de la loi pénale plus sévère - Prise en compte des condamnations antérieures à l'entrée en vigueur de la loi instituant la récidive
- Art. 2 Code pénal

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application de la loi pénale dans le temps - Non-rétroactivité de la loi pénale plus sévère - Prise en compte des condamnations antérieures à l'entrée en vigueur de la loi instituant la récidive
- Art. 2 Code pénal

Er hoeft geen prejudiciële vraag te worden gesteld aan het Grondwettelijk Hof wanneer de vraag geen kritiek uitoefent op een door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn (1); aangezien de wegens rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap in staat van bijzondere herhaling veroordeelde bestuurders een andere categorie vormen dan die waartoe de andere in artikel 38, §6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde bestuurders behoren, zoals zij die een snelheidsovertreding hebben begaan, zodat ten aanzien van eerstgenoemden passender maatregelen konden worden genomen, hoeft de voorgestelde prejudiciële vraag over de in dat artikel bepaalde uitzondering niet te worden gesteld (2). (1) Zie Cass. 23 september 2015, AR P.14.0238.F, AC 2015, nr. 546, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 15 februari 2011, AR P.10.1665.N, AC 2011, nr. 134, met concl. van M. DUINSLAEGER, toen advocaat-generaal. (2) Geen van de drie, tot nog toe, door het Grondwettelijk Hof over die bepaling gewezen arresten heeft die uitzondering als voorwerp (GwH, nr. 168/2016, 51/2017 en 76/2017). Weliswaar verantwoordt de samenvatting en de memorie van toelichting van de wet dat verschil in behandeling niet echt ... maar hoeft dat? Het onderling verband tussen de specifieke modaliteit van het alcoholslot bedoeld in artikel 37.1, eerste lid, Wegverkeerswet, waarnaar de uitzondering verwijst, en de telastleggingen van rijden in staat van alcoholintoxicatie of staat van dronkenschap is duidelijk, in tegenstelling tot de andere in artikel 38.6 Wegverkeerswet bedoelde overtredingen, waaronder de aan eiser ten laste gelegde snelheidsovertreding (zie Gedr.st., Kamer, 2012-2013, DOC 53K2880/001, pp. 4, 8 en 10). (M.N.B.)

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Verplichting om de vraag te stellen - Door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden

- Artt. 37/1, eerste lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37/1, eerste lid - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen

- Artt. 37/1, eerste lid, en 38, § 6, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6, eerste lid - Alcoholintoxicatie of dronkenschap aan het stuur - Uitzondering - Verzoek om een prejudiciële vraag te stellen

Lorsqu'elle ne dénonce pas une distinction opérée par la loi entre des personnes se trouvant dans la même situation juridique et auxquelles s'appliqueraient des règles différentes, il n'y a pas lieu de poser à la Cour constitutionnelle la question préjudicielle (1) ainsi, dès lors que les conducteurs condamnés en état de récidive spéciale du chef d'une infraction de conduite en état d'imprégnation alcoolique ou d'ivresse constituent une catégorie distincte de celle à laquelle appartiennent les autres conducteurs visés à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière, dont ceux qui ont commis un excès de vitesse, de sorte que des mesures plus adaptées pouvaient être envisagées à l'égard des premiers, il n'y a pas lieu de poser la question préjudicielle suggérée quant à l'exception prévue à cette disposition (2). (1) Cass. 23 septembre 2015, RG P.14.0238.F, Pas. 2015, n° 546, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 15 février 2011, RG P.10.1665.N, Pas. 2011, n° 134 et AC 2011, n° 134, avec concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général. (2) Cette exception ne fait l'objet d'aucun des trois arrêts rendus à ce jour par la Cour constitutionnelle quant à cette disposition (C. const., n° 168/2016, 51/2017 et 76/2017). Il est vrai que le résumé et l'exposé des motifs de la loi ne justifient pas particulièrement cette différence de traitement... mais le devaient-ils ? La corrélation est évidente entre la modalité spécifique de l'éthylotest antidémarrage visée à l'art. 37/1, al. 1er, des lois coordonnées, auquel renvoie l'exception, et les préventions de conduite en état d'imprégnation alcoolique ou d'ivresse, contrairement aux autres infractions visées à l'art. 38, § 6, parmi lesquelles figure l'excès de vitesse reproché au demandeur (voir Doc. parl., Ch., 2012-2013, DOC 53K2880/001, pp. 4, 8 et 10). (M.N.B.)

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Obligation de poser la question - Distinction opérée par la loi entre des personnes se trouvant dans la même situation juridique

- Art. 37/1, al. 1er, et 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37/1, alinéa 1er - Demande de question préjudicielle

- Art. 37/1, al. 1er, et 38, § 6, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6, alinéa 1er - Intoxication alcoolique ou ivresse au volant - Exception - Demande de question préjudicielle

P.17.0692.F

24 januari 2018

AC nr. ...

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de betekening van het verstekarrest via de gevangenisadministratie op vordering van het openbaar ministerie, de taal vermeldt waarin het recht op verzet moet worden uitgeoefend, kan dat rechtsmiddel, dat in een andere landstaal dan die van de rechtspleging is gesteld, op die grond niet onontvankelijk worden verklaard, op het gevaar af dat de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie wordt ontzegd (1). (1) Het Hof oordeelt ook dat "artikel 6.1 EVRM oplegt (...) dat de betekening (van het verstekvonnis) het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen", en dat bij ontstentenis daarvan, die betekening de termijnen om in verzet te komen niet doet ingaan (Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH); zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428, met noot M.N.B.; EHRM, Faniel t. België, nr. 11892/08, 1 maart 2011; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2001, nr. 161; EHRM, Hakimi t. België, nr. 665/08, 29 juni 2010; Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; EHRM, Da Luz Domingues Ferreira t. België, nr. 50049/99, 24 mei 2007. Evenwel oordeelt het Hof dat "Noch de artikelen 6.1 en 13 EVRM, noch artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel de overheid de verplichting opleggen om aan de gedaagde, wiens probatie-uitstel met een tegensprekelijk vonnis werd herroepen, kennis te geven van de termijn van het hoger beroep; de daadwerkelijke toegang tot de appelrechters vereist een dergelijke kennisgeving niet." (Cass. 16 september 2014, AR P.13.1000.N, AC 2014, nr. 525). (M.N.B.)

Lorsqu'il n'apparaît d'aucune des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que la signification de l'arrêt rendu par défaut, à l'intervention de l'administration pénitentiaire requise par le ministère public, mentionne la langue dans laquelle le droit de faire opposition doit être exercé, un tel recours formé dans une langue nationale différente de celle de la procédure ne peut être déclaré irrecevable pour ce motif, à peine de priver le condamné du droit d'accès à un tribunal (1). (1) La Cour considère aussi que « l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales impose (...) que la signification (du jugement par défaut) mentionne le droit de former opposition ainsi que le délai imparti pour l'exercer », et qu'à défaut, cette signification ne fait pas courir les délais d'opposition (Cass. 9 mars 2016, RG P.15.1679.F, Pas. 2016, n° 168, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général); voir Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0490.F, Pas. 2017, n° 428, avec note M.N.B.; Cour eur. D.H., Faniel c. Belgique, n° 11892/08, 1er mars 2011; Cass. 23 février 2011, RG P.10.2047.F, Pas. 2001, n° 161; Cour eur. D.H., Hakimi c. Belgique, n° 665/08, 29 juin 2010; Cass. 9 avril 2008, RG P.08.0051.F, Pas. 2008, n° 214, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cour eur. D.H., Da Luz Domingues Ferreira c. Belgique, n° 50049/99, 24 mai 2007. En revanche, la Cour considère que « ni les articles 6.1 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni l'article 203, § 1er, C.I.cr., ni aucune autre disposition ou principe général du droit n'imposent à l'autorité l'obligation d'informer la personne citée, dont le sursis probatoire a été révoqué par jugement contradictoire, du délai d'appel; l'accès effectif aux juges d'appel ne requiert pas une telle communication. » (Cass. 16 septembre 2014, RG P.13.1000.N, Pas. 2014, n° 525). (M.N.B.)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Taalgebruik voor de strafgerichten - Aangehoudene - Verzet

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafszaken - Aangehoudene - Verzet

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Emploi des langues devant les juridictions répressives - Détenu - Opposition

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 24 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Détenu - Opposition

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Wanneer uit geen van de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de betekening van het verstekarrest via de gevangenisadministratie op vordering van het openbaar ministerie, de taal vermeldt waarin het recht op verzet moet worden uitgeoefend, kan dat rechtsmiddel, dat in een andere landstaal dan die van de rechtspleging is gesteld, op die grond niet onontvankelijk worden verklaard, op het gevaar af dat de veroordeelde het recht op toegang tot een rechterlijke instantie wordt ontzegd (1). (1) Het Hof oordeelt ook dat "artikel 6.1 EVRM oplegt (...) dat de betekening (van het verstekvonnis) het recht moet vermelden om in verzet te komen alsook de termijn om dat recht uit te oefenen", en dat bij ontstentenis daarvan, die betekening de termijnen om in verzet te komen niet doet ingaan (Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, AC 2016, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH); zie Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0490.F, AC 2017, nr. 428, met noot M.N.B.; EHRM, Faniel t. België, nr. 11892/08, 1 maart 2011; Cass. 23 februari 2011, AR P.10.2047.F, AC 2001, nr. 161; EHRM, Hakimi t. België, nr. 665/08, 29 juni 2010; Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; EHRM, Da Luz Domingues Ferreira t. België, nr. 50049/99, 24 mei 2007. Evenwel oordeelt het Hof dat "Noch de artikelen 6.1 en 13 EVRM, noch artikel 203, § 1, Wetboek van Strafvordering, noch enige andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel de overheid de verplichting opleggen om aan de gedaagde, wiens probatie-uitstel met een tegensprekelijk vonnis werd herroepen, kennis te geven van de termijn van het hoger beroep; de daadwerkelijke toegang tot de appelrechters vereist een dergelijke kennisgeving niet." (Cass. 16 september 2014, AR P.13.1000.N, AC 2014, nr. 525). (M.N.B.)

VERZET - Strafszaken - Aangehoudene - Taalgebruik

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 24 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Lorsqu'il n'apparaît d'aucune des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que la signification de l'arrêt rendu par défaut, à l'intervention de l'administration pénitentiaire requise par le ministère public, mentionne la langue dans laquelle le droit de faire opposition doit être exercé, un tel recours formé dans une langue nationale différente de celle de la procédure ne peut être déclaré irrecevable pour ce motif, à peine de priver le condamné du droit d'accès à un tribunal (1). (1) La Cour considère aussi que «l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales impose (...) que la signification (du jugement par défaut) mentionne le droit de former opposition ainsi que le délai imparti pour l'exercer», et qu'à défaut, cette signification ne fait pas courir les délais d'opposition (Cass. 9 mars 2016, RG P.15.1679.F, Pas. 2016, n° 168, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général); voir Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0490.F, Pas. 2017, n° 428, avec note M.N.B.; Cour eur. D.H., Faniel c. Belgique, n° 11892/08, 1er mars 2011 ; Cass. 23 février 2011, RG P.10.2047.F, Pas. 2001, n° 161; Cour eur. D.H., Hakimi c. Belgique, n° 665/08, 29 juin 2010; Cass. 9 avril 2008, RG P.08.0051.F, Pas. 2008, n° 214, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cour eur. D.H., Da Luz Domingues Ferreira c. Belgique, n° 50049/99, 24 mai 2007. En revanche, la Cour considère que «ni les articles 6.1 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni l'article 203, § 1er, C.I.cr., ni aucune autre disposition ou principe général du droit n'imposent à l'autorité l'obligation d'informer la personne citée, dont le sursis probatoire a été révoqué par jugement contradictoire, du délai d'appel ; l'accès effectif aux juges d'appel ne requiert pas une telle communication.» (Cass. 16 septembre 2014, RG P.13.1000.N, Pas. 2014, n° 525). (M.N.B.)

OPPOSITION - Matière répressive - Détenu - Emploi des langues

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 24 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip - Opzettelijke slagen en verwondingen - Beslissing die de verzwarende omstandigheid blijvende arbeidsongeschiktheid uitsluit

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

MISDRIJF - Verzwarende omstandigheden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verzwarende omstandigheid - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

De beslissing over de burgerlijke rechtsvordering waarbij de rechter de omschrijving van de feiten in de telastlegging bedoeld in artikel 400 Strafwetboek afwijst en aldus de verzwarende omstandigheid van blijvende arbeidsongeschiktheid afwijst, is een beslissing die uitspraak doet over het beginsel van aansprakelijkheid; een onmiddellijk cassatieberoep tegen een dergelijke beslissing is ontvankelijk ook als de beslissing die uitspraak doet over de schade geen eindbeslissing is (1). (Impliciete oplossing) (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geen eindbeslissing, wel onmiddellijk vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing over het beginsel van aansprakelijkheid - Begrip - Opzettelijke slagen of verwondingen - Beslissing die de verzwarende omstandigheid blijvende arbeidsongeschiktheid uitsluit

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

De ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid bestaat in de ongeschiktheid van het slachtoffer tot het verrichten van enige lichamelijke arbeid, ongeacht de sociale status van het slachtoffer of diens gewoonlijke en professionele arbeid (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 2.

MISDRIJF - Verzwarende omstandigheden - Opzettelijke slagen en verwondingen - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

- Artt. 399 en 400 Strafwetboek

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Verzwarende omstandigheid - Ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid

- Artt. 399 en 400 Strafwetboek

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Décision sur le principe d'une responsabilité - Notion - Coups et blessures volontaires - Décision excluant la circonstance aggravante d'incapacité de travail permanente

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

INFRACTION - Circonstances aggravantes - Coups et blessures volontaires - Incapacité de travail personnel

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Circonstance aggravante - Incapacité de travail personnel

La décision relative à l'action civile par laquelle le juge écarte la qualification des faits sous l'incrimination visée à l'article 400 du Code pénal et exclut ainsi la circonstance aggravante d'incapacité de travail permanente est une décision statuant sur le principe d'une responsabilité; un pourvoi immédiat contre une telle décision est recevable même si la décision statuant sur le dommage n'est pas définitive (1). (solution implicite) (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Décision non définitive, mais contre laquelle on peut se pourvoir immédiatement - Décision sur le principe d'une responsabilité - Notion - Coups ou blessures volontaires - Décision excluant la circonstance aggravante d'incapacité de travail permanente

- Art. 420, al. 2 Code d'Instruction criminelle

L'incapacité de travail personnel consiste en l'incapacité pour la victime de se livrer à un travail corporel quelconque, sans qu'il y ait lieu d'avoir égard à la position sociale de la victime ou à son travail habituel et professionnel (1). (1) Voir les concl. du MP.

INFRACTION - Circonstances aggravantes - Coups et blessures volontaires - Incapacité de travail personnel

- Art. 399 et 400 Code pénal

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Circonstance aggravante - Incapacité de travail personnel

- Art. 399 et 400 Code pénal

Om de keuze te motiveren tussen het herstel van de plaats in de vorige staat en de uitvoering van inrichtingswerken, keuzes die respectievelijk werden voorgesteld door de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen, staat het aan de rechter om daarover te beslissen in functie van het evenredigheidsbeginsel, door rekening te houden met de mate waarin elke voorgestelde herstellwijze, enerzijds, de verstoring van het leefmilieu kan herstellen en, anderzijds, schadelijke gevolgen kan opleveren voor de persoonlijke belangen van de eisers (1). (1) Zie Cass. 13 november 2013, AR P.13.0258.F, AC 2013, nr. 602; Cass. 16 januari 2002, AR P.01.1163.F, AC 2002, nr. 31; St.W.parl., zittijd 2015-2016, 307 (2015-2016), nr. 1bis, pp. 176-177, 198, 199 en 255; voor het Vlaams Gewest (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), zie Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0059.N, AC 2017, nr. 360.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelvordering en vordering tot uitvoering van inrichtingswerken uitgaande van respectievelijk de gemachtigd ambtenaar en het college van burgemeester en schepenen - Bevoegdheden van de rechter - Criteria - Milieu-impact - Evenredigheidsbeginsel

- Art. D.VII.13 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

Een verzuim kan tot strafbare deelneming leiden, niet alleen wanneer de mededader een positieve plicht tot handelen heeft maar ook wanneer zijn verzuim een positieve aansporing vormt om een overtreding te begaan (1); aldus kunnen de bij de aanwending van een terrein door het oprichten van vaste of mobiele installaties begane overtredingen ten laste worden gelegd aan diegene die ze heeft opgericht alsmede aan de eigenaar die daarmee heeft ingestemd of die deze toestand heeft gedoogd. (1) Cass. 29 april 2003, AR P.02.1461.N, AC 2003, nr. 269; Cass. 23 november 1999, AR P.98.1185.N, AC 1999, nr. 624; zie ook Cass. 15 september 2015, AR P.14.1189.N, AC 2015, nr. 513, met concl. van advocaat-generaal met opdracht A. WINANTS (§§11 e.v.); Cass. 29 november 2011, AR P.11.0573.N, AC 2011, nr. 652; Cass. 2 september 2009, AR P.09.0391.F, AC 2009, nr. 467; Cass. 17 december 2008, AR P.08.1233.F, AC 2008, nr. 737, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2008, nr. 737; Cass. 26 februari 2008, AR P.06.1518.N, AC 2008, nr. 129.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Verzuim - Stedenbouw Wallonië - Oprichten van vaste of mobiele installaties - Eigenaar die met de toestand heeft ingestemd of die deze heeft gedoogd

- Art. 66 Strafwetboek

- Artt. D.IV.4, eerste lid, 1° en 9°, en D.VII.1, § 1 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

Pour motiver le choix de la mesure de réparation entre la remise en état et l'exécution de travaux d'aménagement respectivement proposées par le fonctionnaire délégué et le collège communal, il revient au juge de se prononcer en fonction du principe de proportionnalité en prenant en compte la mesure dans laquelle chacun des modes de réparation proposés peut, d'une part, réparer le trouble environnemental et, d'autre part, présenter des conséquences dommageables pour les intérêts privés des demandeurs (1). (1) Voir Cass. 13 novembre 2013, RG P.13.0258.F, Pas. 2013, n° 602; Cass. 16 janvier 2002, RG P.01.1163.F, Pas. 2002, n° 31; Doc. parl. wallon, session 2015-2016, 307 (2015-2016), n° 1bis, pp. 176-177, 198, 199 et 255; pour la Région flamande (Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening), voir Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0059.N, Pas. 2017, n° 360.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Demande de remise en état et de l'exécution de travaux d'aménagement respectivement émises par le fonctionnaire délégué et le collège communal - Pouvoirs du juge - Critères - Impact sur l'environnement - Principe de proportionnalité

- Art. D.VII.13 Code du Développement territorial

Une abstention peut entraîner une participation punissable non seulement lorsque le coauteur a un devoir positif d'agir, mais aussi lorsque son abstention constitue un encouragement positif à la perpétration d'une infraction (1); ainsi, les infractions commises à l'occasion de l'utilisation d'un terrain par le placement d'installations fixes ou mobiles peuvent être imputées à celui qui les a placées comme aussi au propriétaire qui y a consenti ou qui a toléré cette situation. (1) Cass. 29 avril 2003, RG P.02.1461.N, Pas. 2003, n° 269; Cass. 23 novembre 1999, RG P.98.1185.N, Pas. 1999, n° 624; voir aussi Cass. 15 septembre 2015, RG P.14.1189.N, Pas. 2015, n° 513, avec concl. de M. WINANTS, avocat général délégué (§§11 et s.) in AC 2015 n° 513; Cass. 29 novembre 2011, RG P.11.0573.N, Pas. 2011, n° 652; Cass. 2 septembre 2009, RG P.09.0391.F, Pas. 2009, n° 467; Cass. 17 décembre 2008, RG P.08.1233.F, Pas. 2008, n° 737, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 26 février 2008, RG P.06.1518.N, Pas. 2008, n° 129.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément moral - Abstention - Urbanisme wallon - Placement d'installations fixes ou mobiles - Propriétaire qui y a consenti ou qui a toléré la situation

- Art. 66 Code pénal

- Art. D.IV.4, al. 1er, 1° et 9°, et D.VII.1, § 1er Code du Développement territorial

STEDENBOUW - Allerlei - Wallonië - Oprichten van vaste of mobiele installaties - Moreel bestanddeel - Verzuim - Eigenaar die met de toestand heeft ingestemd of die deze heeft gedoogd

- Art. 66 Strafwetboek

- Artt. D.IV.4, eerste lid, 1° en 9°, en D.VII.1, § 1 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ontwikkeling

URBANISME - Divers - Wallonie - Placement d'installations fixes ou mobiles - Élément moral - Abstention - Propriétaire qui y a consenti ou qui a toléré la situation

- Art. 66 Code pénal

- Art. D.IV.4, al. 1er, 1° et 9°, et D.VII.1, § 1er Code du Développement territorial

P.17.0827.F

10 januari 2018

AC nr. ...

Met toepassing van artikel 38, §4, vierde lid, Wegverkeerswet moet, in geval van overtreding van artikel 35 van die wet, het herstel in het recht tot sturen afhankelijk worden gemaakt van het slagen voor het medisch en het psychologisch onderzoek; indien de veroordeelde persoon op het ogenblik van de feiten niet voldeed aan de door de Koning bepaalde voorwaarden om een Belgisch rijbewijs te verkrijgen, maar daaraan voldoet op het ogenblik van de uitspraak van het vonnis, moet de rechter het herstel van het recht tot sturen afhankelijk maken van het slagen voor het medisch en psychologisch onderzoek (1). (1) Zie Cass. 3 februari 2015, AR P.14.1843.N, arrest niet gepubliceerd, aangehaald door C. DE ROY, "Kroniek wegverkeersrecht 2014-2016: overzicht van de belangrijkste evoluties in de rechtspraak", RW 2016-2017, p. 1286: in de zaak van een in Roemenië gedomicilieerd Roemeens staatsburger heeft het Hof een vonnis vernietigd dat artikel 38, §4, vierde lid, Wegverkeerswet had geschonden omdat het vonnis het verval van het recht tot sturen had uitgesproken wegens overtreding van artikel 35 zonder het herstel van de veroordeelde in dat recht afhankelijk te maken van het slagen voor de twee onderzoeken bedoeld in artikel 38, §3, 3° en 4°.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 4, vierde lid - Verval van het recht om een voertuig te besturen - Herstel - Verplichting om zich aan de voorgeschreven onderzoeken te onderwerpen - Veroordeelde die op het ogenblik van de feiten niet maar op het ogenblik van de uitspraak wel voldoet aan de voorwaarden om een Belgisch rijbewijs te verkrijgen

- Artt. 38, §§ 3 en 4, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

En application de l'article 38, § 4, alinéa 4, de la loi relative à la police de la circulation routière, en cas d'infraction à l'article 35 de la même loi, la réintégration dans le droit de conduire doit être subordonnée à la réussite des examens médical et psychologique; si la personne condamnée ne répondait pas, au moment des faits, aux conditions fixées par le Roi pour pouvoir obtenir un permis de conduire belge, mais qu'elle y répond au moment du jugement, le juge doit subordonner la réintégration dans le droit de conduire à la réussite des examens médical et psychologique (1). (1) Voir Cass. 3 février 2015, RG P.14.1843.N, inédit, cité par C. DE ROY, « Kroniek wegverkeersrecht 2014-2016: overzicht van de belangrijkste evoluties in de rechtspraak », R.W., 2016-2017, p. 1286: en cause d'un citoyen roumain domicilié en Roumanie, la Cour a cassé un jugement qui avait méconnu l'art. 38 § 4, al. 4, ayant prononcé la déchéance du droit de conduire du chef d'une infraction à l'article 35 sans subordonner la réintégration du condamné dans ce droit à la réussite des deux examens visés à l'article 38, § 3, 3° et 4°.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 4, alinéa 4 - Déchéance du droit de conduire un véhicule - Réintégration - Obligation de se soumettre aux examens prescrits - Condamné ne répondant pas, au moment des faits, mais bien au moment du jugement, aux conditions pour pouvoir obtenir un permis de conduire belge

- Art. 38, § 3 et 4, al. 4 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

De verplichting om te slagen voor een geneeskundig en psychologisch onderzoek om in het recht tot sturen te worden hersteld, is een veiligheidsmaatregel en geen straf; die maatregel valt buiten het toepassingsgebied van artikel 2, eerste lid, Strafwetboek, dat bepaalt dat geen misdrijf kan worden gestraft met straffen die bij de wet niet waren gesteld voordat het misdrijf werd gepleegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 2016, AR P.15.1468.F, AC 2016, nr. 286; Cass. 1 maart 2006, AR P.05.1263.F, AC 2006, nr. 114. In die zin oordeelt het Grondwettelijk Hof dat de verplichting om zich aan onderzoeken te onderwerpen alvorens in het recht tot sturen te worden hersteld, een veiligheidsmaatregel is en geen straf in de zin van artikel 15, §1, IVBPR, dat het beginsel bevestigt van de niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet (GwH 22 december 2016, nr. 168/2016, §B.6.6; GwH 15 juni 2017, nr. 76/2017, §§B.6.3 e.v.).

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, §§ 2 tot 6 - Verval van het recht om een voertuig te besturen - Herstel - Verplichting om zich aan de voorgeschreven onderzoeken te onderwerpen - Aard van de maatregel - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet

- Art. 38, §§ 2 tot 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 2 Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de strafwet in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van de strengere strafwet - Verval van het recht om een voertuig te besturen - Herstel - Verplichting om zich aan de voorgeschreven onderzoeken te onderwerpen

- Art. 38, §§ 2 tot 6 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 2 Strafwetboek

L'obligation de satisfaire aux examens médical et psychologique pour être réintégré dans le droit de conduire constitue une mesure de sûreté et non une peine; cette mesure est étrangère au champ d'application de l'article 2, alinéa 1er, du Code pénal qui prévoit que nulle infraction ne peut être punie de peines qui n'étaient pas portées par la loi avant que l'infraction fût commise (1). (1) Voir Cass. 27 avril 2016, RG P.15.1468.F, Pas. 2016, n° 286; Cass. 1er mars 2006, RG P.05.1263.F, Pas. 2006, n° 114. En ce sens, la Cour constitutionnelle considère que l'obligation de se soumettre à des examens avant d'obtenir la réintégration dans le droit de conduire constitue une mesure de sûreté et non une peine au sens de l'article 15, §1er, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, qui consacre le principe de la non-rétroactivité de la loi pénale la plus sévère (C. const., 22 décembre 2016, n° 168/2016, § B.6.6; C. const., 15 juin 2017, n° 76/2017, §§ B.6.3. et s.).

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 2 à 6 - Déchéance du droit de conduire un véhicule - Réintégration - Obligation de se soumettre aux examens prescrits - Nature de la mesure - Application de la loi pénale dans le temps - Non-rétroactivité de la loi pénale plus sévère

- Art. 38, § 2 à 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

- Art. 2 Code pénal

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application de la loi pénale dans le temps - Non-rétroactivité de la loi pénale plus sévère - Déchéance du droit de conduire un véhicule - Réintégration - Obligation de se soumettre aux examens prescrits

- Art. 38, § 2 à 6 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

- Art. 2 Code pénal

P.17.0917.F

24 januari 2018

AC nr. ...

In strafzaken verwijst elke verwijzing naar een wetsbepaling, zonder onderscheid naar al haar onderverdelingen (1). (1) Cass. 1 december 1999, AR P.99.1264.F, arrest niet gepubliceerd, dat daaraan toevoegde: "zonder dat de eventueel overtollige verwijzing aan die onderverdelingen afbreuk doet".

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste wetsbepaling - Onderverdelingen

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

En matière répressive, toute référence à une disposition légale renvoie indistinctement à chacune de ses subdivisions (1). (1) Cass. 1er décembre 1999, RG P.99.1264.F, inédit, qui ajoutait : « sans que nuise le renvoi éventuellement surabondant à l'une ou l'autre de celles-ci ».

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Mention de la disposition légale appliquée - Subdivisions

- Art. 163, al. 1er, et 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Herhaling is geen verzwarende omstandigheid maar is een toestand die de rechter kan vaststellen op grond van de hem voorgelegde gegevens, zonder dat hij de mate waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt mag overschrijd (1). (1) Zie Cass. 3 september 1997, AR P.97.1083.F, AC 1997, nr. 329; Cass. 25 april 2001, AR P.01.0111.F, AC 2001, nr. 231; Cass. 30 juni 2004, AR P.04.0784.F, AC 2004, nr. 367; Cass. 21 december 2004, AR P.04.1357.N, AC 2004, nr. 622; Cass. 25 april 2012, AR P.12.0178.F, AC 2012, nr. 255. Terwijl het Grondwettelijk Hof herhaling als een verzwarende omstandigheid heeft omschreven (GwH 18 december 2014, nr. 185/2014, §B.9, met verwijzing naar Gedr.st., Senaat, 1851-1852, nr. 70, p. 28)

HERHALING - Begrip - Aanhangigmaking bij de rechter

Wanneer de staat van herhaling in de dagvaarding is vermeld, schrijft geen enkele wetsbepaling voor dat de regel moet worden vermeld die de gevolgen daarvan bepaalt (1). (1) Het Hof had eerder gezegd dat, "buiten het geval waarin herhaling leidt tot strafverzwaring of tot toevoeging, aan de straf, van een terbeschikkingstelling van de regering, verplicht artikel 195, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering de rechter niet om de wetsbepaling te vermelden die de staat van herhaling kenmerkt; het vonnis of arrest dient evenwel klaar en duidelijk de wil van de rechter te vermelden om een veroordeling uit te spreken in staat van wettelijke herhaling, zodat de beklaagde en het openbaar ministerie dadelijk de volledige omvang van de veroordeling kunnen inschatten." (Cass. 2 mei 2012, AR P.12.0667.F, AC 2012, nr. 268).

HERHALING - Beslissing van de rechter - Vermelding van de toegepaste westbepaling - Herhaling

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Vermelding van de toegepaste westbepaling - Herhaling

- Artt. 163, eerste lid, en 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering

La récidive ne constitue pas une circonstance aggravante mais un état que le juge peut constater sur la base des éléments qui lui sont soumis, sans excéder sa saisine (1). (1) Voir Cass. 3 septembre 1997, RG P.97.1083.F, Pas. 1997, I, n° 329; Cass. 25 avril 2001, RG P.01.0111.F, Pas. 2001, n° 231; Cass. 30 juin 2004, RG P.04.0784.F, Pas. 2004, n° 367; Cass. 21 décembre 2004, RG P.04.1357.N, Pas. 2004, n° 622; Cass. 25 avril 2012, RG P.12.0178.F, Pas. 2012, n° 255. Alors que la Cour constitutionnelle a qualifié la récidive de circonstance aggravante (C. const. 18 décembre 2014, n° 185/2014, § B.9, se référant à Doc. parl., Sénat, 1851-1852, n° 70, p. 28).

RECIDIVE - Notion - Saisine du juge

Lorsque l'état de récidive est visé à la citation, aucune disposition légale n'impose la mention de la règle qui en prévoit les effets (1). (1) La Cour avait précédemment dit que, « hors le cas où la récidive entraîne une majoration de la peine ou l'adjonction d'une mise à la disposition du tribunal de l'application des peines, l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle n'impose pas que la décision du juge mentionne la disposition légale qui caractérise cet état; toutefois, le jugement ou l'arrêt doit indiquer clairement et sans équivoque la volonté du juge de prononcer une condamnation en état de récidive légale, de manière à ce que le prévenu et le ministère public puissent aussitôt mesurer tous les enjeux de la condamnation. » (Cass. 2 mai 2012, RG P.12.0667.F, Pas. 2012, n° 268).

RECIDIVE - Décision du juge - Mention de la disposition légale appliquée - Récidive

- Art. 163, al. 1er, et 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Mention de la disposition légale appliquée - Récidive

- Art. 163, al. 1er, et 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Misbruik van vertrouwen, wat veronderstelt dat goederen, gelden, koopwaren, biljetten, kwijtingen, geschriften van om het even welke aard, die een verbintenis inhouden of teweegbrengen en die overhandigd waren onder verplichting om ze terug te geven of ze voor een bepaald doel te gebruiken of aan te wenden, ten nadele van een derde werden verduisterd of verspild, vereist een translatieve overdracht van het precair bezit van de zaak aan de pleger van het misdrijf; het misdrijf is voltrokken wanneer de mede-eigenaar van een ondeelbare zaak haar ten nadele van een andere mede-eigenaar verduistert (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.0724.N, AC 2001, nr. 582.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Begrip - Verduistering van een ondeelbare zaak - Verduistering door een mede-eigenaar ten nadele van de andere

- Art. 491 Strafwetboek

Betichting van valsheid beschermt elk geschrift dat ertoe strekt een derde te overtuigen van het bestaan van een recht, van een verplichting of van de waarachtigheid van een feit; de intellectuele valsheid bedoeld in artikel 196, laatste lid, Strafwetboek, kan bestaan in een verzuim of het vermelden van onvolledige inlichtingen in de akte, met als doel aan een vals feit de schijn van waarachtigheid te verlenen (1). (1) Cass. 21 december 1971, AC 1971-72, p. 407.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Materieel bestanddeel - Intellectuele valsheid

- Art. 196 Strafwetboek

L'abus de confiance qui suppose que des effets, deniers, marchandises, billets, quittances, écrits de toute nature contenant ou opérant obligation et qui avaient été remis à la condition de les rendre ou d'en faire un usage ou un emploi déterminé, aient été détournés ou dissipés au préjudice d'autrui, requiert une remise, translatrice de la possession précaire de la chose, à l'auteur du délit; l'infraction est constituée lorsque le copropriétaire d'une chose indivisible la détourne au préjudice d'un autre copropriétaire (1). (1) Voir Cass. 30 octobre 2001, RG P.01.0724.N, Pas. 2001, n°582.

ABUS DE CONFIANCE - Notion - Détournement d'une chose indivisible - Détournement par un copropriétaire au préjudice de l'autre

- Art. 491 Code pénal

L'incrimination du faux protège toute écriture destinée à convaincre autrui de l'existence d'un droit, d'une obligation ou de la réalité d'un fait; le faux intellectuel visé à l'article 196, dernier alinéa, du Code pénal peut consister en une omission ou en la mention de renseignements incomplets dans l'acte dans le but de donner à un fait mensonger l'apparence de la réalité (1). (1) Cass. 21 décembre 1971, Pas. 1972, I, p. 405.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Élément matériel - Faux intellectuel

- Art. 196 Code pénal

P.17.0976.F

3 januari 2018

AC nr. ...

De waardevermindering van een pand is een schade waarvan het bestaan niet afhangt van een bij de tegeldemaking van het actief geleden verlies; de waardevermindering kan ook te wijten zijn aan de kost van de vereiste inrichtingen om het pand in stand te houden en de schadelijke gevolgen van de fout uit te wissen

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Onvergund bouwwerk - Schade geleden door een buur - Waardevermindering van zijn pand

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Stedenbouwkundig misdrijf - Schade voortvloeiend uit het misdrijf - Schade geleden door een buur - Waardevermindering van zijn pand

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

La moins-value d'un immeuble est un dommage dont l'existence n'est pas subordonnée à une perte enregistrée sur la réalisation de l'actif; la moins-value peut également être associée au coût des aménagements requis pour conserver le bien tout en effaçant les conséquences dommageables de la faute.

URBANISME - Permis de bâtir - Construction sans permis - Dommage subi par un voisin - Moins-value de son immeuble

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Infraction urbanistique - Dommage résultant de l'infraction - Dommage subi par un voisin - Moins-value de son immeuble

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De rechter kan schadevergoeding toekennen voor de schade die de benadeelde partij in de toekomst zal ondervinden, op voorwaarde dat de oorzaak van de schade vaststaat op het ogenblik van de uitspraak, zodat de rechtbank de schade kan ramen die daar noodzakelijkerwijs uit zal voortvloeien (1). (1) F. LAURENT, Principes de droit civil, Brussel, 1876, dl. XX, nr. 527, p. 571.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Toekomstige schade
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le juge peut accorder des dommages et intérêts pour le préjudice que la partie lésée éprouvera dans l'avenir, à condition que la cause du préjudice existe lors du jugement en manière telle que le tribunal puisse évaluer le dommage qui en résultera nécessairement (1). (1) F. LAURENT, Principes de droit civil, Bruxelles, 1876, T. XX, n° 527, p. 571.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Dommage futur
- Art. 1382 et 1383 Code civil

P.17.1058.F

31 januari 2018

AC nr. ...

Overeenkomstig de artikelen 329 en 330 van het Wetboek van Strafvordering beraadslaagt het college voor elke beschuldigde over het hoofdfeit en daarna over elke omstandigheid en neemt de voorzitter na iedere stemming de stemmen op in tegenwoordigheid van het college en tekent de beslissing onmiddellijk aan naast de vraag, zonder het aantal stemmen te vermelden, behalve in geval dat de bevestigende verklaring omtrent het hoofdfeit slechts bij eenvoudige meerderheid is tot stand gekomen; wanneer de bevestigende verklaring omtrent de schuldvraag bij eenvoudige meerderheid tot stand is gekomen, verbiedt geen enkele bepaling het hof om, op straffe van nietigheid van zijn beslissing, die omstandigheid en zijn beslissing om de meerderheid al dan niet te volgen, te vermelden in een van het motiverend arrest onderscheiden arrest.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Bij eenvoudige meerderheid tot stand gekomen bevestigende verklaring omtrent het hoofdfeit - Vermelding van die omstandigheid - Beslissing van het hof om de meerderheid al dan niet te volgen - Van het motiverend arrest onderscheiden arrest
- Artt. 329, 330 en 335 Wetboek van Strafvordering

Uit geen enkele bepaling volgt dat wanneer het hof de meerderheid niet volgt, in de in artikel 335 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde omstandigheden, de beslissing van het hof de redenen moet opgeven die de meerderheid van het hof ertoe gebracht hebben om de betrokkene schuldig te verklaren; hetzelfde geldt voor de redenen van de minderheid of het hof die nu volgt of niet.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Bij eenvoudige meerderheid tot stand gekomen bevestigende verklaring omtrent het hoofdfeit - Beslissing van het hof om de minderheid te volgen - Motivering van de uitspraak

Conformément aux articles 329 et 330 du Code d'instruction criminelle, le collège délibère pour chaque accusé sur le fait principal, et ensuite sur chacune des circonstances et après chaque scrutin, le président le dépouille en présence du collège et consigne immédiatement la résolution en marge de la question, sans exprimer le nombre de suffrages, si ce n'est dans le cas où la déclaration affirmative sur le fait principal n'aurait été formée qu'à la simple majorité; lorsque la déclaration affirmative relative à la culpabilité a été acquise à la majorité simple, aucune disposition n'interdit à la cour, à peine de nullité de sa décision, de mentionner cette circonstance et sa décision de se rallier ou non à la majorité, dans un arrêt distinct de celui de motivation.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Déclaration affirmative sur le fait principal formé à la simple majorité - Mention de cette circonstance - Décision de la cour de se rallier ou non à la majorité - Arrêt distinct de celui de motivation

- Art. 329, 330 et 335 Code d'Instruction criminelle

Il ne découle d'aucune disposition que dans les circonstances visées à l'article 335 du Code d'instruction criminelle, lorsque la cour ne se rallie pas à la majorité, sa décision doit indiquer les motifs qui avaient conduit cette majorité à rendre un verdict de culpabilité; il en est de même des motifs de la minorité, que la cour se rallie ou non à celle-ci.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Déclaration affirmative sur le fait principal formé à la simple majorité - Décision de la cour de se rallier à la minorité - Motivation du verdict

Wanneer het hof van assisen vaststelt dat de bevestigende verklaring omtrent de schuldvraag bij eenvoudige meerderheid tot stand is gekomen, heeft geen enkele bepaling de uitwerking of de draagwijdte om het hof te verbieden zich na de beraadslaging uit te spreken; de beslissing van het hof dient immers niet verplicht meteen na afloop van de in artikel 330 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde verklaring te worden genomen; in dat geval is het de jury die definitief uitspraak heeft gedaan, niet toegestaan om deel te nemen aan de beslissing van de voorzitter en de twee assessoren of hun beraadslaging bij te wonen.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Bij eenvoudige meerderheid tot stand gekomen bevestigende verklaring omtrent het hoofdfeit - Gevolg - Beslissing van het hof om de meerderheid al dan niet te volgen - Afzonderlijke beraadslaging van de voorzitter en de twee assessoren

- Art. 335 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la cour d'assises constate que la déclaration affirmative relative à la culpabilité a été acquise à la majorité simple, aucune disposition n'a pour effet ou pour portée de lui interdire de se prononcer après avoir délibéré, sa décision ne devant pas obligatoirement intervenir immédiatement à l'issue de la déclaration visée à l'article 330 du Code d'instruction criminelle; dans une telle hypothèse, le jury, qui s'est exprimé de manière définitive, n'est pas admis à participer à la décision du président et des deux assesseurs ou à assister à leur délibération.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Déclaration affirmative sur le fait principal formé à la simple majorité - Conséquence - Décision de la cour de se rallier ou non à la majorité - Délibération séparée du président et des deux assesseurs

- Art. 335 Code d'Instruction criminelle

P.17.1070.F

24 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief gericht tegen de straffen en niet tegen de vrijspraak - Hoger beroep zonder bestaansreden

Als de enige grief in het verzoekschrift tot hoger beroep van het openbaar ministerie tegen een vrijsprekend vonnis, gericht is tegen de opgelegde straffen en maatregelen, kunnen de appelrechters oordelen dat dit hoger beroep, in zoverre het niet tegen de vrijsprekende beslissing is gericht, niet ontvankelijk is bij gebrek aan bestaansreden (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 53.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vrijsprekend vonnis - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Grief gericht tegen de straffen en niet tegen de vrijspraak - Hoger beroep zonder bestaansreden

- Artt. 204 en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Conclusions « dit en substance » de l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Jugement d'acquiescement - Appel du ministère public - Grief portant sur les peines et non sur l'acquiescement - Appel sans objet

Si le seul grief qu'indique la requête d'appel du ministère public contre un jugement d'acquiescement vise les peines et mesures, les juges d'appel peuvent considérer que cet appel, n'étant pas dirigé contre la décision d'acquiescement, est irrecevable à défaut d'objet (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du M.P.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Jugement d'acquiescement - Appel du ministère public - Grief portant sur les peines et non sur l'acquiescement - Appel sans objet

- Art. 204 et 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.17.1130.F

21 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

VERZET - Strafzaken - Ongedaan beschouwd verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Begrip - Betekening aan de woonplaats

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Condition - Connaissance de la citation - Notion - Signification à domicile

Artikel 187, §6, 1°, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het verzet als ongedaan wordt beschouwd indien de eiser in verzet, wanneer hij persoonlijk of in de persoon van een advocaat verschijnt en vaststaat dat hij kennis heeft gehad van de dagvaarding in de procedure waarin hij verstek heeft laten gaan, geen gewag maakt van overmacht of van een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van zijn verstek bij de bestreden rechtspleging, waarbij het erkennen van de aangevoerde overmacht of reden overgelaten wordt aan het soevereine oordeel van de rechter; uit die bepaling volgt niet dat de beklaagde, wanneer de dagvaarding aan de woonplaats wordt betekend, zijn afwezigheid enkel nog door overmacht of door een wettige reden van verschoning kan rechtvaardigen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 112.

VERZET - Strafzaken - Ongedaan beschouwd verzet - Voorwaarde - Kennis van de dagvaardig - Begrip - Betekening aan de woonplaats
- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

L'article 187, § 6, 1°, du Code d'instruction criminelle dispose que l'opposition sera déclarée non avenue si l'opposant, lorsqu'il comparaît en personne ou par avocat et qu'il est établi qu'il a eu connaissance de la citation dans la procédure dans laquelle il a fait défaut, ne fait pas état d'un cas de force majeure ou d'une excuse légitime justifiant son défaut lors de la procédure attaquée, la reconnaissance de la force majeure ou de l'excuse invoquées restant soumise à l'appréciation souveraine du juge: il ne résulte pas de cette disposition que, si la citation est signifiée à domicile, le prévenu ne peut plus justifier son absence que par la force majeure ou l'excuse légitime (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Condition - Connaissance de la citation - Notion - Signification à domicile
- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

P.17.1151.F

28 februari 2018

AC nr. ...

Er is geen verzwaring van de in eerste aanleg uitgesproken straffen wanneer de rechter in hoger beroep, die kennisneemt van het hoger beroep tegen een vonnis dat één enkele straf voor verschillende telastleggingen uitspreekt, de beklaagde vrijspraak verleent voor bepaalde telastleggingen en die straf handhaaft voor de overige door de eerste rechter bewezen verklaarde telastleggingen (1) of wanneer hij het aantal slachtoffers van de bewezen gebleven telastleggingen beperkt en de straf handhaaft. (1) Zie bijv. Cass. 12 april 2016, AR P.15.1672.N, AC 2016, nr. 251; A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P. 1981, pp. 401-430, inzonderheid pp. 411 en 412, noot 66. Die auteur wijst erop dat die rechtspraak, die dateert van 1935, "doet denken aan de theorie van de naar recht verantwoorde straf". (Cass. 1 juli 1935, Pas. 1935, I, p. 298).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - Handhaving van de door de eerste feitenrechter opgelegde straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer

Le juge d'appel n'aggrave pas les peines prononcées en première instance lorsque, saisie de l'appel d'un jugement prononçant une peine unique pour plusieurs préventions, il acquitte le prévenu pour certaines de ces préventions et maintient cette peine pour les autres préventions déclarées établies par le premier juge (1) ou lorsqu'il limite le nombre de victimes des préventions demeurées établies et maintient la peine. (1) Voir p. ex. Cass. 12 avril 2016, RG P.15.1672.N, Pas. 2016, n° 251 ; A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P., 1981, pp. 401-430, spéc. p. 411 et p.412, note 66. Cet auteur relève que cette jurisprudence, qui remonte à 1935, « rappelle la théorie de la peine justifiée » (Cass. 1er juillet 1935, Pas. 1935, I, p. 298).

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Peine unique prononcée par le juge du fond du chef de différentes préventions - Juge d'appel qui déclare une ou plusieurs préventions non établies ou qui limite à certaines victimes une ou plusieurs préventions demeurées établies - Maintien de la peine infligée par le premier juge du fond

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Peine unique prononcée par le juge du fond du chef de différentes préventions - Juge d'appel qui déclare une ou plusieurs préventions non établies

telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - Handhaving van de door de eerste feitenrechter opgelegde straf

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

Wanneer de wet bepaalt dat het bedrag van de geldboete wordt bepaald in functie van het aantal slachtoffers van het misdrijf, moeten, om de door de appelrechter uitgesproken geldboete te vergelijken met de door de eerste rechter opgelegde geldboete, de bedragen in aanmerking worden genomen die voortvloeien uit de vermenigvuldiging van het bedrag van de geldboete met het aantal slachtoffers ten aanzien van wie die rechters het misdrijf bewezen hebben verklaard; aldus, wanneer de appelrechters het aantal slachtoffers van het misdrijf beperken en het bedrag van de geldboete per slachtoffer verhogen, dienen zij over die straf niet met eenparigheid van stemmen uitspraak te doen als de opgelegde geldboete, die voortvloeit uit de vermenigvuldiging, niet wordt verzwaaard (1). (1) De artikelen 77bis tot 77quinquies, in fine, Vreemdelingenwet bepalen dat "de boete zo veel keer wordt toegepast als er slachtoffers zijn"; het hof van beroep heeft desondanks één enkele geldboete uitgesproken en niet zoveel geldboetes als er slachtoffers zijn. De berekeningswijze van de geldboete heeft geen invloed op de ernst ervan. In dit geval werd de toestand van de eiser niet verzwaaard door het opleggen van een geldboete van 486.000 euro terwijl de door de eerste rechter opgelegde geldboete 972.000 euro bedroeg. (M.N.B.)

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 77quinquies, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Mensensmokkel - Rechter in hoger beroep die de bewezen gebleven telastlegging beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per slachtoffer maar lager in totaal

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 77quinquies, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Een enkele straf door de feitenrechter uitgesproken voor verschillende telastleggingen - Rechter in hoger beroep die één of meer telastleggingen niet bewezen verklaart of die één of meer bewezen gebleven telastleggingen beperkt tot bepaalde slachtoffers - In hoger beroep opgelegde geldboete hoger per

2-1-2019

ou qui limite à certaines victimes une ou plusieurs préventions demeurées établies - Maintien de la peine infligée par le premier juge du fond

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

Lorsque la loi prévoit que le nombre de victimes de l'infraction intervient dans la détermination du montant de l'amende, il faut, pour comparer l'amende prononcée par le juge d'appel à celle que le premier juge a infligée, prendre en considération les montants résultant de la multiplication du montant de l'amende par le nombre de victimes envers lesquelles ces juges ont déclaré l'infraction établie; ainsi, lorsque les juges d'appels limitent le nombre des victimes de l'infraction et augmentent le montant de l'amende par victime, ils ne doivent pas statuer sur cette peine à l'unanimité si l'amende infligée, résultant de la multiplication, n'est pas aggravée (1). (1) Les art. 77bis à 77quinquies, in fine, de la loi du 15 décembre 1980 disposent que « l'amende sera appliquée autant de fois qu'il y a de victimes » mais la cour d'appel n'en a pas moins prononcé une seule peine d'amende et non autant d'amendes que de victimes. Et les modalités du mode de calcul de l'amende sont sans incidence sur sa gravité. Dans la présente espèce, la situation du demandeur n'est pas aggravée par la prononciation d'une peine d'amende de 486.000 ? alors que celle infligée par le premier juge s'élevait à 972.000 ?. (M.N.B.)

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Peine unique prononcée par le juge du fond du chef de différentes préventions - Juge d'appel qui déclare une ou plusieurs préventions non établies ou qui limite à certaines victimes une ou plusieurs préventions demeurées établies - Amende infligée en appel supérieure par victime mais inférieure au total

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 77quinquies, al. 4 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Trafic des êtres humains - Juge d'appel qui limite à certaines victimes la prévention demeurée établie - Amende infligée en appel supérieure par victime mais inférieure au total

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 77quinquies, al. 4 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Peine unique prononcée par le juge du fond du chef de différentes préventions - Juge d'appel qui déclare une ou plusieurs préventions non établies ou qui limite à certaines victimes une ou plusieurs préventions demeurées établies - Amende infligée en appel supérieure par victime mais inférieure au total

P. 156/201

slachtoffer maar lager in totaal

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 77quinquies, vierde lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle
- Art. 77quinquies, al. 4 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.1160.F

27 juni 2018

AC nr. ...

De omstandigheid dat een persoon, zoals een feitelijke bestuurder, die daartoe krachtens de artikelen 489 en 489bis, 4°, Strafwetboek verplicht is, aangifte doet van het faillissement wanneer aan de voorwaarden van deze staat is voldaan, dwingt hem op zich niet tot het afleggen van een verklaring tegen zichzelf of tot het bekennen van schuld aan een misdrijf met betrekking tot die staat van faillissement.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Recht van verdediging - Zwijgrecht - Verplichting tot aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn

- Artt. 489 en 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misdrijf niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn - Vermoeden van onschuld

- Artt. 489 en 489bis, 4° Strafwetboek
- Art. 9 Wet 8 augustus 1997
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 14.3, g) Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

En soi, la circonstance qu'une personne qui y est tenue en vertu des articles 489 et 489bis, 4°, du Code pénal, tel un dirigeant de fait, fasse aveu de faillite lorsque les conditions de cet état sont réunies n'est pas de nature à la contraindre à témoigner contre elle-même ou à s'avouer coupable d'une infraction liée à cet état de faillite.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Droits de la défense - Droit au silence - Obligation de faire aveu de la faillite dans le délai légal

- Art. 489 et 489bis, 4° Code pénal
- Art. 9 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14.3, g) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Délit de défaut d'aveu de la faillite dans le délai légal - Présomption d'innocence

- Art. 489 et 489bis, 4° Code pénal
- Art. 9 L. du 8 août 1997 sur les faillites
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14.3, g) Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

Het moreel bestanddeel, vereist voor elk misdrijf, is niet hetzelfde als de beweegredenen van de dader; die redenen, die de beklaagde er bijvoorbeeld toe brengen een valsheid in geschriften of het gebruik van valse stukken te plegen, hebben geen enkele invloed op het voor dergelijke misdrijven vereiste bedrieglijk opzet (1). (1) Het middel had betrekking op de telastleggingen valsheid in geschriften en het gebruik daarvan, maar ook op de telastleggingen valse jaarrekeningen, niet-naleving van de verplichtingen bepaald in artikel 53 Faillissementswet, niet-aangifte van het faillissement binnen de wettelijke termijn, ontvreemding van de boekhouding of van boekhoudkundige bescheiden, misbruik van vennootschapsgoederen en witwaspraktijken. Het Hof had reeds met name in substantie gezegd dat de beweegreden geen invloed heeft op het moreel bestanddeel van de telastleggingen valsheid of gebruik van een valse akte of van een vals stuk (m.a.w. het bedrieglijk opzet; Cass. 18 april 2006, AR P.06.0010.N, AC 2006, nr. 216, RW 2006-2007, p. 1273, met noot Silvia VAN DYCK, Valsheid in geschriften opnieuw in de kijker; Cass. 5 december 2000, AR P.99.0189.N, AC 2000, nr. 667; Cass. 26 oktober 1994, AR P.94.0551.F, AC 1994, nr. 452), van de telastlegging misbruik van vertrouwen (artt. 491 e.v., Strafwetboek; Cass. 25 mei 2011, AR P.11.0060.F, AC 2011, nr. 350; Cass. 25 juni 2008, AR P.07.1873.F, AC 2008, nr. 396) of van valse getuigenis in burgerlijke zaken (art. 220, Strafwetboek; Cass. 24 oktober 2007, AR P.07.0769.F, AC 2007, nr. 501). Zie Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge Dl. II. Linfraction pénale, Larcier 2010, nr. 1149-1150. (M.N.B.)

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Bedrieglijk opzet - Begrip - Beweegreden - Invloed

- Artt. 193 tot 197, 489, 489bis, 489ter, 492bis en 505 Strafwetboek

- Art. 127 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Het onrechtmatige opzet dat vereist is om het misdrijf van niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke termijn op te leveren, kan worden gekenmerkt door de doelstelling, die nu eens erin bestond om de vennootschappen lang genoeg te laten bestaan om daarvan de activa te kunnen overdragen teneinde de dader in staat te stellen zijn beroepsactiviteiten te kunnen voortzetten, dan weer om ten nadele van de schuldeisers een fictief krediet te genereren.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrijven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misdrijf niet-aangifte van faillissement binnen de wettelijke

L'élément moral, qui est requis pour toute infraction, ne s'identifie pas aux mobiles de l'auteur; ces derniers, qui le conduisent par exemple à commettre un faux en écritures ou à en faire usage, n'ont aucune incidence sur l'intention frauduleuse requise par de telles infractions (1). (1) Le moyen portait sur les préventions de faux en écritures et leur usage, mais aussi de faux comptes annuels, non-respect des obligations prévues à l'art. 53 de la loi sur les faillites, défaut d'aveu de faillite dans le délai légal, soustraction de livres ou documents comptables, abus de biens sociaux et blanchiment. La Cour avait déjà notamment dit en substance que le mobile est sans incidence sur l'élément moral des préventions de faux ou usage d'un acte faux ou d'une pièce fausse (soit l'intention frauduleuse; Cass. 18 avril 2006, RG P.06.0010.N, Pas. 2006, n  216, R.W., 2006-2007, p. 1273, note S. VAN DYCK, « Valsheid in geschriften opnieuw in de kijker »; Cass. 5 décembre 2000, RG P.99.0189.N, Pas. 2000, n  667; Cass. 26 octobre 1994, RG P.94.0551.F, Pas. 1994, n  452), d'abus de confiance (C.pén., art. 491 et s.; Cass. 25 mai 2011, RG P.11.0060.F, Pas. 2011, n  350; Cass. 25 juin 2008, RG P.07.1873.F, Pas. 2008, n  396) ou de faux témoignage en matière civile (C.pén., art. 220; Cass. 24 octobre 2007, RG P.07.0769.F, Pas. 2007, n  501). Voir Fr. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge - T. II. L'infraction pénale, Larcier, 2010, n  1149-1150. (M.N.B.)

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - élément moral - Intention frauduleuse - Notion - Mobile - Incidence

- Art. 193 à 197, 489, 489bis, 489ter, 492bis et 505 Code pénal

- Art. 127 Code des sociétés

L'intention illicite requise pour constituer l'infraction de défaut d'aveu de faillite dans le délai légal peut être caractérisée par l'objectif consistant tantôt à laisser subsister les sociétés suffisamment longtemps pour permettre à l'auteur d'en transférer les actifs afin de continuer ses activités professionnelles, tantôt à générer un crédit fictif au préjudice des créanciers.

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Délit de défaut d'aveu de la faillite dans le délai légal - élément moral

P.17.1164.F

21 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Misdaad - Gevolg - Strafvermindering of-wijziging - Misdaad strafbaar met opsluiting van tien tot vijftien jaar

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

STRAF - Samenloop - Meerdaadse - Samenloop van misdaden - Strafverzwaring - Facultatieve verzwaring

Met toepassing van artikel 62 Strafwetboek wordt bij samenloop van verschillende misdaden enkel de zwaarste straf uitgesproken en kan die straf, indien ze in tijdelijke opsluiting bestaat, zelfs tot vijf jaar boven de maximumstraf worden verhoogd; als de rechter beslist om de straf overeenkomstig artikel 62 Strafwetboek te verzwaren dient hij zijn keuze voor die facultatieve straf bijzonder met redenen te omkleden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 113.

STRAF - Samenloop - Meerdaadse - Samenloop van misdaden - Strafverzwaring - Facultatieve verzwaring - Art. 62 Strafwetboek

Door ten gunste van de dader van een misdaad verzachtende omstandigheden vast te stellen, verbindt de rechter zich ertoe om de bij wet op die misdaad gestelde straf te verminderen of te wijzigen; overeenkomstig de artikelen 79 en 80, vierde lid, Strafwetboek worden de feiten van foltering, die luidens de artikelen 417bis, 1°, en 417ter, eerste lid, Strafwetboek worden gestraft met opsluiting van tien tot vijftien jaar, in geval van aanneming van verzachtende omstandigheden, met ten hoogste tien jaar opsluiting gestraft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 113.

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Misdaad - Gevolg - Strafvermindering of-wijziging - Misdaad strafbaar met opsluiting van tien tot vijftien jaar - Artt. 79 en 80 Strafwetboek

Conclusions de l'avocat general Vandermeersch.

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Circonstances atténuantes - Crime - Effet - Réduction ou modification de la peine - Crime passible de la réclusion de dix à quinze ans

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

PEINE - Concours - Concours matériel - Concours de crimes - Majoration de la peine - Majoration facultative

En application de l'article 62 du Code pénal, en cas de concours de plusieurs crimes, la peine la plus lourde sera seule prononcée et celle-ci pourra même être élevée de cinq ans au-dessus du maximum, si elle consiste dans la réclusion à temps; si le juge décide d'aggraver la peine conformément à l'article 62 précité, il lui appartient de motiver spécialement le choix qu'il fait d'appliquer cette sanction facultative (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Concours - Concours matériel - Concours de crimes - Majoration de la peine - Majoration facultative - Art. 62 Code pénal

En constatant l'existence de circonstances atténuantes en faveur de l'auteur d'un crime, le juge s'oblige à réduire ou modifier la peine que la loi attache à ce crime; conformément aux articles 79 et 80, alinéa 4, du Code pénal, les faits de torture qui sont punis aux termes des articles 417bis, 1°, et 417ter, alinéa 1er, du Code pénal, de réclusion de dix à quinze ans, sont punissables, en cas d'admission de circonstances atténuantes, de réclusion de dix ans au plus (1). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Circonstances atténuantes - Crime - Effet - Réduction ou modification de la peine - Crime passible de la réclusion de dix à quinze ans - Art. 79 et 80 Code pénal

P.17.1202.F

3 januari 2018

AC nr. ...

Het staat in beginsel aan de vreemdeling die het risico op hetzij foltering hetzij onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen aanvoert om elementen over te leggen die kunnen aantonen dat er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat, zo de verwijderingsmaatregel ten uitvoer werd gelegd, hij aan een reëel risico zou worden blootgesteld om te worden onderworpen aan behandelingen die in strijd zijn met artikel 3 EVRM (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of op onmenselijke of onterende straffen of behandelingen - Bewijslast

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Il appartient en principe à l'étranger qui invoque le risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants de produire des éléments susceptibles de démontrer qu'il y a des raisons sérieuses de penser que, si la mesure d'éloignement était mise à exécution, il serait exposé à un risque réel de se voir infliger des traitements contraires à l'article 3 (1). (1) Voy. Cour eur. D.H., 28 février 2008, Saadi c. Italie, § 129.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Charge de la preuve

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Charge de la preuve

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Charge de la preuve

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet verplicht de onderzoeksgerechten na te gaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht betreft de formele geldigheid van de maatregel, met name of ze met redenen is omkleed, alsook of ze in overeenstemming is met zowel de internationaalrechtelijke regels met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 11 september 2013, AR P.13.1497.F, AC 2013, nr. 442, met concl. OM in Pas. 2013, nr. 442.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Het onvoorwaardelijke en absolute karakter van het verbod op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen belet niet dat de vreemdeling die het risico aanvoert op dergelijke behandelingen in geval van terugkeer, elementen moet overleggen die zijn verklaringen kracht kunnen bijzetten; het onderzoeksgerecht belast met het wettigheidsonderzoek van de met het oog op verwijdering genomen maatregel van vrijheidsberoving, kan en moet nagaan of dat risico voldoende aannemelijk wordt aangevoerd (1). (1) Zie EHRM 28 februari 2008, Saadi t. Italië, §129.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

2-1-2019

L'article 72, alinéa 2, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers impose aux juridictions d'instruction de vérifier si les mesures privatives de liberté et d'éloignement du territoire sont conformes à la loi sans pouvoir se prononcer sur leur opportunité; le contrôle de légalité porte sur la validité formelle de l'acte, notamment quant à l'existence de sa motivation, ainsi que sur sa conformité tant aux règles de droit international ayant des effets directs dans l'ordre interne qu'à la loi du 15 décembre 1980 (1). (1) Cass. 11 septembre 2013, RG P.13.1497.F, Pas. 2013, n° 442, avec concl. MP.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet du contrôle

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Le caractère inconditionnel et absolu de l'interdiction de la torture ou de peines ou traitements inhumains ou dégradants n'empêche pas que l'étranger qui invoque le risque de tels traitements en cas de retour doit produire des éléments susceptibles d'accréditer ses dires; la juridiction d'instruction chargée de vérifier la légalité de la mesure de privation de liberté aux fins d'éloignement peut et doit vérifier si le risque est invoqué de manière suffisamment plausible (1). (1) Voy. Cour eur. D.H., 28 février 2008, Saadi c. Italie, § 129.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Charge de la preuve - Risque invoqué de manière suffisamment plausible

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Charge de la preuve - Risque invoqué de manière suffisamment plausible

P. 161/201

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen - Bewijslast - Voldoende aannemelijk genoeg aangevoerd risico

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen leiden tot een toestand die onder toepassing valt van artikel 3 EVRM, zo er ernstige redenen bestaan om te vrezen dat de vreemdeling na of door zijn verwijdering gevaar loopt te worden onderworpen aan folteringen of aan onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat, wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen in het kader van een wettigheidstoezicht en niet van een opportuniteitstoezicht op de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 18 januari 2012, AR P.11.2130.F, AC 2012, nr. 50.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Charge de la preuve - Risque invoqué de manière suffisamment plausible

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

L'éloignement d'un étranger et la mesure privative de liberté prise à cette fin peuvent aboutir à une situation tombant sous l'application de l'article 3 de la Convention s'il existe des raisons sérieuses de craindre qu'après son éloignement ou en raison de celui-ci, l'étranger risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants; il s'ensuit que, lorsqu'un étranger invoque un tel risque, la juridiction d'instruction doit en apprécier l'existence, ce contrôle ressortissant au contrôle de la légalité et non de l'opportunité de la mesure privative de liberté (1). (1) Cass. 18 janvier 2012, RG P.11.2130.F, Pas. 2012, n° 50.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. -

toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of op onmenselijke of ontorende straffen of behandelingen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.1216.F

28 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

*OPENBARE SCHENNIS VAN DE GOEDE ZEDEN -
Kinderpornografische beelden - Bezit*

- Art. 383bis Strafwetboek

Door te stellen dat de beklaagde kinderpornografisch materiaal heeft bewaard dat bestond uit foto's van geslachtsdelen van kinderen voor hoofdzakelijk seksuele doeleinden, stelt de feitenrechter vast dat die beelden, die de beklaagde bezat, het verboden onderwerp op de strafbaar gestelde wijze weergaven (1). (1) Zie concl "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr....

*OPENBARE SCHENNIS VAN DE GOEDE ZEDEN -
Kinderpornografische beelden - Bezit*

- Art. 383bis Strafwetboek

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

*OUTRAGE PUBLIC AUX MOEURS - Images pédopornographiques -
Possession*

- Art. 383bis Code pénal

En énonçant que le prévenu a conservé du matériel pédopornographique consistant en des clichés de sexes d'enfants à des fins principalement sexuelles, le juge du fond constate que ces images, que le prévenu a possédées, représentaient de la manière incriminée le sujet interdit (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

*OUTRAGE PUBLIC AUX MOEURS - Images pédopornographiques -
Possession*

- Art. 383bis Code pénal

Het wettigheidsbeginsel in strafzaken gaat uit van de idee dat de strafwet moet worden geformuleerd in bewoordingen op grond waarvan eenieder, op het ogenblik waarop hij tot een gedraging overgaat, kan uitmaken of dat gedrag al dan niet strafbaar is; het vereist dat de wetgever in voldoende nauwkeurige, duidelijke en rechtszekerheid biedende bewoordingen bepaalt welke feiten strafbaar worden gesteld, zodat, enerzijds, diegene die tot een gedraging overgaat, vooraf op afdoende wijze kan inschatten wat het strafrechtelijk gevolg van dat gedrag zal zijn en, anderzijds, aan de rechter geen al te grote beoordelingsbevoegdheid wordt gelaten; het voormelde wettigheidsbeginsel staat evenwel niet eraan in de weg dat de wet aan de rechter een beoordelingsbevoegdheid toekent; er dient immers rekening te worden gehouden met het algemene karakter van de wetten, de uiteenlopende situaties waarop zij van toepassing zijn en de evolutie van de gedragingen die zij bestraffen (1). (1) GwH 5 februari 2015, nr. 13/2015 (bijv.), § B.16, die toevoegt dat "door aan de wetgevende macht de bevoegdheid te verlenen om te bepalen in welke gevallen strafvervolgning mogelijk is, waarborgt artikel 12, tweede lid, van de Grondwet aan elke burger dat geen enkele gedraging strafbaar zal worden gesteld dan krachtens regels aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering". Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0424.N, § 2, AC 2016, nr. 716; Cass. 24 maart 2015, AR P.13.1134.N, AC 2015, nr. 214, en in voetnoot geciteerde referenties; P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, nrs. 30 en 68 tot 68-3. "Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7 EVRM en 15 IVBPR. Het Hof kan overeenkomstig artikel 26, § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of de betwiste bepaling de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet klaarblijkelijk al dan niet schendt." (Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626, §§ 7 tot 12; zie Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606, §§ 67-68).

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Wettigheid en voorzienbaarheid - Draagwijdte

Le principe de légalité en matière pénale procède de l'idée que la loi pénale doit être formulée en des termes qui permettent à chacun de savoir, au moment où il adopte un comportement, si celui-ci est ou non punissable; il exige que le législateur indique d'une manière claire, précise et offrant la sécurité juridique, quels faits sont sanctionnés, afin, d'une part, que celui qui adopte un comportement puisse évaluer préalablement, de manière satisfaisante, quelle sera la conséquence pénale de ce comportement et, d'autre part, que ne soit pas laissé au juge un trop grand pouvoir d'appréciation; toutefois, ledit principe de légalité n'empêche pas que la loi attribue un pouvoir d'appréciation au juge; il faut en effet tenir compte du caractère de généralité des lois, de la diversité des situations auxquelles elles s'appliquent et de l'évolution des comportements qu'elles répriment (1). (1) C. const., 5 février 2015, n° 13/2015 (p. ex.), § B.16, qui ajoute qu'« en attribuant au pouvoir législatif la compétence de déterminer dans quels cas des poursuites pénales sont possibles, l'article 12, alinéa 2, de la Constitution garantit à tout citoyen qu'aucun comportement ne sera punissable qu'en vertu de règles adoptées par une assemblée délibérante, démocratiquement élue. » Voir Cass., 13 décembre 2016, RG P.16.0424.N, § 2, Pas. 2016, n° 716; Cass. 24 mars 2015, RG P.13.1134.N, Pas., 2015, n° 214, et références citées en note ; P. MARCHAL, « Principes généraux du droit », R.P.D.B., Bruylant, 2014, n° 30 et 68 à 68-3 « Le principe de légalité en matière répressive est un droit fondamental garanti de manière totalement ou partiellement analogue par les articles 12, alinéa 2, et 14 de la Constitution et par les articles 7 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 15 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques. Conformément à l'article 26, § 4, alinéa 2, 2°, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, la Cour peut examiner si la disposition litigieuse viole ou non manifestement les articles 12, alinéa 2, et 14 de la Constitution. » (Cass., 21 octobre 2014, RG P.14.0367.N, Pas., 2014, n° 626, §§ 7 à 12 ; voir Cass., 14 octobre 2014, RG P.14.0507.N, Pas., 2014, n° 606, §§ 67-68).

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Légalité et prévisibilité - Portée

P.17.1221.F

24 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

MILIEURECHT - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge

2-1-2019

Conclusions « dit en substance » de l'avocat général Nolet de Brauwere.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL -

P. 164/201

Conclusie « in hoofdzaak » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

Uit artikel D163 Waals Milieuwetboek volgt dat de mondelinge voordracht van het verweer van een overtreder die bij de afgevaardigd sanctionerend ambtenaar daarom heeft verzocht, moet geschied zijn alvorens, in voorkomend geval, een administratieve sanctie op te leggen (1); aangezien dit vormvereiste tot doel heeft het recht van verdediging te waarborgen, is het een substantieel vormvereiste; aldus is het vonnis, dat oordeelt dat de vaststelling van de verbaliserende ambtenaar duidelijk de vastgestelde onregelmatigheden heeft vermeld en niet wordt aangetoond hoe en waardoor een mondelinge voordracht van de verweermiddelen van de eiseres in situ essentieel zou zijn geweest voor de tegenspraak, niet naar recht verantwoord (2). (1) Behoudens wanneer het bedrag van de toe te passen geldboete niet hoger is dan 62, 50 euro, wat te dezen niet het geval is. (2) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2018, nr. 54.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

- Art. D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Milieu - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

- Art. D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

MILIEURECHT - Wallonië - Administratieve sanctie - Mondelinge voordracht van het verweer

- Art. D163 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusions « dit en substance » de l'avocat général Nolet de Brauwere.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Environnement - Wallonie - Sanction administrative - Présentation orale de la défense

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Environnement - Wallonie - Sanction administrative - Présentation orale de la défense

Il résulte de l'article. D.163 du Code wallon de l'environnement que la présentation orale de la défense d'un contrevenant qui en fait la demande au fonctionnaire sanctionnateur délégué doit être réalisée avant l'application éventuelle d'une sanction administrative (1); destinée à garantir le respect des droits de la défense, cette formalité est substantielle; ainsi, le jugement qui considère que le constat de l'agent verbalisant a clairement rapporté les irrégularités relevées et qu'il n'est pas indiqué en quoi une présentation orale de la défense de la demanderesse in situ aurait été essentielle à la contradiction n'est pas légalement justifié (2). (1) Sauf si le montant de l'amende à appliquer n'excède pas 62,50 euros, ce qui n'est pas le cas en l'espèce. (2) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Environnement - Wallonie - Sanction administrative - Présentation orale de la défense

- Art. D163 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décrétable
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Environnement - Wallonie - Sanction administrative - Présentation orale de la défense

- Art. D163 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décrétable
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Sanction administrative - Présentation orale de la défense

- Art. D163 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décrétable
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Uit artikel 427, tweede lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat zowel de betekening van het cassatieberoep als de neerlegging van het exploit waaruit de vervulling van dat vormvoorschrift blijkt, moeten plaatsvinden binnen de termijn van twee maanden die volgen op de verklaring van cassatieberoep; een document dat noch de opgave van de naam van de instrumenterende gerechtsdeurwaarder noch de modaliteiten van de betekening van het beroep bevat, is geen exploit van betekening van het cassatieberoep van de eiser aan de partijen waartegen het gericht is.

 CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Duur, begin en einde - Exploit van betekening
 - Art. 427, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 427, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle que tant la signification du pourvoi que le dépôt de l'exploit qui atteste l'accomplissement de cette formalité doivent avoir lieu dans le délai de deux mois qui suivent la déclaration du pourvoi; un document ne contenant ni l'indication du nom de l'huissier de justice instrumentant, ni les modalités de la signification du recours ne constitue pas un exploit de signification du pourvoi du demandeur aux parties contre lesquelles il est dirigé.

 POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Durée, point de départ et fin - Exploit de signification
 - Art. 427, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

 MILIEURECHT - Wallonië - Afvalstoffen

De rechter kan niet oordelen dat de op het terrein van de beklaagde aanwezige voertuigen en onderdelen geen afvalstoffen zijn in de zin van artikel 2 decreet Waalse Gewestraad van 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen, op grond dat ze een doel dan wel een bestemming hebben, zonder na te gaan of de beklaagde niet verplicht was zich daarvan te ontdoen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 80.

 MILIEURECHT - Wallonië - Afvalstoffen

- Artt. 2, 1°, en 7 Decr. Waalse Gewestraad 27 juni 1996 betreffende de afvalstoffen

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

 ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Déchets

Le juge ne peut considérer que les véhicules et pièces présents sur le terrain du prévenu ne constituent pas des déchets au sens de l'article 2 du décret du Conseil régional wallon du 27 juin 1996 relatif aux déchets au motif qu'ils ont une finalité ou une destination, sans vérifier si le prévenu n'avait pas l'obligation de s'en défaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

 ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Wallonie - Déchets

- Art. 2, 1°, et 7 Décr. de la Région wallonne du 27 juin 1996 relatif aux déchets

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten gelast uitspraak te doen over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten en het Hof, waarbij een cassatieberoep tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling aanhangig is gemaakt, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling werd verwijderd (1). (1) Zie Cass. 25 november 2014, AR P.14.1707.N, AC 2014, nr. 725.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vreemdeling inmiddels van het grondgebied verwijderd

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Vreemdeling inmiddels van het grondgebied verwijderd

- Art. 71 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Il résulte de l'article 71, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers que la loi charge les juridictions d'instruction de statuer sur le recours formé par l'étranger contre la mesure privative de liberté dont il faisait l'objet au moment de ce recours; il n'en résulte pas que ces juridictions, et la Cour saisie d'un pourvoi contre la décision rendue en degré d'appel par la chambre des mises en accusation, demeurent compétentes lorsque l'étranger a été éloigné (1). (1) Voir Cass. 25 novembre 2014, RG P.14.1707.N, Pas. 2014, n° 725.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Etrangers - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Etranger entre-temps éloigné du territoire

- Art. 71 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Etranger entre-temps éloigné du territoire

- Art. 71 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.18.0004.F

28 februari 2018

AC nr. ...

Aangezien geen enkele wets- of verdragsbepaling bepaalt welke de gevolgen zijn van de vaststelling dat de omstandigheden van de hechtenis van een geesteszieke in strijd waren met artikel 3 EVRM, kan daaruit niet worden afgeleid dat een dergelijke vaststelling noodzakelijkerwijs moet leiden tot de invrijheidstelling van die persoon (1). (1) Zie EHRM (2de afdeling) 18 juli 2017, Rooman t. België, verzoekschrift nr. 18052/11, inzonderheid §§ 99 tot 104; de eiser beriep zich op de gedeeltelijk afwijkende mening van rechter KARAKAS en vermeldde dat die zaak nog hangende was voor de Grote kamer van dat gerechtshof.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Commissie tot bescherming van de maatschappij - Allerlei - Hechtenis van een geesteszieke zonder gepaste verzorging - Schending van artikel 3 EVRM

- Artt. 3 en 5.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Hechtenis van een geesteszieke zonder gepaste verzorging - Schending van artikel 3 EVRM

- Artt. 3 en 5.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 -

2-1-2019

Aucune disposition légale ou conventionnelle ne prévoyant les conséquences du constat que les conditions de la détention d'un malade mental n'ont pas respecté l'article 3 de la Convention, il ne saurait être déduit qu'un tel constat doive nécessairement entraîner la mise en liberté de cette personne (1). (1) Voir Cour eur. D.H. (2ème section), 18 juillet 2017, Rooman c. Belgique, requête n° 18052/11, spéc. §§ 99 à 104 ; le demandeur s'appuyait sur l'opinion partiellement dissidente de la juge KARAKA? et indiquait que cette affaire était encore pendante devant la Grande chambre de cette juridiction.

DEFENSE SOCIALE - Commission de défense sociale - Divers - Détention d'un malade mental sans soins appropriés - Violation de l'article 3 de la Conv. D.H.

- Art. 3 et 5, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Détention d'un malade mental sans soins appropriés - Violation de l'article 3 de la Conv. D.H.

- Art. 3 et 5, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

P. 167/201

- Artt. 3 en 5.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van
de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het middel dat de bestreden beslissing verwijt niet dezelfde uitwerking toe te kennen aan een arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens als de uitwerking die de eiser eraan toeschrijft, voert geen miskennen van de bewijskracht van akten aan (1). (1) Het Hof heeft in die zin al gezegd dat "het onderdeel [dat] aan het arrest niet verwijt dat het heeft beslist dat [een] vonnis [...] een vermelding bevat die er niet in staat of dat het geen vermelding bevat die er wel in staat, maar enkel dat het de juiste draagwijdte van dat vonnis miskent [...], niet de miskennen van de bewijskracht van de akten aanvoert". (Cass. 26 oktober 2000, AR C.99.0060.F, AC 2000, nr. 577). Zie ook Cass. 19 oktober 2000, AR C.99.0245.F, AC 2000, nr. 561 (wat betreft aanslagbiljetten); Cass. 20 februari 2003, AR C.01.0504.F, AC 2003, nr. 120 (wat betreft een beschikking die een vordering tot staking gegrond verklaart); Cass. 3 maart 2005, AR C.04.0296.F, AC 2005, nr. 133 (wat betreft conclusies); Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425 (wat betreft de beoordeling van de bewijswaarde van een verslag); Ph. GÉRARD, Hakim BOULARBAH en Jean-François VAN DROOGHENBROECK, « Pourvoi en cassation en matière civile », RPDB, Bruylant, 2012, nr. 541 tot 543 en de referenties in de noten 1060 et 1070.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens - Uitlegging

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Burgerlijk Wetboek

- Art. 3 et 5, § 1er Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4
novembre 1950

Ne contient pas un grief de violation de la foi due aux actes le moyen qui reproche à la décision attaquée de ne pas conférer à un arrêt de la Cour européenne des droits de l'Homme les effets que ceux que le demandeur lui prête (1). (1) La Cour a déjà dit en ce sens que « le moyen [qui] ne reproche pas à l'arrêt de considérer [qu'un] jugement [...] contient une énonciation qui n'y figure pas ou ne contient pas une énonciation qui y figure, mais uniquement de méconnaître la portée exacte de ce jugement [...] ne constitue pas un grief de violation de la foi due aux actes [et est dès lors] irrecevable. » (Cass. 26 octobre 2000, RG C.99.0060.F, Pas. 2000, n° 577). Voir aussi Cass. 19 octobre 2000, RG C.99.0245.F, Pas. 2000, n° 561 (quant à des avertissements-extraits de rôle); Cass. 20 février 2003, RG C.01.0504.F, Pas. 2003, n° 120 (quant à une ordonnance déclarant fondée une demande de cessation); Cass. 3 mars 2005, RG C.04.0296.F, Pas. 2005, n° 133 (quant à des conclusions); Cass. 22 juillet 2008, RG P.08.0965.F, Pas. 2008, n° 425 (quant à l'appréciation de la valeur probante d'un rapport); Ph. GÉRARD, Hakim BOULARBAH et Jean-François VAN DROOGHENBROECK, « Pourvoi en cassation en matière civile », R.P.D.B., Bruylant, 2012, n° 541 à 543 et références en notes 1060 et 1070.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Arrêt de la Cour européenne des droits de l'Homme - Interprétation

- Art. 1319, 1320 et 1322 Code civil

P.18.0035.F

31 januari 2018

AC nr. ...

Het wettigheidstoezicht op de administratieve maatregel door het onderzoeksgerecht heeft betrekking op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsregels met rechtstreekse werking in de nationale rechtsorde als met de Vreemdelingenwet; dit toezicht, dat bepaald wordt in artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet, laat de onderzoeksgerechten niet toe zich uit te spreken over de gepastheid van de akte (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van

2-1-2019

Le contrôle de légalité de la mesure administrative par la juridiction d'instruction porte sur la validité formelle de l'acte, notamment quant à l'existence de sa motivation, ainsi que sur sa conformité tant aux règles de droit international ayant des effets directs dans l'ordre interne, qu'à la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers; précisé à l'article 72, alinéa 2, de la loi du 15 décembre 1980, ce contrôle ne permet pas aux juridictions d'instruction de se prononcer sur l'opportunité de l'acte (1). (1) Cass. 3 janvier 2018, RG P.17.1202.F, Pas. 2018, n°...

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du

P. 168/201

vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De verwijdering van een vreemdeling en de daartoe genomen maatregel van vrijheidsberoving kunnen tot een situatie leiden waarop artikel 3 EVRM van toepassing is als er ernstige redenen voorhanden zijn om aan te nemen dat de vreemdeling na zijn verwijdering of wegens die verwijdering het risico loopt op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen; daaruit volgt dat wanneer een vreemdeling een dergelijk risico aanvoert, het onderzoeksgerecht het bestaan ervan moet beoordelen; dat toezicht valt onder het wettigheidstoezicht en niet onder het toezicht op de gepastheid van de maatregel van vrijheidsberoving (1). (1) Cass. 3 januari 2018, AR P.17.1202.F, AC 2018, nr. ...

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp van het toezicht - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

pouvoir judiciaire - Objet du contrôle

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet du contrôle

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

L'éloignement d'un étranger et la mesure privative de liberté prise à cette fin peuvent aboutir à une situation tombant sous l'application de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales s'il existe des raisons sérieuses de craindre qu'après son éloignement ou en raison de celui-ci, l'étranger risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants; il s'ensuit que, lorsqu'un étranger invoque un tel risque, la juridiction d'instruction doit en apprécier l'existence, ce contrôle ressortissant à celui de la légalité et non de l'opportunité de la mesure privative de liberté (1). (1) Cass. 3 janvier 2018, RG P.17.1202.F, Pas. 2018, n°...

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet du contrôle - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 72, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De Belgische staat moet het door een vreemdeling aangevoerde risico om behandelingen te ondergaan die in strijd zijn met artikel 3 EVRM onderzoeken, zelfs als hij geen asielaanvraag heeft ingediend.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen - Onderzoek door de dienst Vreemdelingenzaken - Ontstentenis van asielaanvraag

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Artikel 3 EVRM - Risico op foltering of onmenselijke of vernederende behandelingen of straffen - Onderzoek door de dienst Vreemdelingenzaken - Ontstentenis van asielaanvraag

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 72, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

L'Etat belge est tenu à un examen du risque invoqué par un étranger de subir des traitements contraires à l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales même lorsque celui-ci n'a pas introduit une demande d'asile.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Examen par l'Office des étrangers - Absence de demande d'asile

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Article 3 Conv. D.H. - Risque de subir soit la torture soit des peines ou traitements inhumains ou dégradants - Examen par l'Office des étrangers - Absence de demande d'asile

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.18.0078.F

7 februari 2018

AC nr. ...

Krachtens artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet onderzoekt de het onderzoeksgerecht of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet, zonder zich te mogen uitspreken over hun gepastheid; het wettigheidstoezicht slaat op de formele geldigheid van de akte, met name of ze met redenen is omkleed en of ze in overeenstemming is met zowel de internationale rechtsnormen met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde als met de Vreemdelingenwet (1). (1) Cass. 30 november 2016, AR P.16.1114.F, AC 2016, nr. 688, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

VREEMDELINGEN - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Voorwerp en omvang van het toezicht

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Vrijheidsberovende maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Voorwerp en omvang van het toezicht

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

En vertu de l'article 72, alinéa 2, de la loi du 15 décembre 1980, la juridiction d'instruction vérifie si les mesures privatives de liberté et d'éloignement du territoire sont conformes à la loi sans pouvoir se prononcer sur leur opportunité; le contrôle de légalité porte sur la validité formelle de l'acte, notamment quant à l'existence de sa motivation et au point de vue de sa conformité tant aux règles de droit international ayant des effets directs dans l'ordre interne qu'à la loi du 15 décembre 1980 (1). (1) Cass. 30 novembre 2016, RG P.16.1114.F, Pas. 2016, n° 688, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

ETRANGERS - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Objet et étendue du contrôle

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Objet et étendue du contrôle

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De vasthouding van een vreemdeling in een welbepaalde plaats, op grond van artikel 74/6, § 1bis, 9° en 12°, Vreemdelingenwet, is niet enkel onderworpen is aan de in dat artikel bepaalde voorwaarden, maar dient ook het voorwerp uit te maken van een onderzoek van het criterium betreffende het dilatoir karakter van de asielaanvraag, zoals bedoeld in artikel 8, § 3, d, Onthaalrichtlijn (1); het onderzoeksgerechtigd dat oordeelt dat artikel 74/6, § 1bis, 9°, Vreemdelingenwet de administratie niet verplicht het dilatoir karakter aan te tonen van de asielaanvraag die geleid heeft tot de maatregel tot vasthouding in een welbepaalde plaats, verzuimt het wettigheidstoezicht te verrichten dat bij artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet is bepaald. (1) Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming; zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; Cass. 6 december 2017, AR P.17.1188.F, AC 2017, nr. 692; Cass. 6 december 2017, AR P.17.1191.F, AC 2017, nr. 693; Cass. 27 december 2017, AR P.17.1244.F, AC 2017, nr. 739, met concl. in hoofdzaak OM in Pas. 2017, nr. 739.

VREEMDELINGEN - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Voorwaarden - Wettigheidstoezicht - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Dilatoire asielaanvraag

- Artt. 8.3, eerste lid, d, en 9.2 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Artt. 72, tweede lid, en 74/6, § 1bis, 9° en 12° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Le maintien d'un étranger dans un lieu déterminé sur pied de l'article 74/6, § 1er bis, 9° et 12°, de la loi du 15 décembre 1980 est non seulement soumis aux conditions prévues à cet article mais doit aussi faire l'objet d'un examen du critère relatif au caractère dilatoire de la demande d'asile, qui est visé à l'article 8, § 3, d, de la directive accueil (1); la juridiction d'instruction qui considère que l'article 74/6, § 1er bis, 9°, de la loi du 15 décembre 1980 n'impose pas à l'administration d'établir le caractère dilatoire de la demande d'asile ayant donné lieu à la mesure de maintien dans un lieu déterminé ne procède pas au contrôle de légalité prescrit par l'article 72, alinéa 2, de cette loi. (1) Directive 2013/33/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissant des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale; voir Cass. 23 décembre 2015, RG P.15.1596.F, Pas. 2015, n° 781, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 6 décembre 2017, RG P.17.1188.F, Pas. 2017, n° 692; Cass. 6 décembre 2017, RG P.17.1191.F, Pas. 2017, n° 693; Cass. 27 décembre 2017, RG P.17.1244.F, Pas. 2017, n° 739 avec concl. « dit en substance » MP.

ETRANGERS - Placement en rétention pour préparer l'éloignement - Conditions - Contrôle de légalité - Directive "accueil" 2013/33/UE - Demande d'asile dilatoire

- Art. 8.3, al. 1er, d, et 9.2 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)

- Art. 72, al. 2, et 74/6, § 1er bis, 9° et 12° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.18.0100.F

7 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

GRONDWET - Art. 15 - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van de woonplaats - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

WOONPLAATS - Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

Conclusions de l'avocat general Nolet de Brauwere.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 15 - Visite domiciliaire et perquisition - Consentement préalable et écrit

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect du domicile - Visite domiciliaire et perquisition - Consentement préalable et écrit

DOMICILE - Constitution, article 15 - Visite domiciliaire et perquisition - Consentement préalable et écrit

Overeenkomstig de artikelen 32, 36 en 41 Wetboek van Strafvordering en artikel 1, tweede lid, 2°, Huiszoekingswet, kunnen de procureur des Konings en de officier van gerechtelijke politie een huiszoeking verrichten in geval van een op heterdaad ontdekte misdaad of wanbedrijf; die huiszoeking kan ongeacht het tijdstip zonder toestemming van de betrokkene en zonder huiszoekingsbevel worden verricht; de vaststelling van de toestand van heterdaad moet aan de opsporing ten huize voorafgaan en kan niet gerechtvaardigd worden door de vaststelling a posteriori van het op heterdaad ontdekte misdrijf (1). (1) De bijzondere procedure op heterdaad (âŠ) houdt in dat het noodzakelijk is dat een misdrijf van tevoren is vastgesteld (Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461).

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Voorafgaande vaststelling van het op heterdaad ontdekt misdrijf

- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Huiszoeking in geval van ontdekking op heterdaad - Voorafgaande vaststelling van het op heterdaad ontdekt misdrijf

- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

Met toepassing van artikel 3 Huiszoekingswet, moet de toestemming bedoeld in artikel 1, tweede lid, 3°, van die wet, schriftelijk en voorafgaand aan de opsporing ten huize of de huiszoeking worden verleend (1). (1) Zie concl. in hoofdzaak OM in Pas. 2018, nr. 82. De rechter beoordeelt in feite of een huiszoeking zonder rechterlijk bevel verricht is met toestemming van degene die het werkelijk genot heeft van de plaats (Cass. 13 februari 1991, AR 8657, AC 1990-91, nr. 315). In voorliggende zaak heeft het Hof, anders dan het openbaar ministerie, geoordeeld dat het hof van beroep, uit zijn onaantastbare vaststellingen, zijn beslissing niet naar recht kon afleiden dat de eiser impliciet doch onmiskenbaar de aanwezigheid van de politieagenten in zijn woning had toegestaan vooraleer laatstgenoemden daar de visu elementen vaststelden die een huiszoeking op heterdaad verantwoordden.

GRONDWET - Art. 15 - Huiszoeking en opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

- Art. 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende

Conformément aux articles 32, 36 et 41 du Code d'instruction criminelle et à l'article 1er, alinéa 2, 2°, de la loi du 7 juin 1969, le procureur du Roi et l'officier de police judiciaire peuvent procéder à une visite domiciliaire en cas de flagrant crime ou délit; cette visite domiciliaire peut être effectuée à n'importe quelle heure, sans le consentement de la personne intéressée et sans mandat de perquisition; la constatation de l'état de flagrante délinquance doit précéder la perquisition et cette dernière ne peut être justifiée par le constat a posteriori du flagrant délit (1). (1) « La procédure spéciale en cas de flagrant délit (...) implique nécessairement la constatation préalable d'un délit » (Cass. 13 septembre 2011, RG P.10.2039.N, Pas. 2011, n° 461).

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Généralités - Visite domiciliaire en cas de flagrant délit - Constatation préalable du flagrant délit

- Art. 32, 36 et 41, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Visite domiciliaire en cas de flagrant délit - Constatation préalable du flagrant délit

- Art. 32, 36 et 41, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969

En application de l'article 3 de la loi du 7 juin 1969, le consentement visé à l'article 1er, alinéa 2, 3°, de cette loi doit être donné par écrit, préalablement à la perquisition ou à la visite domiciliaire (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP. Le juge du fond apprécie en fait si une perquisition faite sans mandat de justice a eu lieu avec le consentement de la personne qui a la jouissance effective des lieux (Cass. 13 février 1991, RG 8657, Pas. 1991, I, n° 315). Dans la présente espèce, contrairement au ministère public, la Cour a considéré que la cour d'appel ne pouvait, de ses constatations souveraines, légalement déduire sa décision que le demandeur avait implicitement mais certainement admis la présence des policiers dans son domicile avant que ces derniers n'y constatassent de visu des éléments justifiant une perquisition en flagrant délit.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 15 - Visite domiciliaire et perquisition - Consentement préalable et écrit

- Art. 3 L. du 7 juin 1969

welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 -
Recht op eerbiediging van de woonplaats - Huiszoeking en
opsporing ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

- Art. 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende
welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag
worden verricht

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de
rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

WOONPLAATS - Artikel 15, Grondwet - Huiszoeking en opsporing
ten huize - Voorafgaande schriftelijke toestemming

- Art. 3 Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende
welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag
worden verricht

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de
rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des
libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au
respect du domicile - Visite domiciliaire et perquisition -
Consentement préalable et écrit

- Art. 3 L. du 7 juin 1969

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des
libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DOMICILE - Constitution, article 15 - Visite domiciliaire et
perquisition - Consentement préalable et écrit

- Art. 3 L. du 7 juin 1969

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des
libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Er is geen sprake van heterdaad wanneer men zich enkel grondt op vermoedens en aanwijzingen dat er een misdrijf kon zijn gepleegd (1). (1) Opdat een misdrijf dat net is gepleegd een op heterdaad ontdekt misdrijf zou zijn, is vereist dat het nog actueel is en dat de tijd die verloopt tussen het plegen van het misdrijf en de daden van onderzoek beperkt is tot de tijd welke materieel noodzakelijk is om tot voormelde daden over te gaan; daarenboven moeten er gegevens zijn vergaard waaruit het misdrijf objectief kan worden afgeleid (Cass. 29 juni 2005, AR P.05.0864.F, AC 2005, nr. 383, met concl. in hoofdzaak van advocaat-generaal R. LOOP); voorafgaand aan de toepassing van de bijzondere regels die gelden in geval van ontdekking op heterdaad, moeten er precieze elementen bestaan waaruit objectief kan worden afgeleid dat een misdrijf gepleegd wordt of net gepleegd is; het is niet vereist dat het misdrijf door een getuige is waargenomen of door een agent van gerechtelijke politie onmiddellijk is vastgesteld, noch dat het zodanig vanzelfsprekend is en in al zijn aspecten is vastgesteld dat verder onderzoek niet vereist is (Cass. 3 december 2013, AR P.13.1858.N, AC 2013, nr. 655), maar een louter vermoeden of aanwijzing is daartoe niet voldoende (zie Cass. 3 mei 1988, AR 1655, AC 1987-88, nr. 539; Cass. 13 september 2011, AR P.10.2039.N, AC 2011, nr. 461). Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 8ste uitg., 2017, dl. I, p. 391-392.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf

- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Algemeen - Op heterdaad ontdekt misdrijf

- Artt. 32, 36 en 41, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1, tweede lid, 2° Wet 7 juni 1969 tot vaststelling van de tijd gedurende welke geen opsporing ten huize, huiszoeking of aanhouding mag worden verricht

Il n'y a pas de flagrant délit si l'on se fonde seulement sur des présomptions et des indices qu'une infraction pourrait avoir été commise (1). (1) « Pour qu'un délit qui vient de se commettre soit flagrant, il faut que le délit soit encore actuel et que le temps qui s'écoule entre la commission de l'infraction et les actes d'instruction ne soit que le temps matériellement nécessaire pour permettre l'accomplissement desdits actes; il faut, en outre, que des éléments objectivant l'existence du délit aient été recueillis » (Cass. 29 juin 2005, RG P.05.0864.F, Pas. 2005, n° 383, avec concl. « dit en substance » de M. LOOP, avocat général); « (...) préalablement à l'application des règles particulières s'appliquant en cas de flagrant délit, il faut qu'il existe des éléments précis objectivant le fait qu'une infraction est commise ou vient d'être commise; il n'est pas requis que l'infraction soit observée par un témoin ou constatée immédiatement par un agent de la police judiciaire ni que son évidence et sa constatation sous tous ses aspects soient telles que toute instruction ultérieure devient inutile » (Cass. 3 décembre 2013, RG P.13.1858.N, Pas. 2013, n° 655), mais « une simple présomption ou indication n'est pas suffisante à cet égard » (voir Cass. 3 mai 1988, RG 1655, Pas. 1988, n° 539; Cass. 13 septembre 2011, RG P.10.2039.N, Pas. 2011, n° 461). Voir M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Bruges, 8ème éd., 2017, t. I, pp. 391-392.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Généralités - Flagrant délit

- Art. 32, 36 et 41, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Généralités - Flagrant délit

- Art. 32, 36 et 41, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1er, al. 2, 2° L. du 7 juin 1969

De huiszoeking op grond van artikel 6bis Drugswet vereist dat er vooraf ernstige en objectieve aanwijzingen van schuld bestaan betreffende het onwettig bezit van verdovende middelen (1); niettegenstaande de omstandigheid dat de rechter onaantastbaar de feiten vaststelt waaruit hij het bestaan van dergelijke aanwijzingen afleidt, staat het aan het Hof om na te gaan of hij uit zijn vaststellingen dat gevolg naar recht heeft kunnen afleiden en of hij zijn beslissing dienaangaande regelmatig met redenen heeft omkleed. (1) Zie Cass. 1 juni 2010, AR P.10.0484.N, AC 2010, nr. 384; Cass. 4 januari 2006, AR P.05.1417.F, AC 2006, nr. 6, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Artikel 6bis, Drugswet - Vaststelling van overtredingen - Huiszoeking zonder huiszoekingsbevel

- Art. 6bis Wet 24 februari 1921 betreffende het verhandelen van gifstoffen, slaapmiddelen en verdovende middelen, psychotrope stoffen, ontsmettingsstoffen en antiseptica en van de stoffen die kunnen gebruikt worden voor de illegale vervaardiging van verdovende mid

La visite d'un domicile sur la base de l'article 6bis du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques requiert l'existence préalable d'indices sérieux et objectifs d'une infraction relative à la détention illicite de stupéfiants (1); nonobstant la circonstance que le juge constate souverainement les faits dont il déduit l'existence de tels indices, il appartient à la Cour de vérifier si, de ses constatations, il a pu légalement déduire cette conséquence et s'il a régulièrement motivé sa décision à cet égard. (1) Voir Cass., 1er juin 2010, RG P.10.0484.N, Pas. 2010, n° 384; Cass. 4 janvier 2006, RG P.05.1417.F, Pas. 2006, n° 6, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Loi du 24 février 1921, article 6bis - Constatation d'infractions - Visite domiciliaire sans mandat de perquisition

- Art. 6bis L. du 24 février 1921

P.18.0116.F

7 februari 2018

AC nr. ...

Aangezien het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, door het Hof onverwijld wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zou worden vastgesteld (1); wanneer hij geen enkel ander element aanvoert dat erop wijst dat de overmacht wegens het niet-neerleggen van de memorie tot drie werkdagen vóór de rechtszitting heeft voortgeduurd, is de memorie laattijdig die op die datum op de griffie werd neergelegd (2). (1) Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410. (2) Zie Cass. 21 juni 2017, AR P.17.0617.F, AC 2017, nr. 410 (de memorie was neergelegd op maandag 19 juni 2017, twee dagen voor de rechtszitting, terwijl het cassatieberoep was ingesteld op 18 mei 2017); Cass. 26 juli 2017, AR P.17.0757.F, arrest niet gepubliceerd (de memorie was eveneens drie werkdagen voor de rechtszitting neergelegd, namelijk op donderdag 20 juli 2017 - aangezien vrijdag 21 juli een feestdag is- terwijl het cassatieberoep op 29 juni 2017 was ingesteld).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Gevolg - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering VREEMDELINGEN - Administratieve vasthouding - Beroep bij de
2-1-2019

Dès lors que le pourvoi dirigé contre un arrêt statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, est examiné par la Cour sous le bénéfice de l'urgence, le conseil du demandeur n'a pas à attendre la réception d'un courrier du greffe pour savoir que la cause serait fixée avec célérité (1); lorsqu'il n'invoque aucun autre élément de nature à accréditer que la force majeure pour le non-dépôt du mémoire a perduré jusqu'au troisième jour ouvrable avant l'audience, la remise au greffe du mémoire à cette date est tardive (2). (1) Cass. 21 juin 2017, RG P.17.0617.F, Pas. 2017, n° 410. (2) Voir Cass. 21 juin 2017, RG P.17.0617.F, Pas. 2017, n° 410 (le mémoire avait été déposé le lundi 19 juin 2017, soit l'avant-veille de l'audience, alors que le pourvoi avait été formé le 18 mai 2017); Cass. 26 juillet 2017, RG P.17.0757.F, inédit (le mémoire avait également été déposé trois jours ouvrables avant l'audience, soit le jeudi 20 juillet 2017 -le vendredi 21 étant férié- alors que le pourvoi avait été formé le 29 juin 2017).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente - Conséquence - Dépôt tardif - Force majeure

- Art. 429, al. 1er, et 432 Code d'Instruction criminelle ETRANGERS - Rétention administrative - Recours auprès du

rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van
inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het
neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Gevolg -
Laattijdige neerlegging - Overmacht
- Artt. 429, eerste lid, en 432 Wetboek van Strafvordering

pouvoir judiciaire - Décision de la chambre des mises en
accusation - Pourvoi en cassation - Délai pour le dépôt du
mémoire - Cause urgente - Conséquence - Dépôt tardif - Force
majeure
- Art. 429, al. 1er, et 432 Code d'Instruction criminelle

P.18.0122.F

21 februari 2018

AC nr. ...

Uit het tweede en derde lid van artikel 667 Gerechtelijk
Wetboek volgt dat, zodra de juridische
tweedelijnsbijstand werd verleend, de rechter bij wie
een verzoek tot rechtsbijstand aanhangig is gemaakt,
het bewijs van de voorwaarde voor ontoereikende
bestaansmiddelen van de verzoeker niet opnieuw hoeft
te onderzoeken en enkel daartoe mag overgaan als de
beslissing van het bureau voor juridische bijstand meer
dan een jaar oud is.

RECHTSBIJSTAND - Voorwaarde - Ontoereikende
bestaansmiddelen - Bewijs - Verlenen van juridische
tweedelijnsbijstand
- Art. 667 Gerechtelijk Wetboek

Il résulte des alinéas 2 et 3 de l'article 667 du Code
judiciaire que, lorsque l'aide juridique de deuxième
ligne a été accordée, le juge saisi d'une demande
d'assistance judiciaire n'a pas à se livrer à un nouvel
examen de la preuve de la condition d'insuffisance des
moyens d'existence du requérant, et qu'il est
seulement admis à le faire si la décision du bureau
d'aide juridique est antérieure de plus d'un an.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Condition - Insuffisance des moyens
d'existence - Preuve - Octroi de l'aide juridique de deuxième ligne
- Art. 667 Code judiciaire

De procureur-generaal bij het hof van beroep heeft de
hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de
beslissingen inzake rechtsbijstand en zulks uitsluitend
wegens overtreding van de wet (Impliciete oplossing)
(1). (1) Cass. 17 februari 2009, AR P.09.0015.N, AC 2009,
nr. 132.

CASSATIEBEROEP - Allerlei - Rechtsbijstand - Persoon door wie
cassatieberoep kan worden ingesteld
- Artt. 688 en 690 Gerechtelijk Wetboek

Le procureur général près la cour d'appel a qualité pour
se pourvoir contre les décisions rendues en matière
d'assistance judiciaire, et ce, uniquement pour
contravention à la loi (1). (Solution implicite) (1) Cass.
17 février 2009, RG P.09.0015.N, Pas. 2009, n° 132.

POURVOI EN CASSATION - Divers - Assistance judiciaire - Personne
ayant qualité pour se pourvoir
- Art. 688 et 690 Code judiciaire

De procureur-generaal bij het hof van beroep heeft de
hoedanigheid om cassatieberoep in te stellen tegen de
beslissingen inzake rechtsbijstand en zulks uitsluitend
wegens overtreding van de wet (Impliciete oplossing)
(1). (1) Cass. 17 februari 2009, AR P.09.0015.N, AC 2009,
nr. 132.

RECHTSBIJSTAND - Beslissing inzake rechtsbijstand -
Cassatieberoep - Persoon door wie cassatieberoep kan worden
ingesteld
- Artt. 688 en 690 Gerechtelijk Wetboek

Le procureur général près la cour d'appel a qualité pour
se pourvoir contre les décisions rendues en matière
d'assistance judiciaire, et ce, uniquement pour
contravention à la loi (1). (Solution implicite). (1) Cass.
17 février 2009, RG P.09.0015.N, Pas. 2009, n° 132.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Décision rendue en matière d'assistance
judiciaire - Pourvoi en cassation - Personne ayant qualité pour se
pourvoir
- Art. 688 et 690 Code judiciaire

P.18.0127.F

28 maart 2018

AC nr. ...

Het openbaar ministerie kan geldig afstand doen van het cassatieberoep dat het heeft ingesteld (1). (1) Cass. 2 september 2015, AR P.15.0746.F, AC 2015, nr. 474 (impliciet, eveneens met betrekking tot een niet-ontvankelijk cassatieberoep, aangezien het voorbarig was) en concl. adv.-gen. VANDERMEERSCH. In deze zaak had het openbaar ministerie in die zin geconcludeerd nadat het had vastgesteld dat het cassatieberoep van de procureur des Konings niet ontvankelijk was "bij gebrek aan neerlegging op de griffie van het Hof, binnen de dubbele termijn van het nieuwe artikel 429 [Wetboek van Strafvordering], van de stukken tot staving van de betekening aan de beklaagde". De omstandigheid dat het arrest die niet-ontvankelijkheid niet vaststelt vooraleer het akte verleent van de afstand, blijkt nauwelijks van betekenis, want dat is ook het geval in Cass. 8 januari 1986, AR 4708, AC 1986, nr. 299, waarvan de kop evenwel vermeldt dat "in de regel het openbaar ministerie geen afstand kan doen van de voorziening die het bij het Hof heeft ingesteld; het Hof verleent echter wel akte van de afstand, als de afstand geenszins betekent dat van de strafvordering wordt afgezien, maar integendeel aan het openbaar ministerie, als eiser, de kans biedt die vordering verder uit te oefenen" (zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, nr. 495, en referenties in noten nrs. 1743 tot 1745). Kan men desondanks uit de beslissing van het Hof om het arrest te laten publiceren niet afleiden dat het openbaar ministerie thans in alle gevallen afstand kan doen van zijn cassatieberoep, zelfs als die afstand tot gevolg heeft dat het van de strafvordering afziet? Dat kan vooral worden afgeleid uit de recente beslissing, die impliciet maar vaststaand is gezien de andersluidende conclusie de lege lata van het openbaar ministerie, dat "de gewestelijk sanctionerend ambtenaar van het Operationele Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu van de Waalse Overheidsdienst afstand kan doen van het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een beslissing van de correctionele rechtbank, in eerste en laatste aanleg gewezen op verzoek tot betwisting van de administratieve geldboete opgelegd door de sanctionerend ambtenaar" en dit ondanks de "bijna repressieve" aard van die rechtspleging (Cass. 6 september 2017, AR P.17.0571.F, AC 2017, nr. 450, met andersluidende concl. OM en noot M.N.B.). (M.N.B.)

Le ministère public peut valablement se désister du pourvoi qu'il a formé (1) (Solution implicite). (1) Cass. 2 septembre 2015, RG P.15.0746.F, Pas. 2015, n° 474 (solution implicite, également relative à un pourvoi irrecevable, étant prématuré), et concl. de l'avocat général D. VANDERMEERSCH. Dans la présente espèce, le ministère public avait conclu en ce sens, après avoir constaté l'irrecevabilité du pourvoi du procureur du Roi, «en l'absence de dépôt au greffe de la Cour, dans le double délai du nouvel article 429 [C.I.cr.], des pièces établissant sa signification au prévenu». La circonstance que l'arrêt ne constate pas cette irrecevabilité avant de décréter le désistement ne paraît guère significatif, car il en est de même dans Cass. 8 janvier 1986, RG 4708, Pas. 1986, n° 299, dont le sommaire n'en indique pas moins qu'«en règle, le ministère public ne peut se désister du pourvoi dont il a saisi la Cour ; le désistement est néanmoins décrété par la Cour lorsque, loin d'impliquer renonciation à exercer l'action publique, il est de nature à permettre au ministère public demandeur de poursuivre l'exercice de cette action» (voir R. DECLERCQ, «Pourvoi en cassation en matière répressive», R.P.D.B., 2015, n° 495, et références en notes n° 1743 à 1745). Ne peut-on cependant déduire de la décision de la Cour de faire publier l'arrêt que le ministère public peut dorénavant se désister de son pourvoi dans tous les cas, même lorsque ce désistement implique sa renonciation à exercer l'action publique? C'est ce qui peut surtout être déduit de la décision récente, implicite - mais certaine, vu les conclusions contraires de lege lata du ministère public - que «le fonctionnaire sanctionnateur régional de la direction générale opérationnelle Agriculture, ressources naturelles et environnement du Service public de Wallonie peut se désister du pourvoi qu'il a formé contre une décision du tribunal correctionnel statuant en premier et dernier ressort sur une requête en contestation de la sanction administrative qu'il a infligée», et ce, malgré la nature «quasi-répressive» de cette procédure (Cass. 6 septembre 2017, RG P.17.0571.F, Pas. 2017, n° 450, avec concl. contraires MP et note M.N.B.). (M.N.B.)

De omstandigheid dat een rechter werd aangewezen als onderzoeksrechter door de voorzitter van het rechtcollege kan worden bewezen door de authentieke vaststellingen van het aanhoudingsbevel; in een dergelijk geval is niet vereist dat de aanwijzingsbeschikking van de voorzitter bij het dossier wordt gevoegd (1). (1) Zie Cass. 27 april 1999, AR P.99.0549.N, AC 1999, nr. 243: "Het bekleden van een bevel tot aanhouding met het zegel van de onderzoeksrechter is geen substantieel vormvoorschrift; het beoogt de verificatie van de hoedanigheid van de onderzoeksrechter toe te laten; deze hoedanigheid kan ook blijken uit de vermeldingen van het bevel tot aanhouding zelf, dat niet van valsheid is beticht." Zie ook Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0168.F, AC 2017, nr. 426, met noot M.N.B.: "De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is."

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Vermelding van de aanwijzing van de onderzoeksrechter

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONDERZOEKSRECHTER - Aanwijzing - Vermelding in het aanhoudingsbevel

- Art. 16 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

La circonstance qu'un juge a été désigné en qualité de juge d'instruction par le président de la juridiction peut être établie par les constatations authentiques du mandat d'arrêt; il n'est pas requis, en pareil cas, que l'ordonnance présidentielle de désignation soit jointe au dossier (1). (1) Voir Cass. 27 avril 1999, RG P.99.0549.N, Pas. 1999, n° 43 : « Le fait de revêtir un mandat d'arrêt du sceau du juge d'instruction ne constitue pas une formalité substantielle ; il tend à permettre la vérification de la qualité du juge d'instruction ; cette qualité peut aussi ressortir des mentions du mandat d'arrêt lui-même, qui n'est pas argué de faux. » Voir aussi Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0168.F, Pas. 2017, n°428, avec note M.N.B. : « Les mentions dans un jugement des noms des membres du siège qui l'ont rendu et de leur qualité valent jusqu'à inscription de faux ».

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Mention de la désignation du juge d'instruction

- Art. 16 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

JUGE D'INSTRUCTION - Désignation - Mention dans le mandat d'arrêt

- Art. 16 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Geen enkele wetsbepaling legt de rechter die uitspraak doet over de gegrondheid van de door de eiser in verzet als, enerzijds, overmacht en, anderzijds, wettige reden van verschoning aangevoerde omstandigheden, de verplichting op om met afzonderlijke redenen uitspraak te doen of in zijn beslissing uitdrukkelijk te beklemtonen dat hij die feitelijke gegevens afzonderlijk in het licht van de begrippen overmacht en wettige reden van verschoning heeft onderzocht, voor zover hij de gebruikelijke betekenis van die begrippen niet miskent zoals die door de wetgever is bepaald (1). (1) Cass. 21 maart 2018, AR P.17.1062.F, AC 2018, nr. 196 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH (2de middel, 1ste onderdeel) in Pas. 2018, nr. 196.

VERZET - Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Inroepen van overmacht en wettige reden van verschoning - Afwijzing - Motivering

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Aucune disposition législative n'impose au juge qui statue sur les motifs des circonstances invoquées par l'opposant au titre, d'une part, de la force majeure et, d'autre part, de l'excuse légitime, de se prononcer aux termes de motifs distincts ou de souligner expressément dans sa décision qu'il a examiné séparément ces éléments de fait à la lumière des notions de « force majeure » et « excuse légitime », pour autant qu'il n'en maitrisse pas la signification usuelle telle qu'elle a été prévue par le législateur (1). (1) Cass. 21 mars 2018, RG P.17.1062.F, Pas. 2018, n° 196 avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général (2ème moyen, 1ère branche).

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut - Opposition non avenue - Invocation de la force majeure et de l'excuse légitime - Rejet - Motivation

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Het begrip wettige reden van verschoning moet in die zin worden uitgelegd dat het de gevallen dekt die geen geval van overmacht uitmaken en waarin de eiser in verzet kennis had van de dagvaarding maar een reden aanvoert waaruit blijkt dat zijn afwezigheid niet betekende dat hij wenste af te zien van zijn recht om te verschijnen en zich te verdedigen, dan wel de bedoeling had zich aan het gerecht te onttrekken (1). (1) GwH 21 december 2017, nr. 2017, § B.35.2, die dienaangaande verwijst naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde Potpourri II-wet, Parl. St. Kamer, nr. 54, 1418. Daarvoor had het Hof reeds gesteld dat overmacht betrekking heeft op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar was maar ook dat een wettige reden van verschoning elke ter verklaring van deze afwezigheid aangevoerde omstandigheid is waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verstekdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten. (Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr. 286) Wat betreft het verzet tegen het verstekvonnis van de strafuitvoeringsrechtbank die een strafuitvoeringsmodaliteit herroept die niet in artikel 96 Wet Strafvordering voorzien is, zie GwH 4 maart 2009, nr. 37/2009; Cass. 14 december 2016, AR P.16.1155.F, AC 2016, nr. 727 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas. 2016, nr. 727.

VERZET - Strafzaken - Verstek - Verzet ongedaan verklaard - Wettige reden van verschoning aangevoerd - Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

La notion d'excuse légitime doit être interprétée en ce sens qu'elle couvre les cas qui ne sont pas des cas de force majeure et où l'opposant avait connaissance de la citation mais invoque un motif faisant apparaître que son absence ne signifiait pas qu'il souhaitait renoncer à son droit de comparaître et de se défendre, ou se soustraire à la justice (1). (1) C. const., 21 décembre 2017, n° 2017, § B.35.2, qui se réfère à cet égard aux travaux parlementaires de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite «Pot-pourri II», Doc. parl., Ch., n° 54 1418. Auparavant, la Cour avait déclaré non applicable que «la force majeure concerne un obstacle imprévisible et insurmontable en raison duquel l'absence de la partie faisant opposition dans la procédure par défaut ayant conduit à la décision attaquée rendue par défaut, ne lui était pas imputable», mais aussi «qu'un motif légitime d'excuse est constitué par toute circonstance invoquée pour expliquer ce défaut, à l'égard de laquelle il peut être fait preuve d'une certaine imprudence et sans qu'une faute ou une négligence puisse être imputée à la partie défaillante.» (Cass., 25 avril 2017, RG P.17.0066.N, Pas., 2017, n° 286). Quant à l'opposition au jugement par défaut rendu par le tribunal de l'application des peines et invoquant une modalité d'exécution de la peine, non prévue à l'article 96 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, voir C. const. n° 37/2009 du 4 mars 2009 ; Cass., 14 décembre 2016, RG P.16.1155.F, Pas. 2016 n° 727, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut - Opposition non avenue - Excuse légitime invoquée - Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

S.15.0060.N

12 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermden werknemers - Ontslag om technische of economische redenen - Raadpleging van het paritair comité - Rechterlijke toetsing - Rechtsmacht

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Licenciement pour des raisons d'ordre technique ou économique - Consultation de la commission paritaire - Contrôle juridictionnel - Jurisdiction

Wanneer het arbeidsgerecht, in het kader van een door de werknemer ingestelde vordering tot het verkrijgen van een beschermingsvergoeding wegens de onregelmatigheid van het ontslag om economische of technische redenen, de beslissing van het paritair orgaan tot erkenning van de economische of technische redenen moet beoordelen, oefent het een controle met volle rechtsmacht uit op het bestaan van deze redenen; die controle impliceert geen beoordeling van de opportuniteit van de door de werkgever voorgenomen maatregelen om aan de ingeroepen economische of technische redenen het hoofd te bieden; de te beoordelen redenen dienen in die omstandigheid niet beperkt te blijven tot de gevallen van sluiting van de onderneming of een afdeling ervan of ontslag van een welbepaalde personeelsgroep (1). (1) Zie concl. OM.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Ontslag om technische of economische redenen - Raadpleging van het paritair comité - Rechterlijke toetsing - Rechtsmacht

- Art. 3, § 1 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

Lorsque, dans le cadre d'une action intentée par le travailleur en vue d'obtenir une indemnité de protection en raison de l'irrégularité du licenciement pour des raisons d'ordre technique ou économique, le tribunal du travail doit examiner la décision de l'organe paritaire reconnaissant les raisons d'ordre technique ou économique, il exerce un contrôle de pleine juridiction sur l'existence de ces raisons; ce contrôle n'implique pas d'apprécier l'opportunité des mesures prises par l'employeur en vue de tenir compte des raisons économiques ou techniques invoquées; dans ces circonstances, les raisons à apprécier ne doivent pas se limiter au cas de la fermeture de l'entreprise ou d'une division de celle-ci ou à celui du licenciement d'une catégorie déterminée de personnel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Licenciement pour des raisons d'ordre technique ou économique - Consultation de la commission paritaire - Contrôle juridictionnel - Juridiction

- Art. 3, § 1er L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

S.15.0063.N

12 februari 2018

AC nr. ...

Artikel 747, §2, Gerechtelijk Wetboek heeft niet de strekking dat een partij die nalaat binnen de aldus bepaalde termijn een conclusie te nemen, hierdoor het recht verbeurt om binnen de voor haar bepaalde daaropvolgende termijn een conclusie te nemen; de rechter mag evenwel op vordering van een wederpartij een deloyale proceshouding sanctioneren en op die grond een conclusie uit het debat weren; de partij die verzuimt een conclusie te nemen verliest slechts het recht om in een daaropvolgende conclusieronde nog een conclusie neer te leggen, wanneer zij van die mogelijkheid gebruik maakt om haar tegenstrever te verrassen door een houding aan te nemen die het recht van verdediging van laatstgenoemde miskent (1). (1) Cass. 27 november 2003, AR C.01.0438.N, AC 2003, nr. 603.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Artikel 747, § 2, Gerechtelijk Wetboek - Strekking - Draagwijdte - Laattijdige conclusie - Gevolg - Macht van de rechter

L'article 747, § 2, du Code judiciaire n'a pas pour portée qu'une partie qui a omis de déposer ses conclusions dans le délai imparti perde ainsi le droit de conclure dans le délai ultérieur qui est fixé pour elle; le juge peut toutefois être amené, à la demande de la partie adverse, à sanctionner un comportement procédural déloyal et, sur cette base, à écarter des conclusions des débats; la partie qui néglige de déposer des conclusions ne perd le droit d'encore déposer des conclusions dans un jeu subséquent de conclusions que lorsqu'elle fait usage de cette possibilité afin de surprendre son adversaire en adoptant une attitude contraire au respect des droits de la défense de ce dernier (1). (1) Cass. 27 novembre 2003, RG C.01.0438.N, Pas. 2003, n° 603.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Code judiciaire, article 747, § 2 - Etendue - Portée - Conclusions tardives - Conséquence - Pouvoir du juge

Krachtens artikel 767, §3, Gerechtelijk Wetboek, zoals hier van toepassing, kunnen de replieken van de partijen op het advies van het openbaar ministerie alleen in aanmerking worden genomen in zoverre ze antwoorden op het advies van het openbaar ministerie; het voor het eerst aanvoeren van een miskenning van het recht van verdediging ten gevolge van de in de tweede conclusieronde neergelegde conclusie in de repliekconclusie op het advies van het openbaar ministerie waarin dit stelt dat de bewuste conclusie niet buiten het beraad moet worden gehouden aangezien de uiterste datum om een conclusie neer te leggen niet verstreken was, maakt geen repliek uit op dit advies maar komt neer op een hervatting van het debat na het sluiten ervan door de rechter; dit specifieke verweer dient door de appelrechters dan ook niet in aanmerking te worden genomen noch door hen te worden beantwoord (1). (1) Cass. 20 september 2004, AR S.04.0009.N, AC 2004, nr. 421.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Motiveringsverplichting - Conclusie waarop niet dient geantwoord - Advies openbaar ministerie - Schriftelijke repliek - Conclusie - Beperking

En vertu de l'article 767, § 3, du Code judiciaire, tel qu'applicable en l'espèce, les répliques des parties à l'avis du ministère public ne peuvent être prises en considération que dans la mesure où elles répondent à l'avis du ministère public; l'invocation pour la première fois d'une violation des droits de la défense à la suite des conclusions déposées dans le second jeu de conclusions dans les conclusions en réplique à l'avis du ministère public dans lequel celui-ci estime que les conclusions en question ne doivent pas être rejetées du délibéré, étant donné que la date limite pour déposer des conclusions n'avait pas expiré, ne constitue pas une réplique à cet avis mais revient à une réouverture des débats après leur clôture par le juge; les juges d'appel ne sont dès lors pas tenus de répondre, en le prenant en considération, à ce moyen de défense spécifique (1). (1) Cass. 20 septembre 2004, RG S.04.0009.N, Pas. 2004, n° 421.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Obligation de motivation - Conclusions auxquelles il ne faut pas répondre - Avis du ministère public - Réplique écrite - Conclusions - Limitation

S.15.0072.N

11 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VORDERING IN RECHTE - Unia/Centrum gelijke kansen - Groepsdiscriminatie - Instemming van het slachtoffer - Artikel 31 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie

Wanneer de discriminatie een onbepaald aantal personen treft, moeten het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding en de belangenverenigingen niet aantonen dat zij de instemming hebben verkregen van een geïdentificeerd slachtoffer van de discriminatie, opdat hun rechtsvordering ontvankelijk zou zijn (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Unia/Centrum gelijke kansen - Groepsdiscriminatie - Instemming van het slachtoffer - Artikel 31 van de wet van 10 mei 2007 ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie

Conclusions de l'avocat général Genicot.

DEMANDE EN JUSTICE - Unia/Centre pour l'égalité des chances - Discrimination envers un groupe de personnes - Accord de la victime - Article 31 de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination

Lorsque la discrimination affecte un nombre indéterminé de personnes, le Centre pour l'égalité des chances et la lutte contre le racisme et les discriminations et les groupements d'intérêts ne doivent pas prouver qu'ils ont reçu l'accord d'une victime identifiée de la discrimination pour que leur action en justice soit recevable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DEMANDE EN JUSTICE - Unia/Centre pour l'égalité des chances - Discrimination envers un groupe de personnes - Accord de la victime - Article 31 de la loi du 10 mai 2007 tendant à lutter contre certaines formes de discrimination

S.15.0123.N

18 juni 2018

AC nr. ...

Uit de artikelen 3.1 en 10.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat wanneer de partijen het toepasselijke recht hebben aangewezen voor de overeenkomst in haar geheel, onverminderd de toepassing van de overige bepalingen van het EVO, de rechtskeuze van de partijen zich uitstrekt tot alle bepalingen van het aangewezen recht die de wederzijdse rechten en verplichtingen van de partijen bij de overeenkomst regelen.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Overeenkomst-wet

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Burgerlijke zaken - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Overeenkomst-wet

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Overeenkomst-wet - Wettenconflict

Uit de artikelen 3.1 en 6.1 van het Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst, volgt kennelijk dat inzake arbeidsovereenkomsten het recht dat de partijen hebben gekozen op de arbeidsovereenkomst van toepassing is, ook wanneer ingevolge het tweede lid van artikel 6 EVO bij afwezigheid van een rechtskeuze een ander recht van toepassing zou zijn, tenzij wanneer dat voor gevolg heeft dat de werknemer ingevolge de toepassing van het gekozen recht de bescherming verliest van het dwingend recht dat van toepassing zou zijn bij gebreke van een rechtskeuze.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Allerlei - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Arbeidsovereenkomst - Dwingend recht - Bescherming

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Burgerlijke zaken - Verbintenissen uit overeenkomst - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Arbeidsovereenkomst - Dwingend recht - Bescherming

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Wettenconflict - Toepasselijke wet - Bepaling - Wilsautonomie - Arbeidsovereenkomst - Dwingend recht - Bescherming

Il résulte manifestement des articles 3.1 et 10.1 de la Convention de Rome du 19 juin 1980 sur la loi applicable aux obligations contractuelles que, lorsque les parties ont désigné la loi applicable à la totalité de leur contrat, ce choix s'étend, sans préjudice de l'application des autres dispositions de cette convention, à l'ensemble des dispositions de la loi désignée qui régissent les droits et devoirs respectifs des parties au contrat.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Obligations contractuelles - Conflit de lois - Loi applicable - Détermination - Autonomie de la volonté - Convention-loi

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Matière civile - Obligations contractuelles - Conflit de lois - Loi applicable - Détermination - Autonomie de la volonté - Convention-loi

CONVENTION - Droit international - Loi applicable - Détermination - Autonomie de la volonté - Convention-loi - Conflit de lois

Il résulte manifestement des articles 3.1 et 6.1 de la Convention de Rome du 19 juin 1980 sur la loi applicable aux obligations contractuelles qu'en matière de contrats de travail, la loi choisie par les parties s'applique au contrat de travail et ce, même lorsqu'en vertu du second paragraphe de l'article 6 de cette convention, une autre loi serait applicable à défaut de choix, sauf si l'application de la loi choisie a pour conséquence de priver le travailleur de la protection que lui assurent les dispositions impératives de la loi qui serait applicable à défaut de choix.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Divers - Obligations contractuelles - Conflit de lois - Loi applicable - Détermination - Autonomie de la volonté - Contrat de travail - Droit impératif - Protection

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Matière civile - Obligations contractuelles - Conflit de lois - Loi applicable - Détermination - Autonomie de la volonté - Contrat de travail - Droit impératif - Protection

CONVENTION - Droit international - Conflit de lois - Loi applicable - Détermination - Autonomie de la volonté - Contrat de travail - Droit impératif - Protection

S.16.0005.N

12 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Wettelijke schuldvergelijking

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Entrepreneur ou sous-traitant - Dettes sociales - Donneur d'ordre - Obligations - Responsabilité solidaire - Retenues - Compensation légale

De verplichting van de opdrachtgever om 35 pct. van het door hem verschuldigd bedrag in te houden en te storten aan de RSZ en het overeenkomstig recht van de RSZ op die inhouding en storting, ontstaan slechts op het ogenblik dat de opdrachtgever de prijs van de werken geheel of ten dele aan de aannemer betaalt, althans indien die aannemer op het ogenblik van die betaling sociale schulden heeft; artikel 30bis, § 4, eerste lid, RSZ-wet dat deze verplichting aan de opdrachtgever oplegt, dient strikt te worden uitgelegd; met betaling in de zin van die bepaling kan niet worden gelijkgesteld een wettelijke schuldvergelijking, waarbij de wederzijdse schulden tussen de opdrachtgever en de aannemer, uit welke oorzaak deze schulden ook zijn ontstaan, krachtens de wet van rechtswege teniet gaan, zonder enig handelend optreden van de opdrachtgever en zelfs buiten diens weten (1). (1) Zie concl. OM.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Wettelijke schuldvergelijking

L'obligation faite au donneur d'ordre de retenir 35 p.c. du montant dont il est redevable et de le verser à l'O.N.S.S. et le droit correspondant que détient l'O.N.S.S. sur cette retenue et ce versement ne naissent qu'au moment où le donneur d'ordre paie tout ou partie du prix des travaux à l'entrepreneur, du moins si celui-ci a des dettes sociales au moment de ce paiement; l'article 30bis, § 4, alinéa 1er, de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs, qui impose cette obligation au donneur d'ordre, est de stricte interprétation; ne peut être assimilée à un paiement au sens de cette disposition, une compensation légale par laquelle les dettes réciproques du donneur d'ordre et de l'entrepreneur, quelle que soit leur cause, s'éteignent de plein droit en vertu de la loi, sans l'intervention du donneur d'ordre et même à son insu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Entrepreneur ou sous-traitant - Dettes sociales - Donneur d'ordre - Obligations - Responsabilité solidaire - Retenues - Compensation légale

S.16.0027.F

5 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn ONDERWIJS - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn

Krachtens artikel 8 van het decreet van de Franse Gemeenschap van 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs, verjaren de rechtsvorderingen die uit de overeenkomst ontstaan, één jaar na het eindigen van deze overeenkomst of vijf jaar na het feit waaruit de vordering is ontstaan, zonder dat deze termijn één jaar na het eindigen van de overeenkomst mag overschrijden; die bepaling is van toepassing op de rechtsvorderingen die strekken tot de uitvoering van verplichtingen die voortspruiten uit de arbeidsovereenkomst, zoals de vordering van een personeelslid tot betaling van bedragen verschuldigd wegens de onregelmatigheid van het ontslag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

ONDERWIJS - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Arbeidsovereenkomst - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen
2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Enseignement libre subventionné - Licenciement - Irrégularité - Actions en exécution d'obligations prenant leur source dans le contrat - Subventions-traitements - Prescription - Délai ENSEIGNEMENT - Enseignement libre subventionné - Contrat de travail - Licenciement - Irrégularité - Actions en exécution d'obligations prenant leur source dans le contrat - Subventions-traitements - Prescription - Délai

En vertu de l'article 8 du décret de la Communauté française du 1er février 1993 fixant le statut des membres du personnel subsidiés de l'enseignement libre subventionné, les actions naissant du contrat sont prescrites un an après la cessation de celui-ci ou cinq ans après le fait qui a donné naissance à l'action sans que ce dernier délai puisse excéder un an après la cessation du contrat; cette disposition s'applique aux actions tendant à l'exécution d'obligations qui prennent leur source dans le contrat de travail, tel que l'action du membre du personnel en paiement des sommes dues en raison de l'irrégularité du licenciement (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENSEIGNEMENT - Enseignement libre subventionné - Contrat de travail - Licenciement - Irrégularité - Actions en exécution

P. 183/201

tot uitvoering van verplichtingen die voortspuiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn
- Art. 8 Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs
- Art. 36, § 3 Wet 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
- zoals bedoeld doort art. 105 van het Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs
ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Gesubsidieerd vrij onderwijs - Ontslag - Onregelmatigheid - Vorderingen tot uitvoering van verplichtingen die voortspuiten uit de overeenkomst - Subsidies-lonen - Verjaring - Termijn
- Art. 8 Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs
- Art. 36, § 3 Wet 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving
- zoals bedoeld doort art. 105 van het Decreet 1 februari 1993 houdende het statuut van de gesubsidieerde personeelsleden van het gesubsidieerd vrij onderwijs

d'obligations prenant leur source dans le contrat - Subventions-traitements - Prescription - Délai
- Art. 8 Décr.Comm.fr. du 1er février 1993
- Art. 36, § 3 L. du 29 mai 1959
- tel que visé par l'art. 105 du Décr.Comm.fr. du 1er février 1993
CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Enseignement libre subventionné - Licenciement - Irrégularité - Actions en exécution d'obligations prenant leur source dans le contrat - Subventions-traitements - Prescription - Délai
- Art. 8 Décr.Comm.fr. du 1er février 1993
- Art. 36, § 3 L. du 29 mai 1959
- tel que visé par l'art. 105 du Décr.Comm.fr. du 1er février 1993

S.16.0031.F

8 januari 2018

AC nr. ...

Bij herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid wordt de schorsing van de gevolgen van de zakelijke zekerheden en van de voorrechten beëindigd en moeten de bedragen die beschikbaar zijn op de bemiddelingsrekening worden verdeeld rekening houdend met de wettelijke of conventionele redenen van voorrang.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Verdeling van de beschikbare bedragen - Schuldeisers - Zakelijke zekerheden en voorrechten - Herroeping

- Artt. 1675/7, § 1, derde lid, en § 4, en 1675/15, §§ 2/1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 8 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. - Hypotheekwet

En cas de révocation de la décision d'admissibilité, la suspension de l'effet des sûretés réelles et des privilèges prend fin et le partage des sommes disponibles sur le compte de la médiation entre les créanciers doit être effectué en tenant compte des causes légales ou conventionnelles de préférence.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Partage des sommes disponibles - Créanciers - Sûretés réelles et privilèges - Révocation

- Art. 1675/7, § 1er, al. 3, et § 4, et 1675/15, § 2/1 et 3 Code judiciaire

- Art. 8 Code civil - Livre III - Titre XVIII: Des privilèges et hypothèquesL. Loi hypothécaire

S.16.0033.F

5 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

GRONDWET - Art. 23 - "Standstill"-verplichting

MACHTEN - Scheiding der machten - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Toetsing door de rechter

WERKLOOSHEID - Allerlei - Inschakelingsuitkeringen - Mogelijkheid tot het uitoefenen van activiteiten als stadswachter - Opheffing - Artikel 63, § 2, Werkloosheidsbesluit - Aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Schending

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 23 - Obligation de "standstill"

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Constitution - Article 23 - Obligation de "standstill" - Contrôle par le juge

CHOMAGE - Divers - Allocations d'insertion - Possibilité d'exercer des activités de prévention et de sécurité - Suppression - Article 63, § 2, Arrêté royal du 25 novembre 1991 - Réduction sensible du niveau de protection - Constitution - Article 23 - Obligation de "standstill" - Violation

Het arrest, dat aldus de naleving toetst van de standstill-verplichting die door die grondwettelijke bepaling aan de Koning wordt opgelegd, schendt artikel 7, § 1, derde lid, Besluitwet 28 december 1944, dat de Koning belast met de opdracht om de voorwaarden voor het recht op werkloosheidsuitkeringen te bepalen niet, en miskent evenmin het algemeen rechtsbeginsel van de scheiding der machten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

MACHTEN - Scheiding der machten - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Toetsing door de rechter

Het arrest dat beslist dat artikel 63, § 2, Werkloosheidsbesluit, ingevoegd door artikel 9 van het koninklijk besluit van 28 december 2011 en dat voortaan de werkloze die inschakelingsuitkeringen ontvangt de mogelijkheid ontnemt om op grond van artikel 79ter van hetzelfde koninklijk besluit, bij voorrang diegene die minstens 40 jaar oud zijn, activiteiten als stadswachter uit te oefenen die men niet aantreft in de reguliere arbeidscircuits ten bate van de plaatselijke overheden, de graad van bescherming die geboden wordt door de norm die van toepassing is op die werkloze aanzienlijk vermindert, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

WERKLOOSHEID - Allerlei - Inschakelingsuitkeringen - Mogelijkheid tot het uitoefenen van activiteiten als stadswachter - Opheffing - Artikel 63, § 2, Werkloosheidsbesluit - Aanzienlijke vermindering van het beschermingsniveau - Grondwet - Artikel 23 - "Standstill"-verplichting - Schending

Artikel 23 Grondwet impliceert een standstill-verplichting inzake het recht op arbeid en het recht op sociale zekerheid die eraan in de weg staat dat de bevoegde wetgever en regelgevende overheid de graad van bescherming die de toepasselijke norm biedt aanzienlijk verminderen zonder dat daarvoor redenen zijn die aan het openbaar belang raken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

GRONDWET - Art. 23 - "Standstill"-verplichting

En procédant comme il l'a fait au contrôle du respect de l'obligation de standstill imposée au Roi par cette disposition constitutionnelle, l'arrêt ne viole ni l'article 7, §1er, alinéa 3, de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944, qui charge le Roi de déterminer les conditions du droit aux allocations de chômage ni le principe général du droit de la séparation des pouvoirs (1). (1) Voir les concl. du MP.

POUVOIRS - Séparation des pouvoirs - Constitution - Article 23 - Obligation de "standstill" - Contrôle par le juge

Justifie légalement sa décision, l'arrêt qui décide que l'article 63 § 2 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991, inséré par l'article 9 de l'arrêté royal du 28 décembre 2011, et qui retire désormais au chômeur bénéficiant d'allocations d'insertion sa possibilité d'exercer sur la base de l'article 79ter du même arrêté royal, par priorité ceux âgés d'au moins 40 ans, des activités de prévention et de sécurité non rencontrées par les circuits de travail régulier au profit des autorités locales, réduit sensiblement le niveau de protection offert par la norme applicable à ce chômeur (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Divers - Allocations d'insertion - Possibilité d'exercer des activités de prévention et de sécurité - Suppression - Article 63, § 2, Arrêté royal du 25 novembre 1991 - Réduction sensible du niveau de protection - Constitution - Article 23 - Obligation de "standstill" - Violation

L'article 23 de la Constitution implique, en matière de droit du travail et de droit à la sécurité sociale, une obligation de standstill qui s'oppose à ce que le législateur et l'autorité réglementaire compétents réduisent sensiblement le niveau de protection offert par la norme applicable sans qu'existent pour ce faire des motifs liés à l'intérêt général (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 23 - Obligation de "standstill"

Het feit dat het ontslag zonder opzegging rechtvaardigt is de tekortkoming met in achtneming van alle omstandigheden die daarvan een dringende reden kunnen maken; de rechter moet rekening houden met de omstandigheden die in de ontslagbrief zijn aangevoerd om de erin opgegeven reden toe te lichten; vroegere feiten kunnen een verduidelijking vormen van de grief die als dringende reden wordt aangevoerd; voor het in aanmerking nemen van de aangevoerde omstandigheden is niet vereist dat de als dringende reden ingeroepen feiten op zichzelf reeds een ernstige tekortkoming uitmaken die elke verdere professionele samenwerking onmogelijk maakt, wanneer juist wordt aangevoerd dat die feiten slechts een dringende reden tot onmiddellijk ontslag uitmaken door ze te beschouwen in het licht van de voorheen voorgevallen feiten die als verzwarende omstandigheid zijn aangevoerd.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Ontslag om dringende redenen - Aangevoerd feit en aan het ontslag voorafgaand ingeroepen feit

- Artt. 35 en 39 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Le fait qui justifie le congé sans préavis est le manquement accompagné de toutes les circonstances de nature à lui conférer le caractère d'un motif grave; le juge doit tenir compte des circonstances invoquées dans la lettre de congé pour éclairer le motif grave qui y est indiqué; des faits antérieurs peuvent préciser le grief qui est invoqué comme motif grave; pour tenir compte des circonstances invoquées, il n'est pas requis que les faits invoqués en tant que motifs graves constituent déjà en soi un manquement grave rendant impossible toute collaboration professionnelle ultérieure, lorsqu'il est précisément allégué que ces faits ne constituent un motif grave justifiant le licenciement immédiat que s'ils sont considérés à la lumière des faits antérieurs qui sont invoqués comme circonstance aggravante.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Motif grave - Fait invoqué et fait allégué survenu antérieurement au congé

- Art. 35 et 39 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

S.16.0044.F

23 april 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Vergeefs bekritiseerde reden - Overtollige reden - Ontvankelijkheid

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Naleving - Voorwaarden - Inhoud van het debat

WERKLOOSHEID - Bedrag - Vermindering - Duur van de werkloosheid - Berekening - Periode van overeenkomsten van korte duur

Uit artikel 116, §5, Werkloosheidsbesluit volgt dat het bedrag van de werkloosheidsuitkering berekend wordt zonder rekening te houden met de duur van de werkloosheid tijdens welke de werknemer uitsluitend tewerkgesteld is met overeenkomsten van zeer korte duur, ongeacht de werkloosheidsperiode tijdens welke hij die tewerkstelling verricht (1)(2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 261. (2) Artikel 116, §5, van het koninklijk besluit van 25 november 1991, in de versie die tot 31 oktober 2012 van toepassing was en vóór de wijziging ervan door het koninklijk besluit van 23 juli 2012.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Vermindering - Duur van de werkloosheid - Berekening - Periode van overeenkomsten van korte duur

Conclusions de l'avocat général Genicot.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Motif vainement critiqué - Motif surabondant - Recevabilité

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Respect - Conditions - Termes du débat

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Réduction - Durée du chômage - Calcul - Période de contrats de courte durée

Il résulte de l'article 116, § 5, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage que le montant de l'allocation de chômage est calculé sans tenir compte de la durée du chômage pendant laquelle travailleur est occupé exclusivement dans les liens de contrats de très courte durée, quelle que soit la période de chômage au cours de laquelle se produit cette occupation (1)(2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Article 116, § 5, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991, dans la version applicable jusqu'au 31 octobre 2012 et avant sa modification par l'arrêté royal du 23 juillet 2012.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Réduction - Durée du chômage - Calcul - Période de contrats de courte durée

Wanneer het arrest zijn beslissing grondt rekening houdend met de inhoud van het debat, zoals die is afgeleid uit de conclusie van een partij, miskent het niet het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 261.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Naleving - Voorwaarden - Inhoud van het debat

Een overweging die vergeefs door een onderdeel is bekritiseerd en die een onderscheiden en voldoende grond van de beslissing vormt, maakt het onderdeel dat een andere en bijgevolg overtollige reden van die beslissing beoogt, doelloos en niet-ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 261.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Vergeefs bekritiseerde reden - Overtollige reden - Ontvankelijkheid

Lorsqu'il fonde sa décision en tenant compte des termes du débat tels que déduits des conclusions d'une partie, l'arrêt ne méconnaît pas le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense (1). (1) Voir les concl. du MP.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Respect - Conditions - Termes du débat

Une considération vainement critiquée par une branche du moyen et qui constitue un fondement distinct et suffisant de la décision, prive d'intérêt et rend irrecevable, la branche du moyen qui vise un autre motif dès lors surabondant de ladite décision (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Motif vainement critiqué - Motif surabondant - Recevabilité

S.16.0055.F

23 april 2018

AC nr. ...

Het Hof toetst de eenvormigheid van de beslissing van de feitenrechter met die uitlegging.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Burgerlijke zaken - Vreemde wet - Uitlegging door de feitenrechter - Toetsing van het Hof

Wanneer de rechter de vreemde wet toepast, dient hij de draagwijdte ervan te bepalen rekening houdend met de uitlegging die ze krijgt in het land die haar uitvaardigt.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Vreemde wet - Uitlegging - Feitenrechter - Bevoegdheid van de rechter - VREEMDE WET - Uitlegging - Bevoegdheid van de rechter

La Cour vérifie la conformité de la décision du juge du fond à cette interprétation.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière civile - Loi étrangère - Interprétation par le juge du fond - Contrôle de la Cour

Lorsqu'il applique la loi étrangère, le juge du fond doit en déterminer la portée en tenant compte de l'interprétation qu'elle reçoit dans le pays dont elle émane.

TRIBUNAUX - Matière civile - Divers - Loi étrangère - Interprétation - Juge du fond - Pouvoir du juge - LOI ETRANGERE - Interprétation - Pouvoir du juge

S.16.0062.F

5 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

WERKLOOSHEID - Allerlei - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Sanction administrative - Contestation - Compétence - Tribunal du travail - Pouvoir du juge - Contrôle de pleine juridiction

CHOMAGE - Divers - Sanction administrative - Contestation - Compétence - Tribunal du travail - Pouvoir du juge - Contrôle de pleine juridiction

Wanneer de directeur van het werkloosheidsbureau een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen en laatstgenoemde die administratieve sanctie betwist, ontstaat tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een betwisting over het recht op uitkeringen gedurende het tijdvak van de uitsluiting; de arbeidsrechtbank is bevoegd om uitspraak te doen over die betwisting, aangezien dat rechtscollege, krachtens artikel 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van de geschillen over de rechten en plichten van de loontrekkenden die voortvloeien uit de wetten en reglementen inzake werkloosheid; de arbeidsrechtbank die over een dergelijk geschil moet beslissen, oefent, met naleving van het recht van verdediging en binnen het kader van het geding zoals de partijen dat zijn overeengekomen, een toetsing met volle rechtsmacht uit over de beslissing die de directeur heeft genomen over de strafmaat, waarbij ze kan kiezen voor uitsluiting van het recht op de uitkeringen zonder uitstel, voor uitsluiting met uitstel of verwittiging en, desgevallend, de duur en de modaliteiten van die sanctie kan kiezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

WERKLOOSHEID - Allerlei - Administratieve sanctie - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbank - Bevoegdheid van de rechter - Toetsing met volle rechtsmacht

Lorsque le directeur du bureau du chômage exclut le chômeur du droit aux allocations et que ce dernier conteste cette sanction administrative, une contestation naît entre l'Office national de l'emploi et le chômeur sur le droit de celui-ci aux allocations au cours de la période durant laquelle il est exclu; il relève de la compétence du tribunal du travail de statuer sur cette contestation dès lors qu'en vertu de l'article 580, 2°, du Code judiciaire, cette juridiction connaît des contestations relatives aux droits et obligations des travailleurs salariés résultant des lois et règlements en matière de chômage; saisi d'une telle contestation, le tribunal du travail exerce, dans le respect des droits de la défense et du cadre de l'instance, tel que les parties l'ont déterminé, un contrôle de pleine juridiction sur la décision prise par le directeur en ce qui concerne l'importance de la sanction, qui comporte le choix entre l'exclusion du bénéficiaire des allocations sans sursis, exclusion assortie d'un sursis ou l'avertissement et, le cas échéant, le choix de la durée et des modalités de cette sanction (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Sanction administrative - Contestation - Compétence - Tribunal du travail - Pouvoir du juge - Contrôle de pleine juridiction

CHOMAGE - Divers - Sanction administrative - Contestation - Compétence - Tribunal du travail - Pouvoir du juge - Contrôle de pleine juridiction

S.16.0075.F

19 maart 2018

AC nr. ...

Luidens artikel 105 Arbeidsovereenkomstenwet scheidt het concurrentiebeding ten gunste van de handelsvertegenwoordiger een vermoeden dat hij een cliënteel heeft aangebracht; de omstandigheid dat een dergelijk beding niet voldoet aan de wettelijke voorwaarden inzake de geldigheid betreffende de looptijd en de verboden activiteiten, heeft geen invloed op dat vermoeden van aanbreng van cliënteel.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Uitwinningsvergoeding - Handelsvertegenwoordiger - Concurrentiebeding - Vermoeden van aanbreng van cliënteel

- Art. 105 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Aux termes de l'article 105 de la loi du 3 juillet 1978, la clause de non-concurrence crée en faveur du représentant de commerce une présomption d'avoir apporté une clientèle; la circonstance qu'une telle clause ne satisfasse pas aux conditions légales de validité relatives à la durée d'application et aux activités prohibées ne porte pas atteinte à cette présomption d'apport de clientèle.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Indemnité d'éviction - Représentant de commerce - Clause de non-concurrence - Présomption d'apport de clientèle

- Art. 105 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

S.16.0077.N

12 maart 2018

AC nr. ...

De in artikel 3, 1°, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet bepaalde voorwaarden kunnen worden beschouwd als voorwaarden die het mogelijk maken de arbeidsbetrekkingen tussen personen die, in hoedanigheid van lasthebbers en tegen een ander loon dan kost en inwoning, hun voornaamste bedrijvigheid wijden aan het dagelijks beheer of dagelijkse leiding van in die bepaling bedoelde verenigingen en organisaties, gelijk te stellen met die van een arbeidsovereenkomst; door de toepassing van de RSZ-wet uit te breiden tot de personen die onder dergelijke voorwaarden het dagelijks beheer of dagelijkse leiding uitoefenen over die verenigingen en organisaties, is de Koning de bevoegdheden die Hem zijn toegekend bij artikel 2, § 1, 1°, RSZ-wet, niet te buiten gegaan.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Uitbreiding - Hoedanigheid van lasthebber - Bevoegdheid Koning

Les conditions prévues à l'article 3, 1°, de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs peuvent être considérées comme des conditions permettant d'assimiler les relations de travail entre des personnes qui, en qualité de mandataires et contre rémunération autre que le logement et la nourriture, consacrent leur principale activité à la gestion ou à la direction journalière des associations et organisations visées dans cette disposition à celles d'un contrat de travail; en étendant l'application de la loi du 27 juin 1969 aux personnes qui, dans de telles conditions, assurent la gestion ou la direction journalière desdites associations et organisations, le Roi n'a pas excédé les pouvoirs que lui donne l'article 2, § 1er, 1°, de cette même loi.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Extension - Qualité de mandataire - Compétence du Roi

S.17.0002.F

11 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

BETAALDE FEESTDAGEN [ZIE: 027/02 ARBEID] - Einde arbeidsovereenkomst - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Einde arbeidsovereenkomst - Betaalde feestdagen - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

De zaterdagen waarop de werknemer die in een voltijds arbeidsstelsel is tewerkgesteld niet hoeft te werken volgens het stelsel en de dienstregeling die op hem van toepassing zijn, zijn dagen waarop gewoonlijk niet wordt gewerkt in de zin van artikel 14, tweede lid, van het koninklijk besluit van 18 april 1974, en zijn dus geen werkonderbrekingen die aan de werknemer kunnen worden toegeschreven in de zin van artikel 14, eerste lid, 1°, zelfs als het arbeidsstelsel van zes dagen per week in principe gangbaar is in de onderneming en andere werknemers op zaterdag werken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 374.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Einde arbeidsovereenkomst - Betaalde feestdagen - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium

- Art. 14, eerste en tweede lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

BETAALDE FEESTDAGEN [ZIE: 027/02 ARBEID] - Einde

Conclusions de l'avocat général Genicot.

JOURS FERIES PAYES [VOIR: 027/02 TRAVAIL - Fin du contrat de travail - Conditions - Occupation préalable - Jours pas habituellement travaillés - Notion - Critère

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Fin du contrat de travail - Jours fériés payés - Conditions - Occupation préalable - Jours pas habituellement travaillés - Notion - Critère

Les samedis durant lesquels le travailleur occupé dans un régime de travail à temps plein ne doit pas travailler en fonction du régime ou de l'horaire de travail qui lui est applicable constituent des jours durant lesquels il n'est pas habituellement travaillé au sens de l'article 14, alinéa 2, de l'arrêté royal du 18 avril 1974, et ne sont donc pas des interruptions de travail attribuables au travailleur au sens de l'article 14, alinéa 1er, 1°, même si le régime de travail de six jours par semaine est en principe d'application dans l'entreprise et si d'autres travailleurs travaillent le samedi (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Fin du contrat de travail - Jours fériés payés - Conditions - Occupation préalable - Jours pas habituellement travaillés - Notion - Critère

- Art. 14, al. 1er et 2 A.R. du 18 avril 1974

JOURS FERIES PAYES [VOIR: 027/02 TRAVAIL - Fin du contrat de

arbeidsovereenkomst - Voorwaarden - Voorafgaande tewerkstelling - Gewone inactiviteitsdagen - Begrip - Criterium - Art. 14, eerste en tweede lid KB 18 april 1974 tot bepaling van de algemene wijze van uitvoering van de wet van 4 januari 1974 betreffende de feestdagen

travail - Conditions - Occupation préalable - Jours pas habituellement travaillés - Notion - Critère - Art. 14, al. 1er et 2 A.R. du 18 avril 1974

S.17.0022.N

14 mei 2018

AC nr. ...

De artikelen 44 en 46, §1, eerste lid, 5° Werkloosheidsbesluit vereisen niet dat de, in deze laatste bepaling, beoogde vergoeding onderworpen is aan de heffing van sociale zekerheidsbijdragen om als loon te worden beschouwd voor de toepassing van artikel 44 Werkloosheidsbesluit; het bestaan van een dergelijk vereiste kan ook niet worden afgeleid uit de samenhang tussen de werkloosheidsreglementering en de wetgeving inzake sociale zekerheidsbijdragen.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Werkloze zonder loon - Loon - Vergoeding of schadevergoeding uit hoofde van de beëindiging van de arbeidsovereenkomst

Les articles 44 et 46, § 1er, alinéa 1er, 5°, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage ne requièrent pas que l'indemnité visée dans cette dernière disposition soit soumise au prélèvement de cotisations de sécurité sociale pour être considérée comme une rémunération aux fins de l'application de l'article 44 de l'arrêté précité; l'existence d'une telle exigence ne saurait non plus se déduire de la combinaison entre la réglementation en matière de chômage et la législation relative aux cotisations de sécurité sociale.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Chômeur privé de rémunération - Rémunération - Indemnité ou dommages et intérêts du fait de la rupture du contrat de travail

S.17.0024.F

22 januari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Tarief - Samenwoning

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Bevoegdheid van de rechter - Ambt van de rechter - Samenwoning - Huishoudelijke aangelegenheden - Beoordeling

De rechter oordeelt in feite of twee of meerdere personen hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Bevoegdheid van de rechter - Ambt van de rechter - Samenwoning - Huishoudelijke aangelegenheden - Beoordeling

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Taux - Cohabitation

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Pouvoir du juge - Office du juge - Cohabitation - Questions ménagères - Appréciation

Le juge apprécie en fait si deux ou plusieurs personnes règlent principalement en commun les questions ménagères (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Pouvoir du juge - Office du juge - Cohabitation - Questions ménagères - Appréciation

Om te besluiten dat twee of meer personen die onder hetzelfde dak wonen hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen en dus samenwonen, is vereist, maar volstaat het niet, dat zij uit dit leven onder hetzelfde dak een economisch en financieel voordeel halen; daarvoor is tevens vereist dat zij ook taken, activiteiten en andere huishoudelijke aangelegenheden, zoals het onderhoud en eventueel de inrichting van de woonst, de was, de boodschappen, het bereiden en nuttigen van de maaltijden gemeenschappelijk verrichten en daarvoor eventueel financiële middelen inbrengen; het volstaat niet dat zij de belangrijkste leefruimtes en kosten van eenzelfde woning delen, dat zij enkel de kwesties inzake huur en kosten van die woning gemeenschappelijk regelen en uit die omstandigheden een economisch en financieel voordeel halen (1) (2). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ... (2) Cass. 9 oktober 2017, AR S.16.0084.N, AC 2017, nr. 534.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Tarief - Samenwoning

Pour considérer que deux ou plusieurs personnes qui vivent ensemble sous le même toit règlent principalement en commun les questions ménagères et donc qu'elles cohabitent, il faut, mais il ne suffit pas, qu'elles tirent de cette vie sous le même toit un avantage économique et financier; il faut en outre qu'elles règlent en commun, en mettant éventuellement en commun des ressources financières, les tâches, activités et autres questions ménagères, telles que l'entretien et le cas échéant l'aménagement du logement, l'entretien du linge, les courses, la préparation et la consommation des repas; il ne suffit pas qu'elles partagent les principales pièces de vie et les frais d'un même logement, règlent en commun les seules questions relatives au loyer et frais de ce logement et tirent de ces circonstances un avantage économique et financier (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Cass. 9 octobre 2017, RG S.16.0084.N, Pas. 2017, n° 543.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Taux - Cohabitation

S.17.0034.F

17 september 2018

AC nr. ...

Krachtens het recht op wapengelijkheid, heeft elke partij recht op de bijstand van een technisch raadsman gedurende het gerechtelijk deskundigenonderzoek en op rechtsbijstand als ze over onvoldoende middelen beschikt; wanneer een partij evenwel door een technisch raadsman werd bijgestaan, vereist noch artikel 6, § 1, van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden, noch het beginsel van wapengelijkheid, dat, om het billijk karakter van het proces te vrijwaren, de kosten en erelonen van die technisch raadsman ten laste worden gelegd van een andere procespartij dan de partij die door die raadsman werd bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 469.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Technisch raadsman van een partij - Kosten en erelonen - Wapengelijkheid - Artikel 6, EVRM - Draagwijdte - Gevolg - Tenlasteneming

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

En vertu du droit à l'égalité des armes, toute partie doit pouvoir être assistée d'un conseil technique au cours d'une expertise judiciaire et, si elle ne dispose pas des moyens suffisants, bénéficier de l'assistance judiciaire à cette fin; toutefois, lorsqu'une partie a été assistée par un conseil technique, ni l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni le principe de l'égalité des armes n'imposent, pour assurer au procès un caractère équitable, que les frais et honoraires de ce conseil technique soient mis à charge d'une autre partie au procès que celle qui a eu recours à l'assistance de ce conseil (1). (1) Voir les concl. du MP.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Conseil technique d'une partie - Frais et honoraires - Egalité des armes - Conv. D.H., article 6 - Portée - Conséquence - Prise en charge

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De arbeidsongevallenverzekeraar is in de regel niet verplicht om de kosten en erelonen te dragen van de technisch raadsman die de partij heeft bijgestaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 469.

ARBEIDSONGEVAL - Rechtspleging - Kosten - Technisch raadsman van een partij - Kosten en erelonen - Tenlasteneming

L'assureur-loi n'est, en règle, pas tenu de prendre en charge les frais et honoraires du conseil technique de la partie qui y a eu recours (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Procédure - Dépens - Conseil technique d'une partie - Frais et honoraires - Prise en charge

- Artt. 46, § 2, en 68 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

- Art. 1018 Gerechtelijk Wetboek

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsongeval - Technisch raadsman van een partij - Kosten en erelonen - Tenlasteneming

- Artt. 46, § 2, en 68 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

- Art. 1018 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 46, § 2, et 68 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

- Art. 1018 Code judiciaire

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en matière sociale (règles particulières) - Accident du travail - Conseil technique d'une partie - Frais et honoraires - Prise en charge

- Art. 46, § 2, et 68 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

- Art. 1018 Code judiciaire

S.17.0035.N

14 mei 2018

AC nr. ...

Zowel uit de redactie van artikel 81, vijfde lid, Gerechtelijk Wetboek, als uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de aangevulde kamer niet alleen uitspraak moet doen over de hoedanigheid van de betrokken werknemer, maar over de gehele grond van het geschil; hieruit volgt dat wanneer de betwisting over de hoedanigheid van arbeider of van bediende in een eerder vonnis is beslecht door een overeenkomstig artikel 81, vijfde lid, samengestelde kamer, deze kamer nadien verder in dezelfde uitgebreide samenstelling uitspraak moet doen over de nog overblijvende geschilpunten.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Geschil hoedanigheid arbeider/bediende - Samenstelling van de zetel - Aangevulde kamer - Te beoordelen geschilpunten

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Geschil hoedanigheid arbeider/bediende - Samenstelling van de zetel - Aangevulde kamer - Te beoordelen geschilpunten

Il ressort tant des termes de l'article 81, alinéa 5, du Code judiciaire que des travaux préparatoires que la chambre complétée au siège ne doit pas se limiter à statuer sur la qualité du travailleur concerné, mais doit se prononcer sur l'ensemble du fond du litige; il s'ensuit que, lorsque la contestation portant sur la qualité d'ouvrier ou d'employé a été tranchée, dans un jugement antérieur, par une chambre composée conformément à l'article 81, alinéa 5, celle-ci doit ensuite, dans la même composition élargie, se prononcer également sur les autres points du litige qui subsistent.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Litige portant sur la qualité d'employé ou d'ouvrier - Composition du siège - Siège complété - Points du litige à trancher

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Litige portant sur la qualité d'employé ou d'ouvrier - Composition du siège - Siège complété - Points du litige à trancher

S.17.0038.F

19 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vereiste - Vorm

Conclusions de l'avocat général Genicot.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Titulaire d'une créance - Déclaration de créance - Exigence - Forme

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vormvoorschrift - Ontstentenis - Vermoeden van afstand

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Inleiding - Termijn - Aard van de termijn

Conclusions de l'avocat général Genicot.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Titulaire d'une créance - Déclaration de créance - Formalité - Absence - Présomption de renonciation

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Titulaire d'une créance - Déclaration de créance - Introduction - Délai - Nature du délai

Aangezien de termijn van artikel 1675/9, § 3, Gerechtelijk Wetboek geen op straffe van verval voorgeschreven termijn is in de zin van artikel 860 Gerechtelijk Wetboek, zijn de artikelen 861, 864 en 865 van dat wetboek niet van toepassing op de sanctie die volgt uit de niet-naleving van die termijn (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr...

Dès lors que le délai de l'article 1675/9, § 3, du Code judiciaire n'est pas un délai prescrit à peine de déchéance au sens de l'article 860 du Code judiciaire, les articles 861, 864 et 865 dudit code ne sont pas applicables à la sanction résultant du non-respect de ce délai (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Inleiding - Termijn - Aard van de termijn

De omstandigheid dat de gegevens met betrekking tot een schuldvordering in het gedinginleidend verzoekschrift van de vordering tot collectieve schuldenregeling worden vermeld, ontslaat de houder van die schuldvordering niet van de verplichting daarvan aangifte te doen volgens de wijze en binnen de termijnen die door artikel 1675/9, § 2 en 3, Gerechtelijk Wetboek zijn voorgeschreven (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr...

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vereiste - Vorm

Hoewel de termijn waarbinnen de schuldeiser zijn aangifte van schuldvordering moet doen niet op straffe van verval is voorgeschreven, volgt uit § 3 van artikel 1675/9 Gerechtelijk Wetboek dat indien een schuldeiser geen aangifte van schuldvordering doet binnen de in die wettelijke bepaling bedoelde termijn van vijftien dagen, te rekenen van de ontvangst van de door de schuldbemiddelaar aan hem gerichte aangetekende brief, de betrokken schuldeiser geacht wordt afstand te doen van zijn schuldvordering en in dat geval het recht verliest om zich te verhalen op de schuldenaar en op de personen die voor hem een persoonlijke zekerheid hebben gesteld en dit recht enkel herwint in geval van afwijzing of herroeping van de aanzuiveringsregeling; de schuldvordering waarvan de schuldeiser wordt geacht afstand te doen omdat hij daarvan geen aangifte heeft gedaan binnen de voorgeschreven termijn, kan niet in de minnelijke aanzuiveringsregeling worden opgenomen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr...

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Houder van een schuldvordering - Aangifte van schuldvordering - Vormvoorschrift - Ontstentenis - Vermoeden van afstand

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Titulaire d'une créance - Déclaration de créance - Introduction - Délai - Nature du délai

La circonstance que les informations relatives à une créance soient mentionnées dans la requête introductive de la demande de règlement collectif de dettes ne dispense pas le titulaire de cette créance de faire une déclaration de créance selon le mode et dans les délais prescrits par l'article 1675/9, §§ 2 et 3 du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Titulaire d'une créance - Déclaration de créance - Exigence - Forme

Si le délai dans lequel le créancier doit faire sa déclaration de créance n'est pas prescrit à peine de déchéance, il résulte du § 3 de l'article 1675/9 du Code judiciaire qu'à défaut pour lui de faire cette déclaration de créance dans le délai de quinze jours à compter de la réception de la lettre recommandée qui lui est adressée par le médiateur de dettes prévu par cette disposition légale, le créancier concerné est réputé renoncer à sa créance, que, dans ce cas, il perd le droit d'agir contre le débiteur et les personnes qui ont constitué pour lui une sûreté personnelle et qu'il ne récupère ce droit qu'en cas de rejet ou de révocation du plan; la créance à laquelle le créancier est réputé renoncer à défaut d'avoir fait sa déclaration de créance dans le délai prescrit ne peut être reprise dans le plan de règlement judiciaire amiable (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Titulaire d'une créance - Déclaration de créance - Formalité - Absence - Présomption de renonciation

S.17.0047.N

12 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Herroeping - Toelaatbaarheid - Aanzuiveringsregeling - Wachtttermijn

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Révocation - Admissibilité - Plan de règlement - Délai d'attente

Uit artikel 1675/2, derde lid, Gerechtelijk Wetboek en de wetsgeschiedenis van de wijziging van voormeld artikel bij de wet van 14 januari 2013 volgt dat de wachtermijn van vijf jaar om een nieuw verzoek in te dienen die ingeval van herroeping wordt opgelegd aan de schuldenaar zowel van toepassing is op een herroeping van de beschikking van toelaatbaarheid als op de herroeping van de aanzuiveringsregeling (1). (1) Zie concl. OM.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Herroeping - Toelaatbaarheid - Aanzuiveringsregeling - Wachtermijn

Il résulte de l'article 1675/2, alinéa 3, du Code judiciaire et de la genèse de la modification de l'article précité par ladite loi du 14 janvier 2013 que le délai d'attente de cinq ans pour l'introduction d'une nouvelle demande qui est imposé au débiteur en cas de révocation s'applique aussi bien à une révocation de la décision d'admissibilité qu'à la révocation du plan de règlement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Révocation - Admissibilité - Plan de règlement - Délai d'attente

S.17.0051.N

16 april 2018

AC nr. ...

Het lager tarief van artikel 4 Tarief Rechtsplegingsvergoeding geldt niet voor elk geschil waarvan de arbeidsrechtbank kennis neemt op grond van artikel 579, 1°, Gerechtelijk Wetboek, maar slechts voor die geschillen waarbij de kosten in beginsel steeds ten laste van de verzekeringsonderneming of het Fonds voor beroepsziekten vallen bij toepassing van artikel 68 Arbeidsongevallenwet of artikel 53 Beroepsziektewet.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Artikel 136, § 2 ZIV-wet - Arbeidsongeval - Verzekeringsinstelling - Arbeidsongevallenverzekeraar - Aard van het geschil

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Arbeidsgerechten - Geschil - Artikel 136, § 2 ZIV-wet - Arbeidsongeval - Verzekeringsinstelling - Arbeidsongevallenverzekeraar - Aard van het geschil

Le tarif moins élevé prévu à l'article 4 de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure visées à l'article 1022 du Code judiciaire et fixant la date d'entrée en vigueur des articles 1er à 13 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétibilité des honoraires et des frais d'avocat ne s'applique pas à tous les litiges dont le tribunal du travail est saisi sur la base de l'article 579, 1°, du Code judiciaire, mais seulement à ceux pour lesquels les dépens sont en principe toujours mis à charge de l'organisme assureur ou du Fonds des maladies professionnelles en application de l'article 68 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail ou de l'article 53 des lois relatives à la prévention des maladies professionnelles et à la réparation des dommages résultant de celles-ci, coordonnées le 3 juin 1970.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en matière sociale (règles particulières) - Juridictions du travail - Litige - Article 136, § 2, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Accident du travail - Organisme assureur - Assureur-loi - Nature du litige

INDEMNITE DE PROCEDURE - Juridictions du travail - Litige - Article 136, § 2, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Accident du travail - Organisme assureur - Assureur-loi - Nature du litige

S.17.0052.F

19 februari 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing alvorens recht te doen - Hoger beroep - Voorwaarde - Eindvonnis

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

2-1-2019

Conclusions de l'avocat général Genicot.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Décision avant dire droit - Appel - Condition - Jugement définitif

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement définitif JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement définitif

P. 194/201

Krachtens artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek is het vonnis een eindvonnis in zover daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; het begrip 'eindvonnis' impliceert dat de kwestie waarop de beslissing betrekking heeft, het voorwerp van het debat heeft uitgemaakt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. ...

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Beslissing alvorens recht te doen - Hoger beroep - Voorwaarde - Eindvonnis

- Artt. 19, eerste lid, en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Artt. 19, eerste lid, en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis

- Artt. 19, eerste lid, en 1050, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Le jugement est, en vertu de l'article 19, alinéa 1er, du Code judiciaire, définitif dans la mesure où il épuise la juridiction du juge sur une question litigieuse, sauf les recours prévus par la loi; la notion de jugement définitif implique que le point sur lequel porte la décision a été soumis aux débats (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Décision avant dire droit - Appel - Condition - Jugement définitif

- Art. 19, al. 1er, et 1050, al. 2 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement définitif

- Art. 19, al. 1er, et 1050, al. 2 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement définitif

- Art. 19, al. 1er, et 1050, al. 2 Code judiciaire

S.17.0061.F

11 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

BESTAANSMINIMUM - Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie - Recht op maatschappelijke integratie

Uit de artikelen 2, eerste lid, 3, 4°, 4, 6, §1, 10, eerste, tweede en derde lid, en 11, §2, tweede lid, van de wet van 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie volgt enerzijds dat het geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie een modaliteit is voor het recht op maatschappelijke integratie die gepaard kan of moet gaan met de twee vormen van dat recht, namelijk maatschappelijke integratie door tewerkstelling en door een leefloon en, anderzijds, dat een dergelijk project enkel kan worden opgemaakt, zoals ook het leefloon enkel kan worden toegekend, als de in de artikelen 3 en 4 bedoelde voorwaarden voor het recht op maatschappelijke integratie vervuld zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 375.

BESTAANSMINIMUM - Geïndividualiseerd project voor maatschappelijke integratie - Recht op maatschappelijke integratie

- Artt. 2, eerste lid, 3, 4°, 4, 6, § 1, 10, eerste, tweede en derde lid, en 11, § 2, tweede lid Wet 26 mei 2002 betreffende het recht op maatschappelijke integratie

Conclusions de l'avocat général Genicot.

MOYENS D'EXISTENCE (MINIMUM DE) - Projet individualisé d'intégration sociale - Droit à l'intégration sociale

Il suit des articles 2, al. 1er, 3, 4°, 4, 6, § 1er, 10, al. 1er, 2 et 3, et 11, § 2, al. 2, de la loi du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale que, d'une part, le projet individualisé d'intégration sociale est une modalité du droit à l'intégration sociale qui peut ou doit accompagner les deux formes de ce droit que sont l'intégration sociale par l'emploi et le revenu d'intégration, d'autre part, qu'un tel projet ne peut être conclu, comme le revenu d'intégration sociale ne peut être accordé, que si les conditions du droit à l'intégration sociale visées aux articles 3 et 4 sont réunies (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYENS D'EXISTENCE (MINIMUM DE) - Projet individualisé d'intégration sociale - Droit à l'intégration sociale

- Art. 2, al. 1er, 3, 4°, 4, 6, § 1er, 10, al. 1er, 2 et 3, et 11, § 2, al. 2 L. du 26 mai 2002 concernant le droit à l'intégration sociale

S.17.0065.N

18 juni 2018

AC nr. ...

Uit het opzet van de Wet Inkomensgarantie Ouderen volgt dat met beschikken over een bestaansmiddel wordt bedoeld dat het bestaansmiddel behoort tot het vermogen van de aanvrager of de personen waarmee hij dezelfde hoofdverblijfplaats deelt; het feit dat op gelden die deel uitmaken van het vermogen van de aanvrager bewarend beslag in strafzaken werd gelegd, belet niet dat deze gelden als bestaansmiddelen in aanmerking worden genomen aangezien enkel de bestaansmiddelen opgenomen in de artikelen 19 tot en met 26 Algemeen Reglement Inkomensgarantie Ouderen hiervan zijn vrijgesteld; een bewarend beslag waardoor de aanvrager aldus tijdelijk niet vrij kan beschikken over die bestaansmiddelen, is aldus geen grond tot vrijstelling bepaald in voormelde wetsbepalingen; in deze uitzonderingsbepalingen zijn immers niet begrepen de bestaansmiddelen die in beslag worden genomen (1). (1) Vergelijk Cass. 17 mei 1993, AR 8309, AC 1993, nr. 238 en Cass. 14 september 1998, AR S.97.0074.F, AC 1998, nr. 400.

PENSIOEN - Gewaarborgd inkomen voor bejaarden - Bestaansmiddelen - Berekening - Beslag

Il résulte de l'économie de la loi du 22 mars 2001 instituant la garantie de revenus aux personnes âgées que les ressources dont on dispose s'entendent de ressources qui font partie du patrimoine du demandeur ou des personnes avec lesquelles il partage la même résidence principale; le fait que des fonds faisant partie du patrimoine du demandeur aient été l'objet d'une saisie conservatoire en matière pénale ne s'oppose pas à ce qu'ils soient considérés comme des ressources, dès lors que seules sont immunisées les ressources visées aux articles 19 à 26 de l'arrêté royal du 23 mai 2001 portant règlement général en matière de garantie de revenus aux personnes âgées; une saisie conservatoire qui prive temporairement le demandeur de la possibilité de disposer librement de ces ressources ne constitue dès lors pas une cause d'immunité prévue par les dispositions légales précitées; les ressources ayant fait l'objet d'une saisie ne sont en effet pas mentionnées dans ces dispositions dérogatoires (1). (1) Comp. Cass. 17 mai 1993, RG 8309, Pas. 1993, n° 238 et Cass. 14 septembre 1998, RG S.97.0074.F, Pas. 1998, n° 400.

PENSION - Revenu garanti aux personnes âgées - Ressources - Calcul - Saisie

S.17.0066.F

19 februari 2018

AC nr. ...

Uit artikel 169, vijfde lid, koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering volgt dat de terugvordering van de uitkeringen kan worden beperkt tot het bruto bedrag van de inkomsten uit de activiteit van de werkloze, ongeacht het een activiteit in loondienst betreft of een zelfstandige activiteit.

WERKLOOSHEID - Allerlei - Met de uitkeringen niet-cumuleerbare inkomsten - Onverschuldigd betaalde - Goede trouw - Terugvordering van de uitkeringen - Grenzen - Bruto-inkomsten

- Art. 169, eerste en vijfde lid KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

Il suit de l'article 169, alinéa 5, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage que c'est au montant brut des revenus produits par l'activité du chômeur que la récupération de l'indu peut être limitée, sans qu'il y ait lieu de distinguer selon qu'il s'agit d'une activité salariée ou d'une activité indépendante.

CHOMAGE - Divers - Revenus non cumulables avec les allocations - Indu - Bonne foi - Récupération des allocations - Limites - Revenus bruts

- Art. 169, al. 1er et 5 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

S.17.0068.F

5 maart 2018

AC nr. ...

Het arrest dat, op grond van de overgelegde gegevens waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, nagaat of de bestanddelen die deze overtredingen uitmaken, kunnen doen besluiten dat de materialiteit van die overtredingen niet is aangetoond, miskent het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging niet en schendt noch artikel 774, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, noch artikel 6 EVRM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Arbeidswet - Overtredingen - Bestanddelen - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging - Artt. 138bis, § 2, en 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek - Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbeidswet - Overtredingen - Bestanddelen - Beoordeling door de rechter - Eerbiediging van het recht van verdediging - Artt. 138bis, § 2, en 774, tweede lid Gerechtelijk Wetboek - Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'arrêt, qui, sur la base des éléments qui lui sont soumis et que les parties ont pu contredire, examine si les éléments constitutifs de ces infractions sont réunis pour conclure que la matérialité de ces infractions n'est pas établie, ne méconnaît pas le principe général du droit relatif aux droits de la défense et ne viole ni l'article 774, alinéa 2, du Code judiciaire ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Loi du 16 mars 1971 sur le travail - Infractions - Eléments constitutifs - Appréciation par le juge - Respect des droits de la défense - Art. 138bis, § 2, et 774, al. 2 Code judiciaire - Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Loi du 16 mars 1971 sur le travail - Infractions - Eléments constitutifs - Appréciation par le juge - Respect des droits de la défense - Art. 138bis, § 2, et 774, al. 2 Code judiciaire - Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

S.17.0077.N

12 maart 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Arbeidsrechtbank - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht
RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht
ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Tribunal du travail - Assurance maladie-invalidité - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Coût - Intervention - Refus - Contestation - Compétence du tribunal du travail - Contrôle
TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Assurance maladie-invalidité - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Coût - Intervention - Refus - Contestation - Compétence du tribunal du travail - Contrôle
ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Coût - Intervention - Refus - Contestation - Compétence du tribunal du travail - Contrôle

Wanneer het College van geneesheren-directeurs op grond van artikel 25 ZIV-wet de tegemoetkoming van de verzekering in de kosten van een geneeskundige verstrekking weigert en de rechthebbende die weigering betwist, ontstaat er tussen die rechthebbende en de Riziv een betwisting over het recht op die tegemoetkoming; de berechting van die betwisting valt onder de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank, aangezien dat gerecht krachtens de artikelen 167, eerste lid, ZIV-wet, 580, 2°, en 581, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kennis neemt van de geschillen over de rechten van de werknemers en van de zelfstandigen die zijn vastgelegd in de wetgeving inzake de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering; artikel 25, derde lid, ZIV-wet verleent het College van geneesheren-directeurs geen discretionaire beoordelingsbevoegdheid om te oordelen over het recht op de tegemoetkoming; het behoort evenwel tot de discretionaire bevoegdheid van het College van geneesheren-directeurs om het bedrag van de tegemoetkoming vast te stellen binnen de perken van de financiële middelen van het Bijzonder Solidariteitsfonds; de rechter kan enkel nagaan of de beslissing van het bestuur niet kennelijk onredelijk, willekeurig of disproportioneel is (1). (1) Zie concl. OM.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Arbeidsrechtbank - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht
RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht
ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Kosten - Tegemoetkoming - Weigering - Betwisting - Bevoegdheid van de arbeidsrechtbank - Toezicht

Lorsque le collège des médecins-directeurs refuse, sur la base de l'article 25 de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, l'intervention de l'assurance dans les frais d'une prestation de santé et que le bénéficiaire conteste ce refus, il naît entre ce bénéficiaire et l'Inami une contestation sur le droit à cette intervention; le tribunal du travail est compétent pour statuer sur cette contestation, étant donné qu'en vertu des articles 167, alinéa 1er, de la loi précitée, 580, 2°, et 581, 2°, du Code judiciaire, cette juridiction connaît des contestations relatives aux droits des travailleurs salariés et des travailleurs indépendants prévus par la législation en matière d'assurance obligatoire contre la maladie et l'invalidité; l'article 25, alinéa 3, de cette même loi ne confère pas au collège des médecins-directeurs un pouvoir d'appréciation discrétionnaire pour se prononcer sur le droit à une intervention; le collège des médecins-directeurs dispose toutefois du pouvoir discrétionnaire de fixer le montant de l'intervention dans les limites des moyens financiers du Fonds spécial de solidarité; le juge doit se borner à vérifier si la décision de l'administration n'est pas manifestement déraisonnable, arbitraire ou disproportionnée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Tribunal du travail - Assurance maladie-invalidité - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Coût - Intervention - Refus - Contestation - Compétence du tribunal du travail - Contrôle
TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Assurance maladie-invalidité - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Coût - Intervention - Refus - Contestation - Compétence du tribunal du travail - Contrôle
ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Coût - Intervention - Refus - Contestation - Compétence du tribunal du travail - Contrôle

S.17.0080.N

18 juni 2018

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Tijdelijke verergering na herzieningstermijn - Vergoeding

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Incapacité de travail et remise au travail - Aggravation temporaire après l'expiration du délai de révision - Indemnité

De vergoedingen, zoals bepaald in de artikelen 22, 23 en 23bis Arbeidsongevallenwet, zijn ook verschuldigd indien vóór de tijdelijke verergering zich een verergering van de blijvende arbeidsongeschiktheid heeft voorgedaan na de herzieningstermijn en op grond daarvan aan het slachtoffer een bijslag wordt toegekend wegens verergering van blijvende arbeidsongeschiktheid tot minstens 10 pct., met toepassing van artikel 9, eerste lid, van het koninklijk besluit van 10 december 1987 betreffende de bijslagen verleend in het kader van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971; de toekenning van de bijslag op grond van artikel 9, eerste lid, van het voormelde koninklijk besluit opent aldus ook het recht voor de voormelde vergoedingen voor tijdelijke arbeidsongeschiktheid voor periodes die zich voordoen vanaf de aanvang van de periode waarvoor een bijslag voor verergering van blijvende arbeidsongeschiktheid tot minstens 10 pct. is toegekend (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Arbeidsongeschiktheid en wedertewerkstelling - Tijdelijke verergering na herzieningstermijn - Vergoeding

- Art. 25, eerste en derde lid Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Les indemnités visées aux articles 22, 23 et 23bis de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail sont également dues lorsque, avant l'aggravation temporaire, il s'est produit une aggravation de l'incapacité permanente de travail après l'expiration du délai de révision et que la victime s'est vu accorder, en application de l'article 9, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 10 décembre 1987 relatif aux allocations accordées dans le cadre de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, une allocation en raison d'une aggravation ayant porté le taux de l'incapacité permanente de travail à 10 pour cent au moins; l'octroi de l'allocation sur la base de l'article 9, alinéa 1er, de l'arrêté royal précité ouvre également le droit aux indemnités d'incapacité temporaire de travail susmentionnées pour des périodes prenant cours après le début de la période pour laquelle une allocation a été accordée en raison d'une aggravation ayant porté le taux d'incapacité permanente de travail à 10 pour cent au moins (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Incapacité de travail et remise au travail - Aggravation temporaire après l'expiration du délai de révision - Indemnité

- Art. 25, al. 1er et 3 L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

S.18.0002.F

15 oktober 2018

AC nr. ...

Een rechtsregel is van openbare orde in de zin van artikel 806 van het Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd bij artikel 20 van de wet van 19 oktober 2015, als hij de essentiële belangen van de Staat of van de gemeenschap raakt of, in het privaatrecht, de juridische grondslagen vastlegt waarop de economische of morele orde van de samenleving rust; het is strijdig met de aldus bedoelde openbare orde wanneer een rechter, zelfs als hij uitspraak doet bij verstek, een vordering of een verweermiddel inwilligt dat volgens de elementen die hij moet beoordelen kennelijk niet ontvankelijk of niet gegrond is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 552.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Verstekvonnis - Bevoegdheid van de rechter - Vordering - Verweer - Beoordeling - Openbare orde

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Algemeen - Verstekvonnis - Bevoegdheid van de rechter - Vordering - Verweer - Beoordeling - Openbare orde

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

OPENBARE ORDE - Verstekvonnis - Bevoegdheid van de rechter - Vordering - Verweer - Beoordeling - Openbare orde

- Art. 806 Gerechtelijk Wetboek

Est d'ordre public au sens de l'article 806 du Code judiciaire tel qu'il a été modifié par l'article 20 de la loi du 19 octobre 2015, la règle de droit qui touche aux intérêts essentiels de l'État ou de la collectivité, ou qui fixe, dans le droit privé, les bases juridiques sur lesquelles repose l'ordre économique ou moral de la société; il est contraire à l'ordre public ainsi entendu qu'un juge, statuât-il par défaut, fasse droit à une demande ou à un moyen de défense qui, d'après les éléments soumis à son appréciation, est manifestement irrecevable ou non fondé (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Jugement par défaut - Pouvoir du juge - Demande - Défense - Appréciation - Ordre public

- Art. 806 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Généralités - Jugement par défaut - Pouvoir du juge - Demande - Défense - Appréciation - Ordre public

- Art. 806 Code judiciaire

ORDRE PUBLIC - Jugement par défaut - Pouvoir du juge - Demande - Défense - Appréciation - Ordre public

- Art. 806 Code judiciaire

Krachtens artikel 63, eerste lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten wordt onder willekeurige afdanking, voor de toepassing van dit artikel, verstaan het ontslag van een werkman die is aangeworven voor een onbepaalde tijd, om redenen die geen verband houden met de geschiktheid of het gedrag van de werkman of die niet berusten op de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming, de instelling of de dienst; het staat weliswaar aan de rechter te oordelen of de reden voor het ontslag niet kennelijk onredelijk is maar het Hof gaat na of die beoordeling het wettelijk begrip 'willekeurig ontslag' niet miskent; het arrest schendt artikel 63, eerste lid, van de wet van 3 juli 1978 wanneer het de beoordeling van het kennelijk niet redelijk karakter van de reden voor het ontslag afhankelijk stelt van de voorwaarde dat het gedrag van de werkman, dat die reden kan vormen, fout moet zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 553.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Willekeurig ontslag - Onredelijk karakter - Beoordeling - Gedrag van de werkman - Foutief karakter

En vertu de l'article 63, alinéa 1er, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, est considéré comme abusif, pour l'application de cet article, le licenciement d'un ouvrier engagé pour une durée indéterminée qui est effectué pour des motifs qui n'ont aucun lien avec l'aptitude ou la conduite de l'ouvrier ou qui ne sont pas fondés sur les nécessités du fonctionnement de l'entreprise, de l'établissement ou du service ; s'il revient au juge d'apprécier si le motif du licenciement n'est pas manifestement déraisonnable, la Cour contrôle si cette appréciation ne méconnaît pas la notion légale de licenciement abusif ; en liant l'appréciation du caractère manifestement déraisonnable du motif du licenciement à l'exigence que la conduite de l'ouvrier susceptible de constituer ce motif soit fautive, l'arrêt viole l'article 63, alinéa 1er, de la loi du 3 juillet 1978 (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Licenciement abusif - Caractère déraisonnable - Appréciation - Conduite du travailleur - Caractère fautif

Krachtens artikel 36, § 2, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, in de versie die van toepassing is, wordt elke kennisgeving aan de woonplaats die een procespartij heeft vermeld in haar laatste akte van de lopende rechtspleging regelmatig geacht te zijn zolang die partij de wijziging van haar woonplaats niet uitdrukkelijk aan de griffie en de andere partijen, evenals aan het openbaar ministerie heeft meegedeeld; daaruit volgt dat het cassatieberoep dat meer dan drie maanden na die regelmatige kennisgeving is ingesteld bij een op de griffie van het Hof neergelegd verzoekschrift, laattijdig is (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2018, nr. 470.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Kennisgeving van de beslissing - Regelmatigheid - Vermelding van de woonplaats van de partij - Vermelding in haar laatste akte van rechtspleging - Gevolg - Aanvang van de termijn van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 36, § 2, eerste lid, en 1073 Gerechtelijk Wetboek
CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Aanvang - Kennisgeving van de bestreden beslissing - Voorwaarde - Regelmatigheid - Vermelding van de woonplaats van de partij - Vermelding in haar laatste akte van rechtspleging - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Artt. 36, § 2, eerste lid, en 1073 Gerechtelijk Wetboek

En vertu de l'article 36, § 2, alinéa 1er, du Code judiciaire, dans sa rédaction applicable, toute notification faite au domicile d'une partie indiqué dans son dernier acte de la procédure en cours est réputée régulière tant que cette partie n'a pas fait connaître de manière expresse la modification de ce domicile au greffe et aux autres parties ainsi qu'au ministère public; il s'ensuit que le pourvoi, formé par une requête déposée au greffe de la Cour, plus de trois mois après cette notification régulière, est tardif (1). (1) Voir les concl. contr. du MP.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Notification de la décision - Régularité - Mention du domicile de la partie - Indication dans son dernier acte de procédure - Conséquence - Prise de cours du délai du pourvoi en cassation - Recevabilité

- Art. 36, § 2, al. 1er, et 1073 Code judiciaire
POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Point de départ - Notification de la décision attaquée - Condition - Régularité - Mention du domicile de la partie - Indication dans son dernier acte de procédure - Conséquence - Recevabilité

- Art. 36, § 2, al. 1er, et 1073 Code judiciaire

Het bestreden arrest dat uit al die vermeldingen afleidt dat het bewijs "van de aangevoerde economische redenen" niet "voldoende" geleverd is, past het artikel 63 van de wet van 3 juli 1978 juist toe (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2018, nr. 554.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Willekeurig ontslag - Rechtvaardiging - Noodwendigheden inzake de werking van de onderneming - Economische redenen - Beoordeling - Bewijslast

- Art. 63, tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

Wanneer het bestreden arrest, met de redenen die het middel overneemt en bekritiseert, de personeelsbewegingen binnen de onderneming onderzoekt, laat het zich niet in met de wenselijkheid van de door die onderneming genomen maatregelen maar gaat het na of laatstgenoemde aantoont, zoals haar is opgedragen, dat het ontslag van de verweerder verband houdt met de noodwendigheden inzake de werking van de onderneming (1). (1) In de versie van toepassing vóór de inwerkingtreding van de Collectieve Arbeidsovereenkomst nr. 109.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Willekeurig ontslag - Rechtvaardiging - Noodwendigheden inzake de werking van de onderneming - Economische redenen - Bevoegdheid van de rechter - Beoordeling

- Art. 63, eerste en tweede lid Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

En déduisant de l'ensemble de ses énonciations que la preuve « des motifs économiques invoqués » n'est pas rapportée « à suffisance », l'arrêt attaqué fait une exacte application de l'article 63 de la loi du 3 juillet 1978 (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Licenciement abusif - Justification - Nécessités du fonctionnement de l'entreprise - Motifs économiques - Appréciation - Charge de la preuve

- Art. 63, al. 2 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

En étudiant, par les motifs que le moyen reproduit et critique, les mouvements de personnel survenus au sein de l'entreprise, l'arrêt attaqué, qui ne s'immisce pas dans le contrôle de l'opportunité des mesures prises par ladite entreprise, apprécie si celle-ci établit, comme elle en a la charge, que le licenciement du défendeur est en lien avec les nécessités du fonctionnement de l'entreprise (1). (1) Dans sa version applicable avant l'entrée en vigueur de la Convention collective de travail n° 109.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Licenciement abusif - Justification - Nécessités du fonctionnement de l'entreprise - Motifs économiques - Pouvoir du juge - Appréciation

- Art. 63, al. 1er et 2 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail